

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 16 december 2021

Notulen van de raadsvergadering van 16 december 2021 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 18

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb

Tegenwoordig zijn 43 leden, namelijk: mevrouw C. Aafjes-van Aalst, de heer F. Achbar, mevrouw N. Arsieni, de heer J.W. van Assendelft, de heer N. Balwantsingh, de heer E. Büyükcıfci, de heer B. van Drunen, mevrouw E.H. Duijm-Wickerhoff, de heer M.G.J. van Elck, de heer G.J. Engberts, mevrouw J.A. Faber, mevrouw D.A. van Groningen, mevrouw T.C. Hoogwerf, mevrouw A. Kockelkoren, de heer G.F.E. Koster, de heer S.F. Lammering, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer S. Leewis, de heer M.J.P. Meeuwissen, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer B. van Noppen, de heer J.P. Postma, de heer J.W. van Putten, mevrouw L.L.P.R. Roest, de heer R.C.J. de Roon, de heer T. Roskam, de heer B. van Schaik, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer R.A.C.J. Simons, de heer J. Smet, de heer D.P.A. Tak, de heer R.T.J. van der Velden, de heer J.W. Verheij, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heer T.B. Versnel, de heer T.J. Vonk, mevrouw E.S. Walgenbach, mevrouw I. van Wifferen, de heer E. Yigit (vanaf 21.24 uur), mevrouw D. Yildirim, mevrouw B.C. Zandberg, mevrouw C.M. Zeegers en de heer A. van Zevenbergen

Afwezig zijn 2 leden, namelijk: de heer S.R.T. van Baarle en de heer T. Cicek

Namens het college zijn tegenwoordig de heer A.H.P. van Gils, de heer S. Kasmi en de heer S.A. Kurvers

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**. Goedemorgen. Ik open deze vergadering en heet u allen van harte welkom. Ik memoreer dat in verband met de coronamaatregelen niet de voltallige raad bij elkaar is, maar alleen de woordvoerders. Dat zal in de loop van vandaag daarom ook wat logistieke uitdagingen opleveren om per agendapunt indien nodig van woordvoerder te wisselen. Ik vraag u daarbij alstublieft ook rekening te houden met de geldende coronamaatregelen. Ik heb bericht van verhindering gekregen van de heer Van Baarle. Mevrouw Verkoelen zal op enig moment in de middag afwezig zijn. Ik zal proberen met de spreekwensen van mevrouw Verkoelen rekening te houden als dat lukt. Lukt dat niet, dan is dat spijtig. Aan het begin van deze vergadering wil ik graag nog memoreren dat de heer Vonk van de ChristenUnie-SGP de afgelopen week gekozen is tot Rotterdams Politicus van het Jaar. Ik zou heel graag namens de raad de heer Vonk dan ook een bos bloemen willen overhandigen. Wellicht wilt u naar voren komen. Het is een bos bloemen in Rotterdamse kleuren, vervat in een zekere mate van nattigheid onderin, dus wellicht wilt u er rekening mee houden dat hij niet omvalt.

De heer **VONK** (cu-sgp). Hartelijk dank.

De **VOORZITTER**. We wensen u er veel plezier mee en hartelijk gefeliciteerd met de geweldig mooie titel.

De heer **VONK** (cu-sgp). Merci.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ik heb nog even een vraagje. Ik moet nog tekenen voor de vergadering, maar er zat niemand.

De **VOORZITTER**. Het verzoek is of u zich wilt vervoegen bij de heer De Bondt daarboven. Dan kunt u daar ook tekenen. Het is goed dat u dat zegt, anderen kunnen dat ook doen. Het registerboek komt eraan. Want strikt formeel mag u nog niet aan de beraadslagingen deelnemen, dus het is wel goed. Maar het tekenboek komt eraan, dan kunt u tekenen. Omdat we dit jaar de festiviteiten rond kerst en oud en nieuw ook allemaal gecancelled hebben, heeft het college gemeend u een kleine kerstattentie aan te bieden. Dat is al gebeurd of dat zal in de loop van vandaag gebeuren bij het tekenen van de presentielijst. De leden Kockelkoren en Postma willen graag een initiatiefvoorstel indienen en ik geef daartoe als eerste het woord aan mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter dank u wel. Voorzitter, een groene stadswijk in plaats van een grijs vliegveld, dat is wat GroenLinks hier vandaag samen met andere partijen voorstelt. Het transformeren van Rotterdam The Hague Airport, van een grijs vliegveld met weinig maatschappelijke en economische waarde voor Rotterdam en de regio naar een duurzaam en toekomstbestendig gebied met 10.000 woningen, een groot park en innovatieve bedrijven. Voorzitter, politiek gaat over keuzes maken. Keuzes over de verdeling van schaarste. Dat kan gaan over de verdeling van financiële middelen, de verdeling van gemeentelijke aandacht en inzet, maar het gaat ook over de verdeling van ruimte. Er is een steeds grotere druk op die ruimte in Rotterdam. We zitten midden in een wooncrisis. Om iedereen een dak boven het hoofd te bieden, moeten er in Rotterdam 50.000 woningen worden bijgebouwd tot 2040. Daarnaast is er ruimte nodig in de stad voor onder andere meer groen, het opwekken van duurzame energie en nieuwe, schone bedrijvigheid. Dat is een enorme uitdaging. Nieuwe woningen kunnen in de visie van GroenLinks het best in de bestaande stad gebouwd worden door stenige gebieden te transformeren, waarbij we gebruikmaken van de infrastructuur en voorzieningen die er al zijn. In die zoektocht naar ruimte voor nieuwe woningen in de stad is het denken over een nieuwe toekomst voor het luchthaventerrein ontstaan. Een transformatie van vliegveld Rotterdam The Hague Airport biedt een enorme kans om deze ruimte van 220 hectare aan de noordrand van de stad te benutten voor nieuwe woningen, groen en innovatieve bedrijven, waar de stad zo dringend behoefte aan heeft. De grond onder het vliegveld is al van ons. Wij laten in dit voorstel zien hoe een nieuwe toekomst voor Zestienhoven eruit kan zien. Een ambitieuze gebiedsontwikkeling die past bij Rotterdam, visionair en met lef. Stel je een nieuw stadspark voor van 60 hectare met daaromheen 10.000 nieuwe woningen. Zestien groene hoven rondom een centraal park, met winkels, zorgvoorzieningen en innovatieve bedrijven, midden in de driehoek tussen Delft, de haven van Rotterdam en de Erasmus Universiteit Rotterdam. Dat is een nieuwe wijk die net zo groot is als de hele Kop van Zuid en Katendrecht samen, gecombineerd met een park dat twee keer zo groot is als het park bij de Euromast. Goed bereikbaar met openbaar vervoer en de fiets. Hiermee realiseren we in één klap 20% van alle nieuwe woningen die Rotterdam tot 2040 nodig heeft.

De **VOORZITTER**. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Voorzitter, met het transformeren van Rotterdam The Hague Airport in een nieuwe stadswijk slaan we twee vliegen in één klap. Niet alleen geven we Rotterdam 10.000 nieuwe woningen en een prachtig park. We verlossen ook nog eens tienduizenden Rotterdammers, Schiedammers en bewoners van Lansingerland van geluidsoverlast en luchtvervuiling door laag overkomende vliegtuigen. Dan heb ik het nog niet eens over de klimaatcrisis, waar de luchtvaart een grote rol in speelt. Voorzitter, om die crisis het hoofd te bieden, moeten we minder gaan vliegen en korte vluchten vervangen door de trein. En weet u wat het mooie is? Ons regionale bedrijfsleven hoeft niet eens te lijden onder sluiting van Rotterdam The Hague Airport. Schiphol ligt op slechts vijftwintig minuten afstand met de trein. Trouwens, minder dan 20% van de passagiers op het vliegveld van Rotterdam heeft überhaupt een zakenbestemming. De oude belofte van een klein zakenvliegveld is nooit waargemaakt. Rotterdam The Hague Airport is een plofvakantievliegveld geworden met goedkope charters naar de zon. Niet voor niets zien we dat de stranden van Alicante, Malaga, Faro en Ibiza in de top vijf van meest populaire bestemmingen staan. Voorzitter, in dit initiatiefvoorstel stellen we acht concrete acties voor om te komen van grijs vliegveld naar groene stadswijk. Zo roepen we op tot een eerlijke analyse van de maatschappelijke kosten en baten van het huidige vliegveld in vergelijking met het plan voor een nieuwe stadswijk. En of je nu supporter bent van ons plan of niet, je kunt toch niet tegen zo'n eerlijke vergelijking zijn? Verder willen we onder andere dat de gemeente Rotterdam bewoners actief gaat betrekken bij de plannen voor de nieuwe wijk, bijvoorbeeld via een burgerberaad. En we verwachten dat Rotterdam zich binnen de Schiphol Group en richting het rijk actief gaat inzetten voor krimp van het vliegveld als tussenstap naar sluiting. Voorzitter, het is met veel trots en genoegen dat GroenLinks dit initiatiefvoorstel indient, samen met de collega's van de PvdA, de SP, de Partij voor de Dieren en ChristenUnie-SGP. Samen maken we werk van het transformeren van een grijs vliegveld naar een prachtige nieuwe en groene stadswijk.

De **VOORZITTER**. Ik wil beide indieners hartelijk dankzeggen voor het initiatiefvoorstel. Ik zal het doorgeleiden naar het college ter voorbereiding van een reactie. Dan is het aan u als raad om te bepalen wanneer u hierover wenst te spreken. Hartelijk dank. Sorry, ik weet niet wie van u als eerste opstond, dat heb ik niet in de gaten gehad. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nou, ik denk dat mijnheer Tak daarom ook staat, omdat er ook nog mede-indieners zijn van het initiatiefvoorstel die waarschijnlijk ook nog een toelichting willen geven, waaronder ik.

De **VOORZITTER**. Dat was mij niet bekend. Ik had alleen twee namen. Maar dat geeft niets, bij dezen. Was u mede-indiener?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja.

De **VOORZITTER**. Dan graag.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja voorzitter, de Partij voor de Dieren is verheugd en ook trots dat wij vandaag dit initiatiefvoorstel om de Rotterdamse luchthaven te transformeren kunnen indienen in de Rotterdamse gemeenteraad. Het is ook, vind ik, een krachtig signaal dat wij dit doen met vijf partijen in deze raad, zowel coalitiepartijen als oppositiepartijen. Ik wil ook graag van de gelegenheid gebruikmaken om de raadsleden Jeroen Postma en Astrid Kockelkoren te bedanken voor hun inzet hiervoor, die al natuurlijk langer aan de gang was en ook mijn felicitaties. Het is een hartstikke mooi voorstel geworden. Want het vliegveld zorgt voor veel overlast, vervuiling, CO₂-uitstoot, maar vooral neemt het ook veel kostbare ruimte in beslag. Ruimte die wij veel beter kunnen benutten. Het is immers een ruimte van 220 hectare. Luchthaven Rotterdam brengt ook de leefomgeving

van Rotterdam schade toe. Het is gewoon tijd om dit te stoppen, tijd om de luchthaven te sluiten. Bovendien hebben we momenteel een klimaatcrisis. Om de opwarming van de aarde te beperken is een sterke krimp van vliegverkeer vereist. Laten we daarmee nu eens beginnen in Rotterdam. Het is gewoon nodig. Het is beter voor de leefomgeving, het is beter voor de gezondheid, en het is beter voor de veiligheid van mensen en dieren. Ja, en als Rotterdam Airport dicht is, dan zullen we weer vaker blauwe luchten zien, zoals we zo mooi konden zien toen het vliegverkeer stillag tijdens de coronatijd. De lucht die we gaan inademen wordt weer frisser en gezonder. Want ja, het vliegverkeer is nog steeds een van de grote veroorzakers van klimaatverandering, maar zorgt ook voor luchtvervuiling, geluidsoverlast, waardoor de gezondheid van omwonenden ernstig wordt aangetast. Bovendien veroorzaken veel vluchten boven dichtbevolkte gebieden veiligheidsrisico's voor de omwonenden. Dus als je voor dit plan kiest, dan verminder je de uitstoot van broeikasgassen, fijnstof, stikstof en geluidsoverlast. En dan voor de mensen die per se willen vliegen, niet getreurd, je stapt hier gewoon bij het Centraal Station op de trein en binnen een halfuur ben je op Schiphol Airport. Bovendien zorgt dit voorstel ook nog eens voor zo'n 10.000 nieuwe woningen in een groene wijk. Want wat te denken van de vergroening. Een nieuw stadspark van maar liefst 2 kilometer lang en 300 meter breed, dus zo'n 60 hectare groot. Wie wil dat nu niet? Persoonlijk, ik woon ongeveer vijf kilometer van het vliegveld vandaan, ik zie er reikhalzend naar uit dat ik niet zeven dagen in de week, 52 weken in het jaar, 365 dagen in het jaar, zowel 's nachts gewekt word als 's ochtends vroeg door de enorme herrie die deze vliegtuigen van Rotterdam Airport veroorzaken. Wat zal ik blij zijn als dat eindelijk eens stopt en wat zullen de mensen in vijf omliggende wijken dan eindelijk eens een keer een goede nachtrust hebben.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Partij van de Arbeid, de heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Dank u voorzitter. Allereerst complimenten aan mijn collega's van GroenLinks, mevrouw Kockelkoren en de heer Postma, met dit uitstekende stuk werk. We waren in ieder geval vereerd dat we gevraagd werden om ook mee te kunnen doen met dit voorstel, want ook de PvdA vindt dat het hoog tijd is dat we ons als Rotterdam uitspreken. Niet omdat we dat van vandaag op morgen hebben geregeld. Het gaat om keuzes maken in de politiek, zei mevrouw Kockelkoren. Maar regeren is ook vooruitzien. De sluiting van de luchthaven is niet iets wat we overnight geregeld hebben, maar de ambitie nu met elkaar uitspreken is wel essentieel om beweging te creëren. Het is namelijk heel simpel, op korte afstanden hoeven we helemaal niet te vliegen. Maar dan moet er wel druk op de ketel komen zodat die spoorverbindingen ook echt gerealiseerd gaan worden. Ik denk dat dit signaal ook een signaal is aan het kabinet, dat misschien nog niet zover durft te gaan als deze luchthaven dichtgooien. Het is ook een signaal aan de rest van Nederland, dat Schiphol misschien uiteindelijk wel de enige luchthaven zou moeten zijn in Nederland, voor lange afstanden. Het is ook een signaal aan Rotterdammers dat deze partijen de schone lucht buitengewoon serieus nemen. Het is ook een signaal aan onze stad dat wij geloven in een andere vorm van werkgelegenheid. De banen, de directe en indirecte werkgelegenheid van Rotterdam The Hague Airport, daarover is altijd veel discussie geweest en die is eigenlijk relatief beperkt. Wat ik nu zo mooi vind aan dit plan, is dat er ook is nagedacht hoe wij nieuwe banen kunnen creëren voor Rotterdammers in dit gebied, hoe we met de realisatie van die 10.000 woningen ook mensen werk kunnen geven. Dus complimenten aan de indieners.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Vonk, u bent medeondertekenaar. Wilt u er iets aan toevoegen?

De heer **VONK** (cu-sgp). Toch even heel kort. Ik had het eerlijk gezegd niet zo voorbereid, maar ik vind het wel heel gaaf dat er nu een aantal mensen opstaat en aangeeft hoe

belangrijk dit is. Er ontstaat eigenlijk een soort beweging van mensen die zeggen: we willen een positieve stap vooruitzetten. Nu was er gisteren geloof ik een politicus die zei: het land veranderen we niet in één dag. Dit zal ook niet in één dag klaar zijn, maar het is wel een beweging die we in gang zetten. Ik hecht er ook even aan om dat zelf toe te lichten omdat het voor ons ook een koerswijziging is. Wij hebben in ons nieuwe verkiezingsprogramma gezegd dat dit onze koers is en dit plan past er perfect in. Dus dank aan de collega's van GroenLinks om dat al zover uit te werken. Wij haken daar graag op aan. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja dank u voorzitter. Dit voorstel doet mij denken aan de kerst van een jaar of tien geleden. Een goede vriend van mij woont in Mexico City. Hij was nog nooit in Nederland geweest en hij zou bij ons kerst komen vieren. Dus hij komt aan op Schiphol Amsterdam. Maar hij denkt: Aart woont in Rotterdam. Dus voordat ik naar Rotterdam ga, overnacht ik hier in een hotel, want anders moet ik de reis naar Rotterdam nog helemaal maken. Dus de volgende dag stapt hij op de trein en hij had zijn jas nog niet open of de conducteur zegt: Rotterdam Centraal. Daar hadden we het zo over en hij zei: jeetje, dat is gewoon naast de deur. Ik zei: dat is ook naast de deur. Dit voorstel bevestigt voor mij wat ik al vaker zeg: het is eigenlijk een overbodig vliegveld. Ontzettend veel complimenten, ik heb het ook tegen jullie persoonlijk gezegd, ik vind het echt een geweldig voorstel. Het dient zoveel doelen. Het groendoel, het woondoel en een overbodig vliegveld weg, dus 100% steun. Echt, een geweldig voorstel. Dat moeten we echt allemaal aannemen ook.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Volgens de voorpagina van het initiatiefvoorstel waren dit de ondertekenaars van het voorstel, maar u stond niet allen op mijn sprekerslijst, dus daar moeten we de volgende keer wat beter op letten.

2. Vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van 16 december 2021

De **VOORZITTER**. Ik zal eerst de agenda met u doornemen en aan het einde zal ik u de gelegenheid bieden eventuele opmerkingen over de agenda te maken. Er zijn vijf verzoeken ontvangen voor een regulier debat. 'Oliewinning door de NAM onder Charlois' van GroenLinks en de VVD, 'Het college van burgemeester en wethouders maakt achter de rug van de Rotterdammer excuses voor het slavernijverleden' van Leefbaar Rotterdam, 'Voor alle Rotterdamse creatieve makers' van de PvdA, 'Tachtigjarigen staan een longontsteking op te lopen bij de GGD!' van 50PLUS en 'Heijplaat met de handen in het haar' van Leefbaar Rotterdam. Wenst iemand het woord over een van deze voorstellen voor debat, voor beraadslaging van vandaag? Eenmaal andermaal, niet? Dan stel ik u voor deze punten te agenderen als 16.1 tot en met 16.5.

Er zijn vijf verzoeken ontvangen voor tweeminutendebatten. Van Leefbaar Rotterdam en de VVD, 'Verkeerscirculatieplan'. Van Leefbaar Rotterdam, VVD en CDA, 'Verkenning kernenergie'. 'Islamitische begraafplaats voor eeuwigdurende grafrust moslims' van Leefbaar Rotterdam. 'Beleidskader Rotterdam Internationaal 2021-2024' van GroenLinks en PvdA en 'Werving wijkraadsleden' van de VVD. Wenst iemand het woord over een van deze punten? Niet, dan stel ik u voor deze punten te agenderen als 25.1 tot en met 25.5.

Er is naar aanleiding van de actualiteitenraad van vorige week een verzoek voor indiening van een motie vreemd aan de orde van de dag, 'Gratis parkeren voor zorgpersoneel!' van DENK en Leefbaar Rotterdam. Ons oordeel aan deze kant van de tafel is dat deze motie niet voldoet aan de door uzelf gestelde eisen, namelijk dat een dergelijke motie beleidsarm moet zijn. Wij denken dat deze motie niet beleidsarm is maar beleidsrijk en zich niet leent voor

beraadslagingen in deze vorm. Het mag in een andere vorm, maar niet in deze vorm. Een korte toelichting door de indiener? De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, dit agendapunt mag wat mij betreft komen te vervallen, want ik neem dan het onderwerp mee tijdens het agendapunt Verkeerscirculatieplan, dus daar komt die motie dan wel weer terug.

De **VOORZITTER**. Hij vervalt dus hier als motie vreemd aan de orde van de dag en u gaat hem mogelijk indienen bij het debat over het verkeerscirculatieplan. Akkoord, dan heeft u een haakje. Ik kijk Leefbaar Rotterdam aan als mede-indiener. Gaat u er nog iets van zeggen?

De heer **SIMONS** (lr). Wij doen er natuurlijk alles aan om het zorgpersoneel zo goed mogelijk te faciliteren, maar ik kan me aansluiten bij mijn collega Achbar van DENK.

De **VOORZITTER**. Dan is dat een andere paraplu om dit met elkaar te bespreken. Akkoord. Bij agendapunt 9.2, Bestemmingsplan Urkersingel, heeft de fractie van Leefbaar Rotterdam aangegeven alsnog een motie te willen indienen, waarmee dit punt dat bij u als hamerstuk was voorgesteld, nu niet een hamerstuk zal worden maar een B-onderwerp met een korte toelichting. Akkoord? Ik zal het straks zorgvuldig doen bij het doorlopen van de hamerstukken. Dan zal 9.2 niet worden gehamerd, maar wordt dit u aangeboden als B-punt. Tussen de verschillende onderwerpen zal ik even kort een moment inlassen om u van woordvoerders te doen wisselen als dat nodig mocht zijn. Dus dan hoop ik dat het allemaal goed gaat. Zijn er nog andere opmerkingen over de agenda voordat ik over de spreektijd kom te spreken? Dan de spreektijd. Wij stellen u voor om voor vandaag uit te gaan van drie uur spreektijd. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). U bent net ongeveer tien minuten bezig geweest om alle aanvullende onderwerpen te benoemen, die de laatste dagen op de agenda zijn geplaatst. Als we dan kijken naar de spreektijd van drie uur, dan is die wel heel mager. Ik kijk dus natuurlijk ook even naar de heer Verheij, want die is altijd een groot voorstander dat iedereen voldoende zijn standpunt naar voren kan brengen, dus bij dezen mijn bescheiden verzoek om het één uur op te plussen.

De **VOORZITTER**. U gaat hetzelfde zeggen, dus dan ga ik het in stemming brengen. Wordt het gesteund? Ik kijk naar andere fracties, de VVD? Ja. D66 niet. PvdA niet. Dan verzoek ik u toch uw vingers op te steken. We gaan stemmen naar fractiegewicht. Het voorstel is om de spreektijd uit te breiden met één uur. Er is een meerderheid van precies 23 hiervoor. We gaan naar vier uur spreektijd. Wij zetten vier uur op de klok. Zet u schrap voor een lange vergadering. Omstreeks 12.45 uur hoop ik met u te kunnen lunchen. Omstreeks 18.30 uur hoop ik dat we met elkaar een warme maaltijd kunnen gebruiken.

3. *Vaststelling van de notulen van de raadsvergaderingen van:*
 - a. 9 en 11 november 2021
 - b. 18 november 2021

De **VOORZITTER**. Kunt u zich vinden in de teksten van de notulen?

4. *Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 week 48 en 49*

De **VOORZITTER**. Kunt u zich vinden in de voorgestelde wijze van afdoening? Dat is het geval.

5. *Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet*
5.1 *Brief van burgemeester en wethouders over een incidentmelding overeenkomstig het Incidentenprotocol*

De **VOORZITTER**. Ik stel u voor dit punt als geheim te bekrachtigen. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). De PVV is ertegen. Dat moet gewoon geanonimiseerd bekend worden gemaakt.

De **VOORZITTER**. Anderen? Ik zie dat andere partijen die doorgaans tegen geheimhouding zijn dit punt laten passeren.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ik wil daar wel een verklaring bij geven voorzitter, want u bedenkt dat. Maar ik heb altijd gezegd: als het om mensen gaat en over geld, kunnen we ons dat voorstellen. Dit gaat echt wel over een situatie waarvan wij vinden dat dat geheim kan.

De **VOORZITTER**. Ik had daar ook op gespeculeerd dat dat ook zo zou zijn, want dat had u al eerder gezegd, dus met de stem van de PVV tegen, wordt deze brief als geheim bestempeld.

HAMERSTUKKEN

De **VOORZITTER**. Ik ben aangekomen bij de hamerstukken. Dat zijn er zes.

6. *Het voorstel tot het verlenen van eervol ontslag aan de gemeentelijke ombudsman*
7. *Het voorstel tot wijziging van de Verordening commissie verkiezingsaangelegenheden*
8. *Het voorstel tot vaststelling van de Verordening fractieondersteuning 2022*
9.1 *Het voorstel met betrekking tot de herziening van de grondexploitatie 'Urkersingel'*

De **VOORZITTER**. Dit wordt een B-punt, zoals we net hebben aangegeven, omdat Leefbaar Rotterdam alsnog een motie wil indienen bij dit punt. Zeg ik het verkeerd? Het moet 9.2 zijn, excuses. 9.1 wordt wel als hamerstuk aangeboden.

9.2 *Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Urkersingel'*

De **VOORZITTER**. 9.2 wordt niet als hamerstuk aangeboden.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja, ik dacht, dat gaat dan dadelijk allemaal komen, maar bij 9.1 is 50PLUS geacht tegen te stemmen.

De **VOORZITTER**. Even checken bij Leefbaar Rotterdam. U wilde toch bij 9.2 een motie indienen, en niet bij 9.1? Dus ik ben niet abuis? Akkoord. Heel even. 9.1, daar wordt

mevrouw Verkoelen van 50PLUS geacht te hebben tegengestemd. Dat geldt voor de SP en dat geldt voor de Partij voor de Dieren, en ook voor de PVV en NIDA. Dan staat aangetekend dat met de stemmen van deze partijen tegen dat punt gehamerd is. 9.2 wordt een B-punt.

10. *Het voorstel tot het wijzigen van het bestemmingsplan 'Rotterdam Central District' (herstelbesluit hangende beroep)*

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, de PVV is dus tegen 9.1 en ook tegen punt 8, dat er nog meer geld naar de fracties gaat. Zou u dat ook kunnen aantekenen? Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Oké, de PVV is tegen punt 8.

11. *Het voorstel over strategisch beleidsplan 'Sta Open - Koers 2022-2026', Jaarplan 2022 en Begroting 2022-2026, Tweede voortgangsrapportage 2021 van de stichting Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam (BOOR)*
12. *Het voorstel tot wijziging van de Verordening bedrijveninvesteringszone eigenaren Hoogkwartier 2022*
13. *Het voorstel tot vaststelling van de 10-maandsrapportage en wijziging van de begroting 2021*

De **VOORZITTER**. Ik kijk nog één keer voordat ik de hamer laat vallen. Met de gemaakte opmerkingen bij een aantal agendapunten is het aanbod aan gehamerde punten gehamerd minus 9.2. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). U slaat iets te snel. Ik was even niet bij de les. Als 50PLUS Rotterdam zijn we ook tegen agendapunt 10 en ook tegen agendapunt 13.

De **VOORZITTER**. Bij 10 en 13 heeft 50PLUS geacht te hebben tegengestemd. We zijn coulant mevrouw Verkoelen.

ONDERWERPEN MET EEN REGULIER DEBAT

14. *Het voorstel met betrekking tot de renovatie van het Museum Boijmans Van Beuningen*

De **VOORZITTER**. Dan ben ik nu aanbeldend bij de te behandelen agendapunten, onderwerpen met een regulier debat en ik zoek de wethouders. Als eerste wethouder Kasmi. Ik heb het verzoek gedaan aan de raadsleden om zoveel mogelijk in de buurt van de raadzaal te blijven. Mag ik dat verzoek ook doen aan de wethouders om de agenda in de gaten te houden en hier bijtijds te komen?

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. Aan de orde is het voorstel met betrekking tot renovatie van Museum Boijmans Van Beuningen. Ik geef het woord als eerste aan de heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Voorzitter, twee maanden geleden stonden we hier voor een interpellatiedebat inzake Boijmans. Ik nam het de betrokken wethouders kwalijk dat zij met een onhaalbaar en daardoor ondeugdelijk structuurontwerp de verkenning zijn gestart voor de haalbaarheid van de ambitieuze renovatie van Boijmans. Op dit ontwerp was een paviljoen getekend op grond die niet voor de gemeente of het museum beschikbaar was. Boijmans was dus fondsen aan het werven met een misleidende reclamefolder. Gezien de moeilijke voorgeschiedenis en het doel van de verkenning vond ik dat kwalijk. In het rapport van de verkenning lees ik op pagina 19: 'Tijdens de verkenning is gebleken dat het structuurontwerp op onderdelen niet of op een andere wijze haalbaar is. Deze onzekerheid bemoeilijkte de werving. Begunstigers willen immers weten waar ze concreet aan bijdragen. Zolang er nog een ontwerpfase is, belemmert dit het concreter maken van de opgave richting de begunstigers.' Ik wil het college danken voor de eerlijkheid, waarvan akte voorzitter. Dat was mijn punt destijds bij het interpellatiedebat. Voorzitter, Leefbaar Rotterdam heeft een duidelijke lijn in dit dossier. Geen gemeentelijk geld naar het ambitiescenario conform de breed gesteunde motie van onze raad. Verder hebben wij ons ook duidelijk uitgesproken naar aanleiding van de eerder gedeelde informatie in de geheime raadsvergadering. Ik zal niet de hele verklaring van mijn fractievoorzitter voorlezen, alleen de laatste zinnen: 'Wij als volksvertegenwoordigers zijn monddood gemaakt en kunnen slechts met onze voeten stemmen en zullen vanaf nu tegen alle ontwikkelingen van Boijmans Van Beuningen stemmen als signaal naar dit college.' Voorzitter, is er een reden om van deze duidelijke lijn af te wijken? Een mogelijke reden zou zijn dat het museum pas in 2029 of misschien wel 2030, er zal altijd wel wat vertraging zijn, opengaat met alleen de noodzakelijke verbouwing. Dat is doodzonde. Ik ben dat met iedereen eens. Als kunstliefhebber zou ik dus neigen om af te wijken van die lijn. Echter, wij staan op het punt om verkeerd gedrag te belonen. Eerst haakt Stichting Droom en Daad af, na een aanbod van € 80 miljoen. We hebben het in NRC gelezen. U weet nog wel, dat extra museum op Zuid. Ook de BankGiro Loterij bleek niet bereid om bij te dragen. Met de Welgelegen Groep kwam ook geen oplossing. En nu, complimenten waar die uitgedeeld moeten worden, complimenten aan de creativiteit van wethouder Kasmi, worden allerlei gemeentelijke potjes aangesproken om het toch maar zelf te financieren. Wij lezen dat het museum € 20 miljoen gaat bijdragen. Wat is deze toezegging waard? Voorzitter, in de brief van Boijmans van 4 oktober nam Boijmans – en dan citeer ik bijna letterlijk – de uitdaging aan om de fondsenwervingsdoelstelling van € 55 miljoen te realiseren. Goed, die € 55 miljoen is nu € 20 miljoen, en die toezegging is boterzacht. Ik lees in de stukken: bij onverhoopte tekorten gaan museum en gemeente hierover met elkaar in gesprek om te bezien in hoeverre het resterende exploitatietekort anders te dekken is. Een lang verhaal kort, als het Boijmans niet lukt om die € 20 miljoen te financieren, en als die niet uit het exploitatietekort te halen is, kunnen wij alsnog dit voor onze rekening nemen. Voorzitter, ik ben bang dat we over tien jaar weer over deze problematiek praten. Daarom denk ik dat wij als Rotterdam meer grip moeten krijgen op de governance van Boijmans. Dit is het moment. Nu vanuit gemeentelijk geld in het ambitiescenario investeren neemt het momentum weg en verslechtert de onderhandelingspositie van de gemeente jegens Boijmans. Voorzitter, bij deze stand van zaken spijt het mij dat ik mijn fractiegenoten moet adviseren tegen te stemmen.

De **VOORZITTER**. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Ja, dank u wel voorzitter. Ik was inderdaad nog even aan het kauwen op de woorden van de heer Koster, die het erover had dat we over tien jaar nog over Boijmans zullen spreken. Ik mag het hopen, want volgens mij raken we nooit uitgepraat over ons Boijmans Van Beuningen, ons gebouw en onze collectie. Dat was eigenlijk misschien wel een vraag geweest aan de heer Koster, maar het ging allemaal zo snel. Van wie is het gebouw? Het is van ons. Het is van de gemeente Rotterdam, dus eigenlijk van alle

Rotterdammers samen. Dus terecht dat we het er hier vaak over hebben en zeker ook nog over tien jaar, graag zelfs. Voorzitter, voor u staat een woordvoerder van een fractie die eind 2018 vol overtuiging heeft ingestemd met de renovatie volgens ambitie. Nu sla ik even iets over. Dat is gewoon gerechtvaardigd. Nogmaals, het is ons gebouw, met onze collectie, ter waarde van nota bene € 8 miljard. We hebben daar zorg voor te dragen. Dat vraagt om een gebouw met ambitie, maar dat verdient ook een investering. Wij hebben ons als fractie daar vanaf het begin af aan achter geschaard en voor ingezet. We hebben ook met enigszins lede ogen moeten toezien hoe er in deze gemeenteraad een aantal keuzes zijn gemaakt door de gemeenteraad die daar op zijn minst iets anders over dacht en dus ook anders stemde. Maar soit. Een pas op de plaats is gemaakt, de verkenning is gedaan, en daar dank ik ook het college voor, om daar een reactie op te geven met het raadsvoorstel dat hier ligt. Het is duidelijk welke mogelijkheden er zijn, maar ook welke vraagstukken er liggen. Voorzitter, de GroenLinksfractie zet nog steeds in op die renovatie met ambitie. Voor de stad, voor Rotterdam en voor de Rotterdammers. De verkenning en ook de daaruit voortvloeiende raadsvoorstellen bieden voldoende aanknopingspunten. Wel hebben wij drie aarzelingen. Die heb ik ook besproken in de commissie MPOF vorige week. Het waren er iets meer, maar er zijn er nu nog drie overgebleven. Als eerste, het Van Beuningen-de Vriesepaviljoen, als tweede de Belvédère en als derde de financiële situatie. Laat ik starten met het Van Beuningen-de Vriesepaviljoen. Onze fractie is niet overtuigd dat het amoveren, oftewel het slopen van dit paviljoen nodig is om de renovatie met ambitie te kunnen uitvoeren. Sterker nog, wij zien het paviljoen als een meerwaarde voor de stad. Zo is het ook bedoeld, zo is het ook gebouwd en daarvoor dienen wij samen met SP en 50PLUS een motie in om het Museum Boijmans Van Beuningen met ambitie en behoud van het paviljoen van Henket – moet ik er dan even bij zeggen – te renoveren en hierover een terugkoppeling te geven aan de raad.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ik heb een vraag aan de heer Smet. Wat is dan voor u het verschil tussen het pand van Henket en de aanbouw van Robbrecht en Daem? Wat is voor u de overweging geweest om Henket te willen laten staan maar Robbrecht en Daem weg?

De **VOORZITTER**. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Dank u wel voorzitter, en ook een terechte vraag. Het is ook echt wel een worsteling geweest voor mijn fractie en in ieder geval voor mij, omdat we ook in het begin hebben aangegeven dat het amoveren van het deel Robbrecht en Daem, ook een pijnlijke keuze is. Echter, daar zijn in de visie en ook in de uitwerking van het structuurontwerp toch andere plannen mee, waar wij ons meer in kunnen vinden. Bij het paviljoen ontbreekt dat in onze optiek totaal. We hebben inderdaad ook wel de vraag geuit of we in ieder geval wel duurzaam omgaan en gaan we proberen om inderdaad de materialen te hergebruiken, urban mining toe te passen et cetera, et cetera. Dat is meer op de portefeuille van mijn collega Kockelkoren, moet ik eerlijk zeggen. Dat is in ieder geval wel toegezegd in de commissie. Mijn vraag aan het college is of dat nog steeds klopt en of u daar nog iets van ons voor nodig heeft om dat te doen. Ik hoop dat dat een antwoord is op de vraag en de worsteling voel ik met u mee.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dat is inderdaad een antwoord op mijn vraag. We kennen u als kunstkenner, maar u bent zich er dan toch ook van bewust dat de

tentoonstellingsoppervlakte van Museum Boijmans bijvoorbeeld met de sloop van Robbrecht en Daem minder gaat worden? Hoe kijkt u daar tegenaan?

De **VOORZITTER**. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Dat klopt en dat is ook erkend. Als het paviljoen van Henket, het Van Beuningen-de Vriese paviljoen weggaat, dan wordt het nog minder, dus dat klopt inderdaad. Het is een keuze maken uit een worsteling.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Ik heb een motie van GroenLinks, medeondertekend door de SP en 50PLUS. De motie 'Boijmans zuinig op paviljoen'. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Dank u wel. Het tweede punt is de Belvédère. Ook in de commissie hebben we een zestal vraagtekens neergezet bij deze Belvédère. We maken ons echt wel zorgen of dat wat voorgesteld wordt ook mogelijk is binnen de bestemde ruimte maar ook binnen het bestaande financiële kader. Daar hebben we echt onze vraagtekens bij gezet. Ik wil eigenlijk hierbij het college nogmaals vragen om het nog eens goed uiteen te zetten. Kan dit echt voor het geld dat bestemd is en waar we straks in het raadsvoorstel voor gaan kiezen? Zijn er echt niet nog meer bezwaren die ik heb opgeroepen vorige week die toch bij nader inzien misschien nog even wat heroverweging vragen? Dus het is een vraag aan het college om daar nog iets meer tekst en uitleg over te geven. Als laatste voorzitter, de financiën. Ik noem het altijd een beetje gekscherend: er zitten nog wat losse eindjes aan in het raadsvoorstel. Daar heeft mijn fractie een beetje moeite mee en dat hebben we eigenlijk al een paar jaar. Want gek genoeg lijkt het alsof we het in de afgelopen decennia in de gemeentelijke begroting niet zo goed geregeld hebben voor dit cultureel vastgoed van de stad. Het lijkt alsof we steeds weer opnieuw ergens geld vandaan moeten halen terwijl we gewoon verantwoordelijk zijn voor het gebouw en voor de omgeving en dat we daarin dus zouden moeten investeren. Nu proberen we eigenlijk een voorstel los te peuteren van het college om dat wat beter te regelen voor onze opvolgers. Wij willen namelijk niet volgende gemeenteraden of colleges met een probleem opzadelen, nee, we willen een oplossing bieden. Wij dachten dat gevonden te hebben in het Integraal Huisvestingsplan Cultuur dat is opgesteld. Dat moet nog steeds besproken worden door de gemeenteraad, maar het is opgesteld. Dat is een instrument. En we hebben als fractie nog een ander instrument gevonden en dat is de Rotterdamse Investeringsmotor. Mijn vraag aan het college is even of het kan uitleggen of die Rotterdamse Investeringsmotor van toepassing kan zijn om in de toekomst het beheer, onderhoud en eventueel aanpassen van Museum Boijmans Van Beuningen daar in te passen? Dus dat is een vraag aan het college voor nu en dat is ook het einde van mijn eerste termijn voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Smet heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Boijmans zuinig op paviljoen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van Het voorstel met betrekking tot de renovatie van het Museum Boijmans Van Beuningen;

constaterende dat:

- het raadsvoorstel vraagt akkoord te gaan met de renovatie van Museum Boijmans Van Beuningen met ambitie om daarmee de weg open te houden naar het realiseren van verdere ambitie voor een toekomstbestendig museum;
- in de toelichting staat het voorstel om het bouwdeel van de architect Henket te amoveren;

overwegende dat:

- het museumcomplex zelf, samen met gebouwen in de directe omgeving van het Museumpark (zoals de Kunsthal, het Depot en het Nieuwe Instituut) een prachtige staalkaart vormt van de (Nederlandse) museumarchitectuur van de twintigste eeuw;
- uitgangspunt van de renovatie is om de Van der Steur- en Bodonvleugel met zorg te restaureren;
- het Van Beuningen-de Vriesepaviljoen van Prof. HJ Henket een recenter toevoeging is, speciaal gebouwd voor het tonen van een belangrijk deel van de collectie van het museum zelf, gerealiseerd in de jaren 1989-1991 aan de tuinzijde van het museum, in de as van de museumtuin;
- dit paviljoen (internationaal) architectonisch hoog staat aangeschreven en sinds oplevering zijn diensten heeft bewezen als tentoonstellingsruimte en restaurant;
- de verkenning aangeeft dat er geen directe noodzaak is voor sloop: het paviljoen kan op een doelmatige manier gerenoveerd worden, waarna het gebruikt kan worden als tentoonstellingsruimte of voor andere (ook niet-museale) functies;
- ook de Stichting Cuypersgenootschap, de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, de Welstandscommissie en de familie Van Beuningen verzoeken om het paviljoen van Henket als belangrijk voorbeeld van moderne museumarchitectuur voor Rotterdam te behouden;
- sloop van dit goede gebouw een onnodige aantasting van het gebouwde erfgoed van de stad vormt, kapitaalvernietiging is en indruist tegen de doelen van duurzaamheid van de gemeente;
- de nu voorgenomen verbouwing de kans biedt om het museumcomplex te moderniseren en tegelijkertijd de oorspronkelijke architectuur te herstellen;

verzoekt het college:

- het museum Boijmans Van Beuningen met ambitie en behoud van het paviljoen van Henket te renoveren;
- hierover een terugkoppeling te geven aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J. Smet, A. Kockelkoren, A. van Zevenbergen, P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Goed dat we hier nu staan te spreken over het Museum Boijmans Van Beuningen. We hebben het er deze periode natuurlijk vaak over gehad en het heeft een wat moeilijke start gekend, maar wij zijn als D66 ontzettend blij en tevreden met die verkenning die zo degelijk is uitgevoerd. Want we liepen inderdaad aan tegen tegenvallers, zaken die niet helemaal goed waren teruggekoppeld, et cetera, zaken die onduidelijk waren, maar nu ligt er iets waarvan gewoon klip-en-klaar heel duidelijk is hoe de vork in de steel zit. Op basis daarvan kunnen wij natuurlijk ook als raad goede beslissingen nemen, dus wij vinden het heel goed dat het college die bal zo goed heeft opgepakt, dat goed heeft uitgezocht en met dit voorstel komt. Voor D66 is het ontzettend belangrijk dat een museum er echt is voor de kunstbeleving, voor de kunstbezoeker, ook voor het behoud van de kunst, maar ook voor het goed kunnen beleven van die kunst. En daarvan heeft het college aangegeven, en dat is ook heel duidelijk naar voren gekomen in het voorstel, dat daarvoor het daglicht in het museum zelf van cruciaal belang is. Ik ken als frequent museumbezoeker ook echt de ervaring als je door zo'n museum loopt, hoe belangrijk het is

dat het een prettige sfeer is die ook de kunst goed doet uitkomen. Dat daglicht is daarbij dus ook van groot belang. Dat zien we ook bij andere musea. En nogmaals ook de routing in zo'n gebouw. Ik denk dat dat gewoon heel goed naar voren komt in het huidige voorstel. Daarom kunnen wij als D66 ook instemmen met de plannen om Robbrecht en Daem en het Henketpaviljoen te slopen, omdat wij inderdaad denken dat dat de kunstbeleving ten goede komt, hoe erg en naar dat ook is. Want ook ik herken die worsteling en sta ook helemaal achter het idee dat we dat op een circulaire manier moeten doen en goed met het materiaal moeten omgaan. Maar zo'n museum is er wat ons betreft echt in eerste instantie voor de kunstbeleving, zoals gezegd. Wat dat betreft kunnen wij helemaal instemmen met het voorstel. We hadden inderdaad zeer veel vragen en zorgen over de Belvédère: is dat wel nodig en zijn de risico's wel voldoende beheerst? Maar daarover hebben we in de commissie voldoende antwoorden gekregen. Dan resteert voor ons nog wel inderdaad...

De **VOORZITTER**. Voor u verdergaat, de heer Van der Velden wil over het voorgaande mogelijk een vraag stellen.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u. Ik vraag mij dan af hoe ik de handtekening van D66 moet duiden onder de motie die werd aangenomen in deze gemeenteraad: Geen extra gemeentelijk geld naar Boijmans. Wat is uw handtekening onder die motie waard?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Nou, geen goed geld in een slecht project, vonden wij destijds. Dat is eigenlijk destijds de lijn geweest. Het was wat dat betreft nog onvoldoende helder en onvoldoende duidelijk. Daar waren wij zeer kritisch over. Op dit moment zien we dat de zaken goed zijn uitgezocht. En als het gaat om die kunstbeleving, dat zijn wat ons betreft echt noodzakelijke investeringen in het museum, ons gebouw, onze collectie, die je eigenlijk ook wel basis-plus zou kunnen noemen. Want wil je een toekomstbestendig museum, dan moet die logistiek op orde zijn. En wil je een museum dat echt de kunst goed tentoonstelt, dan heb je dus inderdaad ook die aanpassingen nodig. Daarvan zijn wij overtuigd en dat waren we toen nog niet. En dan gaan we geen geld stoppen in iets waar we niet van overtuigd zijn. Nu zeggen we: dit is eigenlijk gewoon voor de basale functie van zo'n museum noodzakelijk, dus kunnen wij ook instemmen met de dekkingsvoorstellen zoals ze nu zijn voorgesteld.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, u zegt dat die motie nog onduidelijk was, maar die motie is helemaal niet onduidelijk. Ik heb hem hier voor me liggen. Het is eigenlijk precies hetzelfde voorstel als er nu ligt. Ambitiescenario. Dus ik snap het gewoon niet. De handtekening van D66 is gewoon helemaal niets waard in deze gemeenteraad. Nee, helemaal niets. Er is eigenlijk niets veranderd aan het plan, sterker nog, er gaat nog meer geld naartoe.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Nou, ten eerste heb ik niet gezegd dat die motie onduidelijk was. Wij vonden destijds dat project onduidelijk. Bovendien is het nu anders, want het paviljoen dat toen nog voorgesteld werd op het terrein van anderen, is nu uit het plan gehaald. Ook was het toen onvoldoende duidelijk hoe belangrijk het was om die logistiek op een andere manier te regelen. Dat was toen niet helder, nu wel. Onze handtekening staat heel helder. En ik leg ook verantwoording af, en zo hoort het ook, op het moment dat we daar anders

over zijn gaan denken. Voortschrijdend inzicht, dat kan en dat hebben we nu gedaan. Heel transparant, heel helder, onze handtekening is dus heel veel waard.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja mevrouw Zeegers, in aanvulling op de heer Van der Velden, ik snap het toch niet helemaal. We hebben die verkenning gestart om te zoeken naar financiers. Daarvoor lag die motie er, 'Geen gemeentelijk geld naar Boijmans'. Die verkenning heeft geen extra financiering opgeleverd. Die verkenning heeft € 3 miljoen gekost. Nu zegt u: ja, nu weten we wel dat die logistiek zo aangelegd moet worden, dus die verkenning is voor ons toch een succes geweest. Dat vind ik toch heel raar.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). De verkenning had niet tot doel om extra financiers te zoeken. De verkenning had tot doel, en daarom was ik er ook zo'n groot voorstander van, om goed te onderzoeken wat in dit plan wel en niet deugt, wat er niet haalbaar is, hoe het precies zit met de kosten, hoe het precies zit met de mogelijkheden, bijvoorbeeld rond dat paviljoen. Dat was de reden van de verkenning, niet om extra geld, om extra financiers te zoeken, helemaal niet. Juist om dat project scherp en strak te krijgen. Daarom waren wij er ook zo voor. Nu wij zien dat dat veel strakker is ingeregeld, heel veel duidelijker is wat het project daadwerkelijk is, zeggen we: oké, dit deel kunnen wij financieren en dan vinden we het ook belangrijk dat zo'n museum voor de toekomst gereedgemaakt is. Dus daarom hebben wij dat gedaan. Ik vind dat persoonlijk een helder verhaal. Goed, ik ga verder met mijn betoog. Er resteert natuurlijk nog wel een probleem en dat is de financiering. De heer Smet van GroenLinks zei dat al heel duidelijk. Wat wij zien is dat op het moment dat wij investeren in ons vastgoed, in ons cultureel vastgoed, maar ook bij sport, ook bij welzijn, bij al die zaken, is dat al die kosten ten laste gaan en dat die leiden tot een kostprijsdekkende huurstijging, wat dan weer verhaald gaat worden bij de gemeente, extra subsidieaanvraag. Maar de subsidiepotten stijgen niet, dus als we zo doorgaan, hebben we voortaan alleen nog maar gebouwen, maar geen programmering meer. Dat is echt iets waar D66 zeer tegen is en dat zien we hier dus nu ook weer gebeuren, dat dit gaat leiden tot een hogere kostprijsdekkende huur, die € 4,4 miljoen, die ingeboekt staat. Dat is voor ons echt een heel erg groot zorgpunt. Wij zullen wel instemmen met het voorstel, maar ook een motie indienen waarin wij vragen om te kijken naar alternatieve manieren om die sectoren te financieren. Welke alternatieven zijn er om die huidige systematiek van de dekking van huisvestingslasten voor culturele instellingen? Onze vraag is om dat te bekijken en ook te kijken hoe dat in andere steden gebeurt. Bijvoorbeeld in Den Haag doen ze dat anders. Waarom leren we daar niet van? En ook om te kijken naar de wijze van afschrijving, of daar niet nog een mogelijkheid zit. Dat was het.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Cultuurgeld naar cultuur, vastgoedgeld naar vastgoed

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van het voorstel met betrekking tot de renovatie van het Museum Boijmans Van Beuningen;

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam aan culturele instellingen subsidie verstrekt om hun exploitatietekort te dekken die onder andere bestaat uit de kostprijsdekkende huur;

overwegende dat:

- deze systematiek ervoor zorgt dat er geld van het Cultuurbudget naar stenen gaat in plaats van naar culturele programmering;
- er hierdoor onnodig geld wordt rondgepompt;
- de huidige systematiek vervangingen, groot onderhoud et cetera bemoeilijkt omdat dit direct gevolg heeft op het niveau van de kostprijsdekkende huur en daarmee het subsidieniveau;

verzoekt het college:

- te onderzoeken welke alternatieven er zijn voor de huidige systematiek van de dekking van de huisvestingslasten voor culturele instellingen;
- hierbij mede in te gaan hoe er in andere steden huisvestingslasten voor culturele instellingen, ook in relatie tot de wijze van afschrijven (annuïtaire versus lineair) mee te nemen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. C.M. Zeegers, E.S. Walgenbach, J. Smet en G.J. Engberts

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Weer meer geld naar verbouwing Boijmans. Voorzitter, knopen zijn er om doorgehakt te worden. Het voorstel van het college om door middel van een extra investering van € 23 miljoen een beter maar vooral veiliger museum te maken kan op onze steun rekenen. Dit plan is in opzet sober, helder en doelmatig. Bovendien levert de transporttunnel extra broodnodige veiligheid op voor de kunstschaten van het museum. Voorzitter, je moet er toch niet aan denken dat straks de Taghi's van deze wereld ervandoor gaan met de Titus van Rembrandt, de Toren van Babel of andere Hollandse meesterwerken. Het zou een gruwel zijn als dat zou gebeuren voorzitter. Wij zijn wel van mening dat de extra investering uiteindelijk door Boijmans zelf opgehoest moet worden en dat de rekening hiervan niet terechtkomt bij de Rotterdammer. Daartoe dienen wij de volgende motie in.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Extra investering Boijmans linksom of rechtsom, terug!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van het Raadsvoorstel renovatie Museum Boijmans Van Beuningen;

constaterende dat:

- het college voorstelt Museum Boijmans Van Beuningen voor 223 miljoen te renoveren en herstructureren;
- het college daarvoor een extra investering van € 23 miljoen wil doen;

overwegende dat:

- zowel museum als raad met de rug tegen de muur staan en investeringen hard nodig zijn;
- het niet eerlijk is als de Rotterdamse belastingbetaler ook nog voor de extra investeringskosten opdraait;

verzoekt het college:

- linksom of rechtsom, het bedrag van € 23 miljoen na renovatie, bij Museum Boijmans Van Beuningen terug te halen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ook vinden wij dat een museum als Boijmans Van Beuningen op eigen benen hoort te staan, en dus van het gemeentelijk subsidie-infuus af moet. Daartoe dienen we een tweede motie in.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Boijmans van gemeentelijk subsidie-infuus

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van het Raadsvoorstel renovatie Museum Boijmans Van Beuningen;

constaterende dat:

- Museum Boijmans Van Beuningen jaarlijks voor 49% van de inkomsten afhankelijk is van gemeentelijke subsidie;

overwegende dat:

- een internationaal gerespecteerd instituut als Museum Boijmans Van Beuningen met een collectie ter waarde van € 8 miljard op eigen benen moet kunnen staan;

verzoekt het college:

- om samen met Museum Boijmans Van Beuningen een traject voor de nabije toekomst te ontwikkelen waarin het museum winstgevend wordt zodat de gemeentelijke subsidie uiteindelijk gereduceerd kan worden tot nul;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. We zijn blij met de resultaten van de verkenning. Het is duidelijk en strak waar we staan en wat er moet. Eigenlijk zou dit wel het beginpunt hebben moeten zijn van de hele discussie, want nu pas is heel veel duidelijk geworden. Waar we jaren eigenlijk heen en weer gingen en het plan af en toe wat heen en weer wiebelde. De oplossing voor de logistiek is daar bijvoorbeeld een heel goed voorbeeld van, het werd al eerder genoemd. Dus positief geformuleerd, we zijn hier heel tevreden mee en volledige steun voor dit voorstel, want het lijkt ons belangrijk om nu voort te gaan en de overige partners ook over de streep te trekken. Wat ons betreft zou ook de rijksoverheid er wel eens wat meer aan kunnen doen. Veel gaat er over Henket, de afgelopen commissievergadering ook. Ik snap dat mensen denken: waarom moet dat nu weg? Want

het staat er toch nog maar net? Moeten we het nu alweer slopen? En kunnen we dat een volgende keer niet wat eerder bedenken voordat we dat slopen? We slopen maar lukraak en het is niet duurzaam. Ik ben het ermee eens. Het is een algemene ergernis die ook geldt voor Robbrecht en Daem. Maar wat voor mij uiteindelijk de doorslag geeft, er is al heel lang over gesproken met de gebruikers, het museum zelf bijvoorbeeld. Die zegt, alles afwegende, we kunnen er echt niets mee. En moeten we het dan door de strot duwen? Je moet en je zal dat ding maar gebruiken! Wat mij betreft staat de gebruiker centraal. Dat gaat natuurlijk ook over de bezoekers, niet alleen over het museum. De bezoekers zijn ook gebruikers en daar heeft de architect een heel helder verhaal in. Zoals mevrouw Zeegers ook al zei, het gaat natuurlijk eigenlijk over de kunstbeleving en als die op deze manier beter is, dan staat dat centraal en niet wat ik daar dan liever zou hebben als het gaat over duurzaamheid.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ik heb wel een vraag aan de heer Engberts. Zoals u weet zijn museumdirecteuren ook passanten. We hebben een museumdirecteur gehad die wilde per se Robbrecht en Daem, we hebben een museumdirecteur gehad die wilde per se Henket. Nu hebben we een museumdirecteur die wil van allebei af. Deze museumdirecteur is misschien over twee jaar weg omdat hij met pensioen gaat en dan krijgen we misschien weer een nieuwe museumdirecteur die juist heel graag dat Henket wil hebben. Hoe beoordeelt u dat dan als fractie?

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik heb gezegd dat het niet alleen maar deze museumdirecteur is. Er is met het museum gesproken als organisatie en dat is veel groter dan alleen maar één directeur. Ik zou ook echt niet willen dat we zo'n instituut dan verenigen tot: we hebben een directeur en als hij weg is denkt een ander er weer anders over. Ik ben het wel met u eens dat we er voortaan wel wat beter over mogen nadenken. Hoe is het in vredesnaam gebeurd dat je dat dan de vorige keer hebt neergeknald bij de vorige museumdirecteur die inderdaad weer vertrok. Ik vind dat we daar veel preciezer in moeten zijn. Ik vind het heel irritant dat je op die manier ermee omgaat. Maar als ik alles afweeg, en er is heel lang over gesproken, zegt het museum: we kunnen er echt niets mee. Ik vind dat ze dat ook overtuigend hebben kunnen beargumenteren, dat ook de architect dat heeft beargumenteerd. Zowel voor de gebruikers als de museumbezoeker als voor de exploitatie van het museum is het beter om het weg te doen. Dan denk ik: wie ben ik dan als raadslid om te zeggen: je moet en je zal er maar mee dealen. Stel dat ik een woning zou huren en mijn huisbaas zou mij een schuurtje door de strot duwen en je moet en je zal hem hebben en het gaat je ook nog geld kosten, want dat is natuurlijk ook wat er gebeurt. Het komt ook nog terug in de exploitatie.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ik hoorde de heer Engberts zeggen dat je er beter over na moet denken. Vindt u dan dat over dit plan dat nu voorligt, waar u als gemeenteraadslid nu mee gaat instemmen, goed over nagedacht is? Dat alles goed in kaart is gebracht? Met dit raadsvoorstel?

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Oké, dank u, dan hoop ik dat u in de volgende raad terugkomt als raadslid, want dan wil ik u daar graag nog over ondervragen, want ik denk dat ze misschien voor maart alweer terugkomen met weer extra geld.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik kijk ernaar uit voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Dank u wel voorzitter. Ik begrijp dat de heer Engberts zich zorgen maakt om wat de gebruikers ermee moeten. Ik maak me zorgen over wat wij als eigenaar van dat gedeelte van het museum moeten, en ook met het pand. Als uit de verkenning blijkt dat behoud van het paviljoen ook past binnen het budget van vastgoed en onderdeel uitmaakt van het gemeentelijk beschikbare budget, dan is dat bezwaar al weg. En inderdaad, de heer Van der Velden zei het al, de huidige directie van Museum Boijmans Van Beuningen wil dit, maar we hebben niet voor niets ook gevraagd om een derde directeur, want dat is ook een onderdeel van de deal die we gaan maken in de toekomst. Ik ben dus wel benieuwd wat de derde directeur, die hier specifiek voor bedoeld is, daar dan weer van vindt. Dus ik vind dat inderdaad ook een wiebelige constructie. Als eigenaar van het bouwdeel, in ieder geval van Henket, vind ik dat we daar verantwoordelijkheid voor moeten dragen en daaraan moeten doen. Of de gebruiker het gaat gebruiken of niet, dat vind ik dan van latere orde.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Smet, ik probeer u te volgen. Het is een heldere interventie, maar is het een vraag en zo ja, aan wie?

De heer **SMET** (gl). Het was inderdaad geen interruptie, maar ik wilde het wel even kwijt. Heel scherp. Ik had wel een vraag, maar die was al beantwoord.

De **VOORZITTER**. Nee, maar dan constateer ik dat het een zinvolle bijdrage is aan het debat. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Heel even een vraag aan het college naar aanleiding van het betoog van de heer Smet, die zegt dat de restauratie van Henket past binnen de gemeentelijke begroting. Ik neem aan dat hij dan beweert dat dat niet tot extra kosten gaat leiden en ook niet tot extra lasten voor het museum. Ik zou graag het college willen vragen om dat te beantwoorden.

De **VOORZITTER**. Er zitten hier drie wethouders driftig mee te schrijven. Mijnheer Engberts, u kunt verdergaan.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ook al past het binnen de budgetten voorzitter, het kost geld. Dat is ook mijn antwoord aan GroenLinks in een niet-gestelde vraag. Ik snap het argument van duurzaamheid, dat geldt ook voor Robbrecht en Daem, maar tegen een museum zeggen, wij zijn de eigenaar en jij bent de gebruiker en dan zullen we ervoor zorgen – je doet het maar met het paviljoen en je dealt er maar mee en je moet en je zal het gebruiken, terwijl zij zeggen: we kunnen er niets mee en er ook nog eens een keer beargumenteerd wordt aangegeven dat het voor de beleving, dus voor de gebruiker, de bezoeker, beter is om dat niet te doen, denk ik, dan kies ik voor het voorstel van het college.

De **VOORZITTER**. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Dan even terug in het verleden. Voor wie is het paviljoen ooit neergezet?

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voor een heel specifieke collectie. Wat ik heb begrepen, maar nu gaan we wel dieper het hele voorstel in, wat we volgens mij ook in de commissie hebben gedaan, is dat door het museum precies is aangegeven waarom dat niet functioneert. Dat het doel waar het voor neergezet is, nu niet meer bestaat, dat je het dus niet kan gebruiken waarvoor de heer Smet het wil gebruiken, dat je het niet kan gebruiken voor een restauratieve voorziening, dat dat de exploitatie van het museum niet bevordert. Punt.

De heer **SMET** (gl). Het was inderdaad een antwoord. Ik ben niet overtuigd van de argumenten die de heer Engberts eraan legt, maar het is voor de collecties, voor een specifiek deel van de collectie van Van Beuningen, de familie Van Beuningen, gebouwd, inderdaad, in een tijd waarin toen de directie bedacht dat dat een goed idee was. Dus ook het museum zelf heeft natuurlijk ook wel af en toe andere gedachten over wat van toepassing is op het gebruik van het gebouw en dat begrijp ik. Ik vind nu, uit verantwoordelijkheid als gemeentelijk eigenaar van het gebouw, dat we daarvoor moeten zorgdragen dat het ook voor de toekomst behouden blijft. Dat was inderdaad de reden waarom ik geen interruptie pleeg, maar een vraag stelde en nu weer een opmerking maak.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, wij wegen het duidelijk anders. De heer Smet wil geld stoppen in een voorziening die het museum niet wil hebben, waar het niks mee gaat doen, die het ook niet gaat gebruiken voor waar mijnheer Smet denkt dat het voor gebruikt gaat worden. Met andere woorden, weggegooid geld. Ik zou er dan voor kiezen, hoe jammer het ook is vanuit de duurzaamheidsgedachte, want die blijf ik ondersteunen, dat we daar zeggen: oké, kennelijk zullen we dit moeten weghalen om het museum de functie te kunnen geven die wij graag willen dat het kan vervullen. We hebben wel zorgen over de bezoekersaantallen voorzitter, want we hadden het over de bezoekers. Zoals het er nu naar uitziet, zullen we nog niet het volle scenario kunnen realiseren en daarmee komt die doelstelling van 500.000 bezoekers in gevaar. Daarom vinden we dat er kansen moeten worden gecreëerd en ook moeten worden gegrepen om naar die 500.000 toe te groeien. De heer Verheij van de VVD zal daarvoor een motie indienen die wij van harte mee ondertekenen. Zorgen over de financiën op de langere termijn hangen hiermee samen, met de exploitatie van het museum en het aantal bezoekers. Maar we zijn niet bezorgd over de belofte van Boijmans om de fondsenwerving te realiseren. Ze hebben daar een goed trackrecord en met een plan dat niet af was en maar bleef veranderen, was het feitelijk onmogelijk om dat geld binnen te halen. Voor een betere logistiek krijg je geen privaat geld. Ik heb het vertrouwen dat het museum voor de nu concrete plannen voldoende elementen heeft om de private sponsoring te vinden. Maar er moeten ook nog bedragen worden gevonden, met name in de volgende cultuurnotabudgetten. Wat ons betreft halen we dat uit de budgetten van de grotere instellingen en blijven we met onze vingers af van de kleinere instellingen en initiatieven. Het is aan de volgende raad, we zullen daar dan wel weer de degen over kruisen, maar ik hoop daar inzet op te mogen plegen, want de sector is kwetsbaar en daar hebben we flink wat aan te doen. Voorzitter, aandacht tot slot voor de langere tijd die het nu kost. We hadden ooit het programma Boijmans in de Stad. Dat is een mooi programma. Ahoy, BoTu en ook Hillevliet. Eigenlijk de enige die nu nog over is van Boijmans in de Stad, is Boijmans Hillevliet. Toen dachten we, weet je wat, als het dan toch langer duurt, laten we dan het college vragen om samen met Boijmans dat Boijmans in de Stad wakker te kussen en daartoe hebben we een motie.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij. Nee, ik heb eerst een motie. De heer Engberts heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Benut de renovatietijd

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van het Museum Boijmans Van Beuningen,

constaterende dat:

- dat renovatie van het Boijmans Van Beuningen langer duurt dan aanvankelijk voorzien;
- bij de sluiting van het museum het programma "Boijmans in de Stad" is opgezet met verschillende onderdelen, waaronder Boijmans Ahoy, BoTu en Hillevliet;
- alle onderdelen zijn afgerond met uitzondering van Boijmans Hillevliet;

overwegende dat:

- de doelstelling van Boijmans in de Stad was: "(...) om voeding te blijven houden en om van betekenis te kunnen zijn voor Rotterdammers. Dat doen wij in lokale samenwerkingen. Boijmans kan een bijdrage leveren in het versterken van de kracht van Rotterdam (175 nationaliteiten) door culturele verbindingen te leggen, waardoor een nieuwe gezamenlijke cultuur ontstaat en er vooruitgang is".
- deze doelstelling ook nu nog actueel is en een kans biedt om gebieden te bedienen waar weinig tot geen gesubsidieerd cultureel aanbod is, zoals IJsselmonde, Alexander, Hoek van Holland et cetera;

verzoekt het college:

- om in overleg met Museum Boijmans Van Beuningen te bekijken wat de mogelijkheden zijn voor een versterking en voortzetting van Boijmans in de Stad;

en gaat over tot de orde van de dag.

w.g. G.J. Engberts en B.C. Zandberg

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter dank u wel. € 200 miljoen uitgeven en vervolgens krijgen wat je al hebt, dat willen we niet. Dat waren mijn woorden toen we eerder over Boijmans spraken. We wilden een ambitie, maar op het moment dat we daarover spraken hadden we nog geen plan. Daarom was het goed om de verkenning te doen die de afgelopen maanden gedaan is. Die maakt een hoop duidelijk op het gebied van financiering en op het gebied van de uitvoerbaarheid van plannen en van de ambitie. Het is goed dat die er nu ligt. Daarmee kunnen we namelijk nu eindelijk voor het eerst in dit proces, zou ik bijna zeggen, een echt onderbouwde keuze maken van wat we nu willen gaan doen en hoeveel geld we daarvoor over hebben. De VVD wil dat de gemeente haar verantwoordelijkheid neemt voor de collectie van Boijmans en voor het gebouw van Boijmans. Dat is wat we doen met het plan dat vandaag voorligt. Het is niet de ambitie die we eerder in het debat voor ogen hadden. Wel laat deze manier van werken alle mogelijkheden voor het realiseren van die ambitie op een later moment open. Dat is een belangrijke stap die we destijds ook gevraagd hebben. Voorzitter, als het gaat om de financiering dan is die wel spannend. Want we nemen in feite een soort hypotheek op de toekomst. We leggen namelijk een flinke opdracht bij Boijmans zelf neer. Het museum staat echt flink aan de lat om middelen te genereren en te zorgen dat die exploitatie van dit vernieuwde museum goed gaat. Het is goed dat het museum dat onderschrijft met handtekeningen eronder en deze opdracht ook echt aanneemt. Hulde daarvoor richting het museum dat ze dat aandurven en dat ze daar de overtuiging hebben

dat ze dat ook kunnen realiseren. Maar voorzitter, dat gaat natuurlijk niet vanzelf. 500.000 bezoekers die je nodig hebt om de financiering rond te krijgen, de exploitatie rond te krijgen, die komen niet alleen maar omdat je in 2030 of 2029 een nieuw gebouw opent dat er beter uitziet, mooier is dan het huidige gebouw. Daar is een strategie voor nodig. Een fundamentele strategie die niet in 2029 in gang gezet moet worden, maar waar je nu al mee moet beginnen. Als we kijken naar het Rijksmuseum bijvoorbeeld, vijf jaar voor de heropening werd het nieuwe Rijksmuseum al flink gehypet om te zorgen dat die bezoekers bij de heropening ook echt kwamen. Ik heb daarvoor een motie, samen met de PvdA en het CDA, die oproept aan het college om met de directie van Boijmans aan een concrete commerciële strategie te gaan werken om die bezoekersaantallen te halen, deze ontwikkeling vanuit het college te ondersteunen en aan te jagen, zodanig dat die tijdig geïmplementeerd is en daarover terug te rapporteren. Wat ons betreft, ik heb het niet in de motie staan, maar binnen twee jaar verwachten we echt te zien hoe die strategie eruitziet en dat die al in gang gezet is. Ik zou deze motie willen indienen.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja, dank voorzitter. Ik heb een vraag aan de heer Verheij. Wij hebben best wel forse kritiek gehad op de governance en de beperkte mogelijkheid tot het uitoefenen van invloed vanuit de gemeente op de directie en vooral dan op benoemingen van leden van de Raad van Toezicht. In dat debat vond ik u meestal niet aan onze zijde. Nu komt u met een motie dat u niet op de stoel van de Raad van Toezicht gaat zitten, maar op de stoel van de bestuurder, dat u strategie gaat bepalen en dat u kennelijk mee wilt denken over de tentoonstellingen die komen om tot 500.000 bezoekers te komen. Ik snap het initiatief, maar ik ben wel heel benieuwd hoe u dat ziet in die voorgaande discussie. Wil u nu dat het college gaat bepalen dat er een James Bond blockbuster-tentoonstelling komt zoals in de Kunsthal? Hoe moeten we dit concreet zien?

De **VOORZITTER**. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Nee voorzitter, de motie roept nadrukkelijk op om die verantwoordelijkheid bij de directie te laten. Daarom is hij ook geformuleerd zoals hij geformuleerd is. U zult dat zo meteen zien. Waar het om gaat, is dat wij natuurlijk wel een bepaalde verantwoordelijkheid hebben. Die collectie is van de gemeente Rotterdam. Dat gebouw is van de gemeente Rotterdam. Wij steken er een hoop geld in om te zorgen dat het museum weer op het goede niveau komt. Dan mogen wij in return terugverwachten van het museum dat daar ook de goede dingen gedaan worden om dat tot een succes te maken. Dat is waar deze motie toe oproept. Ik vraag niet om op de stoel van de directie te gaan zitten. Ik vraag dus ook niet aan de wethouder om zelf die strategie te gaan schrijven. Maar ik wil wel dat ze erop toeziet dat dat gaat gebeuren.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Nou, ik lees in de motie 'met de directie van het museum een commerciële strategie te ontwikkelen om de bezoekersaantallen te verhogen'. Dat is toch echt iets anders dan wat u nu zegt. Eigenlijk zegt u: ik heb geen vertrouwen in die directie om zelf die strategie te ontwikkelen om tot de benodigde 500.000 bezoekers te komen.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, de heer Koster heeft een oude versie van de motie die ik hem gisteren heb toegestuurd met het verzoek om daarop te reageren. Dat is niet gebeurd,

dus ik heb hem ook de nieuwe versie niet meer gestuurd. Die zal hij zo meteen via het RIS vernemen. Voorzitter, ik vind dit een belangrijk punt. Als laatste zou ik me willen aansluiten bij de woorden die de heer Engberts gesproken heeft over het Henketpaviljoen. Wij kunnen ons daarbij aansluiten en wij snappen dat op dit moment die keuze wordt gemaakt.

De heer **KOSTER** (Ir). Ja mijnheer Verheij, het zal wel van die nieuwe motie, maar u gaat wel heel gemakkelijk om mijn kritiek heen dat u dus nu toch zich wendt tot de strategie van het museum en dat u dus eigenlijk zegt: ik heb onvoldoende vertrouwen dat de directie dit zelf kan doen. Kunt u hierop reageren?

De **VOORZITTER**. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, ik heb vertrouwen dat de directie dit zelf kan doen, daarom heb ik ook zojuist complimenten gemaakt voor de opdracht die ze zelf aannemen om dat geld te gaan genereren. Ik heb alleen gevraagd om dat iets nader in te kleuren omdat ik denk dat dat noodzakelijk is en gezien de € 200-zoveel miljoen die wij in dit hele project steken, vind ik dat we ook van de directie mogen vragen om ons te laten zien hoe ze dat doet.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, ik vind het wel een terecht punt wat de heer Koster zegt, want doet de VVD dat dan ook bij andere gemeentelijke projecten waar wij veel miljoenen in steken, dat je gaat meedenken met de directie? Ik vind dit echt heel merkwaardig.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, ik verwijs bijvoorbeeld naar de strategie van het Havenbedrijf, waar we eens in de zoveel jaar over praten om mee te denken hoe wij de toekomst van onze deelneming daar zien. Ik vind dat niet zo'n heel rare, dat je op dat niveau, op die manier over de grote lijnen van je deelnemingen van je belangrijke partners meedenkt op het moment dat je daar geld in steekt.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, het is toch gek, als je bijvoorbeeld een project neemt als Feyenoord City, dan gaat u niet op de stoel van de directie zitten van de BVO. Dat zegt u elke vergadering. En nu bij Boijmans, nu het om kunst gaat ineens wel. Ik weet dat de VVD een hekel heeft aan kunst, maar het verbaast me toch wel.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, met dat laatste slaat de heer Van der Velden echt volledig de plank mis. En wij gaan niet op de stoel van de directie zitten. Dat doet deze motie ook niet. Wij roepen op om de directie die op de stoel van de directie zit, een aantal stappen te laten zetten en dat aan ons te laten zien en daar waar nodig de ondersteuning van het college daarbij te vragen. Dat is wat deze motie doet.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Kaartjes verkopen niet vanzelf

"De raad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 16 december 2021 ter bespreking van het voorstel met betrekking tot de renovatie van Museum Boijmans Van Beuningen,

constaterende dat:

- Museum Boijmans Van Beuningen het bezoekersaantal drastisch moet verhogen om na heropening van het museum de exploitatie rond te krijgen;

overwegende dat:

- de unieke collectie van Museum Boijmans Van Beuningen het verdient om door zoveel mogelijk bezoekers bewonderd te worden;
- voor het verhogen van de bezoekersaantallen een verbouwing alleen niet voldoende is;
- de verbouwing weliswaar een verbetering is maar nog niet het complete ambitiescenario, waardoor naar het zich nu laat aanzien een nieuw paviljoen voor tentoonstellingen van moderne kunst ten tijde van de heropening zal ontbreken;
- een aanvullende strategie nodig is om de ambitieuze bezoekersaantallen waar te maken;
- hiermee begonnen moet worden ruim voordat het museum de deuren weer opent voor het publiek zodat alle kansen die zich voordoen tijdig aangegrepen kunnen worden;

verzoekt het college:

- de directie van Museum Boijmans Van Beuningen een concrete commerciële strategie te laten ontwikkelen om aanzienlijk meer bezoekers te trekken en hogere inkomsten te genereren vanaf het moment van heropening waarin opgenomen hoe de bezoekersaantallen kunnen groeien naar 500.000 per jaar;
- deze ontwikkeling waar nodig actief te ondersteunen en tijdige implementatie van deze strategie aan te jagen zodat hiermee al enige jaren voor heropening wordt begonnen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.W. Verheij, G.J. Engberts en B.C. Zandberg

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dank u wel voorzitter. Ik heb toch ook nog even een vraag aan de VVD. Zit er wat u betreft ook een ondergrens aan, laten we zeggen in de commerciële strategie van het museum? Dus zijn er zaken waarvan u zegt: dat mag echt niet? We gaan inderdaad niet Rolls Royce-tentoonstellingen doen? Moet het ook gaan over type tentoonstellingen, zou het daar ook over moeten gaan, of andere zaken die mogelijk toch echt wel de artistieke waarde van het museum in gevaar brengen?

De **VOORZITTER**. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, daar zou ik helemaal geen uitspraak over willen doen. Dat is echt aan de directie van het museum zelf, om daar slim over na te denken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik check even voor de zekerheid voorzitter. Er is dus wat u betreft geen ondergrens, van: dat mag echt niet? De sky is the limit wat u betreft?

De **VOORZITTER**. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, ik heb er alle vertrouwen in dat de museumdirectie op dat vlak de slimme dingen doet die horen bij Museum Boijmans Van Beuningen en dat we daar dus geen James Bond-tentoonstellingen krijgen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u, en stel nu dat het college, ik noem maar wat, een typetje als Halbe Zijlstra voorstelt om eens even mee te gaan kijken met Sjarel Ex met wat voor tentoonstellingen er gaan komen. Ik vind het echt een heel merkwaardige motie van de VVD. Ik zou het lekker aan de directie overlaten, de artistieke vrijheid, en ook de vrijheid om bezoekers te trekken. Daar moet een college zich niet mee gaan bemoeien.

De **VOORZITTER**. Dit is geen vraag. Mevrouw Verkoelen, u bent gaan zitten.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Het was aanvullend op wat mevrouw Zeegers al zei. Waar leg je je grens? En daar legt u dus in één keer een grens. Het is volkomen flauwekul. Het is willekeur wat u doet. U gaat wel op een stoel van een directie zitten. Dus als het u straks niet bevalt, gaat u inderdaad zeggen: we gaan andere collecties doen. Waarom niet? Natuurlijk, dat kunt u doen met uw motie, want dan bent u wel aan het doen. U zit echt op een stoel waar u niet hoort.

De **VOORZITTER**. Ook geen vraag. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). In reactie. Wij zijn tweede ondertekenaar. Er zit hier natuurlijk de zorg die ook in de commissie naar boven kwam dat met het volledige scenario die 500.000 met gemak zal worden gehaald, maar dat zou dus inclusief het paviljoen zijn. Doordat er op dit moment nog geen zicht is op de realisatie van dat deel van het scenario, zouden we daardoor mogelijk niet aan de 500.000 komen. Het ligt in eerste instantie bij het museum. Ammenooitniet dat we aan de artistieke vrijheid zouden komen. Ik heb ook alle vertrouwen in de kwaliteit van het museum wat dat betreft. Maar daar waar een vraag ligt: ondersteun ons actief zodat wij die stap kunnen gaan zetten naar die 500.000, ik ben er ook van overtuigd dat we die kunnen halen met deze collectie van Boijmans, denk ik dat het goed is dat we daaraan bijdragen. Daar is deze motie wat mij betreft op gericht.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, ik blijf het raar vinden hoor, want bijvoorbeeld de verbouwing van de bibliotheek wordt € 28 miljoen duurder, dat is nu al bekend. Dat zal nog wel meer worden. Wij gaan dan toch ook geen eisen stellen aan de directeur van de bibliotheek om zoveel kinderen, weet je wel. Dat doen we toch ook niet bij andere musea? Ik vind het echt een volstrekt overbodige motie. Maar het verbaast me ook van de PvdA dat die zich hiermee gaat bemoeien. Waarom doet u dat?

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, ik denk dat hier een misverstand is dat het dus een eis zou zijn om op die 500.000 uit te komen, dat het dus ook een afrekening zou zijn als dat niet lukt. Het is omdat het een gemeenschappelijke ambitie is, zowel van het museum, die wij graag ondersteunen.

De **VOORZITTER**. Helder. Mevrouw Verkoelen, uw eerste termijn.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Over de maakbaarheid van de samenleving zei ik. En de PvdA hoorde ik, dat snap ik. Maar bij de VVD snap ik het niet, echt niet. Serieus. Voorzitter, we hebben van die projecten in de raad waar je toch echt je vraagtekens bij kunt gaan zetten. Naast natuurlijk het megalomane nieuwe Feyenoordstadion waar de gemeente in wil participeren, behoort ook het Museum Boijmans Van Beuningen daar ondertussen toe. Omdat het museum vol met asbest zit, moest er iets gebeuren. En waarom dan niet ook kijken of we het museum konden upgraden? Geen slecht plan voorzitter. Maar om dat nu te doen zonder plan, dat is wel een heel slecht plan. € 223 miljoen beschikbaar stellen voor het opknappen van een gebouw is op zichzelf al een waanzinnig hoog bedrag. Maar als je dan niet weet wat het wordt, dan is het toch een armoedig verhaal. Als je dan als college ook nog een uitbreiding van het museum wilt realiseren en het hele gebied eromheen mee gaat nemen, dan snapt elke Rotterdammer dat dit weer extra veel geld zal gaan kosten. En dat voorzitter, was te veel voor de raad en dus moest er weer teruggedaan worden naar een ingetogen plan. Daar komen we vandaag weer voor bij elkaar. Een nieuw idee, dat nu zo'n € 44 miljoen boven de € 223 miljoen gaat kosten, maar zeker nog vele miljoenen extra zal gaan kosten. Voorzitter, er ligt nog steeds geen plan, maar wel een schets van wat er moet gaan gebeuren. En wat schetst onze verbazing? Het is geen renovatie meer, nee het lijkt ondertussen wel een restauratie te worden van het oorspronkelijke Museum Boijmans Van Beuningen. Eerder verbouwingen van Robbrecht en Daem en aanvullingen van Henket in de afgelopen jaren worden rücksichtslos weer afgebroken. De expositieruimte in de nieuwe schetsen worden niet meer maar minder en ten slotte voorzitter, het is een eerste fase, knoop het in uw oren, een eerste fase van een veel groter plan dat eigenlijk nog niet klaar is en waar we nog niets van afweten. Dat gaat ons weer bakken met geld kosten. Voorzitter, 50PLUS vindt het ondertussen een gênante vertoning aan het worden. Er zijn geen financiers te vinden en we gaan bakken met geld uitgeven om een gebouw te restaureren zonder dat we weten waar het gaat eindigen. We krijgen ook geen tijd om dat goed te onderzoeken, want het wordt ons door de strot geduwd in deze laatste weken. 50PLUS Rotterdam is daarom echt volledig tegen dit plan en stelt voor dat we teruggaan naar de minimumvariant om Boijmans Van Beuningen op te gaan knappen. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Achbar. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Dank u wel voorzitter. Ja, we spreken al meer over Boijmans en we geven er meer geld aan uit dan wij in ieder geval aan het begin van deze coalitieperiode hadden gedacht. Aan het begin van deze periode werden we geconfronteerd met de directe sluiting vanwege asbest en achterstallig onderhoud en hoorden we ook dat er bestuurlijk lang is weggekeken en niet is doorgepakt. Dit college koos ervoor om wel door te pakken en kwam met een plan om de zaken op orde te stellen. Het maakte een onderscheid tussen basis en ambitie en definieerde daarin ook heel duidelijk wat er in de basis zou zitten en wat ambitie zou zijn. Wij zijn daarin meegegaan, ook in het bedrag, het hoge bedrag van € 169 miljoen dat daarvoor nodig was. Maar we trokken als ChristenUnie-SGP wel een duidelijke streep. De basiszaak was onontkoombaar en het astronomische bedrag namen we dus voor lief. Dat hebben we als een spreekwoordelijke meloen dan maar geslikt. Maar die ambitie was toch echt voor de externe financiers. We hebben een streep getrokken en die streep is geen stippellijn, dat is voor ons ook echt een streep. Wij kunnen dan ook niet meegaan in het collegevoorstel dat nu voorligt. We hebben daarin nog in ons achterhoofd drie bezwaren. Het ene is dat je van de kosten die nu geraamd worden, eigenlijk zeker weet dat die kosten ook zullen gaan toenemen. Dat betekent dus dat je in een fuik terechtkomt. Het tweede is dat de garanties die het museum afgeeft van € 20 miljoen, en ook straks hogere afdrachten, niet spijkerhard zijn wat ons betreft en niet het nodige comfort geven om daarin mee te gaan.

Zeker ook omdat we het straks te doen hebben met een kleiner museum. Een kleiner museum omdat er ook heel veel sloop in het plan zit waarvan wij nog niet overtuigd zijn dat dat ook per se nodig is. En wij zijn altijd voor behoud, zoveel mogelijk, van ons erfgoed. Dat is duurzamer en ook vaak uiteindelijk goedkoper. We zien een wethouder en we zien wethouders die er vol voor gaan om het museum op een hoger plan te krijgen. Dat waarderen wij zeer, maar dit plan kost ons te veel gemeentelijk geld en te veel risico. Daar wil ik het even bij laten. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja voorzitter, er lag een motie, 'Geen extra gemeentelijk geld naar Boijmans'. Wij hebben toen bewust die motie niet gesteund, omdat wij vonden: als er een goed plan komt voor Boijmans, en dat waren we ook verplicht naar Boijmans gezien de staat waarin we het pand hebben achtergelaten, wilden wij die mogelijkheid voor extra geld openhouden. Helemaal als er een goed plan lag en een goed voorstel. Voorzitter, er ligt nu een voorstel en dan is de vraag: vinden wij dit voorstel goed genoeg? Hebben wij vertrouwen in dit voorstel? Wat zijn de risico's met dit voorstel? Voor ons belangrijk: is het voorstel duurzaam? Voor ons heel belangrijk: wat doet het voorstel met ons groen en met de dieren die leven in het Museumpark? Voorzitter, om eerlijk te zijn vinden wij dit voorstel te gehaast. Het komt te vroeg. Eigenlijk vinden wij het op dit moment niet behandelrijp. Maar goed, er was een meerderheid die dat wel vond. Waarom de sloop van Robbrecht en Daem? Ons is het tot op de dag van vandaag niet helemaal duidelijk. Omdat het misschien lelijk wordt gevonden? Maar ja, dat is een subjectieve keuze. Wij vinden bijvoorbeeld de pot in het Museumpark lelijk. Die had net zo goed op een bedrijventerrein in Sliedrecht of in Hardinxveld kunnen staan. Daar zou het niet misstaan. Maar dat zijn dus subjectieve keuzes. De entree, waarom die per se daar moet komen en dat Robbrecht en Daem daarvoor gesloopt moet worden, wij vinden het onduidelijk. Dan hebben we het Henketpaviljoen. Ook dat moet weg, moet gesloopt worden. Het tweede deel dus van het museum dat gesloopt gaat worden. Dit is niet duurzaam. Straks heb je een andere directeur, een andere directie, die daar misschien weer heel anders over denkt. Ik weet nog toen Robbrecht en Daem werd geopend, heel Rotterdam vond het een fantastisch gebouw. Fantastisch. Hetzelfde met Henket. Nu gaan we het rücksichtslos slopen. En voorzitter, waar ik me ook zorgen om maak is de toekomst van Boijmans. Museum Boijmans geeft nu al aan de lasten na de aanleg en de opening niet te kunnen dragen. Dat komt ook in het Berenschotrapport naar voren. En toch wil men dit avontuur aangaan. Ik snap het niet en als raadslid sta je ook voor de toekomst van Museum Boijmans en soms moet je een museum ook tegen zichzelf in bescherming nemen. Dan, als Henket weggaat, waar blijft dan de horecafunctie in het oude pand van Museum Boijmans? Ja, wordt er gezegd, ga maar naar het depot. Ik vind dat een merkwaardige gedachtegang, maar goed. En dan de logistiek. Dat is heel belangrijk, dat snappen wij. Maar wat erbij komt kijken is wel volledige sloop van de huidige museumtuin en van een heel groot gedeelte van het Museumpark. Ik hoor heel weinig partijen erover, maar daar worden dus grote gezonde bomen gekapt waar dieren in leven. Toen we daar een rondleiding kregen en ik daarnaar vroeg, werd er alleen maar gezegd: dat gaat weg, want hier komt een kwaliteitsslag. Hier gaan we een kwaliteitsslag maken. Dus we gaan eerst al het volwassen groen weghalen, en dan gaan we een kwaliteitsslag maken. Op mijn verdere vragen kreeg ik geen antwoord. Ik vond het niet overtuigend en ik zie alleen maar een Museumpark dat vernield gaat worden. En voorzitter, dat brengt ook risico's met zich mee voor de flora en fauna en dat staat ook letterlijk in de stukken. Risico's met ontheffingsaanvraag met betrekking tot beschermde dieren. Voor ons is dat een heel zwaar punt en ook daarom vinden wij het voorstel nog eens te vroeg komen. Dan heb je nog de onzekerheid van de bouwkosten. We zien waar dat bij Feyenoord City toe leidt. Ja voorzitter, al met al, voor ons is het Museumpark van hoge waarde. Laat ik dit zeggen: wij zijn niet

overtuigd door het voorstel dat hier ligt en wij zullen daarom, om de redenen die ik zojuist heb genoemd, tegen dit voorstel stemmen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel. Het betoog van de heer Van der Velden roept bij mij wel de vraag op wat u wel wilt. Wat wilt u wel met dit museum?

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dat heb ik altijd gezegd. Wij wilden een heel mooie toekomst voor Boijmans, dus wij hebben ook altijd de mogelijkheid open gehouden voor extra gemeentelijk geld om het mooi te maken. Wat wij nu zouden willen, wat wij ook eerder hebben aangegeven, doe dan nu eerst basis-plus, en neem gewoon de tijd, en dat kan, om te kijken wat we nu verder willen. Breng het allemaal beter in kaart voordat een raadslid kan instemmen met dit project. Ik vind het veel te onzeker. Neem gewoon je tijd als gemeenteraad. Waarom nu vandaag per se instemmen zonder dat je de gevolgen nog weet? Ik snap dat niet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, ik constateer dat wij daarover van mening verschillen, maar volgens mij is dat helder. Wat ons betreft gaan we nu ook al echt investeren, omdat je nu al behoorlijk wat jaren dicht bent met het museum en dat je dan in 2029 wel met een goede opening het museum weer een vliegende start wil geven. Maar ik constateer dat wij daarover van mening verschillen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dan zou ik een vraag aan mevrouw Zeegers willen stellen. Eén vraag, één onderwerp maar uit dit plan. De watercompensatie, een groot risico. Wat vindt u dan de oplossing daarvoor op dit moment? Bijvoorbeeld één onderwerp, die watercompensatie. Wat vindt u van al het groen dat gaat verdwijnen in het Museumpark?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel. Daar heb ik ook inderdaad in de commissie vragen over gesteld. Daarvan heb ik ook van de wethouder begrepen dat we terugkoppeling gaan krijgen hoe dat zal worden ingericht. Ik denk inderdaad dat als je echt ambitieus scenario's neerzet, dat nog niet alles is uitgewerkt, dat dat ook is hoe je een stad bestuurt, maar dat je dan gewoon gedurende die tijd elke keer wordt meegenomen bij deelbeslissingen en dat je daar dan nog iets over kunt vinden. Want ik ben het helemaal met u eens dat groen dat verwijderd gaat worden, die bomen, die mogelijk al einde levensduur waren, maar goed, ik weet niet in hoeverre dat nu echt zo is, dat daar een compensatie voor moet komen lijkt me buiten kijf staan. Op die vergroening van het Museumpark staan wij naast elkaar, daarin ben ik het helemaal met u eens. Maar ik denk ook: zo bestuur je wel een stad. Eerst de hoofdlijnen en dan ga je daarna de details invullen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, hoe de stad bestuurd wordt, daar komen we steeds meer achter met grote projecten. Met die watercompensatie zegt u bijvoorbeeld dat we nog

een terugkoppeling krijgen van de wethouder. Ik wil die graag nu weten, voordat ik instem met dit plan. U kennelijk niet. Dat verbaast mij gewoon.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Kijk, er zit een plicht op watercompensatie, dus die zal moeten worden gevonden. Waar die nu precies komt te liggen, dat maakt mij dan inderdaad wat minder uit. Als je een plicht hebt tot watercompensatie, die wordt volgens mij altijd opgelegd, daar moet je een plek voor vinden en dan zien we in de komende jaren waar dat komt. Maar ja, daar heb ik dan wel het vertrouwen in dat het college daar serieus met zijn wettelijke verplichtingen omgaat.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden. U was klaar? Dank u zeer. Nog een vraag van mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ik dacht dat de heer Van der Velden het wel zou zeggen. En als het nu niet te vinden is mevrouw Zeegers, wat gaan we dan doen? Dan hebben we het ene wel gedaan en het andere komt niet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Nou, dat lijkt me nu niet zo heel erg ingewikkeld. Het is een behoorlijk versteende buurt daaromheen. Daar is echt wel watercompensatie. Dan kom ik nog wel met ideeën waar we dat kunnen doen. Maar ik zie voldoende parkeerplekken die we daarvoor kunnen opheffen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Uw skatebaan mevrouw Zeegers, daar gaan we het doen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zandberg. Ik hoorde geen vraag. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Oké, ik hoorde echt geen vraag, ik hoorde alleen een opmerking. Uw opmerking over de skatebaan had ik niet opgevat als een vraag maar als een suggestie. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Maar een suggestie waar ik zeker even iets tegen wil zeggen.

De **VOORZITTER**. Vanzelfsprekend.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Want één, het is niet alleen onmogelijk, want daar ligt natuurlijk een parkeergarage onder, en twee, het is ook onwenselijk.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zandberg.

Mevrouw **ZANDBERG** (cda). Voorzitter, dank u wel. Stapje voor stapje komen we verder in dit proces. Er zijn heel veel verkenningen geweest en door deze verkenningen is er gewoon ook heel veel informatie helder geworden. Uiteindelijk moeten we hier keuzes maken, moeten we hier vandaag een keuze maken. Wat mij betreft maken we hier een keuze met oog op de toekomst. Het basis-plusscenario levert niets op. Dat biedt ook niets nieuws en het helpt de logistieke problemen niet. Een scenario met ruimte voor de toekomst is wat mij betreft wenselijk. Dat is meer dan alleen maar technisch herstel. Dat is meer dan alleen maar asbest verwijderen. Het plan dat nu voorligt laat ruimte voor de toekomst om meer ambities

te verwezenlijken en dat doet iets aan die logistiek. Een plan met ruimte, een ontwerp met perspectief op ambitie in de toekomst voor als het geld er wel is. Want laten we eerlijk zijn, het is niet uit te leggen als het museum in de toekomst nog eens jaren dicht moet, om ambities op een later moment te realiseren. Als het gaat over die financiën, dan zit daar wel een open eind. GroenLinks noemde het een open eindje, ik noem het graag een open eind. Want het museum committeert zich aan een financiële bijdrage van € 20 miljoen. Het museum moet dus zelf € 20 miljoen gaan ophalen en dit wordt op papier vastgelegd, maar de vraag hoe hard dit is. Hoe juridisch houdbaar is dit indien het niet lukt om het op te halen? Wat zijn dan de gevolgen? En dan moet er ook nog eens jaarlijks € 2,5 miljoen gedekt worden door het museum. Gesteld wordt dat als dit niet lukt, dit leidt tot een verhoging van de kostprijsdekkende huur. Maar is dit dan geen vestzak-broekzak? Want uiteindelijk is het altijd zo dat als het financieel ingewikkeld wordt, het museum hier bij de gemeente aan de deur zal kloppen om gered te worden, omdat we anders geen levensvatbaar museum hebben. Er mist een concreet plan hoe we die € 20 miljoen gaan ophalen, maar bovenal een plan hoe er structureel meer bijgedragen kan worden. Hoe gaan we deze bijdrage daadwerkelijk opbrengen? De bezoekersaantallen zullen fors omhoog moeten. Maar tegen de tijd dat Boijmans Van Beuningen opengaat, is het depot tien, elf jaar oud en trekt het mogelijk niet meer het aantal bezoekers dat het nu trekt. Om die bezoekersaantallen te laten stijgen is een strategie nodig. Er is een plan nodig, en dat ontbreekt. Wat ons betreft moet dat uitgewerkt worden. Tot nu toe lijkt het genereren van de inkomsten toch een beetje hoop van zegen en de verwachting dat het mogelijk is, de verwachting dat het museum in de toekomst echt wel meer bezoekers gaat trekken. Voorzitter, hoop doet leven, maar uiteindelijk zal er echt meer geld in het laatje gebracht moeten worden en zullen er echt heel veel meer bezoekers moeten komen. Dus dit wil ik concreet zien en daarom sluit ik me ook van harte en voor de volle 100% aan bij de motie van de VVD hierop. Het wakker kussen van Boijmans in de Stad gedurende de renovatie vind ik eigenlijk gewoon een fantastisch idee van de PvdA, dus daar sluit ik me ook heel graag bij aan. Dit was een heel mooi doel, dit was een heel nobel streven, dus ik vind het fantastisch om te gaan onderzoeken hoe we dat weer tot leven kunnen wekken. Voorzitter, tot zover.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Andere sprekers? NIDA, ga uw gang.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Ja, dank u wel voorzitter. We hebben het vaak herhaald, maar we hebben toch wel grote moeite met hoe dit traject gelopen is. 50PLUS heeft het al verwoord. We zijn jaren geleden begonnen met de smeekbede van Boijmans voor een betere opslagplek. En dat heeft geresulteerd in een iconisch depotgebouw met inderdaad een subjectieve mening of het er wel of niet mooi uitziet. Maar het gaat wel over meer dan alleen maar een opslagplek. We weten hoe dat traject gelopen is. En toen de buit binnen was om het depotgebouw te openen of te bouwen, kwam prompt de raadsvergadering erop of misschien twee erna de smeekbede voor renovatie. Want broodnodig, de kelder lekt, er is asbest, alles is in gevaar. En dat verwijt ik inderdaad, dat is hier ook herhaald, onszelf. Maar waarom werd dat dan niet gelijk in eerdere beraadslagingen meegenomen in de besluitvorming? Het zijn natuurlijk wel twee zaken, want we hadden opslag buiten de stad. Maar je kunt toch niet ontkennen dat ze wel iets met elkaar te maken hebben. Dat zie je nu ook met de oplossing voor het slopen van Henket. Dan eten we toch in het depotgebouw? Het werd duidelijk dat we een hoop geld zouden moeten uitgeven voor een renovatie, dus nieuwe ronde, nieuwe kansen. En dat zien we nu. Architecten konden helemaal los, en dat neem ik ze helemaal niet kwalijk, want dat is onderdeel van de verkenning die we zelf hebben uitgeschreven. Maar waar we nu op uitkomen is geen lijn die NIDA steunt. NIDA pleit eigenlijk al jaren voor geld naar uitvoering en ontwikkeling van cultuur en niet per se naar geld voor meer stenen. Wel uiteraard voor het onderhoud. Die verantwoordelijkheid moeten we echt beter nemen. Maar je kan geld namelijk maar één keer uitgeven uit welk potje je dat

dan ook haalt. Want we zien verschillende voorstellen om potjes te reserveren, maar nogmaals, je kan het echt maar één keer uitgeven en dat zien we ook elke keer bij de begrotingsbehandelingen. Wat ons betreft laten we de upgrade echt gewoon zitten en gaan we terug naar puur en alleen de renovatie en reserveren we het geld voor cultuur zelf, zodat we ook in de toekomst dit gerenoveerde pand kunnen gebruiken voor cultuur van vandaag, die wij hebben gesteund. Kunst die we vandaag kunnen steunen met het geld dat we anders in die stenen zouden stoppen. Niet alleen het tentoonstellen van cultuur, maar het maken van cultuur. Hoe ontstaat cultuur? Ontstaat cultuur echt door het bouwen van een museum? Nee. Voorzitter, we steunen de kunstenaars en dat zouden we denk ik meer moeten doen. Wat ons betreft, terug naar de basis en zo snel mogelijk weer open met de huidige capaciteit die er is. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter, ik heb wel een vraag aan de fractie die we nog niet hebben gehoord en dat is de fractie van DENK, want mijnheer Yigit had altijd een zeer uitgesproken mening over de renovatie van Boijmans. Hij was er tegen en de handtekening van DENK staat ook onder de motie 'Geen extra geld naar Museum Boijmans'. Mijn vraag aan de fractie van DENK is dus heel simpel, gaat u dit voorstel steunen of niet?

De **VOORZITTER**. Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, als dat de vraag is, wij hebben dit in de fractie uitvoerig besproken, we hebben afwegingen gemaakt. Wij vinden het belangrijk dat er een gebied ontwikkeld wordt waar een mooi museum hoort te staan en ons belangrijkste standpunt daarin is dat wij nu een beslissing moeten nemen die duurzaam is en voor lange tijd is. Niet dat wij over een x-aantal jaren weer met elkaar in gesprek moeten omdat er dan nog een aantal stappen gemaakt moeten worden. Het is ook afhankelijk van de antwoorden die straks uit het college komen naar aanleiding van de vragen die zijn gesteld, maar zoals het er nu voor staat, zijn wij voornemens om voor te stemmen voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u, maar dat is wel een draai van 100% die DENK hier ineens maakt. Hoe komt het dat u ineens zo gedraaid bent terwijl uw collega Yigit toch wel zeer expliciet was? En ook staat uw handtekening onder die motie.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, in die zin, ik zie dat niet zozeer als een draai. Ik zie dat zo dat je op basis van nieuwe feiten, nieuwe gegevens, een nieuw plan, nieuwe afwegingen maakt. Op basis daarvan maken wij een nieuwe afweging zoals ik heb gezegd. Wij hebben dit uitvoerig besproken en daar hebben we een aantal belangrijke afwegingen in gemaakt. Een van die belangrijke afwegingen is dat wij nu een stap moeten maken die voor de lange termijn is, en niet een stap omdat wij het ergens mee oneens zijn of omdat het te veel geld kost. Het kost inderdaad heel veel geld. Maar ons standpunt is: wij nemen die beslissing en hopen dat de komende vijftig, zestig jaar er een goede oplossing is voor Boijmans Van Beuningen en het gebied daaromheen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank voorzitter. Ik vind het toch raar omdat DENK een paar keer het voorstel deed om delen van de collectie van Boijmans Van Beuningen maar te verkopen. Nu hoor ik datzelfde DENK een lofzang houden op Museum Boijmans. Ik vind dat buitengewoon merkwaardig. Kan het misschien zo zijn dat u wat terug heeft gekregen van het college om maar in te stemmen met dit plan?

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, dat de heer Van der Velden het raar vindt, dat kan. Dat is een mening. Ik probeer uit te leggen op basis waarvan wij onze afwegingen maken. Als dat dan voor de heer Van der Velden onvoldoende is, kan ik daar helaas weinig aan veranderen. Wij zijn bezig met die stad. Wij zijn bezig om mooie plannen te realiseren voor die stad en wij zien dat dat daarvoor soms beslissingen nodig zijn die anders zijn dan je voorheen hebt genomen. Dat moet kunnen. Dat getuigt van lef, vinden wij zelf. Dat getuigt van durf, om die stad mooier te maken. En soms stap je af van een eerder standpunt en daar moet je gewoon open en eerlijk over zijn, net zoals we nu aan het doen zijn. En op de rare vraag: krijgt u iets van het college, dat is niet de manier van politiek bedrijven lijkt mij in dezen. Of je maakt die stad mooi en je streeft ergens naar of niet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Helemaal eens met de heer Achbar, maar waarom moet de heer Van der Velden u dan vragen naar uw veranderde mening? Want als u zo open en transparant bent en dat zo graag voor de hele raad en de buitenwereld laat weten, waarom neemt u dan geen termijn en legt u dat dan uit? Want wij zijn in de veronderstelling dat u tegen bent.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, dat is een bewuste keuze, want ik heb in principe wel de voorbereiding gedaan. Zoals ik zei, er zijn heel goede vragen gesteld door collega's, er liggen ook heel goede moties. Ik was benieuwd naar de beantwoording. Er zou ook een tweede termijn zijn, dus wat dat betreft was er altijd nog wel een mogelijkheid om dat eventueel in een tweede termijn te doen. Kijk, op basis van aannames ergens van uitgaan is ook weer een bijzondere actie van 50PLUS. Zijn er vragen, dan zijn we natuurlijk altijd bereid die te beantwoorden, dus zo ook richting de heer Van der Velden en ook richting mevrouw Verkoelen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Als er geen andere sprekers zijn, ga ik naar het college, te beginnen met wethouder Kasmi.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Dank u wel voorzitter en een heel goede morgen, ook namens mij aan de gehele raad en alle mensen die thuis meeluisteren, via de voorzitter uiteraard. We hebben het uiteraard uitgebreid met elkaar besproken in de commissie, waar toen al heel veel vragen, heel goede vragen ook, gesteld zijn, dus ik wil me vandaag beperken tot een iets minder uitgebreide inleiding van mijn kant. Die heb ik toen ook al gegeven in de commissie. Ik wil me beperken tot het geven van antwoorden op de vragen die gesteld zijn. Het is een lange weg geweest, zoals velen van u net ook al hebben gezegd. We hebben heel lang gewikt en gewogen, zoals we dat zeggen. En er is een uiterste inspanning gepleegd via een verkenning, waarvoor ik mijn collega Van Gils bij dezen wil danken voor alle energie die hij daarop heeft ingezet. Het heeft geleid tot een aantal ook nieuwe inzichten en volgens mij ligt er nu een plan voor, voorzitter, waar ik, waar het college,

en ik denk ook velen met mij in de stad, heel blij van worden. Het museum moet gerenoveerd worden. Dat is gewoon de conclusie die we met elkaar hebben getrokken. Daar kunnen we niet omheen. Het gebouw is van ons, de collectie is van ons. Ook de heer Smet heeft dat een aantal keer gememoreerd en u weet allemaal, via de voorzitter aan de raad, dat op last van de brandweer wij ook geen andere keus hadden dan op dat moment het museum per direct te sluiten en te beginnen met de plannen om het museum voor de toekomst klaar te maken. Zoals gezegd, dat was een lange weg, maar ik ben blij met waar we nu staan. Het plan dat er nu ligt voorziet in ieder geval in een nieuwe entree voor Boijmans Van Beuningen en ook een nieuwe logistiek. Dat zijn beide onderdelen die eigenlijk fundamenteel zijn voor een museum om normaal te kunnen functioneren. Zeker als je kijkt naar de collectie die Boijmans heeft, de waarde daarvan en de positie van het museum die het nationaal en internationaal inneemt. Die positie willen we behouden voor de toekomst en als het aan mij ligt zelfs versterken. Wat we ook gaan doen, naast een nieuwe entree en de logistiek verbeteren, is het in ere herstellen van de monumentale waarde van Van der Steur en Bodon. Dat is altijd uitgangspunt geweest. U heeft allemaal in de commissie de prachtige foto's kunnen zien die de architect heeft gepresenteerd van hoe het museum er ooit bij lag en hoe het altijd ook bedoeld was, met heel mooie zichtlijnen, ook van binnen naar buiten. Dat is wat we gaan herstellen in het plan, waarbij ook weer het daglicht, zoals het vroeger ook al was, hersteld wordt in het nieuwe gebouw straks, waarbij de routing ook veel logischer wordt. Even los van dat de technische installaties natuurlijk ook aangepakt worden, het gebouw wordt verduurzaamd, zijn dat allemaal elementen die nodig zijn om het museum gewoon goed te laten draaien. Voorzitter, dat gezegd hebbende ga ik over tot de beantwoording van een aantal vragen. Het waren niet heel veel vragen, het waren vooral heel veel opmerkingen die ik heb genoteerd. Maar ik ga daar zo goed als mogelijk antwoord op proberen te geven. Beginnend bij de heer Smet van GroenLinks die aangaf nog niet volledig overtuigd te zijn van het plan van ons, vanuit het college, om het Henketpaviljoen te amoveren. Nogmaals, daar hebben we in de commissie uitgebreid met elkaar over gesproken, maar voor de volledigheid ook nog eens hier in deze raad. We hebben goede redenen om het Henketpaviljoen te amoveren. Ik wil beginnen met te zeggen dat wij uiteraard met heel veel respect hebben gekeken naar het paviljoen. Architectonisch een prachtig paviljoen wat mij betreft, en ook de architect van het paviljoen heeft zelf ook nog ingesproken in de commissie, dus daar heb ik heel veel waardering voor. Het was ook geen gemakkelijke keuze, zeg ik in alle eerlijkheid. Wat ik al heb aangegeven, we hebben gewikt en gewogen, maar uiteindelijk is het voor de toekomst van het museum om een aantal redenen wel beter om het te amoveren. Ten eerste, de basis was het in ere herstellen van de monumentale waarde. Dat wil zeggen dat je ook in ere gaat herstellen, wat ik net al aangaf, het daglicht in het museum. Je gaat in ere herstellen de zichtlijnen, je gaat in ere herstellen de relatie van Van der Steur met het Museumpark, maar ook in het verlengde daarvan met het G.J. de Jonghmonument. Allemaal belangrijke elementen als je zegt dat je in het ere wilt herstellen. Dat is het eerste. Het tweede is dat het paviljoen, daar geeft ook het museum van aan en ook wij zien dat, op dit moment niet goed te gebruiken is. Wat wel tentoongesteld kan worden is de keramiek, want dat kan tegen daglicht. Maar andere kunst kun je daar niet tentoonstellen zonder dat dat uiteindelijk schade oplevert. Voorzitter, ik zie een interruptie.

De **VOORZITTER**. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Even over dat daglicht. Vindt u het niet gek dat voor het Van der Steur- en Bodon-gedeelte we willen dat er daglicht komt, maar dat het voor het paviljoen als argument wordt gebruikt dat er te veel daglicht is.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). In het gerenoveerde deel straks bij het museum zelf zijn ook de klimaatinstallaties voorzien; de klimaatinstallaties zijn daarop geprepareerd. Bij het paviljoen is dat niet zo en als je technische vernieuwingen wilt aanbrengen, dan tast dat te veel het paviljoen in het oorspronkelijke ontwerp aan. Dat is één. Twee, dat daglicht is zeker belangrijk voor het museum. Nogmaals, je gaat terug naar de oorsprong van hoe het museum ooit bedoeld was. En het daglicht in het museum, in het Van der Steur-deel is heel anders dan het daglicht van het paviljoen dat echt voornamelijk bestaat uit glas. Dat is toch wel heel wat anders dan een aantal elementen van glas. Als u de oude tekeningen van het Van der Steur-gebouw ziet, dan ziet u ook dat daglicht en de hoeveelheid daglicht echt anders is dan in het paviljoen.

De **VOORZITTER**. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Oké, ik blijf het wel een beetje opmerkelijk vinden, maar u geeft ook aan: we gaan inderdaad in het Van der Steur- en Bodon-gedeelte ook de installaties aanpakken, verduurzamen et cetera. Dat kan dus ook bij het Henket-gedeelte, dus ik zie daar niet zo'n tegenstelling in. U wel?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Jazeker, omdat ik net aangaf dat als je die technische toepassingen wilt veranderen of wilt aanpassen aan de norm, je daarmee te veel het oorspronkelijke ontwerp aantast. Juist omdat het van glas is. Daar is ook echt naar gekeken, maar dan ga je heel veel afbreuk doen aan het gebouw. Maar dat is niet het enige voorzitter. Wat ook belangrijk is om te beseffen, is dat het paviljoen op vele manieren niet voldoet. Het wordt nu ook voor een deel daarom ook op de begane grond als horeca gebruikt zoals u wellicht weet, om die reden dat er eigenlijk geen kunst ook tentoongesteld kan worden. Maar zelfs de horecavoorziening was daar ook eigenlijk nooit voor bedoeld op die plek, dus dat kampt ook met allemaal mankementen. Een voorbeeld daarvan is dat de bevoorrading van het paviljoen nu via het Melkkoppad moet, wat het heel lastig maakt. Iets anders is dat je bijvoorbeeld vanuit het paviljoen nu alleen maar het Museumpark kunt bereiken via een noodtrap en mindervaliden kunnen sowieso niet naar de tuin vanaf de noodtrap. Er zitten echt heel veel beperkingen aan het gebouw zoals het nu is, als je het voor de toekomst ook op een andere manier zou willen gebruiken. Dat kun je ook niet doen zonder, nogmaals, het ontwerp zodanig aan te passen en dan is de vraag wat er dan overblijft van het oorspronkelijke ontwerp.

De **VOORZITTER**. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Dank u wel. Ik ga nog even terug, want ik stond al een poosje. Ik heb begrepen van de architect zelf dat hij het logisch vindt dat er aanpassingen moeten worden gedaan aan de installaties omdat het gebouw al wat jaren staat. Dus ik kan me zomaar voorstellen dat de architect ook echt wel van zins is om mee te werken om die aanpassingen op een goede manier in te passen, mocht dat nodig zijn. Ik zie dat niet als een bezwaar. De logistieke problemen herken ik, maar daar hebben we het ook al vaker over gehad.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, ik kan alleen maar herhalen dat je heel veel aanpassingen zou moeten doen. Dat is één. Twee, dat gaat ten koste van het oorspronkelijke ontwerp zoals het nu is. Drie, dat gaat ook extra geld kosten. Geld waarvan wij vanuit het college heel veel moeite hebben gedaan om het voorstel dat er nu ligt financieel rond te krijgen. En vier, je herstelt daarmee niet, en dat was wel echt de basisopgave waarmee wij begonnen zijn, de monumentale waarde van Van der Steur en

Bodon. En het college vindt dat dat heel belangrijk is om dat echt te herstellen. Dat zijn de overtuigingen waarom er, los van dat de directie ook heeft aangegeven en dat heeft de heer Engberts ook al in zijn bijdrage genoemd, dat als je het al wilt exploiteren, zeker als je het ook gaat herstellen in de staat zoals het ooit was, dat het heel moeilijk te exploiteren is. Dat er heel hoge exploitatiekosten zijn en de opbrengsten heel laag zijn. Een voorbeeld dat ik daarvan kan geven is dat het Henketpaviljoen toen het museum nog open was, ook natuurlijk verhuurd werd voor evenementen onder andere, maar ook voor andere bijeenkomsten. Het nadeel was dat je het hele museum open moet houden voor de beveiliging. Dat zorgt dat die kosten om zo'n avond te organiseren ook heel erg hoog zijn, los van alle andere beperkingen waarvan ik zei: denk aan de bevoorrading enzovoort, enzovoort. Dus al met al zou het echt niet het advies zijn van het college, alles overwegende. Nogmaals, het was geen gemakkelijk besluit, maar alles overwegende is dit het voorstel van het college.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja voorzitter, om dat nog even scherp te krijgen, want ik deel eigenlijk heel erg die strijd van de heer Smet om te kijken of we het echt niet kunnen behouden. Dat vinden wij namelijk ook iets waar we voor moeten gaan. Maar tegelijkertijd vraag ik me af of het slopen van dit paviljoen nu een soort standalone is, iets wat je uit het plan kan trekken waarmee de rest van het plan nog steeds overeind staat, of zegt u: er zijn zoveel afhankelijkheden ook in het hele plan dat als je dit eruit trekt, dat je dan eigenlijk weer een nieuw plan moet maken?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ik weet niet of ik u helemaal goed heb begrepen, maar ik ga een poging doen. Je kunt het paviljoen herstellen zoals het was. Dat gaat uiteraard extra geld kosten. Geld dat we nu niet hebben gereserveerd. Dat is één. Dat is goed om je te realiseren. Twee is, dat kun je doen, maar dan is de vraag hoe bruikbaar het is. Wat voor functie krijgt het? Wij vinden vanuit het college, ook omdat het gaat om publieke middelen waar wij heel verstandig mee willen omgaan, wij willen eigenlijk alleen investeren in dingen die renderen, zien wij het opknappen van het paviljoen niet als oplossing voor de toekomst, omdat je blijft met die beperking wat betreft functies die je het zou willen geven. Dat is dus van belang om te weten, los van dat je dan toch niet de hoofdtak krijgt waarom we dit aan het restaureren zijn, het in ere herstellen van de monumentale waarde.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. Nogmaals, ik heb het in mijn bijdrage ook al gezegd, wij zijn er niet zo van. De directie wil het niet, het museum wil het niet, ze weten bij god niet wat ze ermee moeten, en je moet en je zal en we duwen het door de strot. Maar ik heb nog wel een vraag over die financiën. Want stel je nu eens voor dat de motie van GroenLinks wordt aangenomen. Wat is daarvan dan de consequentie voor de businesscase, voor de exploitatie?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). De motie moet nog officieel ingediend worden, maar ik ken de inhoud...

De **VOORZITTER**. De motie is al ingediend.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Sorry, de motie is al ingediend maar ik heb hem nog niet kunnen lezen, maar ik ken de inhoud wel. Dat betekent inderdaad iets voor de businesscase, omdat we er nu van uit zijn gegaan van financiering met het amoveren van het Henketpaviljoen. Dus niet voor herstel, wat extra geld zou kosten, los van de toekomstige functie die je dan daarin zou willen hebben, want dat zou dan ook nog weer extra geld kosten. Dan krijg je daarmee de businesscase op dit moment niet rond. Dat is het antwoord.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik vind het wel belangrijk om – anders iets later – heel precies te weten wat daarvan de consequenties zijn. Ik ga er sowieso niet voorstemmen hoor, want ik denk, dan ga je het opknappen en huppakee, hier heb je een paviljoen maar ze willen er niets mee, maar je moet en zal hem hebben en zoek het verder maar uit. Maar vervolgens belasten we mogelijkerwijs het museum nog wel met een aantal andere bezwaren terwijl we sowieso al vinden: geven we het museum niet een relatief zware opdracht? Dus ik zou wel heel precies willen weten: waar landt dat dan als dat wordt aangenomen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, dat is precies wat ik aangeef. U zegt het in andere woorden, maar het gaat uiteindelijk wat betekenen voor de exploitatie, de kosten voor Boijmans. De kostendekkende huur zal dan waarschijnlijk omhoog moeten gaan als we het niet op een andere manier gaan financieren, dus linksom of rechtsom heeft het financiële consequenties, ook voor het museum. Want dat geeft aan dat het op dit moment gewoon heel slecht is te exploiteren. De exploitatiekosten zijn hoog, rendementen zijn laag, dus daar zadelen we dan het museum ook mee op.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, ik begrijp dat de wethouder dat nu niet heel precies kan aangeven omdat hij het eerst nog even nader wil bestuderen, maar ik heb er wel behoefte aan om precies te weten wat de consequenties zijn, want dat geld hebben we al bij elkaar moeten zoeken en als we dan iets gaan doen waar niemand op zit te wachten, in ieder geval bij het museum niet en ook bij de bezoekers niet, dan wil ik wel weten wat de consequenties daarvan zijn in het totale financiële plaatje.

De **VOORZITTER**. Dat is helder. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Dat is meteen ook een antwoord op de vraag die mevrouw Zeegers naar aanleiding van mijn opmerking heeft gesteld, omdat in de verkenning wel duidelijk wordt gemaakt dat er andere mogelijkheden zijn ten behoeve van het paviljoen. Klopt dat?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja nogmaals, dat was in de standalonevariant, dus als je niet gaat voor het ambitieniveau. We hebben een verkenning gedaan. Daarin hebben we heel veel mogelijkheden verkend, van basis-plus uiteraard tot aan de ambitie zoals u wellicht weet. En als je niet voor het ambitieniveau zou gaan, dan uiteraard, als je alleen gaat voor basis-plus, heeft het geen zin om het Henketpaviljoen weg te doen. Je hebt dan ook geen juridische grondslag om het weg te halen, als je basis-plus laat staan zoals je het laat staan. In dat geval zien wij ook niet waarom je het dan zou moeten verwijderen. Maar als je, wat wij zeggen, wel voor het ambitieniveau gaat, als je voor het museum de ingrepen die wij

voorstellen wilt doen, in dat geval is het heel erg aan te raden, en ik beklem dat, om dat niet te laten staan.

De **VOORZITTER**. De verkenner wil daar nog even vanuit zijn rol iets aan toevoegen.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ja, u vroeg daarnaar, de rolverdeling. In de verkenning, daar is ook in de commissie bij stilgestaan, was het beeld: als we naar basis-plus zouden gaan, dan doe je ook niets aan het park, want dan komt die Belvédère daar niet, dan zou het, naar het oordeel van de gemeente, niet onoverkomelijk zijn om dat te laten staan. Het museum is van meet af aan duidelijk geweest dat het niet exploitabel is. Ik herhaal toch nog maar even de punten. Ten eerste moet er veel geld in gestoken worden, met name op de begane grond. Als horeca doet hij het niet omdat je de verbinding van beneden naar boven moet maken. Hij is niet zelfstandig exploiteerbaar omdat hij helemaal in de hoek van het museum zit. Dat bekent voor verhuring voor een avond of een eigen restaurant is het niet te gebruiken en het is voor tentoonstellingen zeer betrekkelijk bruikbaar. Dat betekent dus veel geld waar niets aan opbrengsten tegenover staat maar in de exploitatie alleen maar meer geld, namelijk onlogische routing, meer beveiliging die ervoor nodig is en uiteindelijk kost het opknappen geld. Dat betekent dus dat het zowel in de investeringen een min levert en uiteindelijk hogere kosten in exploitatie meeneemt zonder dat er opbrengsten zijn. En het museum zegt: we weten echt niet wat we ermee zouden moeten doen. Dus we hebben ook zitten kijken of er een educatief centrum in kan komen, kunnen er andere dingen in? Daar is het niet voor ontworpen en dat geeft gewoon grote beperkingen. Dat maakt dat gekozen is om te zeggen: doe dat niet. Dat heeft de architect een- en andermaal gezegd: met respect en waardering voor de kwaliteit van de architect en voor het ontwerp, maar in de setting die er nu gekozen gaat worden, staat het echt in de weg. Naar het oordeel van het museum, naar het oordeel van de architect, en je verbindt door het ook weg te halen in één keer ook het zicht op het park dat aangepast gaat worden met Van der Steur. Dat is dus de afweging die is gemaakt. Dat betekent dat het laten staan veel geld kost, je moet het dan ergens in 2028, 2029 gaan openen, waarin waarschijnlijk de klimaateisen en -voorzieningen nog wat hoger zullen zijn en het levert per saldo weinig toegevoegde waarde en het levert een slechtere exploitatie, dus meer kosten, lagere opbrengst. Dus dat is reden geweest om te zeggen...

De **VOORZITTER**. U bent helder wethouder. Wilt u de rest van de vragen doornemen wethouder?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Even kijken, wat ik ten aanzien van dit punt nog even wilde zeggen richting de heer Van der Velden, want u hing het echt helemaal aan de huidige directie. Dat is niet de reden, nogmaals, ook vanwege alle andere zaken die we zojuist hebben genoemd en daar zal ook een nieuwe directie uiteindelijk mee te maken hebben. Er komt ook een amendement van de kant van de heer Smet over het cultureel vastgoed. Daar kom ik straks met een advies ook op. Althans dat doet mijn collega van Financiën. De motie van mevrouw Zeegers, die heeft wel raakvlakken ten aanzien van het cultureel vastgoed, pak ik op. Even kijken, de heer Engberts over het programma van Boijmans, met de motie om dat door te zetten. Goed om daarvan te weten is dat het programma nooit gestopt is, het is niet afgerond. Het enige wat gestopt is, is eigenlijk Boijmans bij de Buren. Omdat we nu een depot hebben waar de collectie natuurlijk gewoon getoond kan worden, waar de mensen naartoe gaan. Goed om te weten dat Boijmans in de Klas, Boijmans Internationaal, Boijmans op Zuid, allemaal gewoon loopt en dat zit ook in het huidige cultuurplan. Dus daar is niet per se iets extra's voor nodig.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, Boijmans in de Stad was meer dan Boijmans op Zuid. Het was meer dan Boijmans Hillevliet. Er zaten heel veel andere elementen in. En hij is niet gestopt, maar hij is wel heel smal geworden. Dan denk ik: nou jongens, dan zouden we ook in het kader van de verbinding met de stad en dat de stad van Boijmans blijft houden en er straks ook op bezoek gaat, Boijmans in de Stad gewoon weer wat moeten vullen. Dat is eigenlijk de motie.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Kijk, ik snap wat u zegt, maar of u moet het echt over iets anders hebben bij Boijmans in de Stad, maar ik denk dat we het echt over hetzelfde hebben. Boijmans in de Stad bestond uit een aantal onderdelen. Daar heb ik u in een eerdere fase ook per brief over geïnformeerd. Dat bestond uit de onderdelen Boijmans Internationaal. Het was eigenlijk allemaal gedaan omdat het museum gesloten werd en we samen, college en raad, het erover eens waren dat het wel zonde is als je dadelijk zo lang dicht bent, dat men niet kan genieten van de collectie van Boijmans. Voor de zichtbaarheid van Boijmans was het belangrijk om die zichtbaarheid ook te tonen in de stad. Daar zijn een aantal programma's op ontwikkeld. Dat is Boijmans in de Klas. Dat gebeurt nog steeds; er wordt nog steeds rondgegaan bij de klassen. Dat is Boijmans Internationaal. We hebben nu weer een depot gelukkig, maar toen het museum dicht was zorgde die dat de mooie collectie internationaal bij andere musea te zien is, zodat als straks het museum weer opengaat, dat ook weer extra bezoekers trekt. Het andere onderdeel was Boijmans op de Hillevliet, waar daar direct in de wijk met jongeren aan de slag gegaan kan worden. En dan had je nog Boijmans bij de Buren. Dat waren bijvoorbeeld tentoonstellingen in het Maritiem Museum en allerlei andere musea. Alleen dat laatste deel is nu stopgezet, omdat we nu natuurlijk een depot hebben waar alle kunst nu te zien is. Overigens blijft samenwerking met andere musea altijd wel bestaan naar aanleiding van bepaalde tentoonstellingen. Als daar aanleiding voor is kun je daar natuurlijk een gezamenlijke tentoonstelling maken. Maar dat programma blijft gewoon doorgaan en daar is ook het geld voor beschikbaar gesteld. Als wij wat extra's zouden willen, en ik weet dan even niet zo goed wat u dan aan extra zou willen, dan kost dat wel weer geld en dat zit nu niet in het budget dat Boijmans toegekend heeft gekregen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Op de website van Boijmans presenteren ze heel trots het programma Boijmans in de Stad. En er zitten een aantal onderdelen in die allemaal gestopt zijn behalve Hillevliet. Ik constateer dat de enige plek waar we dus nog de verbinding met de stad maken nu Hillevliet is en dat vind ik te weinig. Er waren bij aanvang ook veel ambitieuzere plannen. Die zijn nu allemaal teruggebracht tot Boijmans in de Stad, en daar is er nog maar eentje van over. En al het andere is hartstikke fijn dat dat ook gebeurt, maar ik vind dat ze wel wat meer mogen doen om de relatie met de stad in stand te houden en daartoe roept de motie op.

De **VOORZITTER**. Uw wens is helder. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Dank u wel. Ik kom straks met advies op de motie, maar dit is even voor nu de toelichting op wat u aangeeft. Voorzitter, heel veel partijen hebben aangegeven dat basis-plus geen optie is. De heer Verheij zei letterlijk: je krijgt wat je nu hebt, na meer dan € 200 miljoen aan investering. Dat ben ik geheel met de heer Verheij eens. Vandaar ook dit voorstel. Er is een motie ingediend over het aantal bezoekers, 500.000. Ook daarvan is het denk ik goed om een aantal dingen over te vertellen. Allereerst is het museum zelf verantwoordelijk voor de plannen die zij maken om zoveel mogelijk inkomsten te

genereren. Dat kan natuurlijk via bezoekersaantallen. Dat is een instrument. Het kan natuurlijk via externe werving, dat je zorgt dat er extra fondsen worden aangetrokken. Of op allerlei andere manieren door de kunst uit te lenen, of door te lenen, omdat dat minder duur is, enzovoort, enzovoort. Maar daar gaat het museum echt zelf over. 500.000 bezoekers, daarvan hebben we ook in een eerder stadium met elkaar in de commissie gezegd: dat gold echt ook voor het ambitieniveau waarbij je een extra paviljoen in het park zou hebben voor moderne kunst, dat ook extra bezoekers zou aantrekken. Desalniettemin ben ik het wel met u eens, en daar refereerde mevrouw Zandberg ook aan, dat het goed is als het museum straks inzichtelijk maakt aan ons hoe zij de komende jaren aan de slag gaan met die grote opgave die zij hebben. In die zin ben ik het dus geheel met u eens en ik zal dadelijk uw motie nog wel van advies voorzien. Maar ik vond het wel belangrijk, want anders gaat dat bezoekersaantal van 500.000 een eigen leven leiden.

De **VOORZITTER**. U besteedt veel woorden aan de inhoud van de moties. Wellicht kunt u de moties gelijk van advies voorzien. Anders moet u er straks weer op terugkomen en dat kost weer meer tijd. Tenzij u er nog nader overleg over heeft.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ik wil voor een aantal moties nog nader overleg.

De **VOORZITTER**. Dan snap ik het. Mevrouw Zeegers stond als eerste op.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, mijn vraag was daar ook op gericht, want u noemde net wel de motie van D66 over die huisvestingslasten, maar u gaf niet aan of u die kon omarmen of juist niet. Ik wilde ook graag even het advies van de wethouder daarop horen.

De **VOORZITTER**. Daar moeten we nog even op wachten. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Ja, de wethouder zegt terecht dat de museumdirectie primair verantwoordelijk is om die bezoekersaantallen te genereren. Hij geeft aan dat 500.000 wel het geval was dat hoorde bij dat ambitiescenario. Tegelijkertijd zien we wel dat om dit hele plaatje financieel rond te rekenen, je wel die 500.000 nodig hebt. Dus ook met het nog niet hebben van het ambitiescenario maar wel de mogelijkheden daarvoor openhouden, zal je toch naar die 500.000 toe moeten om het financieel rond te krijgen. Of ze moeten het op een andere manier financieel rond krijgen, dat is ook prima. Maar daar is mijn motie wel op gericht, om te zorgen dat het museum dat gaat doen, maar dat u daarbij wel in de aanjagende rol zit, in de ondersteunende rol waar dat nodig is. Mijn vraag is dus: bent u nu bereid om dat te gaan doen en dat op te pakken?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja voorzitter, ik heb net in mijn bijdrage inderdaad verteld dat ik de opvatting deel dat ik het goed vind als het museum inzichtelijk maakt hoe ze de komende tijd aan de slag gaan met het trekken van meer bezoekers en het laten zien van hoe ze meer inkomsten kunnen genereren. Daarin ben ik het met u eens. Dat had ik net al in mijn bijdrage gezegd. Mijn toelichting was er meer op gericht dat ik zei: 500.000, voor iedereen om scherp op het beeld te hebben, dat was altijd voor het ambitieniveau bedoeld. Ten tweede is het een van de manieren, maar dat zei u ook al, om extra inkomsten te genereren. Maar er zijn natuurlijk meerdere manieren om aan inkomsten te komen. Vandaar mijn extra toelichting.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ik vind het positief dat de wethouder Boijmans hierop aanspreekt en dus bezig is met een strategie. Ik heb de wethouder net in mijn eerste termijn iets verteld over hoe wij tegen de governance aankijken en hoe weinig grip wij als gemeente hebben op die governance. Dit is denk ik een eerste stap, maar ik zou u willen uitdagen: bent u bereid nog verder daarnaar te kijken hoe wij als gemeente meer grip kunnen hebben op de organisatie, zodat we weten dat onze financiering goed terecht komt?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Dank u voorzitter. Ja, we hebben heel duidelijke afspraken over ieders rol in dezen. We hebben natuurlijk in 2006 musea op afstand gezet. We hebben ze verzelfstandigd, zoals u ook weet. Daar is toen heel bewust voor gekozen, maar daar past dus ook bij dat je als gemeente een veel kleinere rol hebt in die zin. Wat wel zo is, dat we natuurlijk in 2006 wel die verzelfstandiging van musea en culturele instellingen hebben gedaan. Dat is ook alweer een tijd geleden en ik denk dat het goed is om dat nog eens onder de loep te nemen en te kijken of het nog voldoet aan wat we willen en daar gewoon nogmaals met de kennis van nu naar te kijken. Dus die bereidheid is er, maar nogmaals, dat was toen een bewuste keuze en daar zijn ook consequenties aan verbonden over wie waarover gaat, ook wat betreft invloed. Laat dat ook duidelijk zijn.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ik hoor deels een toezegging dat u daarnaar wilt kijken. Ik heb van u ook een aantal stukken gekregen, waaronder de beheersovereenkomst. Die overeenkomst regelt dus dat de gemeente de kunstwerken in bruikleen geeft aan het museum. Ook daar staan mogelijkheden in als u andere beleidsvoornemens heeft om bijvoorbeeld een deel van de collectie bij een ander museum onder te brengen. Volgens mij bezit u dus wel degelijk mogelijkheden om daarop in te grijpen en ik wil u daartoe uitdagen. Om dat iets meer te stimuleren komen wij met een motie, die eigenlijk zegt: onderzoek dat nu eens eerst goed. Kijk ernaar of wij daar meer ruimte kunnen krijgen om bij te sturen en dan terug te koppelen aan de raad, dat zal dus pas in het Q2 van 2022 zijn, en voor die tijd geen onomkeerbare beslissingen te nemen inzake de investeringen en het financiële commitment vanuit de gemeente voor de renovatie van Museum Boijmans Van Beuningen. Ik doe dat ook, dat spaart ons weer iets meer tijd, want we hebben heel veel zorgen hier in de raad over het Henketpaviljoen en allerlei andere zaken. Ik daag u uit: kom dan met een oplossing voor die governanceproblemen en dan kunnen wij ook grip krijgen op dit dossier en wellicht kunt u onze fractie dan alsnog overtuigen om in te stemmen met dit plan. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Koster heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. De directie gaat over kunst, niet over de renovatie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van het voorstel met betrekking tot renovatie van het Museum Boijmans Van Beuningen;

constaterende dat:

- de verzelfstandiging van de musea, podia en het CBK vijftien jaar geleden tot stand is gekomen en dat het nu een logisch moment is om te bekijken of de intenties van destijds nog aansluiten bij de huidige praktijk;
- de gemeente Rotterdam eigenaar is van het gebouw en de collectie van Museum Boijmans Van Beuningen:

overwegende dat:

- het wenselijk is dat de verantwoordelijkheid en sturingsmogelijkheid van de gemeente op de verzelfstandigde instellingen goed in balans zijn;
- dit in de praktijk bij Boijmans momenteel niet meer in balans is, gezien de complexe renovatie waar de directie niet competent voor is, maar van de gemeente wel verwacht wordt de rekening te betalen en de verantwoordelijkheid te dragen;
- de governance van een museum eerst op orde dient te zijn, alvorens de gemeente moet overgaan tot investeren;
- de governance de afgelopen jaren de belangrijkste reden was voor het niet slagen van de onderhandelingen met externe financiers;
- cultuurbudgetten nu onverhoopt worden gebruikt om de gaten in de Boijmans renovatiebegroting te dichten;
- de directie zich bezig moet houden met de collectie en zich niet moet bemoeien met de renovatie omdat ze daar simpelweg de kennis niet over heeft;
- het hierdoor wenselijk is om de verantwoordelijkheid voor de renovatie bij de gemeente neer te leggen, in verzoekt het college plaats van bij de directie van Boijmans,

verzoekt het college:

- om te onderzoeken of de uitgangspunten en wensen die het college en de gemeenteraad destijds voor ogen hadden in het geval van Boijmans zijn gerealiseerd; of herziening nodig en mogelijk is; en daarin te betrekken de verantwoordelijkheden en sturingsmogelijkheden van de gemeente bij de renovatie;
- de uitkomsten hiervan terug te koppelen aan de raad (Q2 2022);
- voor die tijd geen onomkeerbare beslissingen te nemen inzake de investeringen en financiële commitment vanuit de gemeente voor de renovatie van het Museum Boijmans Van Beuningen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.F.E. Koster

De motie is voldoende ondersteund. Ik wil graag nog een handtekening van u mijnheer Koster. O sorry mijnheer Koster, hij staat er keurig op. Ik zag zoveel ruimte aan de onderkant. Ik dacht: waarom staat die er niet? Maar hij staat aan de achterkant.

De heer **KOSTER** (lr). Complimenten aan ons fractiekantoor voor de snelle afwikkeling.

De **VOORZITTER**. Geweldig. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Wethouder, u kunt verdergaan.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Nogmaals, ik ga daar straks naar kijken. In ieder geval de intentie die ik heb uitgesproken is daar sowieso breed, even los van Boijmans, want de governance en die afspraak hebben we met alle culturele instellingen gemaakt bij de verzelfstandiging. Dus dan kijk je breed en niet alleen naar Boijmans. Daar gaan we nog eens een keer naar kijken, maar weet ook dat er toen ook een aantal afspraken zijn gemaakt die onomkeerbaar zijn. Dat is ook gewoon ook goed om zeker qua verwachtingsmanagement goed om scherp te hebben.

De heer **SIMONS** (lr). Voorzitter, nog een kleine opmerking in deze discussie, want ik heb u dat vaker horen zeggen. Maar niets is onomkeerbaar. Er zijn gewoon afspraken gemaakt tussen de gemeente en het verzelfstandigde Museum Boijmans. Als wij dat willen, kunnen we dat ook gewoon weer aanpassen naar de huidige tijd. Want wat u suggereert, dat is ook

natuurlijk ook landelijk bij verzelfstandigde organisaties, kijk eens naar ProRail, die was ook verzelfstandigd. Die gaat gewoon terug als zbo. Dus overal in onze maatschappij zien wij deze beweging, dus uw pleidooi elke keer dat iets niet kan, is gewoon onzin.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan. Wethouder, er komt nog steun van achteren. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Nou ja, ik ga gewoon het artikel voorlezen in de beheersovereenkomst, dan weten we als juristen onder elkaar precies waar we het over hebben. "Indien de gemeente op basis van een beleidsafweging delen van de collectie aan de bruikleenovereenkomst wil onttrekken, zal zij een opzegtermijn van één jaar in acht nemen." Het kan dus wel, u heeft dus wel ruimte om te sturen, en nogmaals, we hebben u uitgedaagd. Ga daar op in, zou ik zeggen.

De **VOORZITTER**. Wethouder, u kunt verdergaan.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Voorzitter, er worden twee dingen door elkaar gegooid. Met alle respect. U heeft het over afspraken over de collectie en dat is iets anders dan de afspraken die we hebben gemaakt ten aanzien van de governance en het verzelfstandigingsmodel dat we hebben toegepast voor alle culturele instellingen. Dus het is goed om dat echt uit elkaar te halen. Het gaat nu te ver om een hele technische discussie met elkaar te voeren denk ik. Ik zal dat iedereen besparen. Tegen de heer Simons zou ik nog wel willen zeggen via de voorzitter, je kunt een aantal dingen terugdraaien als je daar ook aan de voorkant op die manier afspraken met elkaar over hebt gemaakt. Die afspraken hebben wij niet op die manier gemaakt. Dus het is goed om je dat te realiseren. Ja, maar dat is wel heel belangrijk om je te realiseren. Ik ben er echt ingedoken. De juristen hebben er ook naar gekeken. Het is niet iets wat ik uit mijn duim zuig. Maar goed, ik heb al toegezegd, nogmaals, dat ik, even los van Boijmans, breed daarnaar ga kijken omdat het in 2006 is dat we dat hebben gedaan. We kunnen altijd kijken met de inzichten en de kennis van nu, of het überhaupt nodig is om aanpassingen te maken en hoe kijken we daar nu tegenaan. Voorzitter, ik ga door met de beantwoording van de vragen. Mijnheer Van der Velden had het over Henket, maar daar ben ik denk ik voldoende op ingegaan. Over Robbrecht en Daem hebben we in de commissie ook met elkaar gesproken. Dat is vanwege de entree die daar moet komen. Wat ik wel echt jammer vind, ik ken de heer Van der Velden als iemand die cultuur echt een heel erg warm hart toedraagt. Dat weet ik van u. Er ligt nu een voorstel dat echt die hele beleving in het museum gaat verbeteren. Het is echt een investering in cultuur die we hier ook doen. En dat u toch bij uw standpunt blijft om niet... Ik respecteer dat standpunt, maar ik geef aan dat ik dat wel heel jammer vind gezien het voorstel dat er ligt. Ik ben er echt van overtuigd, het college is ervan overtuigd dat dit echt het beste is voor Boijmans met het oog op de toekomst. Want alleen kiezen voor basis-plus op dit moment, wil zeggen dat je over een aantal jaar toch weer staat voor hetzelfde raadsel, zou ik bijna willen zeggen. Je moet daarin dan weer opnieuw kijken naar wat je met de toekomst van het museum wilt, omdat basis-plus alleen gewoon niet voldoet. Dan krijg je precies wat mevrouw Zandberg zegt. Dan sluit je nu het museum voor zoveel jaar, tot aan 2029, en dan moet je daarna, na tien jaar of iets dergelijks, het museum weer gaan sluiten omdat je dan weer nieuwe aanpassingen moet doen. Dat is de weg die we niet willen ingaan. Vandaar dat ik zeg: doe het nu, doe het goed en dan blijft het museum open en dan kunt u er straks elke dag van genieten, net als vele anderen. Dus ik hoop u hiermee te kunnen overtuigen. Ten aanzien van het groendeel, ik snap uw pijn daarin. Die snap ik echt heel goed. Ik ben ook een liefhebber van groen. Er gaat heel veel groen voor terugkomen, dat is ook belangrijk om te weten. Het Museumpark wordt hier en daar zelfs verbeterd met die quick wins die we gaan doen. Ook daarvan bent u op de hoogte, dus het is ook echt een verbetering van het

Museumpark. Ten aanzien van de bomen waarover u het heeft gehad, mevrouw Zeegers gaf het net al terecht aan, het gaat om bomen die sowieso gekapt zouden worden omdat ze niet meer helemaal gezond zijn. Dus nogmaals, ik snap de pijn, maar als je het allemaal tegen elkaar afweegt, is dit echt de juiste keuze. Dus denk nog eens na over uw keuze straks, zou ik zeggen. Dan mevrouw Zandberg, ik snap heel goed uw zorgen, via de voorzitter. Een terechte vraag over die € 20 miljoen en extra bijdrage. Ik heb daar net al iets over gezegd in de beantwoording als reactie op de motie die de heer Verheij gaat indienen. Daarnaast wil ik ook zeggen dat het museum echt een goed trackrecord heeft op het gebied van het werven van externe financiering, dus wij hebben er wel vertrouwen in, samen met dat plan dat ze dan gaan laten zien, dat dat gewoon te doen is. Voorzitter, voor mijn deel houd ik het nu even hierbij. Volgens mij heb ik de meeste vragen beantwoord.

De **VOORZITTER**. Heeft u ook de moties gedaan of komt u daarop terug?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Daar kom ik zo even op terug.

De **VOORZITTER**. Oké. Dan gaan we naar wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Geen moties die ik zal afdoen of zal appreciëren van advies, maar ik zal enige woorden willen wijden als reflectie op het debat dat is geweest. Ieder kiest zijn eigen bewoordingen, ook wel de worsteling die we hebben doorgemaakt met elkaar. Volgens mij zei de heer Engberts: vandaag zou eigenlijk het startpunt moeten zijn en de heer Smet heeft in de commissie meerdere keren gevraagd: hoe zit nu met dat structuurontwerp en hoe zit het in de volgorde die we gaan doen? Mevrouw Zandberg zei: stapje voor stapje. Vandaag nemen we een belangrijke stap, namelijk dat we dat in de goede volgorde gaan doen. Eindelijk, zou ik willen zeggen. Op last van de brandweer ooit gesloten, geen ontwerp, normaal doe je dat altijd zolang een museum nog open is en dan ga je aan de slag en dan sluit je even en dan et cetera et cetera. Dat is niet gelukt, dat is niet gebeurd. Maar vandaag brengen we met de hulp van de verkenning alles in die goede volgorde terug, en ik smacht als bouwethouder naar een heldere opdracht die uitvoerbaar is, waarvan we weten wat de risico's zijn en die eigenlijk alles weer naar een reëel en helder planproces terugbrengt, zoals het met andere grote projecten ook gaat. Dat is eigenlijk de stap die we vandaag moeten gaan zetten met elkaar. Ik wil kort iets zeggen over de bouwkosten. Daar zijn niet echt vragen over gesteld, maar het is wel meerdere keren aangestipt. Die zijn op dit moment zo goed als we kunnen geraamd met behulp van een externe kostendeskundige die ook in het planteam zit. We hebben dat laten bekijken door ons ingenieursbureau en ze worden ook geïndexeerd. Wat er niet in zit, en dat vind ik belangrijk om te zeggen, is de exponentiële kostenstijging die we op dit moment zien wegens corona. Het stoppen van productielijnen, materiaalkosten die omhoogschieten, die zijn op dit moment niet te indexeren. Dat betekent, en dat is eigenlijk bij alle grote projecten op dit moment zo, dat we dat de komende tijd heel goed in de gaten gaan houden. Dat gaan we monitoren. Wij gaan ook, als uw raad vandaag een besluit neemt, u steeds via de voortgangsrapportage op de hoogte brengen van de voortgang van het project, van de risico's, met een nieuwe brugstaat, met een nieuwe begroting erachter. We zullen dit ook in de gaten houden en uiteindelijk bij het vaststellen van het definitief ontwerp zal er ook een investeringskrediet gevraagd worden en dan zal blijken wat die bouwkosten definitief gedaan hebben.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. Ik wil eerst even mijn respect uitspreken voor de wethouder dat hij het zo openlijk zegt. Want dat is inderdaad een twijfel

die ontzettend leeft en niemand vraagt erom want het is natuurlijk de roze olifant. Maar heeft het college een grens in zijn gedachten? Want de prijzen zijn op dit moment sky high.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Wat we nu doen, is werken met de reguliere indexering die we hebben. Dat is iets meer dan 2%. Dat is ongeveer wat je kunt prognosticeren als bouwkosten op een normale manier stijgen. In deze fase van planvorming zeggen we ook, je weet het nog niet precies, we zitten nog in de fase van bouwstenen. Dat gaan we naar een voorlopig en definitief ontwerp brengen, dus er zit een bandbreedte in van plus en minus € 15 miljoen als alles op een normale manier verloopt. Hoe het verloopt wegens corona, dat weet ik niet. Dat weet ik niet. Maar dat is even op dit moment een onderdeel van ons leven geworden. Dat geldt bij alle grote projecten. Daar hebben we ook mee te maken als we praten over de bouw van scholen. Het stadion is ook wel eens aan de orde geweest in deze zaal. En daarom is het zo belangrijk dat we dat via die voortgangsrapportage ook gewoon gaan monitoren en bij een definitief ontwerp volgt een kredietaanvraag bij uw raad. Dan zullen we zien wat het echt gedaan heeft, maar dan zijn we ook alweer twee jaar verder. Dat is wat we doen vandaag. Hopelijk een besluit nemen met heldere keuzes, zodat we ook echt aan de slag kunnen. Eerst een tijdje de definitiefase om een programma van eisen en een nota van uitgangspunten. Die zal dan half volgend jaar klaar zijn. En dan ga je richting voorlopig ontwerp en definitief ontwerp en dat zal dan medio 2023 naar uw raad terugkomen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u. Dan de verkenner.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Ook maar een paar dingen denk ik. Volgens mij heeft collega Kurvers er net al iets over gezegd. Er is goed gekeken, in antwoord op de heer Engberts, naar wat die Belvédère dan kost en of het hier voor uit kan. Naar huidig inzicht ja. Het is allemaal doorgerekend en er is overeenstemming tussen zowel de architect als van de kant van de gemeente dat dit een deugdelijk ontwerp is, zowel functioneel als financieel haalbaar, met de kanttekening dat hele gekke macro-ontwikkelingen op de bouwmarkt daar niet in zitten. Dus dat kan. Eens met het pleidooi, dat is wel gebleken in die verkenning, dat er heel veel opties voortdurend spelen. Wat nu echt nodig is om te zeggen: we gaan nu werken aan dit plan. Daar ligt nu naar het oordeel van mij als verkenner met de mensen die het gedaan hebben en ook naar het oordeel van het museum een goed plan, dat het museum echt naar een hoger plan brengt en de mogelijkheid heeft om er later mee verder te gaan. Het is nu van belang om ook dat signaal af te geven om dat nu te doen. Investeringskredieten en de uitwerking, ja, zo gaat dat in dit soort dingen, die komen later. Daar kun je nooit zekerheden over geven, maar naar huidig inzicht is dat het beste allemaal gedaan van wat er nodig was. Van één motie zou je kunnen zeggen: wie regardeert die, en dat is motie 2. Cultuurgeld naar cultuur, vastgoedgeld naar vastgoed. Ik zou met enige duiding geneigd zijn om die te omarmen. Waar het om gaat is volgens mij, dat zeg ik dan eerder als wethouder van Financiën en niet als verkenner, dat we de afgelopen jaren heel precies hebben gekeken naar de totale investeringssystematiek. RIM in MPOF, daar is het veel over gegaan. Dat gaat over vervangingsinvesteringen en uitbreidingsinvesteringen die we de komende jaren gaan doen. Niettemin hebben we nog het oude systeem waarin die kostprijsdekkende huur op dit moment zit. En waar het nu over gaat is, en dat merk je bij de bibliotheek, dat merk je bij deze en wellicht bij nog een paar andere, waar renovaties aan de orde zijn, dat je zegt: die systematiek kan ertoe leiden dat dat grote schommelingen geeft. Breng nu eens in beeld waar die problemen op dit moment spelen en hoe we die denken te gaan tackelen, dan zou dat prima zijn samen met wethouder, ik kijk primair naar wethouder Kurvers voor vastgoed, want hetzelfde kan af en

toe spelen bij onderwijs, sport, cultuur of ons eigen vastgoed. Dat is er eentje die we nu van geval tot geval oplossen. Maar ik kan me voorstellen dat we zeggen: wij schrijven een brief hoe wij denken dat we de komende tijd daarmee omgaan en het lijkt me handig dat die brief nog door dit college en deze bestuursperiode af komt.

De **VOORZITTER**. Helder. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, ik kan me vinden in zo'n vertaling van deze motie. Wel stond er ook nog de vraag in om het te vergelijken met andere steden, mochten we leren van andere steden, of dat dan ook wel meegenomen wordt.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Het antwoord is ja. Dat doen we en dat hebben we al gedaan bij de bieb, maar dat doen we dus ook zeker.

De **VOORZITTER**. Dank. Wethouder Kasmi nog over de moties.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, dank u voorzitter. Ik heb ze net allemaal snel door kunnen nemen. Motie 1, ondertekend door GroenLinks, SP en 50PLUS, het Museum Boijmans Van Beuningen met ambitie en behoud van het paviljoen van Henket renoveren. Daar ben ik uitgebreid op ingegaan, deze moet ik ontraden vanwege alle redenen die ik eerder al heb genoemd. Dan de moties van de heer Meeuwissen. De eerste motie, 'Extra investering Boijmans linksom of rechtsom, terug!' U heeft het over een bedrag van € 23 miljoen. Het is overigens € 20 miljoen. Ik snap de geest van uw motie heel goed. We hebben daar ook duidelijke afspraken over gemaakt met het museum, met handtekeningen en al. In die zin is deze motie op dit moment overbodig. De tweede moet ik helaas echt ontraden. Daarin vraagt u gewoon om met Boijmans een traject voor de nabije toekomst te ontwikkelen waarin het museum winstgevend wordt zodat de gemeentesubsidie uiteindelijk gereduceerd kan worden tot nul. Ja, dat kan niet. Zij beheren voor ons een collectie. Zij zitten in een gebouw van ons waar ze huur over moeten betalen. Het lijkt me logisch dat we daar via de subsidie ook in tegemoetkomen. Dus ook die moet ik ontraden. Dan de motie van PvdA en CDA over het benutten van de renovatietijd, om in overleg met het Museum Boijmans Van Beuningen te bekijken wat de mogelijkheden zijn voor een versterking en voortzetting van Boijmans in de Stad. Ik kan die omarmen met één grote mits. Als we dat kunnen doen binnen de middelen die we nu beschikbaar hebben gesteld met elkaar, even nog eens een keer daarnaar kijken, is daar iets van creativiteit toe te passen? Met die opmerking kan ik hem omarmen, want anders zou het gewoon weer extra geld kosten en u weet wat voor zware opgave we nu al met elkaar hebben te behappen ten aanzien van wat er nu voorligt. Om dan Boijmans weer met iets, zonder daar ook geld bij, dat wordt heel lastig. Dus met die opmerking, als u daar akkoord mee bent, kan ik deze op die manier omarmen. Als dat geen extra middelen kost. Dan motie 6, 'Kaartjes verkopen niet vanzelf'. Ook daar ben ik uitgebreid op ingegaan. Ik heb ook al het een en ander opgemerkt over dat aantal van die 500.000 bezoekers per jaar. Het is de intentie om daar sowieso naar de toekomst naartoe te groeien. Vandaar dat we ook nu die opening hebben naar ambitie in de toekomst. Dus op die manier kan ik deze motie ook omarmen. Dan Leefbaar Rotterdam. Deze motie zoals die nu hier voorligt moet ik helaas echt ontraden. Met name ook om die laatste bullet: voor die tijd geen onomkeerbare beslissingen te nemen inzake de investeringen en het financiële commitment vanuit de gemeente. Ja, dat doen we met dit besluit overduidelijk wel. Als ik deze motie zou overnemen, dan ga ik in tegen het eigen voorstel dat nu voorligt. Dat lijkt me niet zo heel handig. Dank u zeer voorzitter.

De **VOORZITTER**. Is er behoefte aan een korte tweede termijn? Er is veel gezegd. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Dank u voorzitter. Ik moet even heel snel schakelen in mijn hoofd. Ik had in de eerste termijn inderdaad ook opgemerkt dat ik eigenlijk ook op zoek ben naar een raadsuitspraak over hoe we omgaan met onze vastgoedgebouwen en zeker ook de cultuurpanden. De motie die we samen met D66 hebben ingediend is daar een aanzetje toe. Maar ik ben eigenlijk ook nog op zoek naar een antwoord over hoe die Investeringsmotor, dat had ik ook gevraagd, ingezet kan worden, ook voor de renovatie van Boijmans in de toekomst. Ik heb niet echt een duidelijk antwoord daarop. Daarom ga ik toch een motie indienen om het college te vragen om te onderzoeken op welke wijze de Investeringsmotor ingezet kan worden voor beheer, onderhoud en eventueel aanpassingen van Boijmans Van Beuningen en daartoe voorstellen te doen aan de gemeenteraad welke mogelijkheden dat zijn en welke consequenties dat heeft. Het kan zijn dat dat overmorgen al wordt afgedaan met inderdaad het voorstel dat u dan kan doen. Dan kan het heel snel. Maar het is in ieder geval voor onze fractie belangrijk dat we dit voor de toekomst goed regelen, dus dat we onze opvolgers niet met problemen opzadelen. We weten niet hoe de toekomst eruitziet, maar oplossingen bieden hoe we dat kunnen aanpakken en wij zien hierin mogelijkheden. Dank.

De **VOORZITTER**. De heer Smet heeft de volgende motie ingediend.

Motie 8. Zet de investeringsmotor aan voor Museum Boijmans Van Beuningen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van het voorstel met betrekking tot de renovatie van het Museum Boijmans Van Beuningen;

constaterende dat:

- er een Integraal Huisvestingsplan (IHP) Cultuur is opgesteld met als doel om op planmatige basis huisvesting van gemeentelijk cultureel vastgoed op peil te houden en/of op peil te krijgen;
- het IHP Cultuur tevens als doel heeft de voorspelbaarheid van benodigde investeringen in gemeentelijk cultureel vastgoed op een overzichtelijke en transparante manier te vergroten om de noodzakelijke kwaliteitsslag te maken, die nu en in de toekomst in het gebouwbestand van culturele voorzieningen nodig is;
- het IHP Cultuur helpt om huisvestingsvraagstukken systematisch en planmatig op te lossen met een financiële planning afgezet in tijd;
- daarnaast de Rotterdamse Investeringsmotor (RIM) is opgericht en ingericht om structurele investeringsruimte te creëren, voor de stad en haar inwoners;
- zowel het gebouw als de collectie van Museum Boijmans Van Beuningen gemeentelijk eigendom is, van en voor de stad en haar inwoners;

overwegende dat:

- de gemeente Rotterdam, als eigenaar en verhuurder van het museumgebouw, een grote verantwoordelijkheid heeft om zowel het gebouw zelf als de collectie voor de toekomst te behouden, beschikbaar te stellen en te beheren;
- beheer en onderhoud van gemeentelijk vastgoed ook voorspelbare en benodigde financiële consequenties kent;
- de gemeente in de begroting hiermee rekening dient te houden;
- met betrekking tot het beheer en onderhoud van Museum Boijmans Van Beuningen het gerechtvaardigd is om vanuit het IHP Cultuur ook de Rotterdamse Investeringsmotor in te zetten;

van mening dat:

- nadat de gemeenteraad eind 2018 besloten heeft de renovatie van Museum Boijmans Van Beuningen te starten gebleken is dat het financiële vraagstuk op zijn minst moet worden herzien;

besluit:

- het college de opdracht te geven om te onderzoeken op welke wijze de Rotterdamse Investeringsmotor ingezet kan worden voor beheer, onderhoud en eventuele aanpassingen van Museum Boijmans Van Beuningen;
- voorstellen te doen aan de gemeenteraad welke mogelijkheden het inzetten van de RIM biedt, inclusief de eventuele consequenties voor de gemeentelijke begroting;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J. Smet

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Andere leden van de raad voor een korte tweede termijn? Niet? Voordat de motie rondgaat, zullen we eerst even de wethouder ernaar laten kijken. De heer Van Gils? Excuses, ik keek de verkeerde kant uit.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). De Rotterdamse Investeringsmotor is in wezen een begrip waarop je zegt: we maken gewoon een begroting en daar zitten spelregels achter hoe we zeg maar omgaan met meevallers, tegenvallers, hoe we die vullen en hoe je je daaraan onttrekt. Dat is voor Eneco-middelen anders dan voor vervangingsinvesteringen. En we hebben een model waarop we ramen hoe we uitbreidingsinvesteringen bij groei van de stad gaan doen. Dat is de Investeringsmotor. Het is niet een potje geld waarvan je zegt: zal ik het luikje openmaken en kan ik dat hiervoor gaan gebruiken? Dat zou in zijn systematiek per project heel merkwaardig zijn. Dus in die zin moet ik hem echt ontraden. Ik denk dat ik tegemoetkom in de motie die net volgens mij door u ook ondertekend is, om te zeggen: hoe zit het nu dat we in vastgoed in de consequentie komen dat we iedere keer als we iets doen dat eigenlijk achterstallig eigenaarsonderhoud is, dat ineens leidt tot een enorme aanslag op het cultuurbudget of sportbudget. Daar komt hij in terug, maar het is niet zo dat de RIM een luikje is waarvan je zegt: als wij besluiten om het open te zetten, kunnen we daaruit dingen mogelijk maken die we anders niet kunnen doen. Het is allemaal één begroting van Rotterdam, dus dat is, vrees ik, als ik hem zou aannemen dan krijgt u ongeveer per kerende post na de kerst terug dat dat niet zo werkt. Ik snap uw probleem, maar ik stel voor om het langs die andere motie, die ik net omarmd heb, te doen. Maar deze moet ik echt ontraden.

De **VOORZITTER**. Akkoord. Zijn er nog andere vragen blijven liggen? Dan is het onderwerp afdoende behandeld. De motie kan worden rondgestuurd. De wethouder wilde hem meenemen, maar hij moet nog rondgaan. Dan is het denk ik een logisch tijdstip om u aan te geven dat nu misschien een korte lunchpauze nuttig is. Ik was van plan om nu te gaan schorsen voor een lunchpauze. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Even een punt van orde, dat was nu mijn precies mijn verzoek. Ik moet in die lunchpauze echt even naar het ziekenhuis. Ik had gevraagd: kunnen we het niet openen, zodat ik in ieder geval mijn bijdrage kan doen. Ik moet om 14.00 uur in het ziekenhuis zijn. Dat is in het kader van corona al vier keer verplaatst, dus dat vind ik echt dramatisch.

De **VOORZITTER**. Het is lastig om met alles rekening te houden. Ik heb twee voorstellen. We kunnen nog even doorgaan dat u als eerste spreker bij agendapunt 15 kan, daar hebben we het over hè? Dat is een mogelijkheid. Een andere mogelijkheid is dat we dat punt verdagen in de agenda totdat u terugkomt.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dat mag. Dat vind ik ook goed hoor. Als u dat prettiger vindt, vind ik dat ook goed.

De **VOORZITTER**. Dat heb ik liever, want anders breken we het debat over één punt zo. Dan verdagen we het agendapunt tot een logisch tijdstip waarop u terug bent vandaag.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Helemaal top, dan doen we dat. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Tot vanmiddag. Dan schors ik tot 13.30 uur. De vergadering is geschorst.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 16 december 2021

Notulen van de raadsvergadering van 16 december 2021 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 18

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb met dien verstande dat het voorzitterschap van 14.50 tot 15.50 uur is waargenomen door de heer J.W. Verheij en van 16.00 tot 16.20 uur door de heer R.A.C.J. Simons

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A. Bonte, de heer V.P.G. Karremans, de heer S. Kasmi en de heer S.A. Kurvers

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. Mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen? Mag ik u erop wijzen dat op uw tafel het verslag ligt van de griffier, Gemeenteraad in actie, over het jaar 2020/2021. Wellicht dat u daar nog in kunt bladeren. Voor de rest wil ik u ook nog melden dat we besloten hebben agendapunt 15 iets later in de tijd te zetten in verband met de afwezigheid van mevrouw Verkoelen. Die had daar vriendelijk om gevraagd. We gaan punt 15 straks proberen samen te laten vallen met andere onderwerpen die ruimtelijke ordening als uitgangspunt hebben. Dat brengt met zich mee dat dan alle woordvoerders in één keer kunnen blijven zitten. Daarnaast had ik u willen melden dat de heer Cicek van de SP verplicht in quarantaine zit, om redenen van aanwezig te zijn geweest in de buurt van iemand die besmet was. Dus hij mag hier niet zijn. Hij is zelf niet besmet, maar hij moet in quarantaine, om redenen van regels die we met elkaar gesteld hebben, dus hij is vandaag niet aanwezig.

16.1 Debat over 'Oliewinning door de NAM onder Charlois', aangevraagd door de leden Leewis en Van Groningen

De **VOORZITTER**. Ik ga met u naar agendapunt 16.1, het debat 'Oliewinning door de NAM onder Charlois'. Ik mis hier een wethouder. Ik had vanochtend ook aan de wethouders gevraagd om in de buurt beschikbaar te zijn. Dit kost ons veel tijd. Goed, we gaan beginnen. Ik geef graag het woord aan de heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Voorzitter, vorige week kreeg ik een kaartje doorgestuurd van een lid van ons dat in Charlois woont. Ze kreeg het bericht dat ze uitgenodigd was voor een informatieavond van de Nederlandse Aardolie Maatschappij om haar te informeren over het feit dat er opnieuw olie wordt geboord onder haar woning in Charlois, maar ook onder de Waalhaven en in Schiemond. Voorzitter, toen ik dit kaartje zag dacht ik dat het ging om een grap. Maar het bleek niet om een grap te gaan, het bleek zelfs niet te gaan om een slechte nachtmerrie, het is de realiteit. De NAM is van plan om opnieuw naar aardolie te gaan boren

onder de woningen van 70.000 Rotterdammers. Dat kun je niet menen. Ik kan me echt niet voorstellen dat iemand dit eigenlijk echt een goed idee vindt. In ieder geval is de GroenLinks-fractie hier mordicus op tegen en wel om twee redenen. Ten eerste het klimaat. Voorzitter, we zitten midden in een klimaatcrisis. Elke druppel olie die we oppompen gaat de atmosfeer in en we hebben vorige week weer een rapport gehad van de Verenigde Naties over het winnen van olie. Als wij onder de 1,5 graad willen blijven, als wij de ergste consequenties van klimaatopwarming willen tegenhouden, dan moeten we onmiddellijk stoppen met het aanboren van nieuwe olievelden. Nou voorzitter, dat gaan we hier doen. We gaan een bestaand olieveld weliswaar extra uitnuttten met een nieuwe techniek. Dat moeten we dus niet doen. Dat is waanzin. We gaan dat zelfs doen tot 2050, is de aanvraag. 2050, het moment waarop ons land zich heeft gecommitteerd om totaal klimaatneutraal zijn. Tot op dat moment is de NAM van plan om aardolie op te gaan boren. En dan natuurlijk voorzitter, die 70.000 Rotterdammers die wonen in Charlois en in Schiemond, en al die mensen die in Barendrecht wonen, die ook nog onder dit gebied vallen. Die weten straks dat onder hun huis olie vandaan wordt gehaald. Ik denk dat ze niet eens naar Groningen hoeven te bellen om te weten dat dat niet per se een prettig idee is. Want in de stukken kunnen we ook zien dat dat kan leiden tot bodemdaling, tot seismische activiteit. Dat het veld eigenlijk versterkt moet worden, maar dat dat niet gaat gebeuren. En dat in een stad waar we al te maken hebben met een groot aantal funderingsproblemen. Ja, voorzitter, ik weet niet wie hier gelukkig van wordt, maar het zal vast geen Rotterdammer zijn. Nu weet u, de GroenLinks-fractie is hierop tegen, want dat heb ik hier net uitgebreid beargumenteerd, maar ik heb nog wel een aantal vragen aan het college. Ten eerste, wat kan het college zeggen over de klimaateffecten van deze boringen? Weten we al iets over de hoeveelheid CO₂ die hier vrijkomt uit de boring zelf en wellicht uit de olie die gewonnen wordt? Maar ook van de hoeveelheid methaan en andere gassen die vrijkomen bij dit type boringen. Kunnen we iets zeggen over de milieuschade, want we gaan onder hoge druk heet water de grond in pompen. Heeft dat effect op het grondwaterniveau? Kunnen we daar al iets over zeggen? En zijn er andere schadelijke stoffen die hierbij vrijkomen en in het milieu terecht komen? En kan het college iets zeggen over de juridische aansprakelijkheid? Want we hebben in Groningen gezien hoe dat misging toen het onduidelijk was wie er aansprakelijk was op het moment dat mensen schade hadden. Ja voorzitter, wat betreft GroenLinks komt die mijnbouwvergunning, want daar gaat het over, die Economische Zaken en Klimaat moet gaan afgeven, er niet. Ik heb gezien dat het college al in een eerder stadium een negatief advies heeft gegeven, net als de gemeente Barendrecht en het hoogheemraadschap. Desalniettemin wil EZK doorgaan, dus wat mij betreft is het nu in ieder geval tijd om daar een negatieve zienswijze tegenover te zetten, om te kijken of we het ministerie nog op andere gedachten kunnen brengen voordat deze vergunning definitief wordt afgegeven. Maar daarnaast zou ik het college ook willen vragen om direct in contact te treden met de minister om te kijken of op direct niveau de minister op andere gedachten gebracht kan worden. Daarom ook deze motie: 'Nee tegen nieuwe olieboringen in Charlois en Schiemond', mede ondertekend door de PvdA, NIDA, ChristenUnie-SGP, VVD, 50PLUS en de SP. Ik zou zeggen, een grote schare van partijen die zich hier al achter scharen.

De **VOORZITTER**. De heer Leewis heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Nee tegen nieuwe olieboringen onder Charlois en Schiemond

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, bij de bespreking van het beleid Rotterdam Internationaal 2021-2024;

constaterende dat:

- de Nederlandse Aardoliemaatschappij Maatschappij (hierna: NAM) voornemens is om langer, met andere technieken naar olie te boren onder het gebied Charlois, de Waalhaven en de wijk Schiemond;
- het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (hierna: EZK) hiervoor een vergunning moet afgeven;
- TNO heeft aangegeven dat deze vorm van olieboring kan leiden tot scheurvorming en seismische activiteit;

overwegende dat:

- het opboren van meer olie terwijl het klimaat al snel verandert onder druk van alle fossiele uitstoot zeer onverstandig is;
- er ruim 70.000 Rotterdammers wonen in het gebied waaronder de NAM wil boren;
- veel Rotterdammers nu al te maken hebben met funderingsproblemen;
- de gemeente Rotterdam direct betrokken is bij dit besluit en daarmee ook recht heeft om een zienswijze in te dienen;

verzoekt het college:

- bij het ministerie een negatieve zienswijze in te dienen op het voorgenomen besluit om een nieuwe mijnbouwvergunning af te geven voor deze boringen;
- direct in contact te treden met de minister en deze te verzoeken deze vergunning niet af te geven;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Leewis, T.J. Vonk, D.A. van Groningen, D.P.A. Tak, P.J.H.D. Verkoelen, A. van Zevenbergen en B. van Noppen, R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De motie is breed ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Zo te zien was het printerpapier bijna op hè, mijnheer Leewis? Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. Zoals u al hoorde ontvingen afgelopen week diverse Rotterdammers in Charlois, Delfshaven en zelfs Schiemond een brief van het ministerie van Economische Zaken op hun deurmat. Het was geen vervroegde kerstboodschap, maar een bericht dat de NAM haar oliewingebied wil uitbreiden onder jouw eigen huis welteverstaan. Daarbij stond ook dat verzakking of wellicht bevingen niet zijn uitgesloten. Nou, met Groningen in je achterhoofd breekt het zweet je dan wel uit. En die lekkere nachtrust is ook verdwenen in de wetenschap dat jouw huis al funderingsproblemen heeft of sterker nog, nauwelijks fundering heeft. Bewoners maken zich dus grote zorgen en de Rotterdamse VVD vindt dat elke Rotterdammer het verdient om veilig te kunnen wonen. Ze verdienen het overigens ook om goed geïnformeerd te zijn over wat er staat te gebeuren en wat nu de echte risico's zijn. Voorzitter, wij vragen ons af welk probleem we nu aan het oplossen zijn. Wat gaat dit ons als Rotterdam nu opleveren en wat is nu de kosten-batenanalyse? Hoe relevant is dit nu voor onze energievoorziening? Helemaal, als we toch in een transitie zitten. De historie lijkt zich te herhalen, want in 2016 werd er inderdaad ook gesproken en de heer Leewis refereerde daar al aan, naar de olieboringen in Charlois. Ook nu ontbreekt er veel informatie en zijn er zorgen over verzakkingen en het effect op de fundering. Wanneer komt die informatie boven tafel? Voorzitter, wat wij willen is dat wij de echte gevolgen van die oliewinning voor de bewoners van Rotterdam inzichtelijk krijgen. Dus gaan we een nulmeting doen om bijvoorbeeld te zien of panden echt verzakken. Wij vinden het in ieder geval ongelofelijk belangrijk dat iedereen goed betrokken wordt en daarom twee

vragen. Allereerst, verloopt de communicatie naar de Rotterdammers goed en hoe gaan we ervoor zorgen dat die goed blijft? En ten tweede, waar kunnen ze terecht met klachten over boringen of als er schade is ontstaan? Tot slot wil ik gezegd hebben dat ik heel goed weet dat wij hier niet over gaan, maar dat wil niet zeggen dat we ons geen zorgen maken en dat wil ook niet zeggen dat we geen duidelijk signaal kunnen afgeven en daarom dienen wij met GroenLinks deze motie in.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja, dank u voorzitter. Ik wil even een vraag stellen aan mevrouw Van Groningen. Ik ben het helemaal met u eens hoor mevrouw Van Groningen, dus het is echt een vraag. Bent u er nu tegen dat er in bewoond gebied geboord wordt of zegt u, überhaupt, ook in Groningen moeten ze nu stoppen met het winnen van fossiele brandstof? Dat wil ik nog even van u weten.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Alhoewel ik Van Groningen heet, ga ik echt niet over wat er in Groningen gebeurt, dus laat ik het in Rotterdam houden. Natuurlijk gaat het ons om die zorgen die de bewoners hebben over hun huis, dus de oliewinningen in dit bewoonde gebied.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. U zei terecht, hier gaan wij niet over. Maar nu we toch over iets praten waar we niet echt over gaan, vroeg ik die mening van u. Vandaar dat ik het u even vroeg. Maar u wilt hem niet geven begrijp ik.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Ik wil die motie wel graag zien. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Dat was de motie van de heer Leewis. Ik dacht dat er een tweede motie was. Excuses. De heer Van Zevenbergen, tijd om een mening te uiten.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Vandaag hebben we het over het nieuws dat de Nederlandse Aardolie Maatschappij van plan is om in Rotterdam-Zuid olie te winnen. Bewoners van Zuid, Rotterdammers, en eigenlijk alle mensen, zijn hier de dupe van. Wij zijn allemaal verliezers als we zo doorgaan met het winnen van fossiele brandstof, want dat is een breed probleem in heel Nederland. Wat mij betreft laten we vooral de destructieve kracht van het kapitaal zien. Gewoon het negeren van al die mensen. Wij zijn faliekant tegen nieuwe oliewinning in Rotterdam. We zijn zeer ongerust over eventuele gevolgen van die oliewinning. Bizar dat de Nederlandse Aardolie Maatschappij deze wens heeft. Aan de ene kant verkopen ze binnenkort alle gas- en olievelden. Aan de andere kant starten ze nu opeens met oliewinning overal, waaronder dus Rotterdam-Zuid. Dat betekent dus dat als we een vergunning geven, we dat aan een heel vreemde maatschappij zouden kunnen geven na verkoop. Dan hebben we helemaal geen controle meer. Wat mij betreft stoppen we in heel Nederland, dus ook in Groningen. Vanuit puur winstbejag is de NAM nu van plan om de laatste olie uit het veld onder de Waalhaven te halen. Met alle gevolgen van dien. Wij tekenen de motie mee om bij het ministerie een negatieve zienswijze in te dienen op het voorgenomen besluit om een nieuwe mijnbouwvergunning af te geven voor deze boringen. Vragen aan de wethouder. Is de wethouder het met ons eens dat het aanpassen van de vergunningen waardoor oliewinning mogelijk wordt, zeer onwenselijk is? Klopt het dat er binnenkort een informatiebijeenkomst gaat plaatsvinden? Is de wethouder voornemens een verslag van deze avond met ons te delen? Waarom wil de NAM bestaande vergunningen aanpassen, terwijl de velden in de verkoop staan? Wat is de reactie van de wethouder hierop? Zijn er in de omgeving al gevolgen bekend van bodemdaling? Zo ja, welke? Welke

acties zijn daarop ondernomen? Klopt het dat de bewoners is verteld dat de oliewinning tot maximaal 2 centimeter bodemdaling zal leiden? Is in Rotterdam ook sprake van vergelijkbare afvalwaterinjectie, zoals in Schoonebeek? Wat gebeurt er in Rotterdam met het afvalwater als dat niet gebeurt? Wanneer zijn de injectieputten in Rotterdam voor het laatst gecontroleerd, door wie en wat waren de uitkomsten? Kortom, om de traditie hoog te houden beëindig ik mijn betoog met een toepasselijke quote van Marx: "Zelfs een hele samenleving, een natie, of alle naast elkaar bestaande samenlevingen samen, zijn niet de eigenaren van de aarde, maar kunnen haar slechts in pacht hebben en het vruchtgebruik ervan genieten en haar in een betere staat aan de volgende generatie nalaten." Tot zover.

De **VOORZITTER**. Ik stel voor dat de heer Tak straks afsluit met het zingen van De Internationale. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (Ir). Ik heb maar een paar korte zinnen. Wij maken ons ook zorgen over de situatie. We zijn heel benieuwd naar de rol van de gemeente. Wat kunnen we precies doen en is er een mogelijkheid om de boringen ook daadwerkelijk te voorkomen, of is die mogelijkheid er niet? We hebben vandaag stukken van de NAM ontvangen en daaruit begrijpen we dat het echt bij de minister ligt, dus ik ben wel heel benieuwd wat we kunnen doen. Er werden net wat opmerkingen gemaakt over funderingsschade. Dat speelt natuurlijk heel veel in Rotterdam. Ik heb altijd begrepen dat het aan het type grond ligt dat hier in Rotterdam aanwezig is. Maar begrijp ik ook dat oliewinning dus ook toch invloed op de fundering kan hebben? Dat hoor ik graag van de wethouder. Dank.

De **VOORZITTER**. Dank. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, ook D66 is geschrokken van dit bericht en we zijn er ook tegen dat er olie wordt gehaald onder ons eigen dichtbewoonde gebied. Ik wil me eigenlijk aansluiten bij de vraag van de heer Koster, en dat is eigenlijk de concrete vraag wat we nu nog kunnen doen. Wat hebben wij in handen als gemeente Rotterdam om dit tegen te kunnen houden?

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, deze quote van de heer Van Zevenbergen kan ik helaas niet overtreffen, ik zal de verwachtingen maar vast even naar beneden bijstellen. Voorzitter, dank voor het agenderen van dit zeer belangrijke agendapunt. Ook voor de fractie van de PvdA is het onbestaanbaar dat er nu olie gewonnen gaat worden in onze stad. Wat vooral niet te verklaren is, is hoe dit in vredesnaam in lijn kan zijn met de klimaatambities, ook zojuist weer verwoord door het nieuwe coalitieakkoord in het kabinet. We zouden graag van de wethouder willen weten: creëren wij niet eigenlijk ons eigen probleem als we nu een vergunning gaan afgeven tot 2050? Want als u in 2030 de Shell opbelt en zegt: u moet toch stoppen met die oliewinning, dan krijgen wij een dikke vette prent gepresenteerd. Ik zag een mail voorbijkomen van de lobbyist van Shell. Die zei, maakt u zich geen zorgen, we gaan waarschijnlijk voor 2050 al stoppen. U weet allemaal hoe dat werkt. Als we ze vragen om eerder te stoppen, krijgen wij een heel dikke rekening. Ik zou u dus heel graag willen vragen om dat in de zienswijze expliciet te benadrukken, dat we volgens mij een heel dure fout begaan door een vergunning af te geven tot 2050. Daarnaast is in meerdere onderzoeken naar voren gekomen dat de winningsmethode waarover het gaat, tot milieu- en natuurschade zou leiden. Volgens mij heeft de NAM nog niet gezegd dat ze een andere winningsmethode gaat toepassen. Dus ik zou ook graag van de wethouder willen horen of hij dat dan ook in die zienswijze zou willen opnemen. Verder blijkt uit een onderzoek van de universiteit in Wageningen dat bodemdaling ook een negatieve impact heeft op de klimaatweerbaarheid

van een stad. Het ging met name over gebieden aan de zee, maar ik kan me ook zo voorstellen dat dat voor een wijk aan het water niet anders geldt. Die 2 centimeter kan cruciaal blijken over vijftig of honderd jaar. Ik zou graag van de wethouder willen horen hoe hij daarnaar kijkt. En als laatste wil ik ook nog even aangeven, dat blijkt dat dit gebied ook is aangewezen als een kansrijk gebied voor geothermie. Ik begrijp dat de gemeente dit in haar eigen brief eerder ook al had aangegeven, dat dat misschien wel een veel betere toepassing zou kunnen zijn. Ik zou graag van de wethouder willen horen wat voor kansen hij ziet om hier toch geothermie te laten plaatsvinden in plaats van deze onzalige oliewinning. Ik vind het verder erg mooi om te zien dat de VVD ook naar links is gekomen op dit dossier. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, dank u wel voorzitter. Ik houd het kort. Bij ons begon het ook met een brief van de bewoners naar ons toe: kijk wat er in onze brievenbus komt, dit kan toch niet waar zijn? Wij schrokken daar enorm van. Het volgende dat we hoorden, was: de gemeente gaat er niet over. Ook dat geluid kregen wij. Ik maak altijd onderscheid tussen de bevoegde overheid en de betrokken overheid. De bevoegde overheid is het orgaan dat natuurlijk de besluiten direct neemt, maar de betrokken overheid is de overheid die vanuit haar eigen verantwoordelijkheid wel degelijk betrokken is op het onderwerp en ook op de besluitvorming. Ik denk dat wij als betrokken overheid in ieder geval een heel duidelijk signaal moeten afgeven. Veel mensen hebben vragen, veel mensen hebben zorgen en stellen echt hun vraagtekens bij de wenselijkheid om in deze tijd nog te willen boren in deze stad. Een stad die nota bene op kop wil lopen als het gaat over de energietransitie. Dan is dit nu toch wel een heel raar signaal. Daar moeten we wat mee en daarom staat onze handtekening ook onder die motie om dat signaal af te geven. En ook, en die vraag is al meerdere malen gesteld maar toch ook vanuit onze kant die vraag: wat kan dan onze rol zijn vanuit onze rol als betrokken overheid naar die burgers die nu die zorgen en vragen hebben? Wat kan de gemeente daarin doen en hoe worden wij als raad daarover ook verder geïnformeerd? Want wij willen echt vinger aan de pols houden op dit dossier, want dit laten we nog niet los. Dat zeggen we dus niet omdat we er direct over gaan, maar wel vanuit onze rol als betrokken overheid. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, de NAM wint sinds 1984 aardolie uit een olieveld in Rotterdam en het loopt van Charlois tot Schiedmond. En de NAM wil door blijven boren. En ja, nu willen ze mogelijk 1: meer putten, 2: een nieuwe techniek uitproberen, en 3: in elk geval meer productievolume uit hetzelfde olieveld. Voorzitter, ook wij willen meer duidelijkheid voor de Rotterdammers die hierdoor geraakt worden. Ik ben dan ook benieuwd of de wethouder ons informatie kan geven over de te gebruiken nieuwe techniek, de mogelijkheid dat dit seismische activiteit teweegbrengt en dat de bodem zal dalen. Voorzitter, oftewel, kunnen we hier aardbevingen krijgen, gaat de grond nog verder onder onze funderingen wegzakken? En voorzitter, een vraag aan de wethouder: hoe staan andere buurgemeenten hier in? Met name Barendrecht. Is er overleg geweest? Wordt er gezamenlijk een zienswijze ingediend? Is er daarover al overleg geweest? Voorzitter, kan de wethouder de Rotterdammer zorgvuldig en zuiver hierover informeren? We weten dat het een taak is vanuit het EZK. Tegelijkertijd zien we dat de Rotterdammers behoefte hebben aan informatie en ook aan informatie over hun recht op inspraak. Voorzitter, komt er nog een publicatie in de wijken hierover en/of een bijeenkomst? Voorzitter, ik sluit aan bij de vragen van GroenLinks over de juridische gevolgen, met name de aansprakelijkheid bij schade. En voorzitter, wordt er in het bijzonder hierover geclusterd met informatie op het moment dat er sprake is van funderingsproblemen in wijken? Dus voorzitter, dit zijn de punten die ik van

belang vind. Voorzitter, het uitbrengen van een zienswijze moet spoedig gebeuren. Het samen optrekken met een eventuele buurgemeente daarin ook en vandaar dat ik nu ook een motie indien, namelijk 'Als het je raakt, heb je ook inspraak!'.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Als het je raakt heb je ook inspraak!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van agendapunt 16.1 Debat over 'Oliewinning door de NAM onder Charlois';

constaterende dat:

- de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) sinds 1984 aardolie uit een olieveld in Rotterdam haalt;
- de NAM voornemens heeft om langer aardolie te putten uit ditzelfde olieveld met een nieuwe techniek om in elk geval meer productievolume te halen;

van mening dat:

- nog onvoldoende duidelijk is wat de effecten en gevolgen van deze voornemens zijn op de Rotterdammers en de buurgemeenten, waaronder Barendrecht;
- inzichtelijk moet worden gemaakt hoe buurgemeenten denken over de voornemens van de NAM om meer aardolie te winnen onder het gebied dat loopt van Charlois tot Schiedmond;

verzoekt het college:

- in gesprek te treden met de direct nabijgelegen buurgemeenten om te vragen naar hun zienswijze over de voornemens van de NAM om langer aardolie te winnen uit het olieveld in Rotterdam;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Voorzitter dank. Het is wat mij betreft heel duidelijk dat dit een totaal ridicuul en onzalig plan is. Het is net zo ridicuul en onzalig als de voorgenomen gaswinning in Pernis, waar we met precies dezelfde organisaties te maken hebben. Die organisaties communiceren ook steeds op dezelfde manier. Nee, kijkt u maar eens even, we hebben het allemaal onderzocht en het valt allemaal binnen de normen. Gaat u maar weer rustig slapen. Ik vraag me af of de baas van de NAM of de Shell zelf graag zijn of haar huis zou willen hebben boven een gas- of olieveld. Ik denk het niet. Ik denk ook niet dat je dan tekent voor een paar centimeter bodemdaling, want ook die paar centimeter zijn veel te veel. Het is dus een totaal onzalig plan, maar we weten ook van de gaswinning in Pernis dat we er als gemeente maar een klein beetje over te zeggen hebben. Maar tegelijkertijd, als we een klein beetje ergens iets over te zeggen hebben, dan moeten we het ook zeggen en dan moeten we het ook keihard durven zeggen. En ik ben heel blij om te zien dat deze raad hierover totaal niet verdeeld is. Dus als er een moment was om een duidelijk Rotterdams signaal te geven dan is het wel nu. Wij hadden overigens ook op die motie

moeten staan. Daar kan de heer Leewis helemaal niets aan doen, want ik heb het gewoon een beetje te druk gehad deze week, dus ik heb hem niet laten weten dat wij eronder willen staan. Hij heeft gezegd dat hij dat alsnog gaat regelen, dus dat zou mooi zijn, maar dan is het hier in ieder geval maar gezegd. Ik wil nog één punt benadrukken en daarover heb ik ook vragen aan de wethouder. Wat we hier weer meemaken is ook hetzelfde als bij de gaswinning in Pernis. Er wordt niet of heel slecht gecommuniceerd. En als er gecommuniceerd wordt, wordt er gecommuniceerd in de trant van wat ik net al zei, gaat u maar weer rustig slapen. Hoe kan het nu zo zijn dat de mensen zelfs tot in de gebiedscommissie hierover verrast zijn? Dat kan niet waar zijn. Volgens mij hebben we daar wel een rol te pakken en kunnen we die ook vervullen en moeten we die vervullen. Dus mijn vraag aan de wethouder is: kunt u meer doen op het vlak van informatie en participatie als dit soort dingen spelen, ook als het over andere organisaties gaat? En zo ja, kunt u dan de toezegging doen dat we daar een heel forse stap extra zetten? En voorzitter, de heer Van Zevenbergen heeft mij uitgedaagd en ik ga reageren. Want ik heb namelijk een quote van paus Franciscus uit zijn encycliek Laudato Si, die gaat over een duurzame wereld: "De hoop nodigt ons uit te erkennen dat er altijd een uitweg is, dat wij altijd van koers kunnen veranderen en dat wij altijd iets kunnen doen om de problemen op te lossen." Dank.

De **VOORZITTER**. Ik zeg niets. Wie wenst nog het woord? NIDA.

De heer **VAN NIPPEN** (nida). Ja, dank u wel voorzitter. Nou, het zal geen verrassing zijn want wij staan ook op de motie. Het is natuurlijk een heel erg bizar verhaal. Ik ben blij dat alle raadsleden, in ieder geval degenen die ik gehoord heb, zich hier ook tegen uitspreken en vragen om invloed richting het rijk. In ieder geval via de zienswijze die we zelf kunnen indienen. Maar wat me wel verbaast, of niet verbaast, maar eigenlijk raakt dit alle wethouders. Het is niet alleen maar de usual suspect wethouder die hier zit. Maar als dit doorgaat, als dit zou doorgaan, en we hebben een bodemdaling, dan hebben we ook de wethouder Wonen, bouwen, buitenruimte nodig. Als we gezondheidsklachten krijgen door trillingen, dan hebben we de wethouder Zorg nodig. We hebben ook de wethouder Onderwijs nodig, want hoe gaan we dit uitleggen aan onze kinderen? Jullie moeten allemaal klimaatneutraal zijn, maar wij gaan hier nog eventjes wat olie uit de grond boren onder je school. Hoe ga je dit uitleggen? Dus ik snap dat deze wethouder hier nu zit, maar eigenlijk is dit een opdracht aan alle wethouders en vooral ook, ik sla eventjes aan op de bijdrage ook van mevrouw Van Groningen van de VVD, die zegt: we gaan hier niet over. Dat klopt, dat is natuurlijk zo, als raad gaan wij niet over deze beslissing, maar het is wel het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, met twee VVD-bewindslieden die daarop zitten. Ik roep dus ook echt onze eigen partijen op die hier zitten met die korte lijntjes richting hun eigen partijen, trek alsjeblieft aan die bel met je eigen korte lijntjes. Dat geldt ook voor onze burgemeester, die toch wel vaak zegt: achter de schermen werk ik ook aan het een en ander. Misschien is dat ook nog wel een vraag aan onze burgervader, om te zeggen: zou u ons daarover kunnen inlichten of dan een oproep bij dezen, alstublieft, alstublieft, wend uw invloed aan om ook achter de schermen dit toch echt te voorkomen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. Nog iemand die het woord wenst? De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ik hoorde verschillende partijen de vraag stellen aan de wethouder: wat kunnen we doen om dit tegen te houden? Nou, het is eigenlijk heel erg simpel om het tegen te houden. Want de gemeente kan heel simpel publiekrechtelijk sturen op het onmogelijk maken van oliewinning onder Charlois, namelijk heel simpel met een wijziging van de twee bestemmingsplannen. Dat is het bestemmingsplan Wielewaal, die dit mogelijk maakt, zoals vervat in artikel 16 van de bestemmingsregels. En het bestemmingsplan Waalhaven en Eemhaven, zoals dat een

onderdeel is van artikel 9. Met andere woorden, eigenlijk hebben we dit zelf mogelijk gemaakt door onze eigen planologische regels. Dus vandaar zou ik willen vragen: steun allemaal onze motie, die ik nu ga indienen om de bestemmingsplannen Wielewaal en Waalhaven en Eemhaven gewoon aan te passen zodat het niet meer kan.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Maak oliewinning planologisch onmogelijk

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van het debat over oliewinning van de NAM onder Charlois, aangevraagd door het lid Leewis,

constaterende dat:

- het bestemmingsplan Wielewaal oliewinning vanaf de locatie Rotterdam Meetstation-1 aan de Korperweg mogelijk maakt, middels de bestemming 'Voorzieningen voor energiewinning en -verwerking' zoals vervat in artikel 16 van de bestemmingsregels;
- het bestemmingsplan Waalhaven en Eemhaven oliewinning vanaf de locatie Rotterdam-5/6 aan de Nijmegenstraat mogelijk maakt, middels de bestemmingsregel over 'gas- en aardolie exploratie en -exploitatie met de bijbehorende be- en verwerking', onderdeel van artikel 9;

overwegende dat:

- oliewinning haaks staat op de uitdagingen waar we in deze klimaatcrisis voor staan;
- Rotterdam haar verantwoordelijkheid moet nemen om deze crisis te lijf te gaan, inclusief het stoppen met faciliteren van de fossiele industrie;
- de gemeente eigenlijk heel simpel publiekrechtelijk kan sturen op het onmogelijk maken van oliewinning onder Charlois, namelijk met een wijziging van twee bestemmingsplannen;

verzoekt het college:

- het bestemmingsplan Wielewaal zodanig aan te passen dat voorzieningen voor energiewinning en -verwerking planologisch onmogelijk wordt gemaakt;
- het bestemmingsplan Waalhaven en Eemhaven zodanig aan te passen dat gas- en aardolie-exploratie en exploitatie met de bijbehorende be- en verwerking planologisch onmogelijk wordt gemaakt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Volgens mij hebben we zo alle fracties gehad. Wethouder Bonte.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja voorzitter, dank u wel. Ik heb volgens mij nog nooit zo'n eensluidende raad gehoord over een onderwerp en een onderwerp dat ook Rotterdammers beroert. Een aantal van u, te beginnen met de heer Leewis, heeft gerefereerd aan de brief die vanuit het ministerie van Economische Zaken bij veel bewoners op Zuid is bezorgd, waarin wordt aangekondigd dat het ministerie voornemens is om een nieuwe vergunning af te geven voor de oliewinning onder een groot deel van Rotterdam. De heer Leewis spreekt over 70.000 Rotterdammers die boven de beoogde oliebron wonen en hij noemt dat een

slecht idee om een aantal redenen, waaronder het feit dat we ons midden in een klimaatcrisis bevinden. Maar hij refereert ook aan de effecten die de bodemdaling in Rotterdam teweeg kan brengen. Hij heeft een aantal vragen aan het college, onder andere de vraag wat precies de klimaateffecten zijn van de oliewinning. Er zijn natuurlijk directe effecten van het winnen zelf. Maar er zijn ook indirecte effecten, namelijk dat die olie die gewonnen is, ook uiteindelijk tot een hogere CO₂-uitstoot leidt. En beide effecten vindt het college, juist vanwege het feit dat we ons in een klimaatcrisis bevinden, onwenselijk. De inzet van Rotterdam is dat we minder fossiele brandstoffen gaan gebruiken in plaats van meer, en daar past in onze ogen oliewinning niet bij. Dat sluit volgens mij ook niet aan bij de onlangs, gisteren, aangescherpte nationale klimaatdoelen. Dat is een argument dat wij eerder ook in ons negatieve advies over die oliewinning richting het ministerie hebben uitgebracht en dat we in de door u gevraagde zienswijze ook stevig zullen herhalen. Ik vraag me ook af of het nieuwe kabinet, een nieuwe minister die op deze post komt te zitten, of die daar niet opnieuw naar kan kijken, juist vanwege de klimaatdoelen die we hier met alle inzet die ons voorhanden is, samen met bedrijven, organisaties, met Rotterdammers met heel veel pijn en moeite voor elkaar proberen te krijgen. Gelukkig zijn we erin geslaagd om in de afgelopen jaren de stijgende CO₂-uitstoot om te buigen in een dalende trend en daar staat dit helemaal haaks op. Dus dat zal een argument zijn dat wij vanuit het college ook nadrukkelijk naar voren zullen brengen in de gesprekken die we daarover met de nieuwe bewindspersoon zullen hebben. U vraagt naar de milieuschade. Wat is het effect van de winningsmethode en welke andere schade zou zich voor kunnen doen? Er is een nieuwe winningsmethode die wordt voorgesteld. Wat wij in ons advies hebben aangegeven richting de minister is dat de effecten van de winningsmethode, als je dan al voornemens bent om een winningsvergunning af te geven, eerst goed onderzocht moeten zijn. Dus of dat per definitie negatieve effecten heeft, dat weet ik niet, want ik heb er zelf ook geen onderzoek naar gedaan, maar dat moet op zijn minst uitgezocht worden. Wat we wel weten is dat, als er een daling van de bodem plaatsvindt, dat naar alle waarschijnlijkheid in ieder geval negatieve natuureffecten heeft op de bomen, bijvoorbeeld in het Zuiderpark. Dus dat zijn effecten waarvan we weten dat het risico daarop nadrukkelijk aanwezig is en dat is ook een van de aspecten waarop we ons negatieve advies hebben gebaseerd. Dan vraagt u naar de juridische aansprakelijkheid als er sprake zou zijn van bodemdaling en dat ook schade met zich meebrengt; wie is er dan juridisch aansprakelijk? Nou, ik denk dat daar geleerd is van Groningen. Het ministerie geeft aan dat in dat geval er één juridisch aansprakelijke is en dat is de NAM. Dus mocht er schade optreden, dan weten we in ieder geval bij wie we moeten zijn, maar ik hoop dat we kunnen voorkomen dat er zich überhaupt schade gaat voordoen. U vraagt, de gemeente heeft voor de zomer al een negatief advies uitgebracht en dat is niet overgenomen door het ministerie. Vandaar dat nu ook het voornemen tot het afgeven van de vergunning is gecommuniceerd. Daarmee is die nu nog niet definitief, dus er liggen nog mogelijkheden om dat bij te sturen. We zitten nu in de situatie dat er zienswijzen kunnen worden ingediend. Dat kunnen alle betrokkenen doen. Dus dat kunnen inwoners doen, maar dat kunnen wij als gemeente ook doen. De heer Leewis vraagt het college in een breed ondertekende motie ook om daar gebruik van te maken als gemeente en dat zullen we als college zeker doen. Dus op die punten waarvan wij vinden dat die slecht onderbouwd zijn door het ministerie, zullen we in de zienswijze ook ingaan, en nadrukkelijk ook dat punt dat het winnen van meer fossiele brandstoffen, van olie, echt haaks staat op de ambitie die niet alleen wij als Rotterdam hebben, maar die het nieuwe kabinet gisteren vol overgave naar voren heeft gebracht. Dus ik hoop ook dat een nieuwe minister opnieuw zal kijken of dit echt een verstandig idee is.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter, goed om te horen dat u dat negatieve advies heeft uitgebracht, maar ik kan me als raadslid niet meer herinneren – ik lees niet alles hoor – dat we daar bericht over hebben gehad, terwijl het toch best een heel belangrijk dossier is. Zelf voel ik me best wel overvallen hierdoor. Het kan aan mezelf liggen, dat ik bepaalde bronnen had moeten checken die ik niet heb gecheckt, maar als het bestuur van onze stad zo'n belangrijk advies geeft, hoe kan het dan dat ik er niets van weet. Ligt dat aan mij of is dat ons niet medegedeeld?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Nee, dat ligt niet aan u. Mijn hoop is ook altijd geweest dat het ministerie wel ons advies zou opvolgen. Het ligt wel in de gebruikelijke gang van zaken dat je eerst ook het ministerie de mogelijkheid geeft om op zo'n advies te reageren. Dat heeft het inmiddels gedaan. Ons advies is ook openbaar. Maar het getuigt van fatsoen om als je een advies uitbrengt, zeker als dat een negatief advies is, dan ook in dit geval het ministerie de mogelijkheid te geven om daarop te reageren voordat dat openbaar wordt. En u weet, het ministerie heeft op dit moment een begin gemaakt met het informeren van de inwoners, waar overigens ons advies ook onderdeel van uitmaakt, dus wat betreft delen zij ook wel breed de tegenargumenten die naar voren zijn gebracht. U en anderen hebben ook gevraagd: hoe staat het nu met die informatievoorziening, hoe staat het met de participatie? De proof of the pudding zijn wat mij betreft ook de informatiebijeenkomsten die daar binnenkort georganiseerd zullen gaan worden. Dus ik zal me ook op de hoogte laten stellen hoe die verlopen, of daar inderdaad ook de informatie gedeeld wordt die gevraagd wordt vanuit de inwoners. De inwoners moeten ook voldoende informatie hebben om zelf in staat te zijn om hierover een zienswijze uit te brengen. Even terug op de motie van de heer Leewis. Het zal u niet verbazen dat ik die motie graag omarm en dat wij graag aan de slag gaan met het opstellen van een zienswijze om het kabinet alsnog op andere gedachten te brengen. Dan kom ik bij mevrouw Van Groningen, die ook refereert aan de brief en vooral de onrust die dat heeft veroorzaakt. Ze spreekt vooral haar zorgen uit over mogelijke verzakkingen of bevingen die plaats zouden kunnen vinden. Zij spreekt uit, en dat onderstreept het college van harte, dat elke Rotterdammer het verdient om veilig te wonen in de stad en zich geen zorgen te hoeven maken. Ja, en u stelt eigenlijk de retorische vraag wat ons dit als Rotterdam oplevert. Ook u refereert aan de ambities die niet alleen wij hier hebben om de energietransitie tot een succes te maken, maar die op landelijk niveau er ook zijn. Daar ben ik het van harte mee eens en dat zal ook een belangrijk argument zijn in onze zienswijze waarom we het kabinet ontraden om deze vergunning af te geven. U vraagt of er dan metingen plaatsvinden, of het goed zou zijn om een nulmeting te laten plaatsvinden. Ja, Staatstoezicht op de Mijnen, dat is de instantie die dat ook monitort en die dat in de gaten houdt, voert permanent metingen uit. Daar weten we ook door dat er bodemdaling als gevolg van oliewinning plaats kan vinden. Oliewinning heeft natuurlijk ook de afgelopen tijd al plaatsgevonden. Daardoor is de bodem met 5 centimeter gedaald en de inschatting is dat daar met deze hernieuwde oliewinning nog maximaal 2 centimeter bij zou kunnen komen. Het is Staatstoezicht op de Mijnen die dat ook monitort en in de gaten houdt of dat tot eventuele schade leidt. Verloopt de communicatie goed? Dan geef ik hetzelfde antwoord als in de richting van mevrouw Van Wifferen. Wij zullen dat goed in de gaten houden, maar de communicatie is eigenlijk nu pas op gang gekomen. Dus pas vanaf het moment dat de brief bij de betrokken Rotterdammers is bezorgd, is ook de website met informatie gedeeld en er zullen binnenkort ook informatiebijeenkomsten plaatsvinden. Wij zullen in de gaten houden of dat inderdaad voorziet in de behoefte. Het is wel het ministerie dat daar in de lead is. We gaan daar dus niet als gemeente doorheen lopen, en dat zou ik ook niet netjes vinden, maar we zullen wel vinger aan de pols houden of dat op een nette manier gebeurt. Mocht dat niet het geval zijn, dan zullen we dat ook aanhangig maken bij het ministerie. Waar kunnen

Rotterdamers terecht met klachten? Het hangt er natuurlijk van af waar de klachten over gaan. Bij de NAM als degene die de winning uitvoert, maar uiteraard ook bij het ministerie zelf als er zich zaken voordoen. De heer Van Zevenbergen, aan Marx ga ik me niet wagen, maar uw vragen. U spreekt zich faliekant tegen de oliewinning onder Rotterdam uit, net als veel of alle anderen in deze raad. U vraagt expliciet aan mij als wethouder hoe ik daartegen aankijk en of ik het ermee eens ben dat de vergunning niet verleend zou moeten worden. Nou, het zal geen verrassing zijn dat ik die opvatting deel. Dat is inderdaad onverstandig als het rijk die vergunning afgeeft. De vraag is of we verslag willen doen van de informatiebijeenkomsten daar. Het is natuurlijk zo dat het ministerie ze organiseert en dat zal daar ook verslaglegging van doen. Maar zoals ik ook in de richting van mevrouw Van Wifferen en mevrouw Van Groningen heb aangegeven, zullen wij een vinger aan de pols houden of die informatievoorziening ook voldoet aan de wensen en behoeften die daar bij bewoners zijn. Dat is een beetje de toetssteen die ik daarvoor hanteer, dat ze ook de juiste informatie krijgen om in staat te zijn om zienswijzen in te kunnen dienen. Dan vraagt u of er al gevolgen van de bodemdaling bekend zijn. In de afgelopen jaren, sinds de jaren tachtig, heeft er al oliewinning plaatsgevonden en in die tijd is de bodem met 5 centimeter gedaald. De inschatting van Staatstoezicht op de Mijnen is dat die nieuwe vergunning kan leiden tot nog 5 centimeter extra daling.

De **VOORZITTER**. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). We weten dat we op basis van klimaatverandering en andere dingen ook al bodemdaling hebben op wat je dan een natuurlijke manier zou kunnen noemen. Gaat dat dan nog een keer op die 7 centimeter die nu dus al is berekend op basis van de oliewinning?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja, er is inderdaad ook sprake van natuurlijke inklinking en die staat daarnaast. Dat hangt van de locatie af hoe groot dat is en hoe groot die effecten zijn. Overigens zegt Staatstoezicht op de Mijnen, dat misschien ter nuancering, dat zij verwachten dat de impact van die bodemdaling op de woonwijken zeer beperkt zal zijn. Zeer beperkt is niet nul. Maar dat hij zeer beperkt zal zijn, neemt niet weg dat de impact... Enkelen van u vroegen ook naar de impact op de klimaatweerbaarheid. Volgens mij vroeg de heer Koster daar ook naar, nee iemand anders, de heer Tak. De buitendijkse gebieden bevinden zich natuurlijk al laag en met een stijgende zeespiegel worden die alleen nog maar kwetsbaarder als die verder zakken. Hetzelfde geldt ook voor de zeeweringen, dus de dijken die we hebben. Dat betekent dat als je een verzakking hebt en boven op die 5 centimeter daar nog 2 centimeter bij, dat je eerder op het moment bent dat die niet hoog genoeg zijn en dat je die moet gaan ophogen. Dat heeft dus ook een enorme ruimtelijke impact. Dus wat dat betreft is misschien het risico op bevingen zoals Groningen beperkt, althans volgens Staatstoezicht op de Mijnen, maar er zijn wel degelijk veel andere negatieve effecten die als gevolg van de bodemdaling kunnen optreden.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter, volgens mij had ik ook nog iets gevraagd over die afvalwaterinjecties, zoals in Schoonebeek. Dat doet de NAM ook. Heb ik dat antwoord gemist of heb ik dat niet gekregen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Nee hoor, die had u niet gemist. Daarvoor geldt dat een van de zorgpunten is die wij in ons advies ook naar voren hebben gebracht. Ik weet niet, dat is ook het antwoord dat ik in de richting van de heer Leewis aangaf, of daar een negatief effect is en hoe groot dat negatieve effect is. Maar voordat je daar toestemming voor geeft, moet je dat eerst onderzocht hebben. Dus dat is het verzoek dat we ook aan de minister hebben gedaan, als er tenminste doorgezet wordt om die verdere oliewinning toe te staan. Dan ben ik aangekomen bij de heer Koster die zich net als anderen ook zorgen maakt over de situatie en zich afvraagt of er nog een mogelijkheid is om dit te voorkomen. Ja, die mogelijkheid is er natuurlijk altijd, maar we hebben dat niet alleen als gemeente in de hand. We hebben de eerste poging gedaan door in onze ogen een goed onderbouwd advies uit te brengen, maar dat is door het ministerie niet opgevolgd, of dat heeft althans niet geleid tot het niet aankondigen van een verlenging van deze vergunning. Maar zienswijzen zijn er natuurlijk niet voor niets. Dus wij zullen daar nog steviger onderbouwen waarom dit wat ons betreft een slecht idee is en ik denk dat als er heel veel Rotterdammers ook zienswijzen zullen indienen, en zeker gezien het feit dat het huidige kabinet of het aankomende kabinet, moet ik zeggen, ook heeft aangekondigd fors in te zetten op klimaatmaatregelen, kan ik me eerlijk gezegd niet voorstellen dat zij met droge ogen nog deze verdere oliewinning kunnen voortzetten. Dan mevrouw Van Wifferen, zij geeft aan ook geschrokken te zijn en spreekt zich ook stevig uit tegen dit plan om verder olie te winnen en vraagt zich af wat we als Rotterdam nog in handen hebben. Nou, dat is in eerste instantie natuurlijk het indienen van die zienswijze en verder ook het goed articuleren van het feit dat dit compleet haaks staat op de ambities die wij hier ook op het gebied van klimaat hebben in Rotterdam, maar die landelijk ook worden uitgesproken. Dan de heer Tak, die aangeeft het onbestaanbaar te vinden dat de olie onder onze stad gewonnen gaat worden. Hij geeft als suggestie mee om in de zienswijze ook te benadrukken dat het ministerie hiermee eigenlijk ook een dure fout begaat. Want als je die vergunning tot 2050 afgeeft, dan mag je hopen dat de NAM dan misschien eerder ermee stopt, maar als je dat tussentijds alsnog wilt beëindigen, dan loop je een mogelijkheid dat je dan ook een schadevergoeding zou moeten betalen. Dat bedoelt u ongetwijfeld met een dure fout, dus ik vind dat een goede suggestie. Die nemen we mee in de zienswijze. Dan geeft u een aantal van die bezwaren aan. Hoe zit dat dan met die winningsmethode? Dat is inderdaad een van de punten waar we grote vraagtekens hebben bij wat daar de effecten van zijn. En hetzelfde op het gebied van de klimaatweerbaarheid. Er zijn twee gebieden onder het olieveld die buitendijks liggen. Het Charloisse Hoofd en Schiemond. Dat zijn al kwetsbare gebieden als het inderdaad gaat om bescherming tegen het water. Als die nog verder naar beneden zakken, vergroot je daarmee die kwetsbaarheid. U noemt ook het punt van de geothermie. Dat is ook een van de punten die we in ons negatieve advies naar voren hebben gebracht. Want we hebben toch, op middellange termijn althans, ook de ambitie om geothermiebronnen onder Rotterdam te gaan gebruiken voor onze warmtevoorziening. Nou, deze oliewinning kan dat in de weg zitten. Dus eigenlijk zit je op die manier op twee manieren de energietransitie in de weg. Dan de heer Vonk, die ook geschrokken is van de brief die is bezorgd. Hij refereert aan twee rollen die we als gemeente of als overheid kunnen innemen. De bevoegde overheid, we hebben hier niet direct bevoegdheden om dit tegen te houden, dat ligt toch op landelijk niveau. Maar u refereert ook aan de rol die wij hebben als betrokken overheid en die rol willen wij als college ook graag invullen. Mede omdat u raadsbreed ook die oproep doet, omdat wij ook weten dat er onrust onder Rotterdammers is en omdat deze oliewinning compleet haaks staat op de klimaatambities die wij als Rotterdam hebben en waarvan we ook vinden dat het rijk ons daarin moet helpen in plaats van tegenwerken. Mevrouw Mohamed-Hoesein kijkt nog even terug in de geschiedenis, dat eigenlijk sinds 1984 de NAM hier al olie heeft gewonnen, maar dat nu het voorstel is om meer putten te introduceren, meer volume te winnen en ook nog eens een nieuwe techniek te gebruiken waarvan de vraag is wat daar uiteindelijk de effecten van zijn. Nou, al die zaken staan haaks op onze ambities om juist minder fossiele

brandstoffen te gebruiken, meer duurzame brandstoffen en zou in ieder geval in Rotterdam niet plaats moeten vinden. U doet eigenlijk ook de oproep er als gemeente op toe te zien dat de informatievoorziening richting de bewoners, die primair onder verantwoordelijkheid van het ministerie van Economische Zaken plaatsvindt, goed gebeurt. Als dat niet zo is, trekken we bij het ministerie aan de bel. En de oproep die u ook in een motie heeft vastgelegd om daar samen met buurgemeenten op te trekken. Het is Barendrecht als buurgemeente waar het olieveld ook een klein stukje onder zit. Ik weet niet of we een gezamenlijke zienswijze in zullen dienen, maar we zullen ze in ieder geval op elkaar afstemmen en in gesprekken en andere acties die we richting het ministerie ondernemen zullen we daar ook waar dat kan en waar dat effectief is, ook samen optrekken. Dus de motie zou ik graag willen omarmen. Dan de heer Segers. Hij noemt het een ridicul en onzalig plan en refereert eigenlijk aan dezelfde organisaties die ook betrokken zijn bij de gaswinning onder Pernis, waarvan u weet dat het college dat ook geen goed idee vindt. Met iets andere argumenten, maar ook daar zouden we graag gezien hebben dat het ministerie daarvan af zou zijn gestapt. U zegt dat we als gemeente hierover helaas maar een klein beetje te zeggen hebben, maar wat we dan te zeggen hebben, moeten we in ieder geval zo luid en duidelijk mogelijk doen. Daar willen we in ieder geval de zienswijze voor benutten, maar ook andere mogelijkheden die we daar hebben. Dus eigenlijk alle gesprekken die ik de komende tijd ook zal hebben met de nieuwe bewindslieden die over klimaat gaan, zal ik ook gebruiken om dit onderwerp onder de aandacht te brengen. Ook u geeft aan om zicht te houden op de goede informatievoorziening en participatie. Het is in eerste instantie het ministerie dat daarvoor verantwoordelijk is, maar wij zullen daar als gemeente goed een vinger aan de pols houden.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja dank, ik had hem eigenlijk iets anders bedoeld, dus ik had eigenlijk het punt waarom het ons iedere keer overvalt. Dus ik snap dat het communicatie van de NAM is, maar kunnen er niet bijvoorbeeld afspraken gemaakt worden dat de NAM niet eerder communiceert dan dat de gemeente bijvoorbeeld geïnformeerd is, om maar eens iets te noemen. Want dan kunnen wij ook gebiedscommissies informeren. U ontvangt binnenkort informatie van de NAM enzovoort. En dan valt het minder rauw op het dak. Dat was eigenlijk vooral mijn punt en daar hoop ik een toezegging op te krijgen.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja kijk, uw punt snap ik. Ik kan namens de NAM geen toezeggingen doen en u weet ook in het dossier Pernis dat de NAM niet uitblinkt in de meest tactische communicatie. Het is wel zo dat we ook naar aanleiding van dat dossier met het ministerie gesproken hebben. Dat het ministerie in zijn algemeenheid ook heeft toegezegd dat het daar zelf ook op toe zal zien en dat zullen we hier ook voor ogen houden. Ja, het had netter, handiger geweest vanuit het ministerie als wij als gemeente en ook gebiedscommissies even iets eerder waren geïnformeerd voordat die brief bezorgd werd. Dan hadden we ons ook kunnen voorbereiden op vragen die er gesteld waren. Dus dat is wat mij betreft ook wel een punt dat ik in de evaluatie met het ministerie mee zal nemen. Maar het allerbelangrijkste, en daar zullen we op toezien, is dat de informatiebijeenkomsten die binnenkort gaan plaatsvinden in ieder geval voorzien in de informatiebehoefte van de Rotterdammers.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, toch nog even hierop door, want eigenlijk bleef er bij mij ook nog een vraag een beetje liggen. Want los even van wat het ministerie doet, voorziet u ook een moment, binnenkort wellicht, waarop u vanuit het college ook de raad weer kan

informereren? Zodat we een beetje in de gaten kunnen houden wanneer we weer even moeten opletten dat er weer informatie ook vanuit u komt, zodat we scherp zijn en daarop kunnen reageren?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja, wat mij betreft doen we dat op alle relevante momenten. Het eerste moment zal in ieder geval zijn op het moment dat wij de zienswijze uitbrengen. Ik ga ervan uit dat het moment dat we de zienswijze uitbrengen, uit mijn hoofd is de deadline daarvoor eind januari, ergens in januari zal zijn. Dat is ook het moment waarop ik u zal informeren, ook over eventuele andere stappen die we dan al gezet hebben. Kijk, als er al een nieuwe minister voor Klimaat en Energie is en het is gelukt om in de eerste week al een afspraak te maken, wellicht dat dit al wat opgeleverd heeft. Maar ik zal u in ieder geval dan van de laatste stand van zaken op de hoogte brengen. Dan de heer Van Noppen, die dit ook een bizar verhaal noemt en de oproep doet om naast de zienswijze, de motie die u ook heeft ondersteund, alle invloed aan te wenden om dit te voorkomen. Ten slotte de heer Van der Velden, die ook zichzelf de vraag stelt: wat kunnen we eigenlijk doen en zouden we hier niet de weg van het bestemmingsplan kunnen kiezen? Eigenlijk zegt u dat we het misschien als Rotterdam ook wel zelf mogelijk hebben gemaakt. Deels klopt dat, want die twee winningslocaties in de twee gebieden die u noemt – een bij de Waalhaven en een in de Wielewaal – staan dat winnen toe. Vandaar dat dat ook vanaf de jaren tachtig al winningslocaties zijn. Het aanpassen van het bestemmingsplan betekent niet dat direct daarmee de winning stopt. Dat zou een manier kunnen zijn om nieuwe winningslocaties tegen te gaan, maar op deze locaties zal de winning ook worden aangepast. Vergelijk het met het bestemmingsplan in uw woonwijk. Wij kunnen als gemeente de bestemming van wonen veranderen in industrie, maar dat betekent niet dat u gelijk morgen uw huis moet afbreken. Dus of dit het middel is om nu te voorkomen dat de uitbreiding van de oliewinning plaatsvindt, dat is helaas niet het geval. Daarvoor zullen we toch echt de minister op andere gedachten moeten brengen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter, hierop zou ik graag willen aanhaken, want oké, dan is het niet voor onmiddellijk resultaat, maar is het voor de toekomst en de langere termijn dan niet alsnog verstandig om het wel te doen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Nou, in zijn algemeenheid voor heel Rotterdam, want wellicht hebben we op andere locaties een bestemming aangewezen. Meestal gaat het dan om energieproductie. Dus ik denk dat dat wel een goede is. Die wil ik ook wel met collega Kurvers opnemen, om in het kader van de omgevingsvisie ook te kijken, te inventariseren: laten wij hier nu mogelijkheden om op nieuwe locaties, de NAM of anderen, activiteiten te laten ondernemen die we niet willen? Dan moeten we even goed kijken dat we dat ook niet te generiek doen, want als we letterlijk de motie zouden uitvoeren die de Partij voor de Dieren indient, zouden we hier bijvoorbeeld ook geen geothermie kunnen gebruiken. Dus wat dat betreft, we passen natuurlijk sowieso geen bestemmingsplannen aan bij motie, dus uw motie zou ik om die reden willen ontraden. Maar ik wil u wel de toezegging doen om samen met collega Kurvers in beeld te brengen, en dat kunnen we op korte termijn doen, of wij elders in de stad nu wellicht mogelijkheden laten die we eigenlijk willen voorkomen. Als die mogelijkheden er ongewild zijn, dan ligt voor de hand dat we dan ook met een voorstel komen om het bestemmingsplan daarop aan te passen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, want dat kan met een simpele percelenherziening. Maar kijk, als we nu gewoon een interventie plegen, dan haal je ook de legitimering van oliewinning weg. Daarmee geef je een heel belangrijk signaal als gemeente Rotterdam en je laat dus ook zien dat je publiekrechtelijk wel degelijk kan ingrijpen. Ik zou het dus toch willen adviseren om deze motie te omarmen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Nee, maar nogmaals, per motie passen we niet een bestemmingsplan aan. Als we dat al wel zouden doen, zou dat ook ongewenste neveneffecten hebben, want ik zou niet de geothermie tegen willen houden. Maar uw denkrichting vind ik wel een goede. Maak even die scan over heel Rotterdam. Kijk, deze locaties kunnen we daarmee niet tegenhouden, maar wellicht op andere plekken wel, dus daar heeft u een punt dat we dat natuurlijk in de toekomst ook niet zouden willen. Dus dat we een scan zouden maken over heel Rotterdam om te kijken of we eventueel op plekken het bestemmingsplan moeten aanpassen om nieuwe plekken voor oliewinning tegen te gaan.

De **VOORZITTER**. De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). De wethouder geeft aan dat de motie zoals die nu verwoord is ook geothermie zou tegengaan. Daar kan ook een argument voor zijn om daartegen te zijn. Maar hoe zou je dan het wel kunnen verwoorden om geothermie wel toe te staan maar oliewinning niet toe te staan? Want dat is eigenlijk ook een beetje waarnaar we op zoek zijn met zijn allen. U geeft aan: we willen wel gaan onderzoeken hoe dat op andere plekken zit. Daar loop je natuurlijk tegen dezelfde vragen aan, hoe je het dan gaat verwoorden. Ik zou graag van de wethouder willen weten, ook even voor het toekomstdenkbeeld, hoe we dat dan moeten verwoorden om dat wel tegen te gaan, maar wellicht geothermie wel toe te staan. Energiewinning is natuurlijk heel breed, dat kan natuurlijk ook een zonnepaneel zijn, dus graag toch wel iets meer inzicht om dat luikje wat verder open te trekken alstublieft.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja, ik zou dat graag willen meenemen in de toezegging die ik in de richting van de heer Van der Velden ook heb gedaan, om samen met collega Kurvers op zeer korte termijn die inventarisatie te doen. Bij die inventarisatie hoort wat mij betreft ook dat als er aanleiding is om op plekken het bestemmingsplan aan te passen, dat op zo'n manier te doen dat we wel de winning van olie en gas voorkomen, maar dat we niet andere of duurzame energiebronnen tegenhouden. Dat nemen we dan mee in die verkenning. Het wordt dan een wat brede toezegging. Ik weet niet of de griffier daar chocola van kan maken, maar die scan voeren we in ieder geval uit en dan komen we over de implementatie daarvan op korte termijn te spreken.

De **VOORZITTER**. We hebben een notulist die meeschrijft. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, ik hoor de goede bedoelingen van de wethouder. Ik hoor ook de verontwaardiging als u over dit onderwerp praat en de goede wil om eigenlijk samen met de hele raad hier iets tegen te doen. Maar als we nu eerlijk terugkijken, heeft de gemeente, hebben wij dan niet zelf eigenlijk iets laten liggen door dit mogelijk te houden in onze bestemmingsplannen? Is het niet ook een fout die wij zelf hebben gemaakt?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Nou ja, in zekere zin wel. Dat is het antwoord dat ik ook in de richting van mevrouw Mohamed-Hoesein gaf. Als in 1980 het bestemmingsplan dit niet had toegestaan, was er in 1984 niet begonnen worden met boringen. Dus in die zin hadden we dit in het zeer verre verleden kunnen voorkomen. Dat is wat anders dan als we nu het bestemmingsplan zouden aanpassen dat dat ook per direct zou betekenen dat daarmee de oliewinning zou stoppen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja voorzitter, de antwoorden gehoord hebbend moet ik er even over nadenken of ik de motie enigszins ga aanpassen, ook met betrekking tot die geothermie, dus ik kom daar later vandaag op terug.

De **VOORZITTER**. Helder. Wethouder, u was klaar? Nee, de heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Sorry, toch nog even een aanvullende vraag, want ik ken de situatie gewoon niet goed genoeg. U reikt terug naar de jaren tachtig en dat we al begonnen waren met. Is dat de reden waarom we dit bestemmingsplan dan niet kunnen aanpassen? En wellicht andere wel omdat daar nog niet begonnen is met boren? Dat is misschien de eerste vraag. Nee, laat dat even de enige vraag zijn.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Dat is in ieder geval de reden dat daar al die tijd al oliewinning heeft kunnen plaatsvinden. Wat ik nu aangeef is dat we elk bestemmingsplan kunnen aanpassen, maar dat dit niet direct effect heeft op de oliewinning. Terwijl dat bij toekomstige putten wellicht wel het geval kan zijn. Ik houd daar ook een kleine slag om de arm, maar dat kan wellicht wel het geval zijn. En dat is wat mij betreft waarom het zinvol is om die inventarisatie voor heel Rotterdam uit te voeren, dus om in beeld te brengen: staan we dat op andere plekken ook toe? En zo ja, wat zouden we daar moeten aanpassen en hoe zouden we dat bestemmingsplan moeten aanpassen zodat we winning van fossiele brandstoffen voorkomen, maar het gebruik van duurzame methoden gewoon beschikbaar houden?

De **VOORZITTER**. De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Maar we zijn daar nu al olie aan het boren, op dit moment? Vanwaar dan de brief? Is het een grote uitbreiding? Oké, dat is het punt.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Er is in het verleden al naar olie geboord en dit gaat om een vergunning, althans een voorgenomen vergunning voor een verdere, of eigenlijk een uitbreiding van die boringen, een voortzetting daarvan tot aan 2050. Van het verleden kun je zeggen: oké, dat is gebeurd. Dat hadden we misschien ook beter niet kunnen doen maar dat is gebeurd, maar laten we dat, in ieder geval met het oog op de ambities die we hebben op het gebied van klimaat, onze energietransitiedoelstellingen, vooral niet meer doen. Laten we ons concentreren op het winnen van duurzame energiebronnen. Dus dat zal met de brede oproep vanuit uw raad in het achterhoofd vanuit het college ook de dringende boodschap zijn richting de nieuwe minister van Klimaat en Energie. Concentreer je, en daar vindt de nieuwe

minister ons als grote medestander, concentreer je op die energietransitie. Zet in op die duurzame energiebronnen, maar neem afscheid van fossiele bronnen, dus geef geen vergunning af voor deze olieboringen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Van der Velden bezint zich nog op de motie. U kunt eventueel in de loop van vandaag als u dat wilt, de voorzitter vragen om heropening van het debat op dit punt te organiseren. Dan kunt u nog een bijdrage leveren. De heer Van Noppen heeft de burgemeester aangesproken om te ondersteunen. Ik zal de wethouder waar hij mij nodig heeft, steunen en naast hem, achter hem en voor hem staan. Naast de zienswijze wil ik u erop wijzen dat burgers, omdat het orgaan dat hier besluit het kabinet is, ook formeel in de positie zijn om niet alleen een zienswijze in te dienen, maar dat de hele gang van bezwaar en beroep nog mogelijk is. Wellicht dat de bewoners daarbij enige ondersteuning zouden kunnen verdienen. In het debat is de rol van de Tweede Kamer nog niet aan de orde geweest. Want uw raad kan de minister natuurlijk niet terugfluiten. De Tweede Kamer kan dat wel. Dus het is misschien zinvol om ook die route gezamenlijk te bewandelen de komende tijd. Dus ik pak die handschoen op; als de wethouder mij nodig heeft, zal ik hem daarbij steunen. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, de motie was al breed ondertekend, maar ik heb ondertussen een nog breder ondertekende versie.

De **VOORZITTER**. De heer Leewis heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Nee tegen nieuwe olieboringen onder Charlois en Schiemond

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, bij de bespreking van het beleid Rotterdam Internationaal 2021-2024;

constaterende dat:

- de Nederlandse Aardoliemaatschappij Maatschappij (hierna: NAM) voornemens is om langer, met andere technieken naar olie te boren onder het gebied Charlois, de Waalhaven en de wijk Schiemond;
- het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (hierna: EZK) hiervoor een vergunning moet afgeven;
- TNO heeft aangegeven dat deze vorm van olieboring kan leiden tot scheurvorming en seismische activiteit;

overwegende dat:

- het opboren van meer olie terwijl het klimaat al snel verandert onder druk van alle fossiele uitstoot zeer onverstandig is;
- er ruim 70.000 Rotterdammers wonen in het gebied waaronder de NAM wil boren;
- veel Rotterdammers nu al te maken hebben met funderingsproblemen;
- de gemeente Rotterdam direct betrokken is bij dit besluit en daarmee ook recht heeft om een zienswijze in te dienen;

verzoekt het college:

- bij het ministerie een negatieve zienswijze in te dienen op het voorgenomen besluit om een nieuwe mijnbouwvergunning af te geven voor deze boringen;
- direct in contact te treden met de minister en deze te verzoeken deze vergunning niet af te geven;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Leewis, T.J. Vonk, D.A. van Groningen, D.P.A. Tak, P.J.H.D. Verkoelen, A. van Zevenbergen, B. van Noppen, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, I. van Wifferen en R.T.J. van der Velden

De motie is breed ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Helder. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja dank voorzitter. Voor de volledigheid: ik had nog een openstaande vraag en ik vind het voor de volledigheid van het debat wel goed om die nog eventjes aan de wethouder mee te geven. Ik had ook gevraagd naar de kosten-batenanalyse. Het was niet gekscherend bedoeld, maar ik denk echt dat het goed is om als we überhaupt over dit soort dingen spreken, dat helder in beeld te hebben, dus dat is nog de vraag die openstaat.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja kijk, de kosten-batenanalyse hangt natuurlijk af vanuit welk perspectief je het bekijkt. Als je het vanuit de NAM bekijkt, zijn er vooral baten en weinig kosten. Als je het vanuit Rotterdam bekijkt, dan kan ik zo wel zeggen dat er veel meer nadelen dan voordelen aan zitten. Nog even los van het feit of we überhaupt wel die olie willen winnen, maar ik noemde al de kwetsbaarheid van buitendijkse gebieden. Ik noemde al de kwetsbaarheid van ook dijklichamen, dus die zouden eerder opgehoogd moeten worden dan anders. Dat heeft ook een ruimtelijke impact. De negatieve effecten op de natuur, nou, noem maar op. Dus wat dat betreft, zonder daar nu een heel uitgebreide analyse van te maken, kan ik u nu al zeggen dat die weegschaal zwaar in het negatieve uitslaat. In ieder geval vanuit het Rotterdamse perspectief.

De **VOORZITTER**. Helder. Ik sluit de beraadslagingen op dit punt af. Mevrouw Verkoelen, mag ik u erop wijzen dat agendapunt 15, dat op uw verzoek verdaagd is, zal worden geplaatst voor agendapunt 9.2. Dan hebben wij min of meer, denken wij, dezelfde woordvoerders en ook dezelfde wethouder bij elkaar. Dan kunnen we met elkaar dan ook de onderwerpen doen, dus dat zal zijn voor 9.2.

16.2 Debat over 'Het college van burgemeester en wethouders maakt achter de rug van de Rotterdammer excuses voor het slavernijverleden', aangevraagd door het lid Hoogwerf

De **VOORZITTER**. Dan is nu aan de orde agendapunt 16.2, het debat met het college van burgemeester en wethouders over de excuses voor het slavernijverleden. Ik vraag wethouder Karremans om te komen en de vicevoorzitter om behulpzaam te zijn.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). We gaan verder met agendapunt 16.2. Dat is het debat over 'Het college van burgemeester en wethouders maakt achter de rug van de Rotterdammer excuses voor het slavernijverleden', aangevraagd door het lid Hoogwerf. De eerste spreker op mijn lijstje is mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Hier moet je leiden, zei de burgemeester vorige week, tijdens de nationale excuses over het slavernijverleden tijdens een interview op Rijnmond. Hij zei letterlijk dat de regering dit niet aan de burger moet vragen, laat staan overlaten. Wat had u dan gehad willen hebben?, aldus de burgemeester. Nee, mijnheer Aboutaleb zei: hier moet je leiden. Dat zijn wat ons betreft echt ondemocratische teksten die symbool staan, ook voor het proces van de Rotterdamse excuses voor het slavernijverleden. Want wie zaten er vooral

aan tafel? De usual suspects, het woke kringetje rondom het college. De man en vrouw op straat wist niet eens van excuses, of hoorde het een keer in de media en dacht: waarom?, getuige ook alle reacties die vervolgens op de socials terechtkwamen. De linkse partijen zijn natuurlijk maar wat blij met deze excuses. Waar het stil is, is bijvoorbeeld bij de VVD. Ze hebben deze excuses mede mogelijk gemaakt, maar willen liever geen gezichtsverlies met de campagne natuurlijk zo direct om de hoek. Dus ja, hoe maakt het college, want uiteraard moest er over onderhandeld worden, dan toch excuses zonder al te veel gezichtsverlies voor de VVD? Stiekem natuurlijk. Ze sturen gewoon een brief over het besluit en een uurtje later maakt de burgemeester in een volle Laurenskerk excuses voor het slavernijverleden, zonder debat over dat uiteindelijke besluit. Zo krijgen raadsleden en vooral ook Rotterdammers geen mogelijkheid meer om erop te reageren of om er überhaupt iets van te vinden. Dus gepland tijdens een mooie bijeenkomst waar ik geen uitnodiging voor gezien heb. Ik weet niet hoeveel van jullie wel. Een Rotterdammer een uitnodiging sturen was natuurlijk al veel te veel gevraagd, maar de pers was er wel, ongetwijfeld aangestuurd met een mooi tijdig persbericht onder een redelijk strikt embargo. En dit is alweer. Dit is de bekende werkwijze van dit college bij ieder lastig maatschappelijk debat waarvan de verwachting is dat de Rotterdammer een minder politiek correcte keuze zal gaan maken. Ze consulteren de usual suspects, negeren de doorsnee-Rotterdammer en het kritische deel van de raad en overvallen iedereen compleet met wat zij het juiste besluit achten. De rest heeft het nakijken en blijft achter met een gevoel van onbegrip, onbehagen en opgezaagd te zijn met een norm die niet die van hen is. Weg vrije keuze, weg eigen vrijheid, weg vrijheid van meningsuiting en vooral weg onderling begrip en medeleven. Hallo polarisatie. Is dat nu leiden? Of is het anderen laten lijden onder je eigen besluit? Wij willen door nu een motie in te dienen degenen die zijn genegeerd wel die stem geven. Wij vragen nu om excuses richting hen. Wij, Rotterdammers van nu, eisen een stem en een beetje eerlijke democratische inspraak.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Hoogwerf heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. College maakt over de hoofden van de Rotterdammers excuses voor het slavernijverleden

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december ter bespreking van 'de Rotterdamse excuses voor het slavernijverleden';

constaterende dat:

- het college aan het begin van het proces zei dat het alle meningen en argumenten, van zowel voor- als tegenstanders van excuses, wilde inventariseren en wegen. Vervolgens zijn er diverse wetenschappers en Rotterdammers gesproken, maar de inhoud van deze gesprekken en de balans tussen voor- en tegenstanders is helaas voor de gemeenteraad niet te controleren geweest;
- de motie 'Wees transparant over het betrekken van voor- en tegenstanders van excuses' van Leefbaar Rotterdam op 4 februari 2021 werd weggestemd door de gemeenteraad¹;
- het college op 10 december 2021 op geheel ondemocratische wijze met het statement kwam om excuses aan te bieden voor het slavernijverleden en enkele uren later direct tot uitvoering overging. Zo hebben de gemeenteraad en de Rotterdammers niet de mogelijkheid gekregen om van tevoren op dit besluit te reageren;

overwegende dat:

- we wel weten dat vooral het bekende woke kringetje van het college aan tafel zat, terwijl de meeste Rotterdammers, de man en de vrouw op straat, totaal geen weet hebben gehad van op handen zijnde excuses. Leefbaar Rotterdam vindt dat het college dit

zwaarwegende besluit over wel of geen excuses, aan alle Rotterdammers over hoort te laten. Een digitaal referendum was op z'n plaats geweest;

- het college in de aanloop van de excuses meerdere keuzes heeft gemaakt die hebben aangestuurd op deze uitkomst. Zo is het grootste gedeelte van de drie dikke boeken over het slavernijverleden geschreven door Alex van Stipriaan, die in 2012 in een interview zei dat hij Zwarte Piet wil afschaffen, niet bang is voor het etiket 'politiek correct' en Surinamers en Marokkanen de zondebokken van deze tijd noemde;
- het proces niet transparant is geweest. Met wie en waarover is gesproken is nooit duidelijk geworden, behalve dat het bekende woke kringetje wel aan tafel zat. De gemeenteraad werd zo niet goed in staat gesteld om haar controlerende taak uit te voeren;

verzoekt het college:

- excuses aan te bieden aan alle Rotterdammers voor de ondemocratische werkwijze bij de excuses voor het slavernijverleden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf

¹ <https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/9740571/1/21bb1425>

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Het woord is aan mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Dank voorzitter. GroenLinks Rotterdam is blij met de excuses voor het slavernijverleden van onze stad, die de burgemeester vorige week heeft gemaakt, heel passend op de Internationale Dag van de Mensenrechten. Deze erkenning vormt volgens ons een goede basis om verder te werken aan een gezamenlijke en gelijkwaardige toekomst. Voorzitter, ik wil wel zeggen dat ik werkelijk niet snap hoe Leefbaar Rotterdam erbij komt dat dit stiekem is gebeurd. We hebben het hier afgelopen jaar minimaal vier keer over gehad in de commissies en een aantal keer in de raad. We hebben met elkaar afgesproken dat we een goed proces zouden doorlopen en dat het college daarna een besluit zou nemen. Dat is hoe wij het met elkaar hebben afgesproken. Bovendien heeft Leefbaar Rotterdam ongeveer een jaar geleden een motie ingediend die zegt: Geen excuses voor het slavernijverleden. Daar waren precies twee partijen die daar voor stemden. Leefbaar Rotterdam en de PVV, dus ik snap werkelijk niet hoe dit een verrassing kan zijn.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Nou voorzitter, volgens mij hebben we hier een aantal weken geleden met elkaar nog een debat gehad waar DENK onder andere een aantal moties wilde indienen, die heel, heel snel door de coalitie zijn weggestemd, omdat het op dat moment niet helemaal gelegen kwam. Toen heeft de wethouder nog gezegd: nee, daar gaan we het nog over hebben, het proces loopt nog. Dat proces liep ook nog, maar dat proces was iedereen uit te nodigen in de Laurenskerk en dit er even snel doorheen jagen, zonder dat we er nog gewoon een open debat over hebben kunnen voeren. Dat noem ik stiekem en dat noem ik behoorlijk stiekem.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, Leefbaar Rotterdam snijdt een punt aan waar DENK zich inderdaad ook aan heeft geërgerd en zich zorgen over heeft gemaakt, maar ook een motie over heeft ingediend, namelijk het zuivere proces bewaken. Maar het was ook Leefbaar Rotterdam, mevrouw Hoogwerf, die daartegen heeft gestemd. Dus ik vind het wel een beetje een heel flauwe opmerking die u nu maakt.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, die motie hadden we namelijk zelf al ingediend, en die was toen ook weggestemd. Of jullie daar toen voor gestemd hebben, dat weet ik eerlijk gezegd niet meer, het doet er ook niet toe, want niemand was van plan om dat proces op een eerlijke manier te voeren. We hebben er ook over nagedacht om vandaag nog een motie over een onderzoek naar het proces te doen. Het heeft geen zin, want het moest er komen. Het was gewoon simpelweg een coalitieafspraken die dusdanig uitgewrongen en uitgekauwd is dat die er eindelijk, op een vrij slapjes dan wel, manier, is gekomen, maar het moest en zou gebeuren. En het liefst zonder gezeik, op z'n Rotterdams gezegd. Nou, ze hebben het voor elkaar.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat was geen vraag. Mevrouw Roest, was u klaar met uw betoog? Dan gaan we naar de heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, excuses. Wat heeft het voor zin wanneer een bestuurlijke elite, in dit geval de burgemeester en tien wethouders, excuses maakt voor de eventuele betrokkenheid bij een slavenhandel en kolonialisme van een andere bestuurlijke elite, eeuwen geleden? Wat houden die excuses dan in en wat zijn de gevolgen van die excuses? Voor veel Rotterdammers zullen deze excuses loze woorden zijn en blijven. Veel Rotterdammers hebben waarschijnlijk helemaal geen behoefte aan die excuses. Het is namelijk nogal wat, wanneer je excuses aanbiedt voor iets waarbij je zelf niet betrokken bent geweest. Bovendien bied je excuses aan mensen aan die zelf ook niet direct slachtoffer zijn geweest. Voorzitter, allemaal erg theoretisch dus, deze excuses. Nu we het toch over theoretische excuses hebben, wanneer gaat dit stadsbestuur excuses maken voor het toelaten en de betrokkenheid bij de uitbuiting van duizenden haven- en fabrieksarbeiders die onder mensonterende omstandigheden moesten werken voor een schamel loon? Daartoe dient de PVV de volgende motie in.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Meeuwissen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Excuses voor uitbuiting duizenden haven- en fabrieksarbeiders

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van de gemaakte excuses voor het slavernijverleden;

constaterende dat:

- het Rotterdamse stadsbestuur de uitbuiting van duizenden haven- en fabrieksarbeiders heeft toegestaan, er betrokken bij was en er mogelijk van profiteerde;

overwegende dat:

- pas in de jaren vijftig van de vorige eeuw grote stappen zijn gemaakt met de verbetering van de positie en werkomstandigheden van haven- en fabrieksarbeiders;
- deze haven- en fabrieksarbeiders voor die tijd systematisch werden uitgebuit en onder erbarmelijke omstandigheden werk voor een schamel loon moesten verrichten;

- werkdagen van 14 uur per dag, zes dagen per week, heel normaal waren;
- kinderarbeid geen uitzondering was;
- de nazaten van deze arbeiders nog steeds een groot deel van de Rotterdamse bevolking uitmaken;

verzoekt het college:

- excuses te maken voor het toelaten van, de betrokkenheid bij en het profiteren van de jarenlange systematische uitbuiting van haven- en fabrieksarbeiders;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dan voorzitter, wanneer komen er excuses voor het uitbuiten van de arbeiders die met gevaar voor eigen leven dit prachtige stadhuis en andere gemeentewerken hebben gebouwd. Daartoe dient de PVV de volgende motie in.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Meeuwissen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Excuses voor woonomstandigheden arme Rotterdammers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van de gemaakte excuses voor het slavernijverleden;

constaterende dat:

- het Rotterdamse stadsbestuur de uitbuiting van duizenden arme Rotterdammers in krottenwijken heeft toegestaan, er betrokken bij was en er mogelijk van profiteerde;

overwegende dat:

- pas in de jaren dertig van de vorige eeuw grote stappen met de verbetering van de woon- en leefomstandigheden van arme Rotterdammers zijn gemaakt;
- arme Rotterdammers voor die tijd systematisch werden uitgebuit en onder erbarmelijke omstandigheden in ziekmakende krottenwijken leefden;
- de nazaten van deze arme Rotterdammers nog steeds een groot deel van de Rotterdamse bevolking uitmaken;

verzoekt het college:

- excuses te maken voor het toelaten van, de betrokkenheid bij en het profiteren van de jarenlange systematische uitbuiting van arme Rotterdammers in ziekmakende krottenwijken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, wanneer komen de excuses van dit stadsbestuur voor de kindslaven in Afrika die de grondstoffen voor het elektrische wagenpark van de

wethouders bij elkaar mijnen? Ja, daarstraks in de wandelgangen was wethouder Karremans alles al een beetje aan het weglachen. Excuses hier, excuses daar. Ik zou nog even specifiek aan wethouder Karremans willen vragen hoe het voelt om in een BMW-limousine door Rotterdam te rijden als u weet dat daar heel veel kindslaven zwaar onder geleden hebben? Daartoe dient de PVV de volgende motie in.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Meeuwissen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Excuses aan Afrikaanse kindslaven voor gebruik elektrisch wagenpark

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van de gemaakte excuses voor het slavernijverleden;

constaterende dat:

- het Rotterdamse stadsbestuur de uitbuiting van duizenden Afrikaanse kindslaven indirect stimuleert door het gebruik van een elektrisch wagenpark;

overwegende dat:

- veel grondstoffen voor de accu's van het elektrische wagenpark van de gemeente Rotterdam door kindslaven in Afrika worden gewonnen;
- deze kindslaven onder erbarmelijke toestanden gedwongen worden te werken;
- veel van deze kinderen nooit een volwassen leeftijd bereiken en worden beroofd van hun toekomst;

verzoekt het college:

- excuses te maken voor het indirect stimuleren van kinderslavernij in Afrika door het gebruik van elektrische auto's;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, dan tot slot. Andere hedendaagse slavernij is natuurlijk de erbarmelijke omstandigheden van de arbeidsmigranten in Qatar tijdens de bouw van de WK-voetbalstadions. Hierbij zijn in de afgelopen tien jaar zeker 6500 doden gevallen. Gaat dit college bij de regering in Den Haag aandringen om deelname aan Oranje aan het WK in Qatar te voorkomen? Ik heb hier een aantal maanden geleden ook al een motie over ingediend, maar toen was het allemaal niet relevant. Nou, ik vind het nog steeds heel erg relevant. Het gaat hier over 6500 doden. Daartoe dient de PVV de volgende motie in.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Meeuwissen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Geen deelname WK voetbal Qatar, land van hedendaagse slavernij

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van slavernij,

constaterende dat:

- zeker 6500 doden onder arbeidsmigranten in tien jaar bij voorbereidingen WK Qatar zijn te betreuren;
- deze arbeidsmigranten onder erbarmelijke omstandigheden, gelijk aan slavernij, deze stadions hebben gebouwd;
- de bodems van de speciaal voor dit WK gebouwde stadions doordrenkt zijn met hedendaags slavenbloed;

overwegende dat:

- een fatsoenlijk land als Nederland dat de mond vol heeft over mensenrechten, niet voor de slavernij in Qatar weg kan en mag kijken;
- zelfs demissionair minister Kaag hier niet voor wegkijkt en dit onacceptabel vindt;

de raad spreekt uit:

- dat de regering in Den Haag moet afzien van deelname WK voetbal 2022 in Qatar;
- dat bouw stadions WK in Qatar gruwelijke hedendaagse slavernij is;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Meeuwissen. U heeft een viertal moties ingediend, voldoende ondersteund. De vraag is natuurlijk wel een beetje of ze binnen de orde van deze vergadering vallen, daar we het over het slavernijverleden hebben en deze moties niet over dat slavernijverleden gaan. Maar uiteindelijk is het uiteraard aan de raad om daarover een oordeel te vellen. De volgende op mijn lijstje is mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja, dank voorzitter. 10 december 2021 is een historische dag geweest. Voor altijd zullen wij op die dag denken aan de excuses die het college van Rotterdam heeft aangeboden voor het slavernij- en koloniale verleden. Vandaag, 16 december, is eigenlijk ook een historische dag. Wij komen voor het eerst te spreken in de gemeenteraad van Rotterdam over deze excuses. Ik ben me er persoonlijk heel erg goed van bewust dat de geschiedenis elke dag weer wordt geschreven. Elke dag weer hebben wij de keus als mensen om ons te verhouden tot ons verleden en tot onze daden. En die daden vormen op zichzelf weer een onderdeel van ons heden. De PvdA is voorstander geweest van deze excuses en heeft hier ook altijd voor gepleit. Dit hele jaar is gebruikt om naar aanleiding van de onderzoeken naar de rol van Rotterdam in het koloniale en slavernijverleden, naar aanleiding van een motie van oud-raadslid Peggy Wijntuin, gesprekken te voeren in de stad over diezelfde onderzoeken, en ook in de gemeenteraad. Wij vinden het belangrijk dat het college van Rotterdam institutionele verantwoordelijkheid heeft genomen voor een zwart verleden, een verleden waarvan Rotterdam heel duidelijk heeft geprofiteerd. In een stad met één op de acht inwoners die nazaten zijn van tot slaaf gemaakten, betekent dit erkenning van heel veel leed dat tot op de dag van vandaag nog steeds bestaat. Bovendien levert het onderzoek en de implementatie daarvan en educatie en culturele activiteiten via het stadsprogramma historisch besef op, historisch besef in brede zin dat wat mij betreft in dit land nog opgepoetst mag worden. Wij vragen als PvdA deze werkzaamheden, de implementatie en het stadsprogramma, voort te zetten. We vragen ook even een reactie op de wethouder op de voortgang.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Yildirim. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja voorzitter, het college heeft volgens de ChristenUnie-SGP een goed besluit genomen. Een goed besluit en ook een logisch besluit wat ons betreft, als je kijkt naar de stadsgesprekken die zijn gevoerd, de commissievergadering die er is geweest. Een commissievergadering waarin we ook allemaal onze zienswijze hebben kunnen inbrengen en dan dit besluit, niet achter de rug om van mensen, maar gewoon in het gezicht van de hele wereld eigenlijk. En zo hoort het ook. Als rechtsopvolger van eerdere stadsbesturen heeft het college excuses aangeboden als college. Dan is het ook logisch dat dat een collegebesluit is dat is genomen en waarover wij vlak van te voren zijn geïnformeerd. Prima. Het is niet namens de stad, het is niet uit naam van mij of uit naam van iemand anders. Maar het is als college. En dat het een goede stap is wordt ook bevestigd door de vele reacties uit de stad. Een erkenning van de pijn die er is in de stad en een stap op weg naar heling en verzoening. Complimenten dus voor deze stap. In de toekomst zullen we verder gaan spreken over hoe we verdergaan in dat proces, maar dat zullen we dan later doen. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Een interruptie van de heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, inderdaad een interruptie. Hier wordt gezegd: allemaal heel goede reacties en zo. Nou, ik zie dus alleen maar heel negatieve reacties van mensen die het belachelijk vinden dat deze excuses er zijn gekomen en die daar helemaal niet achter staan. Heeft de heer Vonk dat soort reacties nergens gezien?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Zeker, en dat staat ook precies in de brief van het college, dat de stadsgesprekken een heel divers beeld hebben opgeleverd. Daarom is het ook goed dat het college bijvoorbeeld niet heeft gezegd: wij gaan namens de hele stad excuses aanbieden, maar wij zullen alleen als bestuurlijk orgaan de excuses aanbieden. Uitstekend dus, juist ook vanwege die diversiteit die er in de stad is.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, en daar schuurt het nu net, want wie maakt dat onderscheid in de stad op het moment dat ze de ronkende persberichten en de krantenkoppen en de nieuwsberichten zien? Niemand meer. Iedereen heeft het gevoel: het is namens mij gedaan en dat is nu juist wat hier problematisch aan is.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja voorzitter, ik denk dat wij daar als politici een heel belangrijke rol in hebben en daarom heb ik me bijvoorbeeld ook gestoord aan het bericht van Leefbaar Rotterdam: Niet in mijn naam. Want dan zet je juist mensen op het verkeerde been. Juist de mensen die dat onderscheid niet zo goed kunnen maken, die help je nog eens een keer wat verder het moeras in door dat nog eens te benadrukken. Heel onverstandig. De brief van het college was buitengewoon helder, dus het siert ons denk ik allemaal als politici om dan heel goed aan iedereen uit te leggen hoe het nu precies zit, ook u.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja, het persbericht was inderdaad helder en het signaal was heel helder. Daarom hebben wij ook gemeend een duidelijk signaal af te moeten geven naar die

Rotterdammer die zich ontzettend in zijn hemd voelde staan en te zeggen: het is inderdaad niet uit jouw naam.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Nou ja goed, precies wat u zegt. Wij moeten gewoon goed aan de mensen uitleggen, en volgens mij heeft u meer verwarring geschapen dan uitgelegd. De brief was helder, het persbericht was helder en laten we die boodschap uitzenden. Het college heeft excuses gemaakt als rechtsopvolger van vorige stadsbesturen. Dat is hun besluit, logisch, en zo moeten we het ook uitleggen aan de burger.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, ik heb nog niet in mijn taakomschrijving gezien dat ik ben ingehuurd om als spreekbuis voor het college te dienen. Volgens mij zitten wij hier gewoon als volksvertegenwoordigers om ook aan onze achterban aan te geven wat er in de stad gebeurt en hoe we daarmee omgaan. Dus het kan uw taakomschrijving zijn, niet die van mij.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, ik zou ook weleens van de heer Vonk willen horen wat hij van de hedendaagse slavernij vindt, zoals in Qatar, zoals in donker Afrika met de kindslaven die het wagenpark, de limousines van het college hier allemaal van accu's voorzien. Ik ben heel erg benieuwd wat de heer Vonk daarvan vindt, want daar kunnen we wat aan doen, en wat eeuwen geleden gebeurd is, dat is gebeurd. Dat is vreselijk, maar daar kunnen we niets aan doen. Dus graag reactie van de heer Vonk.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik wijs erop dat dit punt buiten de orde van de vergadering is. Mocht de heer Vonk daar wel op willen reageren dan kan dat uiteraard.

De heer **VONK** (cu-sgp). Prima, dan op beide opmerkingen. Kijk, het is inderdaad buiten de orde. In de commissie heb ik hier nu juist een heel uitgebreid statement over gemaakt, dus als u er die commissievergadering bij was geweest, dan had u dat gehoord en had u erop kunnen reageren. U heeft hem ongetwijfeld nagezien en dan weet u precies wat ik erover denk en het is inderdaad niet voor nu. Over die volksvertegenwoordigende rol, mevrouw Hoogwerf heeft daar zelf al antwoord op gegeven. Het is aan ons om te vertellen wat er in de stad gebeurt, om goed uit te leggen wat er in de stad gebeurt en dat probeer ik ook in deze bijdrage te doen en dat probeer ik ook naar mijn eigen achterban te doen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, een punt van orde, dat dit buiten de orde wordt gesteld. Kijk, ik heb het hier over vreselijke omstandigheden van zwarte kinderen in Afrika. Normaal is het in de raad, als je een kleur hebt wordt er voor je opgekomen. Daar wordt nu dus niet voor opgekomen. Ik heb het over heel veel islam aanhangers die onder verschrikkelijke omstandigheden – zelfs 6500 hebben de dood gevonden bij de bouw van stadia in Qatar. Kijk, dat je in dit huis niet op mag komen voor blanke Nederlanders die hier onder erbarmelijke omstandigheden hebben moeten werken en moeten wonen, dat begrijp ik maar dat er nu ook niet meer voor zwarte en voor moslims wordt opgekomen, dat vind ik knettergek voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Waarvan akte. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, een vraag aan de heer Vonk. De coalitiepartijen hebben er destijds voor gekozen om het debat dat ik had aangevraagd, juist om het proces te bespreken, om op dat punt overleg te hebben in deze raad, de grenzen duidelijk te kunnen aangeven, te blokkeren. Dat hebt u ook gedaan in de commissie en dat hebt u ook gedaan in de raad. En nu wordt er een verwijt gemaakt dat er sprake is van een, laat ik het in mijn woorden samenvatten, privéfeestje, dan zegt u: ik wil helderheid verschaffen. Staat dat dan niet gewoon haaks op elkaar?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Een beetje een ingewikkelde vraag. Volgens mij hebben wij in de commissie onze zienswijzen kunnen inbrengen. Het college neemt nu een besluit als college. Dat is prima. En daarover zijn wij geïnformeerd. Dat is prima. En vervolgens hebben zij dat uitgevoerd. Dat is hun besluit, ook prima. Dus ik begrijp eerlijk gezegd niet precies het probleem dat u wilt adresseren.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, het punt dat hier gemaakt wordt, is dat wij van mening kunnen verschillen over wat er gedaan moet worden aan excuses wel of niet, maar dat we over het proces zoals het is gegaan wel kunnen opmerken dat er in elk geval in deze raad geen helderheid is gegeven voorafgaand aan die excuses.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Om het nog één keer uit te leggen. Het stond volgens mij heel helder in de brief. Het college neemt een besluit. Het college voert dat vervolgens uit. En natuurlijk kunnen wij daar wat van vinden. Dat is ook nu aan u om daar straks wat over te zeggen. Dat mag altijd. Als het college een besluit heeft genomen, dan mogen we daar wat over vinden, dus u bent ook van harte uitgenodigd om de vloer te pakken.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan de heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, we hebben echt al wel al heel, heel erg veel over dit vraagstuk gesproken in deze raad en ik denk dat dat heel erg goed is, want het is een vraagstuk dat inderdaad ook in de stad heel veel verschillende en ook heel heftige emoties oproept. En wat de VVD hiervan vindt is duidelijk ook geweest steeds. Dat heb ik steeds duidelijk gemaakt, ook in laatste instantie op 27 oktober. In januari heel uitgebreid, toen we het voor het eerst over de onderzoeken hadden. Voor ons staat als een paal boven water dat we natuurlijk veel begrip hebben en ook willen hebben, vinden dat we dat moeten hebben voor mensen die daadwerkelijk nog lijden onder zo'n verleden dat in onze perceptie toch zo lang geleden is. Tegelijkertijd geloven wij als liberalen principieel niet in collectieve schuldbelijdenis. We zien het huidige stadsbestuur ook niet als rechtsoptolger van het stadsbestuur van destijds en al helemaal niet als morele erfgenaam van individuele stadsbestuurders uit een tijd dat je zo'n positie min of meer kocht en dat van democratie in Nederland nog überhaupt geen sprake was. Ik heb ook eerder uitgesproken dat mijn vrees is dat dit excuus is gevuld met een belofte die het niet zal waarmaken en je merkt dat ook al een beetje in de eerste reacties van voorstanders: wat nu? Wat verandert dit nu eigenlijk? De timing van deze excuses heeft ons ook erg verbaasd. Ik had gedacht dat dat dan, als het een keer zou gebeuren en op zich kon je dat in deze gemeenteraad met

tweederdemeerderheid van toch linkse partijen helaas op je klompen voelen aankomen, had ik verwacht dat dan een keer op Ketu Koti zou gebeuren. Maar in plaats daarvan is gekozen voor de Dag voor de Rechten van de Mens. Ik kende het niet, maar ik vind het eigenlijk, als het dan toch moet gebeuren, wel een heel mooie dag ervoor. Want het is bij uitstek een voorbeeld dat we die dag hebben van hoever we sinds de koloniale tijd al zijn gekomen. Hoezeer het Nederland van nu anders is dan het Nederland van toen. Nederland is een fantastisch land en loopt nog altijd voorop in de ethische en culturele ontwikkeling van de mensheid en dat moeten we blijven doen. Dus toen ik van de excuses op die dag hoorde, heb ik besloten vooral die gedachte te omarmen. En veruit de meeste Rotterdammers haalden ongetwijfeld hun schouders op en gingen verder met hun leven. En gelijk hebben ze. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mevrouw Mohamed-Hoesein. Een interruptie nog van mevrouw Yildirim op de heer Versnel.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja voorzitter, ik zit hier natuurlijk namens de PvdA en ik hoor twee keer in het betoog van de heer Versnel, mensen gaan door met hun leven en ook de vraag is expliciet opgeworpen: wat verandert dit nu? Dus ik zou aan de heer Versnel willen vragen, of hij het met me eens is dat dit natuurlijk ook heel veel heeft betekend voor heel veel Rotterdammers. Wat verandert dit nu? Dit verandert dat mensen gezien zijn, gehoord zijn, dat met elkaar kennis is gedeeld over dat verleden, dat ervaringen zijn uitgewisseld, dat mensen die vandaag leven die oma's en moeders hebben die dat overkomen is, zich gehoord en gezien voelen. Is de heer Versnel het met me eens dat de keerzijde evenzo geldt, dat het voor heel veel mensen wel wat betekent. Daar wil ik ook geen discussie over voeren met u, maar ik wil u die vraag wel stellen en ik wil het ook wel even heel goed benoemd hebben in dit debatje.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Ja kijk, ik begrijp wel waar de vraag van mevrouw Yildirim vandaan komt, want het vraagstuk van het slavernijverleden wordt natuurlijk voortdurend verknoot met het vraagstuk van discriminatie en ongelijkheid in de samenleving van vandaag. En mevrouw Yildirim weet dat als het gaat om de strijd daartegen, dat we daar volledig bij aan boord zijn en gelukkig ook door samenwerking met DENK en met andere fracties daarin vooroplopen in Rotterdam. Tegelijkertijd denk ik en ik snap ook dat het dus voor veel mensen voor wie dit vraagstuk leeft, fijn is dat deze stap is gezet. Tegelijkertijd zie je en hoor je ook in reacties van diezelfde mensen dat de vraag opkomt: en nu? Wat verandert dit nu echt? Verandert dit nu echt iets aan discriminatie op de arbeidsmarkt, op de woningmarkt? Verandert dit nu echt iets aan hoe mensen worden bejegend aan de deur van de club als die ooit weer open mag? Enzovoorts. Ik denk het niet, helaas.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Yildirim

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Dank. Een korte reactie. Ik ben in ieder geval blij dat we inderdaad de beide kanten hebben benoemd. Dat we zeggen: er zijn heel veel mensen voor wie het wat betekent. En ook zullen er mensen zijn voor wie het niets betekent. Dat is mooi. En over de verknoping. Ik zie dat ook dat die verknoping plaatsvindt. Er worden heel snelle stappen genomen naar wat het betekent in het hier-en-nu voor discriminatievraagstukken. Maar ik denk, afrondend, dat we ook blij moeten zijn dat we aan de roep om die erkenning tegemoet zijn gekomen en dat dat op zich al heel veel betekent. En ik ben het met de VVD eens dat we vanaf nu ook gewoon vooruit moeten kijken, want in het hier-en-nu is ook gewoon belangrijk.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja voorzitter, een vraag aan de heer Versnel, want hij werpt terecht ook de vraag op: blijft het hierbij of moeten we juist verder? Hoe kijkt de VVD daar tegenaan? Is de VVD ook van mening dat we inderdaad de excuses eigenlijk als een soort start zien, de start van een gesprek, van een dialoog, maar ook van een programma, misschien een onderwijsprogramma, om onze leerlingen, studenten daar wat bewust van te maken en daarin ook mee te nemen hoe het slavernijverleden, het koloniale verleden eigenlijk ook zijn doorwerking heeft richting het hedendaags racisme en discriminatie? Daar ging ook een van de boeken over. We hebben drie boeken gekregen van het college. Een van die studies ging daar ook over. Is de VVD het met mij eens dat we het vooral niet hierbij moeten houden inderdaad?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Mijnheer Büyükcıfci stelt mij een goede vraag. Nee kijk, er is een stadsprogramma. Dat is al door de heer Wijbenga opgezet, dat wordt door wethouder Karremans en het college verder uitgevoerd en ik denk dat dat goed is. Waar ik wel op hoop en op reken is dat dat stadsprogramma niet op een manier gaat worden uitgevoerd die juist groepsidentiteiten gaat doen stollen. Dat is mijn grote angst geweest, principieel, als liberaal, dat die het laten voortleven van dat koloniale verleden waarin er een tegenstelling is tussen onderdrukkers en onderdrukten, verdeeld ook aan de hand van huidskleur, dat dat juist een verschil in perceptie tussen mensen van huidskleuren gaat bestendigen in plaats dat het dat gaat laten afnemen. En dat wil ik principieel niet. Ik wil niet dat mensen elkaar zien als lid van een groep waar je verhoudingen erft uit een verleden dat godzijdank niet meer bestaat. Ik wil dat we elkaar gaan zien als individu, en ik hoop dat het stadsprogramma vooral dat ook gaat proberen te bewerkstelligen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. De heer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Nee, ik zie en bemerk in ieder geval nu iets meer openheid om het niet alleen bij excuses te laten, maar eigenlijk vooral ook te kijken op een manier in ieder geval dat het niet groepen tegen elkaar opzet, maar eigenlijk meer begrip voor elkaar vormt. Ik zou daarbij ook aanvullen dat het ook vooral oog heeft voor de huidige vormen van racisme en de huidige vormen van discriminatie en ondervertegenwoordiging van groepen, hoe je het wendt of keert. Mensen worden eenmaal vanwege lidmaatschap van een bepaalde groep op een bepaalde manier bejegend. Ik noem maar woningmarktdiscriminatie, arbeidsmarktdiscriminatie et cetera, et cetera.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, een punt van orde.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, u heeft een heel grote mond, of de mond vol dat we niet mogen afwijken van het punt. Het gaat nu opeens over racisme en discriminatie. Wat heeft dat met de slavernij van twee eeuwen geleden te maken? Graag toelichting voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Het debat dat hier op dit moment gevoerd wordt is hoe het slavernijverleden doorwerkt in het heden. Dat is waar dit debatje tussen de heer Versnel en de heer Büyükcıfci over gaat en daarom laat ik dat toe.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, ik vind dat het er niets mee te maken heeft en ik vind dat nu zeker mijn moties straks in stemming moeten worden gebracht, want excuses, daar gaat dit debat ook over, dus ik protesteer hiertegen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De moties zijn al onderdeel van de beraadslaging, dus die komen gewoon aan de orde. Gaat u verder mijnheer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Wat mij betreft mogen die moties zeker in stemming worden gebracht, ik heb daar geen enkel probleem mee. Ik bemerk nu in ieder geval iets meer openheid om verder te kijken en vooral de excuses nu als startpunt te zien en daarmee het gesprek voort te zetten en ook bijvoorbeeld in onderwijsprogramma's op te nemen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, Rotterdam heeft een aanzienlijk verleden als het gaat om kolonialisme en de slavernij en één op de acht Rotterdammers heeft tot slaaf gemaakte voorouders en dat is meer dan in welke Nederlandse stad dan ook. Daar hebben onze eigen bestuurders destijds aan meegewerkt. Die zijn daar medeverantwoordelijk voor geweest. Daarom is het ook zo belangrijk dat deze stap door het college gezet is om excuses te maken namens het systeem waar wij hier vandaag nog steeds voor staan. Het is ook belangrijk omdat we hier heel lang op hebben gewacht. We zijn in 2017 met een motie van mevrouw Wijntuin eigenlijk begonnen met dit hele verhaal. In 2018 is er een onderzoek opgestart. Dat onderzoek heeft twee jaar geduurd. Twee jaar hebben mensen de tijd uitgetrokken om dat verleden na te pluizen. Uiteindelijk is op 31 oktober 2020 de presentatie geweest van dat hele onderzoek. En dat onderzoek heeft onderstreept dat het heel belangrijk is om daar ook dat verleden te erkennen en om veel meer in educatie te investeren, precies het punt dat de heer Büyükcıfci net ook maakt. Dus als wij dan een jaar later...

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Een interruptie van de heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, ik heb inderdaad een interruptie op D66. Ik heb het niet in mijn debat en bij de moties betrokken. We hebben hier inmiddels in Rotterdam een heel grote Marokkaanse en Turkse gemeenschap. Het is heel erg bekend dat Marokko ook een verschrikkelijk slavernijverleden heeft, dat daar heel veel blanke Nederlanders onder hebben geleden. Vindt D66 het ook niet goed dat we daar ook eens aan gaan werken? Want een groot gedeelte van Rotterdam is tegenwoordig Marokkaan of Turk. Onder het Ottomaanse rijk hebben ook vreselijk veel mensen geleden. Zou het niet op zijn plaats zijn dat D66 daar ook voor gaat pleiten, dus ook het Turkse en Marokkaanse slavernijverleden verder uit te werken? En de burgemeester kan misschien bij de koning van Marokko daarop aandringen. Het lijkt me hartstikke goed dat we dat ook gaan uitwerken. Tot zover.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, misschien kunnen we op de volgende Dag van de Mensenrechten zo'n internationaal onderzoek naar mensenrechten overal ter wereld met elkaar gaan opstarten. Daar ben ik op zich geen tegenstander van. Ik vind het ook een prima gebaar van de heer Meeuwissen. Ik denk dat we het nu even hebben over dit verleden, dit verleden dat Rotterdam heeft geraakt. Maar het laat natuurlijk onverlet dat er nog veel meer leed in de wereld is en dat zou ik hier zeker op deze plek niet willen ontkennen. En laten we daar dus ook niet meer voor wegstijven. Daarom was ik dat aan het toelichten. We hebben eigenlijk gewoon een jarenlange exercitie achter de rug. Sinds de presentatie van het

onderzoek is er inmiddels een jaar verstreken waarin door dit college gesprekken zijn gevoerd met Rotterdammers, met wetenschappers, met experts, op allerlei manieren en waarna er ook een proces is klaargelegd om die excuses te maken. Het liefst hadden wij nationale excuses gehad, dat was nog mooier geweest. Ik had liever gezien dat de koning die had uitgesproken. Maar laten wij dan voorlopen als Rotterdam en dat zelf doen, namens ons eigen bestuur. Dus op 10 december, overigens ook mijn verjaardag, op de Dag voor de Rechten van de Mens, is het dan eindelijk gebeurd. En nee, dat zou ik zeker geen vluggertje willen noemen. Daar is dus jarenlang onderzoek aan voorafgegaan. En nog steeds is dat geen eindpunt, dat is een startpunt van de heling. Dat is ook de reden waarom er een stadsprogramma aan gekoppeld is dat vanaf 2022 gaat lopen. Dan zouden wij daar heel graag meer werk van willen maken om het ook goed onder de aandacht te brengen, want dat deel ik overigens wel met een aantal mensen hier in de raad, dat het natuurlijk niet alleen maar het uitspreken van woorden kan zijn. Het gaat ook om de betekenis die die woorden hebben en op het moment dat mensen daar op hun manier mee te maken hebben. Vrijheid vraagt dus om het nemen van verantwoordelijkheid. Daar wil ik mijn betoog mee afronden.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Wie mag ik verder in eerste termijn het woord geven? Mevrouw Mohamed-Hoesein nog een interruptie?

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Nee voorzitter, u had mij in eerste instantie het woord gegeven, toen ontstond er een debatje en hebt u mij daarna niet meer het woord gegeven, dus dat zou ik nu graag willen nemen. Mijn tijd loopt nog wel door.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijn excuses. Dat past in dit debat. Mijn excuses, ik had u natuurlijk gewoon uw betoog in de eerste termijn moeten laten afmaken. Dat zijn excuses namens de voorzitter en de voorzitter alleen. Mevrouw Mohamed-Hoesein, gaat u verder waar u gebleven was.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, Rotterdamse excuses voor het koloniaal en slavernijverleden. Het is een stap in de goede richting. Een stap op weg naar erkenning van het gedeeld verleden. Een stap op weg naar volwaardige participatie. Voorzitter, geen enkele succesvolle ondernemer krijgt meer een prijs met de naam van een slavenhandelaar. Voorzitter, er zijn excuses gemaakt vanuit het Rotterdamse college. Er zijn veel mensen die zich hiervoor hebben ingezet. Vanuit de politiek, maar vooral uit maatschappelijke organisaties, vanuit het Rotterdamse. En ik wil hen ook bedanken hiervoor. Want het was vooral ook hun inzet, de mensen die voor ons hiervoor hebben gestreden. En die stappen geven ons moed. Maar we zijn er nog niet. We zullen dus blijven inzetten. En ik denk dat dat ook datgene is dat we vandaag breed in de raad horen. Educatie moet vorm krijgen. Verandering moet plaatsvinden in onze instituten. Maar ook verandering moet plaatsvinden in onze wijze van participeren met elkaar in het Rotterdamse. Voorzitter, ik wil in mijn streven naar rechtvaardigheid voor elke Rotterdammer oog hebben voor de nakomelingen van de fabrieksarbeiders, ook van die uit de jaren vijftig. Ook voor de nakomelingen van de gastarbeiders die hetzelfde werk deden dat de fabrieksarbeiders hebben gedaan onder soms slechtere omstandigheden, soms een lager loon. Voorzitter, Rotterdam zet nu stappen vooruit en we doen dat met inachtneming van ons verleden, met inachtneming van onze geschiedenis. We kijken naar datgene wat wij hebben meegemaakt om sterker vooruit te kunnen. Voorzitter, Rotterdam zet met deze ontwikkelingen een stap vooruit. En ik ben blij om te kunnen zeggen: daar sta ik achter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan de heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, dank. We zouden de Rotterdamse gemeenteraad niet zijn als we de keurige excuses van het college niet alsnog in een debat totaal zouden polariseren. Ik ga daar dus ook niet aan meedoen, dus ik houd mijn bijdrage bijzonder kort. Het was een zeer passende stap, het was een stap als college, voor zijn rechtsvoorgangers, dus daarom ook passend. En het was een stap nadat we drie dikke boekwerken hebben gehad op basis van een motie die in deze raad is aangenomen, debatten in een commissie, precies zoals het zou moeten gaan, dus ik heb daar verder geen woorden meer aan toe te voegen. Dank.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank. De heer Büyükcifci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja voorzitter, door sommige collega's al aangehaald. Inderdaad sinds 2017 wordt hard gewerkt, in ieder geval op dit moment. Ook vanuit NIDA hebben wij veelvuldig inzet getoond om excuses te maken. Het had wat ons betreft in ieder geval niet veel sneller gekund. Maar het is belangrijk dat het is gebeurd en ook de manier waarop, dus wat dat betreft complimenten richting het college, de burgemeester, om het in ieder geval te doen. Dat is heel erg belangrijk, dat het gebeurt. En ook aangeven dat het inderdaad om een helingsproces gaat. Wat dat betreft is het dus goed dat dit gebeurt en dat we het vooral ook moeten zien als een start, de start van iets belangrijks. Het is niet niks dat die historie, waarvan wij zeggen dat het historie is, dat heeft in het verleden plaatsgevonden. Het heeft zijn doorwerking naar het hedendaagse toe. Verhalen die de nazaten van tot slaaf gemaakten hebben meegekregen. De trauma's die daaraan gekoppeld zijn, die ook weer hun doorwerking hebben. De beelden die zijn ontstaan vanwege dat koloniaal verleden richting groepen mensen. Met als gevolg hedendaags racisme, hedendaagse discriminatie. Het heden kan in die zin niet los gezien worden van dat verleden. Alleen al in ons taalgebruik hebben we ons koloniale taal eigen gemaakt. Denk aan een zwarte markt, denk aan een zwarte bladzijde van onze geschiedenis. Dat heeft zijn doorwerking in onze alledaagse omgangsvormen, in ons alledaagse taalgebruik. Dus wat ons betreft is dit goed en die bewustwording moeten we creëren middels onderwijsprogramma's. Dat is belangrijk. En ik zou daarin ook willen vragen, maar vooral ook willen verzoeken, ook een toezegging van de burgemeester en van het college willen krijgen, om in dit hele proces vooral ook oog te hebben voor het slavernij- en koloniaal verleden als gevolg van de VOC. Niet dat dat nu dreigt helemaal weggezonden te worden. Want dat zie je wel in die discussies, dat dat deel van het verleden wat minder de aandacht krijgt, maar dat is juist ook een belangrijk deel van dat verleden. En daarbij ook de juiste personen, de juiste organisaties te betrekken, om daar vooral ook scherp op toe te zien. Want ook die VOC-mentaliteit, dat is die slavenhandelsmentaliteit, is een heel pijnlijke geschiedenis voor heel veel mensen. Wat ons betreft moet dat ook voldoende meegenomen worden in het hele proces.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, gezien de tijd heel kort. Goed dat het college dit heeft gedaan en onze steun.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat is inderdaad heel kort en duidelijk. Volgens mij heb ik daarmee alle sprekers vanuit de raad gehad. Dan is het woord aan wethouder Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Ik zal even beginnen met het behandelen van de motie van Leefbaar Rotterdam, die net is ingediend en die spreekt van een niet-transparant proces en excuses aan te bieden voor alle Rotterdammers voor de ondemocratische werkwijze bij de excuses voor het slavernijverleden. Voorzitter, het zal u niet verbazen dat ik die motie ga ontraden. Het is een zeer zorgvuldig proces geweest,

wat je ook van de inhoud vindt. Daar kunnen we natuurlijk over van mening verschillen. Dat heeft de commissie ook duidelijk laten weten op 27 oktober. Maar het proces is zeer zorgvuldig verlopen. Ik was pas bij mijn eerste zin, maar ik houd er nu alvast even mee op.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Hoogwerf is voldoende uitgedaagd in die eerste zin. Gaat uw gang.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja, dat was een goed begin voorzitter. U vindt het transparant. Wij niet. Waarom niet? Omdat er een persbericht is uitgestuurd, er al een bijeenkomst was georganiseerd, hebben we geen debat meer kunnen voeren over wat het college uiteindelijk besloten heeft. Wat ons betreft hebben we ook een klein groepje Rotterdammers gevraagd over wat ze er nu van vinden, hebben we het nagelaten om de grotere groep erbij te betrekken, met alle negatieve emoties van dien. U kunt dat niet met mij eens zijn, dat begrijp ik ook wel vanuit uw positie, maar ik wil dat nog wel eventjes genoteerd hebben. En die uitnodiging voor die bijeenkomst in de Laurenskerk, die zal wel ergens in de post achtergebleven zijn, toch?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Wethouder Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Nee hoor, daar is geen enkel raadslid voor uitgenodigd. Ik nodig graag mevrouw Hoogwerf uit op elk feestje dat ik organiseer, maar dit keer was dat niet het geval. Daar ben ik ook eerlijk in. Ik was nog maar net begonnen. Ik wilde dat even aflopen, want het is al even door een aantal raadsleden aangehaald. Het proces is zorgvuldig doorlopen. Het is inderdaad in 2017 begonnen. Er is historisch onderzoek gedaan. We hebben naar aanleiding van dat historische onderzoek meer dan 200 Rotterdammers gesproken in het kader van stadsgesprekken. Dat was een diverse groep Rotterdammers die daaraan heeft deelgenomen. 27 oktober is de gemeenteraad op voorhand meegenomen in de vraag hoe hier vervolgens mee om te gaan. Vervolgens is daar in de commissie ook een goed debat over geweest, denk ik. Daar heeft iedereen kunnen zeggen wat hij of zij wilde zeggen, ook mevrouw Hoogwerf. Vervolgens heeft het college, en dat hebben wij ook zo aangegeven, dat teruggenomen. Wij hebben dat in afweging genomen en daar kan de burgemeester zo nog wat over zeggen, en is daar een besluit over genomen op 7 december. En vervolgens drie dagen later, op de Internationale Dag voor de Rechten van de Mens, zijn er excuses aangeboden.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, hier wil ik toch wel een ordepunt van maken. De wethouder zegt in de eerste zin dat we daar een debat over hebben gehad. We hebben geen debat gehad over het uiteindelijke besluit. We hebben onze input gegeven en daar zou u op terugkomen. En dat is niet gebeurd. Dus probeer dat nu niet op die manier te verdraaien, want dat is niet correct.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat was overigens geen punt van orde, maar een inhoudelijk punt. Het woord is aan de wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Voorzitter, wij zijn altijd heel transparant geweest over het proces, namelijk eerst wensen en bedenkingen en dan neemt het college eigenstandig een besluit, want ik heb ook in de commissievergadering gezegd: als het gaat om die excuusvraag gaat het over de excuusvraag namens het college. Niet namens alle Rotterdammers. Dan zou het logisch geweest zijn om de gemeenteraad daar natuurlijk om een besluit voor te vragen. Want aan deze kant van de tafel vertegenwoordigen we helemaal

niemand behalve onszelf en aan die kant van de zaal voorzitter, daar zit de vertegenwoordiging van de Rotterdammers. Maar dit is niet een besluit geweest namens alle Rotterdammers, maar dit is simpelweg een besluit geweest namens het college. Dat heb ik ook altijd zo aangegeven. Dat heb ik ook op 27 oktober gezegd. En mevrouw Mohamed-Hoesein had volledig gelijk. Er is toen een motie door DENK ingediend, die dat proces graag anders zou willen zien en die motie is weggestemd en daar heeft Leefbaar Rotterdam inderdaad ook tegengestemd. Dus dat hebben wij ook ervaren als steun van de raad voor het proces zoals wij dat vervolgens doorlopen hebben. Volgens mij is dat het voorzitter over het proces, dus wij ontraden die motie. Dan is er nog een vraag van de PvdA over de voortgang. Nou, op dit moment wordt er een team geformeerd om het te gaan uitvoeren en in april zal er een uitvoeringsprogramma liggen. Maar we hebben natuurlijk al samen ook het koersdocument in de commissie besproken, dus u weet wat erin staat en u weet wat we vervolgens ook gaan doen. Dan nog de vraag van NIDA over aandacht over het koloniale verleden in relatie met de VOC. Ja, alles wordt meegenomen. Iets wat we bijvoorbeeld iets naar voren halen, dat zijn natuurlijk de straatnamen. Dat heb ik ook gezegd. We gaan niet een soort categorie omstreden straatnamen creëren in Rotterdam. Dat willen we niet. We zijn ook heel terughoudend als het gaat om het beschuldigen van individuen uit het verleden. Maar we willen alles uitleggen, we willen alles zijn context geven, ook dat deel van de geschiedenis. Dus dat gaan we samen met mevrouw Arsieni doen in januari. Daar moet nog een datum voor geprikt worden, maar dat komt eraan.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Het woord is aan de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ja voorzitter, mevrouw Hoogwerf begon haar betoog met de verwijzing naar mijn opmerking toen ik zei: hier is het ook een kwestie van leiden. Zoals altijd, als je zo'n zinsnede uit een heel betoog haalt, dan valt het betoog helemaal weg. Ik heb toen ook gezegd: ik snap heel goed het wikken en wegen van de regering en van de minister-president, dat je wilt luisteren, dat je je wilt vergewissen van het draagvlak en de draagkracht in de samenleving, maar uiteindelijk is het ook een kwestie van leiden. Dat was mijn betoog. En ik heb daar nog iets bijzonders bij gezegd, dat uiteindelijk ook in Zuid-Afrika historisch gezien ook een bijzondere situatie is ontstaan rond de strijd van ANC en Nelson Mandela et cetera. Uiteindelijk, het besluit om de apartheid af te schaffen kwam van één man, namelijk de recentelijk overleden mijnheer Botha. Dus mensen kunnen op enig moment tot inzicht komen dat zij om wat voor reden dan ook historisch in de positie zijn om die stap vooruit te zetten, om inderdaad die leidende rol te spelen. En dat alleen maar willen luisteren totdat er in een samenleving voor een bepaalde zaak voldoende consensus bestaat, misschien niet altijd te verkiezen is. Dat is de uitdaging die ik daar heb neergelegd met een historische verwijzing, toch ook naar het afschaffen van de apartheid, wat niet heel onbelangrijk is geweest voor de mensheid, namelijk de enige plek in de wereld waar mensen op grond van kleur anders werden behandeld, in het drietrappensysteem. Het was niet alleen zwart-wit, kleurlingen stonden er ook nog tussen. Dus ja, ik vind dat er ook sprake moet zijn van leiden en waarom? Omdat in een democratisch proces, mevrouw Hoogwerf, via u voorzitter, het ook van belang is, en dat is ook democratie, dat de democratie ook recht moet doen aan de pijn van een minderheid. Dat zijn we soms weleens vergeten. In een democratie doen we alles met meerderheden, ook in deze raad. 23 stemmen is genoeg. Maar het is o zo van belang om rekening te houden met opinies, opvattingen en zeker de pijn van minderheden. Bij uitstek is dat een bijzonder kenmerk van de democratie. Je ziet dat over veel democratie in de wereld waar mensen die denken: ik heb de verkiezingen gewonnen, dus ik ga aan de slag en de rest interesseert me niet zo heel veel, dat het een recept is voor ongeluk. Kijk naar Irak. Respect voor minderheden, omgaan met minderheden is van wezenlijke betekenis. De heer Versnel zei in zijn betoog, en in die zin vond ik het eigenlijk jammer, van ja: veel mensen zijn daarna gewoon overgegaan tot de orde van de

dag. Ik denk dat we veel Rotterdammers zouden moeten stimuleren om die dag wel waardevol te vinden, om die dag wel te markeren als een wezenlijke historische dag voor de geschiedenis van onze stad, namelijk in een stelselverantwoordelijkheid, het college en de burgemeester, zeggen: het was niet goed wat onze voorgangers deden. Alle begrip van dien dat natuurlijk het moreel kompas van nu een heel andere is dan 400 jaar geleden. Vanzelfsprekend.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Een vraag van mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, als in een poging om de pijn van een ander te verzachten er eigenlijk meer onbegrip en onbehagen wordt gecreëerd, dan is misschien de poging mooi, maar het resultaat volslagen ongewenst.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat was geen vraag maar een opmerking. Burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). In historisch perspectief voorzitter, ik heb veel actie gevoerd in de jaren en inmiddels hebben mijn haren vlam gevat om voldoende historisch besef te hebben. Ik heb actie gevoerd tegen apartheid in Zuid-Afrika, et cetera, et cetera. Brede lagen van de witte blanke minderheid in Zuid-Afrika waren tegen de afschaffing van de apartheid, ze waren tegen. En er was wel iemand die zei: ik schaf hem wel af. Voor mij was het toentertijd als jonge actievoerder fascinerend wat daar gebeurde. Van de ene dag op de andere, ik zag hem niet aankomen, en het gebeurde wel. En die brede lagen van de blanke minderheid hadden er grote bezwaren tegen. En ja, er zijn nu ook mensen, mijnheer Meeuwissen spreekt mij daar regelmatig op aan, wat de Arabieren gedaan hebben in de wereld. Ik sprak daar ook over tijdens mijn speech, mijnheer Meeuwissen. Dat heb ik ook gezegd. Maar spreek mij daar niet op aan. Eén mijnheer Meeuwissen, en samen met anderen, ik ben geen Arabier, ik ben een Amazigh. Misschien wist u dat niet, maar vandaag wel. Dus ik wens ook op geen enkele manier etnisch of anderszins, verantwoordelijkheid te dragen voor wat Arabieren gedaan hebben. Maar ik heb daar wel over gesproken, want wat daar gebeurde in dat werelddeel was zo mogelijk nog erger dan wat VOC en WIC samen gedaan hebben. Ik heb dat benoemd in de speech, dus ik denk dat het belangrijk is om dat te weten. Maar ik draag bestuurlijke verantwoordelijkheid hier, niet in Marokko, niet in Turkije, nergens in de wereld. Ik draag hier een bestuurlijke verantwoordelijkheid en ik heb te maken met wat onze rechtsvoorgangers gedaan hebben. Daar staan we dus vandaag ook voor. Maar vanzelfsprekend, als u dat thema een keer wilt bespreken, dan kan dat, maar dan zoekt u een Arabier. Dat ben ik dan niet. Ik spreek overigens wel Arabisch, dat is misschien wel weer de verwarring. Maar ik spreek ook Nederlands en Engels, en ik ben geen Engelsman. Daarom wil ik uw moties, motie 2 en 3, en ik snap de serieuze toon die u erin zet, zeker niet buiten de orde verklaren, want een raadslid mag elke motie indienen die er is. Dus wat mij betreft een aanbeveling om daar gewoon over te stemmen vandaag. Maar ze zijn voor mij eigenlijk een beetje cynisch bedoeld, met een serieuze ondertoon. Ik denk dat het belangrijk is om ze ook op die manier te kwalificeren. Vanzelfsprekend gebeuren er ook op dit moment in de wereld dingen die niet kunnen. Mensen die niet netjes worden behandeld. Maar uw waslijst is nog kleiner, ik bedoel, we hebben nog Birma, waar een moslimminderheid uitgeroeid is en dat land uitgestuurd is et cetera, door iemand die ook nog in de regering zat die de Nobelprijs voor de vrede kreeg. Daar had u ook nog een motie over kunnen indienen. De Hutu's en de Tutsi's, daar had u ook nog een motie over kunnen indienen. De waslijst, mijnheer Meeuwissen, is vele malen langer. Dus ik voel met u mee, maar ik heb niet de neiging om dit nu allemaal langs te lopen met een zeker oordeel. Maar het is cynisch met een serieuze ondertoon, zo zou ik het graag willen kwalificeren. Voorzitter, mijnheer Büyükcifci raakte wel een heel belangrijk punt, de VOC-mentaliteit. Daar zitten twee

invalshoeken aan. Mijnheer Segers-Hoogendoorn is van een politieke stroming die weet dat ooit mijnheer Balkenende sprak over het toejuichen van de VOC-mentaliteit. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, maar je kunt ook zeggen dat mijnheer Segers-Hoogendoorn in de evolutie over het denken in zijn eigen partij, vandaag toch een opvatting heeft die daar op één onderdeel daarvan haaks op staat. Ik weet zeker dat mijnheer Balkenende nooit heeft bedoeld dat je een mentaliteit moet hebben om hedendaags nog slaven te maken. Maar het ging over de ondernemersgeest. En deze havenstad leeft nu eenmaal van de internationale handel. Dus dat punt wil ik wel omarmen. Maar dat eerste punt is natuurlijk volstrekt af te wijzen, wat daar gebeurde in die jaren. En ja, ik ben optimistisch. Het eerste signaal dat het de goede kant uitgaat staat in het regeerakkoord. Het kabinet belooft een slavernijmuseum. Het staat in de stukken van gisteren. Ik ga er spoorlags van uit, en het is aan het AD en anderen om dat te checken, dat dat er niet in staat zonder dat het kabinet zal gaan overwegen om toch die excuses aan te bieden. Nou, daar ga ik van uit dat dat op enig moment gaat gebeuren. Maar onze oproep vanuit Rotterdam en ook mijn persoonlijke bemoeienis met het dossier, ook om dat slavernijmuseum tot stand te brengen, is gehonoreerd in het regeerakkoord zoals we dat gisteren gelezen hebben. Ik ga ervan uit dat de lopende regering dat ook gaat doen op enig moment. Het zou mij verrassen als dat niet 2023 zou zijn, want dat is een historisch jaar. Ik denk dat het van belang is om ook onze nieuwe regering straks te blijven aanmoedigen, niet alleen kritisch te bejegenen, maar ook aan te moedigen, om die stap een keer te zetten en te wijzen op het historisch belang daarvan, maar ook inderdaad voor de start van het helingsproces voor heel veel mensen die daar wel degelijk tot op de dag van vandaag pijn van ondervinden.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel burgemeester. Ik kijk rond of er behoefte is aan een tweede termijn. Dat is niet het geval. Dan sluiten we de beraadslagingen op dit punt en gaan we over naar agendapunt 16.3, het debat over 'Voor alle Rotterdamse creatieve makers', aangevraagd door het lid Engberts. Changez met de juiste woordvoerders en ik geef de voorzittershamer terug aan de burgemeester.

(De vergadering wordt geschorst.)

Heropening

16.3 Debat over 'Voor alle Rotterdamse creatieve makers', aangevraagd door het lid Engberts

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. Het debat 'Voor alle Rotterdamse creatieve makers', aangevraagd door het lid Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja voorzitter, dank u wel. Een deel uit de brandbrief van de Creatieve Coalitie aan de Tweede Kamer van vorige week. Het amateurkoor dat een dirigent afbelt voor het kerstconcert, de pianoleraar die aan huis praktisch geen les meer kan geven. Alle boekingen van artiesten, dj's, crew in het concert- en clubcircuit, op bedrijfsfeesten en kerstborrels, voorstellingen en exposities op podia, in kerken en in de horeca. Overal in het land. Het kerstcircuit, musicals, vrije theaterproducties, de bruiloftsfotograaf, evenementen- en winterfestivals, allemaal geannuleerd. Veel zzp'ers en flexwerkers die in december eindelijk weer een enigszins gevulde agenda hadden, zijn opnieuw een groot deel van hun werk en hun inkomen kwijt. Daarom uiten de 45 vakorganisaties en bonden, verenigd in de Creatieve Coalitie, een noodkreet om nu juist deze zzp'ers en flexwerkers linksom of rechtsom te compenseren voor de periode dat de nieuwe beperkende overheidsmaatregelen van kracht zijn en hen daarmee steun, inkomen en perspectief te bieden. Tot zover. De brief die ook bij de stukken zit van vandaag en door de Creatieve Coalitie met een briefje ook aan

de gemeenteraad is gestuurd. Voorzitter, hoe kun je dat beter verwoorden? De nood in de sector is groot. De makers gaan kopje onder. En juist in deze maand verdient je de maanden januari en februari in de sector. Er is geen tijd te verliezen om hier op een rechtvaardige manier mee om te gaan. Want we geven miljoenen aan overheidssteun aan de cultuursector, maar die komt niet of nauwelijks terecht bij de makers zelf die niet in loondienst zijn. En er is een heel simpele oplossing. Bij annuleren doorbetalen. Als ik morgenochtend een afspraak heb met de tandarts en ik zeg die ook morgenochtend nog eens een keertje af, dan moet ik die in principe doorbetalen. Logisch, daarvan hoor je eigenlijk niemand zeggen dat dat onjuist is. Dus daarom hebben we hierbij een motie die we graag indienen bij dit agendapunt om bij annulering op korte termijn vanwege coronamaatregelen doorbetaling voor de makers als standaard te hanteren en te kijken of culturele instellingen die nu noodsteun ontvangen dat inderdaad doen en kijken of we dat als een juridische voorwaarde kunnen opnemen. En als dat dus niet gebeurt, om daar dus ook passende maatregelen in te nemen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Help de ware vaandeldragers in de cultuursector

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van het debat Voor alle Rotterdamse creatieve makers;

constaterende dat:

- de cultuursector opnieuw getroffen wordt door coronamaatregelen waardoor veel activiteiten geen doorgang vinden;

overwegende dat:

- vanwege de coronacrisis opnieuw noodsteun wordt verleend voor de culturele sector;
- niet alleen instellingen gesteund moeten worden met noodsteun maar ook de culturele makers;

van mening dat:

- bij annulering op korte termijn vanwege coronamaatregelen, een doorbetaling van makers gegarandeerd zou moeten zijn;

verzoekt het college:

- te onderzoeken of en in hoeverre culturele instellingen de financiering die zij ontvangen mede besteden om makers niet zijnde in loondienst door te betalen;
- de (juridische) mogelijkheden te bekijken om dit als voorwaarde voor noodsteun op te nemen;
- indien blijkt dat de makers niet zijn doorbetaald hiertoe aanvullende maatregelen te nemen;
- de raad te informeren over hoe hiermee in de toekomst om te gaan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Aalst. Nee? Ik had de heer Van Drunen voor Leefbaar Rotterdam, maar wellicht gaat het over. Mevrouw Mohamed-Hoesein gaat over. Wie mag ik

het woord geven? Eenmaal andermaal. Nee, de heer Koster had ik op mijn lijstje, excuses. Dan de heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Dank u voorzitter, omwille van de tijd maar ook vanwege de inhoudelijke bijdrage sluit ik me volledig aan bij de heer Engberts.

De **VOORZITTER**. Iemand anders? Wethouder Kasmi. Toch, mevrouw Walgenbach.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Voorzitter, ik was helemaal van slag. Ik denk: er komt nog een hele raad aan, maar dat is niet zo. Ja, de culturele sector heeft het zwaar. In Nederland, maar ook in Rotterdam. Wat D66 betreft moeten we er alles aan doen om hen steun te verlenen en we zijn ook hartstikke blij dat wij dat ook doen in Rotterdam. We hebben inmiddels € 1 miljoen noodsteun verleend. En daar was, ik kan het niet onbenoemd laten, een mooi nieuw coalitieakkoord gisteren, met € 170 miljoen structurele steun per jaar. Dat is het meeste ooit, de grootste investering ooit. En er komt een herstelplan, ook voor makers en zzp'ers landelijk. Ik hoop dat we daar ook in Rotterdam wat mee gaan doen, dus ik hoop ook dat de heer Engberts net zo verheugd is met dat nieuwe coalitieakkoord als dat wij dat zijn. Dat neemt niet weg dat met name de makers en de zzp'ers het heel erg zwaar hebben. De gemeente heeft al € 300.000,00 reeds verstrekt. Dat budget was op, als ik het goed heb begrepen, en ik hoor heel graag van de wethouder wat wij hier nu verder mee gaan doen om ook vooral deze makers en zzp'ers te ondersteunen. Via de instellingen zien we toch wel dat dat niet altijd bij deze mensen terechtkomt en daar moeten we wat aan doen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Voorzitter dank u wel. Ik kan redelijk kort zijn volgens mij. Ik wacht even de motie af, maar als ik even inga op wat er in ieder geval aan bijdrage is geleverd vanuit de heer Engberts, kan ik daar nu al op zeggen wat ik in ieder geval bereid ben te doen als dat de strekking is van de motie voorzitter. Dat is om in ieder geval voor nu onderzoek te doen en te kijken hoe die noodsteun die we beschikbaar stellen vanuit de gemeente, doorsijpelt naar de zzp'ers en naar de makers en of dat in voldoende mate gebeurt, ja of nee. In het gesprek heb ik als wethouder in ieder geval aangegeven aan de instellingen en met name ook de RCB-instellingen, om heel erg nadrukkelijk ook bij de opdrachtverlening goed te kijken richting zzp'ers en makers, omdat we die ook belangrijk vinden voor die infrastructuur. Ik heb het vertrouwen dat ze dat doen, maar toch denk ik dat zo'n onderzoek om te kijken hoe dat geld doorsijpelt, hoe wordt het besteed, dat kan ik omarmen wat mij betreft. Mocht dat ertoe leiden dat wij zien dat daar toch nog een gat is en dat er in die zin niet voldoende doorsijpelt richting de makers en zzp'ers, dan zal ik direct in gesprek gaan met diezelfde culturele sector om ervoor te zorgen dat de makers en zzp'ers beter daarin worden ondersteund. Dat kan ik in ieder geval toezeggen. De motie ligt nu ook voor me. Even kijken, ik kan hem grotendeels omarmen. Ik zit nog wel even met dictum 3: 'indien blijkt dat makers niet zijn doorbetaald', dan heb je het over het verleden. Daar moet ik dan even naar kijken. Maar in ieder geval, als het aankomt op hoe we het vanaf nu willen organiseren en dat de noodsteun goed geregeld moet worden, dan vindt u mij aan uw zijde wat dat betreft.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja voorzitter, u moet het inderdaad ook zo lezen: gebeurt het nu? Worden de mensen nu allemaal geannuleerd zonder dat er iets wordt doorbetaald? Ik denk dat het belangrijk is dat het om nu gaat. Inderdaad, in de zomer is er een landelijk onderzoek geweest door de Boekmanstichting, waaruit bleek dat die trickle down eigenlijk

niet werkt. Nu is er nieuw moreel appel gedaan door de minister. We kijken of dat dan hier wel gebeurt, maar als dat niet gebeurt hebben we het juridische instrumentarium om daar wel iets aan te doen en om dat nu te verbeteren. Ja, zo kunt u hem lezen.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Helemaal goed, dan heb ik hem goed begrepen en wij gaan kijken, onderzoeken hoe we dat met elkaar goed kunnen vormgeven, welke mogelijkheden daartoe zijn. In antwoord op mevrouw Walgenbach, ik was ook blij met het nieuwe coalitieakkoord, dat zal u niet verbazen, ook met de steun die structureel naar de culturele sector gaat. Er is ook al aangekondigd in het debat vorige week dat het kabinet ook gaat kijken naar hoe die noodsteun nu in elkaar zit en of dat niet op de een of andere manier verbeterd kan worden, ook juist met een beetje dezelfde intentie als de heer Engberts zei, om te kijken of we ook die zzp'ers en makers daarin voldoende kunnen meenemen. Vanuit de gemeente zijn wij zelf aan het nadenken over hoe wij in januari bij een volgende ronde, want er komt nog een volgende ronde coronasteun, ook van onze kant uit, eventueel ook daar iets nog richting zzp'ers en makers kunnen doen. Dat gaan we onderzoeken. Maar een lang verhaal kort, ik kan ondersteunen wat u zegt en ik ga daarmee voor u aan de slag. Dank u zeer voorzitter.

De **VOORZITTER**. Helder. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af.

*16.4 Debat over 'Tachtigjarigen staan een longontsteking op te lopen bij de GGD!',
aangevraagd door het lid Verkoelen*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar 16.4, Tachtigjarigen staan een longontsteking op te lopen et cetera. Ik heb behoefte aan een vicevoorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). We gaan verder met agendapunt 16.4. Debat 'Tachtigjarigen staan een longontsteking op te lopen bij de GGD!', aangevraagd door het lid Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dank u wel voorzitter. Ja, rillend van de kou, bibberend van ellende in rolstoelen, met rollators en hangend op stokken staan onze ouderen te verkleumen, wachtend op hun boosterprik bij diverse priklocaties. Het is natuurlijk geweldig dat er werk gemaakt wordt van de vaccinaties van ouderen, de boosterprik, maar dat moet toch echt op een menswaardige manier gebeuren. Nu heb ik daar natuurlijk direct actie op ondernomen richting de burgemeester toen ik de aanvraag deed, want het gaat er mij niet om om hier op donderdag een week later verhaal te halen en ondertussen onze ouderen in de kou te laten staan. Dus er is veel gebeurd, maar de allerbelangrijkste vraag die ik toch blijf hebben: ik hoor dat het nu ook is in Crooswijk, ik hoor dat het ook gebeurt in het Ikaazia, dus overal zie je met groten getale de ouderen verschijnen voor die prik. En de vraag aan de burgemeester is: wanneer komen er meer priklocaties voor de boosterprik? Dat is van groot belang voor onze ouderen. En hoe vangen we ze menswaardig op als er rijen ontstaan? Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel mevrouw Verkoelen. Mevrouw Van Aalst.

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr). Dank u voorzitter. Het is tenenkrommend om te zien dat er steeds weer lange rijen staan met ouderen bij Schuttersveld voor de boosterprik. Al eerder hebben we wachtrijen gezien, zoals vorig jaar bij Zestienhoven. Maar nu een jaar later zou men toch moeten hebben geleerd van deze taferelen? Geen afspraak, lijkt ons: de rij uit. Zie hier dan ook op toe. Afspraak maken is afspraak maken. Ook al is dat soms haast onmogelijk doordat de GGD-lijn overbelast is en niet iedere oudere online een afspraak kan

maken. Voorzitter, het kan toch niet zo zijn dat we onze ouderen, die echt niet allemaal helemaal fit zijn, door de halve stad sturen, noodgedwongen met het openbaar vervoer inclusief vaak een overstap, daar er momenteel maar één boosterlocatie is in heel Rotterdam? Met de auto staat men vaak muurvast door alle genomen verkeersmaatregelen en daarnaast is een Trevvel ook al geen zekerheid als men op tijd wil komen. Waarom zet het college dan ook niet een boosterprikbus in? Een boosterprikbus die langs de ouderencomplexen gaat, soortgelijk als onze eerder aangenomen motie 'Busje komt zo'. Daarnaast de vraag waarom de Huizen van de Wijk niet worden benut. Deze zijn voor de ouderen in eigen wijk vaak wel lopend bereikbaar. Daarom ook het dringende verzoek van Leefbaar Rotterdam om ouderen in hun vertrouwde omgeving, zonder lange wachtrijen, te vaccineren. Tot zover.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel mevrouw Van Aalst. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, wij waarderen de inzet van het college om werk te maken van de vaccinatie van onze ouderen. En dat moet inderdaad ook onder menswaardige omstandigheden gebeuren. De fractie van DENK zou het onacceptabel vinden dat onze ouderen rillend van de kou, bibberend van ellende wachten op een boosterprik. Voorzitter, het is inderdaad zo dat wij onze ouderen moeten beschermen, niet alleen tegen het coronavirus maar ook tegen longontsteking, ook tegen onderkoeling, dus voorzitter, we zijn dan ook blij dat naar aanleiding van deze signalen de GGD heeft ingezet om ouderen zorgvuldig en zorgzaam op te vangen bij de boosterpriklocaties, zo begrijp ik, met een warme kop koffie en thee, met een straalkachel, waar ze warmpjes bij kunnen zitten en in tenten, waar ze beschermd worden. Voorzitter, dat is heel goed nieuws. Ik hoop dat dat ook daadwerkelijk zal worden uitgevoerd en niet bij één boosterpriklocatie. Voorzitter, een punt van aandacht blijft echter ook de communicatie. Er wordt nog steeds één boosterpriklocatie gebruikt en vermeld op de website van de GGD. Maar de vraag is ook aan de wethouder, aan de burgemeester in dezen, hoe de boosterpriklocaties worden uitgebreid, op welke termijn dat is en vervolgens ook de vraag hoe de huisartsen hierbij worden ingezet. Voorzitter, daarnaast hebben wij signalen gekregen van ouderen die geen digitale afspraak kunnen maken in verband met een extra beveiliging die er zit op de DigiD. Uiteraard moeten de afspraken veilig worden gemaakt. Tegelijkertijd is deze extra beveiliging ook weer een extra drempel voor ouderen die net nu hebben leren werken met een corona-app of met een DigiD. Voorzitter, het maken van een digitale afspraak is uiterst moeilijk. Wordt daar ook op ingezet bij communicatie richting deze ouderen om hen daarbij te kunnen begeleiden? Tot zover.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel mevrouw Mohamed-Hoesein. Andere leden van de raad? Zo niet, dan geef ik het woord aan de burgemeester. Mevrouw Roest, sorry, ik had u niet zien bewegen.

Mevrouw **ROEST** (gl). Excuus voorzitter, het ging even mis. Voorzitter, ik heb eigenlijk één korte vraag in aanvulling op de vragen die al gesteld zijn door de collega's. Dat is in hoeverre de krapte op de arbeidsmarkt voor artsen en verpleegkundigen en dergelijke eraan heeft bijgedragen dat deze situatie bij Schuttersveld is ontstaan en de keuzes die wij moeten maken over waar we wel en geen testlocaties en vaccinatielocaties neerzetten. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, ik heb toch nog een klein vraagje. Ik kwam iets te laat binnen door de wisseling van de wacht, dus misschien heb ik het gemist. Ik heb zelf

ook wat mensen gesproken die een boosterprik hebben gehaald in Rotterdam. Die hebben niet hoeven wachten. Ik vroeg me ook af hoe structureel die wachtrijen zijn. Hoe groot is het probleem eigenlijk?

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel. Voor de zekerheid toch nog, andere leden van de raad? Zo niet, eenmaal, andermaal, naar de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Dank. Ik wil ook mevrouw Verkoelen dankzeggen voor het signaal dat ik kreeg, ongeveer tegelijkertijd met het signaal dat binnenkwam via Marcel Potters van het Algemeen Dagblad, die in de omgeving was en daar een tweet over heeft uitgestuurd. Daardoor was ik eigenlijk al gealarmeerd. Ik had al vrij snel door wat het probleem is. Het probleem is het enthousiasme onder de ouderen. Ja, dat is echt het probleem. Daar waar we klagen over, aan de jongere kant in Rotterdam, het gebrek aan belangstelling om te vaccineren. Maar vergeet één ding niet, dat programma gaat ook gewoon door en we hebben ook niet meer mensen die we nu moeten inzetten dan die we al hadden, dus dit komt er bovenop. Dat betekent aan alle kanten echt werkelijk alle hens aan dek, inclusief het leger en de huisartsen en alle anderen, en mensen die we hebben opgeleid afgelopen periode uit de zorg, om te kunnen prikken. Dit komt er bovenop. Dus het enthousiasme is eigenlijk het probleem. Vanochtend kreeg ik te horen dat een uur voor de opening van Schuttersveld er al mensen stonden. Toen mevrouw Verkoelen mij inseinde en het tweetje van Marcel Potters tot mij kwam, toen hadden we het probleem dat heel veel mensen, maar ook echt veel mensen kwamen zonder afspraak. Die dachten dat wat kon in Gouda en in Alphen aan den Rijn, nog steeds bestond, terwijl helder echt uitdrukkelijk gecommuniceerd was, ook via het NOS Journaal van 18.00 en 20.00 uur, de voorpagina's van Nederland: dat was eenmalig en we doen het ook niet meer. Dus ja, dan komen er dus mensen en dan zijn onze mensen op Schuttersveld zo vriendelijk mogelijk om te proberen om zelfs mensen zonder afspraak toch te accommoderen. Nou, voor je het weet staat er een rij binnen, maar ook een rij buiten. Daar was men natuurlijk niet op berekend, dat die rij buiten zou staan, omdat op grond van de gemaakte afspraken de capaciteit toereikend was om iedereen te kunnen bedienen. Als iedereen op het aangewezen tijdstip kwam, dan kun je de mensen gewoon afwerken en dan ontstaat er niet een rij buiten, niet noodzakelijkerwijs. Er is toen op ingegrepen, door de GGD maar ook door de Veiligheidsregio, met dank overigens aan de Veiligheidsregio en anderen, die daar tenten hebben geplaatst, er was zelfs chocolademelk uitgedeeld volgens mij. Inmiddels is er structureel een koffiemachine neergezet. Er zijn paraplu's aangerukt en er staat inmiddels een tent en ook stoelen. Maar wat we nu ook doen, is mensen zonder afspraak echt naar huis sturen. Want je moet wel toch op afspraak proberen te komen. Er waren ook mensen die 's middags een afspraak hadden, maar die dachten: nou, ik ga uit voorzorg toch 's morgens. Nogmaals, het probleem is hier dus enthousiasme. Mensen willen graag en Schuttersveld alleen was daar niet op berekend omdat de capaciteit nu eenmaal ook nodig is om ook nog prik 1 en prik 2 nog te blijven zetten. En daarvoor gebruiken wij, mevrouw Van Aalst zei er al iets over, die fijnmazige infrastructuur die we hebben op markten et cetera, die bestaat gewoon. Maar die doet prik 1 en prik 2, want elke dag zetten we nog echt honderden, misschien soms duizenden van die prikken. Maar er komt hulp. We gaan Ahoy inrichten en het AD heeft bericht vandaag, ik heb dat een beetje stiekem naar buiten gebracht toen ik sprak over het feit dat Ahoy niet geschikt is voor opvang van asielzoekers, omdat we de locatie nodig hebben voor de boostercampagne. Dus daaruit kon je concluderen dat Ahoy in beeld kwam. Maar Ahoy wordt 24 december voor het eerst in gebruik genomen en vrij snel wordt hal 2 in Ahoy ook in gebruik genomen. U weet, die hallen zijn immens groot, dus er zal daardoor veel capaciteit beschikbaar komen. Er komt ook de oude plek bij SS Rotterdam, die wordt ook ingericht. Daar wordt op de parkeerplaats een tent neergezet en daar verwachten we 22 december operationeel te zijn. 23 december komt er een boosterlocatie in onze onmiddellijke

regio in Albrandswaard bij het metrostation Hofhoek. En er volgen daarnaast nog twee weken later locaties in Schiedam en Capelle. Dus als je in Oost woont kun je ook naar Capelle, of als je in West woont kun je ook naar Schiedam. Die verwachten we twee weken later, dus zeg begin januari. Dan hebben we ook nog mensen die – u spreekt mij nu als voorzitter van de regio, ik ben regionaal verantwoordelijk nu – aan de noordkant van de stad doen we zaken met Haaglanden zodat mensen ook op andere plekken niet per se deze kant uit kunnen komen. Als je in Lansingerland woont loont het misschien de moeite om naar Zoetermeer te gaan en als je op een andere plek woont loont het misschien de moeite om naar Delft te gaan, zodat we min of meer met elkaar een regionale dekking hebben. Het klopt dat natuurlijk niet iedereen in staat is om digitaal een afspraak te maken. Bij mindervaliden gaan we aan huis. Ik was er getuige van dat mijn ouders ook een huisbezoek kregen. Ik vond het heel fijn dat dat dus ook kan. Maar het maken van een digitale afspraak is voor die mensen ingewikkeld. Ook dat heb ik mogen ervaren. En laat het nu zo zijn dat die zaterdag er ook een nationale storing was bij het maken van een telefonische afspraak. Ik kwam er gewoon niet doorheen omdat er in het systeem van het RIVM een storing was. Dus mensen kunnen ook een afspraak maken zonder een DigiD, door te bellen. Wat de mensen natuurlijk wel nodig hebben is een BSN-nummer. Ze moeten wel weten dat ze dat nodig hebben en dat staat op hun documenten, hun paspoort of rijbewijs, op die leeftijd vaak een identiteitskaart. Mensen gebruiken op die leeftijd ook niet altijd een paspoort. Mijn verwachting is dat wij snel, dat wil zeggen de komende twee weken, de capaciteit voor de booster gaan uitbreiden van 5000 per dag naar 10.000 à 15.000 per dag, dus twee tot drie keer zoveel. Dat is een immense opgave, want de opdracht is wel zo snel mogelijk in januari alle 18-plussers te hebben geboosterd. Dat is wel de opdracht die de minister heeft gegeven en die wij ook aanvaard hebben. Wij hopen natuurlijk dat dat lukt, dus alle inspanningen zijn erop gericht. Dat betekent dus ook dat we een beroep doen op alle mensen die kunnen prikken of die opgeleid kunnen worden om te gaan prikken, om uiteindelijk ook mee te gaan doen. En ik zeg nog een keer, we doen het naast de gewone campagne die nog altijd loopt om prik 1 en prik 2 te geven, want die is niet gestopt, die gaat gewoon door. En de fijnmazige infrastructuur waar u naar verwijst, die bestaat gewoon nog steeds, maar dan voornamelijk ook voor die categorie. Ik zou het fijn vinden om u, dan zijn we met reces hoor, maar om u toch ergens tussen kerst en oud en nieuw nog even een voortgangsbericht te sturen. Dan heeft u enig idee hoe het loopt en reces of geen reces, als burgemeester maar ook als voorzitter van de Veiligheidsregio, blijf ik gewoon in functie. Dat was het voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dank u wel voorzitter. Ik merkte zelf ook met het aanvragen voor de boosterprik, ik moet naar Leiden. Nu heb ik dat nog wel te doen, maar ik zou dat toch echt dramatisch vinden. Dus 10.000 tot 15.000, hartstikke mooi.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Heel goed. En ik ben eigenlijk heel blij met dit probleem. Meestal ben je er niet blij mee. Maar als het probleem enthousiasme is om te gaan vaccineren, word ik daar eerlijk gezegd wel blij van. Ik heb liever dit probleem dan het andere.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein, wordt u er ook blij van?

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ik ben altijd enthousiast wanneer mensen zichzelf willen beschermen, dus laten we dat vooropstellen voorzitter. Een vraag aan de burgemeester, kunnen mensen dan nu al bellen voor een nieuwe boosterpriklocatie? Kan daar al een afspraak voor worden gemaakt, of dat nog niet, pas als ze operationeel zijn?

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). De boosterlocatie is niet leidend. Het bouwjaar is leidend. Is jouw geboortjaar aan zet? En als mensen in het nieuws vernemen dat hun geboortjaar aan zet is, kunnen ze vanaf dat moment de telefoon pakken en een afspraak maken. Ze hoeven niet per se te wachten op een uitnodiging, want dat is vaak wat mensen denken: ik moet wachten op die papieren uitnodiging. Daar hoef je niet op te wachten. Ik heb die uitnodiging nog niet gekregen, maar mijn bouwjaar is aan zet, dus ik heb gebeld, dus er is een afspraak. Je hoeft dus niet te wachten op je schriftelijke uitnodiging. Maar vaak wordt er in het nieuws gemeld welk bouwjaar of welk geboortjaar aan zet is, en dan kun je gewoon bellen en een afspraak maken.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, ter verduidelijking van de vraag. Ik heb ouderen die mij de vraag hebben gesteld: ik wil specifiek in mijn buurt geprikt worden. Daar is de vraag dus op gericht. Kan dat op die manier?

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Dan kun je ernaar vragen. Als je belt en je zegt: ik wil een afspraak maken, dan kun je ook zeggen: mijn voorkeurslocatie is die locatie. Daar kun je je voorkeur voor uitspreken.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Mevrouw Van Aalst, u heeft nog een vraag?

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr). Ja, een vraag c.q. opmerking, dat er vanuit de gemeente misschien nog beter gecommuniceerd kan worden. Heel veel ouderen gaan ervan uit dat ze ook naar het Ikazia Ziekenhuis kunnen gaan omdat je daar binnen kan lopen voor een prik. Alleen kunnen daar geen boosterprikken gehaald worden. Maar je ziet heel veel ouderen die ervan uitgaan dat ze in het Ikazia Ziekenhuis terechtkunnen. Dus misschien vanuit de gemeente dat daar toch nog een bericht naartoe kan dat dat echt niet voor boosterprikken toegankelijk is.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ja, ik zal kijken met de afdeling Communicatie hoe wij nog wat preciezer berichtjes zouden kunnen rondsturen. Want inderdaad, voor prik 1 en 2 kun je gewoon ergens naar binnen lopen, maar hiervoor moet je echt een afspraak maken.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel burgemeester. Ik kijk even rond. Volgens mij zijn we klaar met dit debat. Voor we naar agendapunt 16.5 gaan, over 'Heijplaat met de handen in het haar', aangevraagd door het lid Van Drunen, gaan we eerst een kwartier pauze houden. Dat betekent dat we om 16.35 uur hier weer terug zijn.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

16.5 Debat over 'Heijplaat met handen in het haar', aangevraagd door het lid Van Drunen

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. Mag ik u vragen te gaan zitten. Aan de orde agendapunt 16.5, het debat 'Heijplaat met de handen in het haar'. Ik geef als eerste het woord aan de heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, dat het hommeles is op Heijplaat is duidelijk. De alom geliefde waterbusverbinding gaat verdwijnen en daar maken mensen zich terecht boos over. Niet alleen de 1450 bewoners van Heijplaat – ik moet even

op adem komen hoor, ik ben hiernaartoe gerend – maar ook de talloze studenten van het Techniek College. Zij kunnen straks niet meer met de fiets aan de hand van en naar het stadscentrum en dat steekt. De waterbus wordt vervangen door een elektrisch bootje waar alleen voetgangers op passen omdat dit duurzamer zou zijn. Voorzitter, dit gaat toch juist tot gevolg hebben dat mensen in de auto stappen? Het hele duurzaamheidsargument kunnen we dus gelijk overboord kieperen. De bedoeling is dat het elektrische bootje gaat aanleggen bij het Marconiplein en dat je dan vervolgens op een deelfiets stapt om je weg te vervolgen. Dubbel kassa dus. Voorzitter, dit riekt naar koppelverkoop en dat is bij wet verboden. Ik ben benieuwd hoe de wethouder hiernaar kijkt. Een ander punt betreft de communicatie van de gemeente met de bewoners. Bewoners hebben zelf een onderzoek uitgevoerd en de resultaten hiervan zijn door de gemeente terzijde geschoven. Ik heb dat onderzoek niet gezien en kan daarom ook niet beoordelen of dit terecht is. Ik ga er daarom ook geen verdere uitspraken over doen. Waar ik wel uitspraken over ga doen, is het feit dat de gemeente zelf een bewonersonderzoek heeft uitgevoerd, maar dit vervolgens als onbetrouwbaar heeft betiteld. Voorzitter, ik wil graag van de wethouder weten wat hier gebeurd is. Ik zal mijn vragen hierover even nummeren, zodat de wethouder ze ook een voor een kan beantwoorden en ze dus niet gegroepeerd hoeven te worden en de ja-nee-vragen kunnen ook gewoon met ja of nee beantwoord worden. Vraag 1: klopt het dat de gemeente een onderzoek onder bewoners heeft uitgevoerd? Vraag 2: klopt het dat dit onderzoek door de gemeente zelf als onbetrouwbaar is betiteld? Vraag 3: waarom is het resultaat van het onderzoek onbruikbaar? Vraag 4: waarom is er geen nieuw onderzoek gedaan toen de resultaten onbruikbaar bleken te zijn? Voorzitter, laat ik kraakhelder zijn. Leefbaar Rotterdam wil graag antwoorden op de vragen die ik zojuist heb gesteld. Maar wat we nog veel liever willen is gewoon een goede verbinding met Heijplaat. Mocht de beantwoording van de wethouder daar niet toe leiden, dan sluit ik niet uit in een tweede termijn daarover alsnog een motie in te dienen. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Wie mag ik het woord geven? Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, ook D66 vindt het eigenlijk heel moeilijk als de bewoners van Heijplaat niet meer met hun fiets naar de andere kant zouden kunnen. Maar ergens geloven we het ook niet, dat dit niet mogelijk gemaakt gaat worden. Want als één wethouder zich altijd voor de fietser heeft sterk gemaakt, is het wel deze wethouder. Dus ik wil toch nog wel eventjes vragen: spant u zich er nog steeds voor in dat deze mensen toch nog niet op een industrieterrein moeten aanlanden en dan daar een fiets of een scooter neer moeten zetten, maar dat ze echt nog met de fiets op een boot naar de overkant kunnen? Kunt u al iets zeggen of u daar wellicht een oplossing voor hen verwacht?

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank voorzitter. Het had de heer Van Drunen en Leefbaar Rotterdam wel gesierd denk ik, als hij in zijn betoog wel had gezegd dat met name het CDA en ook de ChristenUnie-SGP al in een eerdere fase schriftelijke vragen hebben ingediend, omdat wij echt wilden snappen hoe deze kwestie in elkaar zit. Dus de verwondering die er inderdaad bij de mensen op Heijplaat is, die hebben we al eerder onder woorden proberen te brengen met schriftelijke vragen. Daar hebben we ook antwoorden op gekregen. Goed dat hier nog steeds aandacht voor wordt gevraagd. Ik hoop heel erg van de wethouder te horen of er nog steeds openingen zijn om voor deze bewoners, toch een groeiende wijk van mensen die op een goede manier ontsloten willen zijn, op een manier die totaal past in de mobiliteitstransities van onze stad en dit college, of we die mensen nog verder tegemoet kunnen komen. Daarover hoor ik graag van de wethouder. Maar tot nu toe heb ik begrepen dat zeker in de laatste tijd er een forse stap is gezet, ook door de wethouder

en de gemeente om met mensen in gesprek te gaan en te kijken wat er nog mogelijk is. Tot nu was het nog participatie met een kleine p. Maar het begint nu serieus op participatie te lijken. Dus ik hoor heel graag van de wethouder hoe dat gaat. En nog één specifieke vraag. Ik heb begrepen dat op andere plekken vervoer over water met de fiets bijvoorbeeld richting Maastunnel, maar ook bij de Piekstraat geloof ik, wel mogelijk is. Waarom is het hier niet mogelijk? Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. Ik sluit graag aan bij de vorige twee sprekers. Ook mijn fractie heeft veel vertrouwen in het feit dat de wethouder dit nog voor elkaar kan krijgen. Ik heb eigenlijk alleen nog maar één aanvullende vraag. Dat is: wat hebben wij geleerd van het feit dat het uiteindelijk bij deze aanbesteding niet is gelukt om die fietser gelijk te regelen, want volgens mij is dat ook gewoon een omissie geweest aan de kant van de gemeente, maar inderdaad, het zou heel mooi zijn als we deze omissie zo snel mogelijk kunnen herstellen.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, dank u wel voorzitter, en goed dat het CDA ook nog even benadrukte dat we inderdaad al langer bezig zijn om aandacht te vragen voor dit probleem. De schriftelijke vragen waarmee we gestart zijn, de vele gesprekken die we ook hebben gevoerd met bewoners, met allerlei mensen die met dit onderwerp te maken hebben. Het houdt ons zeer bezig en ik weet zeker, de wethouder ook. Want de wethouder, kampioen Fietswethouder wat mij betreft, en iemand die vooroploopt in het ombuigen van de mobiliteit naar die van een moderne stad, waar de fietser en de voetganger centraal staan, het kan niet anders dan dat die ook veel aandacht heeft voor dit onderwerp, waarbij mogelijk bewoners niet meer met hun fiets kunnen oversteken. Ik heb twee vragen. Eén vraag is misschien enigszins een zijspoor, maar ik wil hem toch even gesteld hebben, namelijk het belemmerende feit dat ook de OV-kaart niet gebruikt kan worden voor het vervoer van Heijplaat naar Noord. Dat lijkt ons problematisch en wij vroegen ons af: is het ook mogelijk, heeft de wethouder ook mogelijkheden om toch die OV-kaart daar ook voor te kunnen introduceren? Dan de tweede, en die is eigenlijk al veel gesteld, zijn er toch nog mogelijkheden? Is er nog een mogelijkheid om met de bewoners in gesprek te blijven en ook met de watertaxi in gesprek te blijven, om toch te zoeken naar die mogelijkheid? En kan de wethouder aangeven dat ze daarvoor wil blijven gaan? Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Andere sprekers? Wethouder Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ja, zo gaat het beter. Dank u wel voorzitter, dank u wel raadsleden in deze raadsvergadering voor de gestelde vragen. Vervoer over water en op heel veel gebieden, een heel groot gebied van Rotterdam, hebben we dat aanbesteed. Dat vervoer over water is voor velen. En bij zo'n aanbesteding komen een hoop dingen om de hoek kijken en onder andere analyses die je van tevoren maakt. Je probeert het voor heel veel mensen goed te regelen, waardoor het misschien wel soms voor een aantal mensen wat minder goed uitpakt. De aanbesteding zoals we die hebben voorgelegd aan u is op onderzoek aan de voorkant gebaseerd geweest. Er is dus gekeken: wie moet waar naartoe varen, wanneer moeten mensen hun fiets meenemen en dat onderzoek is aan de voorkant gedaan. Daar is de aanbesteding op gebaseerd. Dus wij hebben aan de voorkant onderzoek gedaan naar waar lijnen waren, waar veel fietsers op werden vervoerd, of waar veel mensen de fiets nodig hadden. Dat is voorafgaand aan de aanbesteding gedaan. Er is ook gekeken met marktpartijen, want we hebben ook marktconsultatie gedaan, hoe je dat ook zo efficiënt

kunt doen, want vervoer over water is hartstikke duur zoals u weet. We willen ervoor zorgen dat er heel veel mensen gebruik van kunnen maken en dat ook zo optimaal mogelijk doen. Nu komen er bijvoorbeeld vanaf Katendrecht veel mensen aan gefietst die hun reis voortzetten aan de noordoever en andersom, dus daar is een fietsveer mogelijk gemaakt. Uit onderzoek bleek dat Heijplaat een eindbestemming is, dus ze gaan daar naar school, ze gaan daar naar het werk, op loopafstand van de aanlegplaats. Vandaar dat het niet nodig leek om daar in die aanbesteding per se met een fietsverbinding te werken. Het is leuk dat je daarnaartoe gaat, maar als je daar alleen je fiets parkeert is het zonde. Nu is er natuurlijk ook een kleine groep bewoners die daar nieuw is komen wonen, die de verwachting hadden, ook vanuit de projectontwikkelaar die daar reclame voor had gemaakt, dat het veer er op die manier altijd zou blijven. In 2019 was het niet verplicht om ook op die dienst fietsvervoer aan te bieden en in 2020 is de aanbesteding geweest, een duurzame aanbesteding met elektrisch vervoer en om te proberen zoveel mogelijk CO₂ te besparen en zo efficiënt mogelijk zoveel mogelijk mensen te vervoeren. Voor heel veel mensen, ook op Heijplaat, is dit een verbetering, want ze kunnen veel vaker. In plaats van twee keer per halfuur kunnen ze wel tot vier of zes keer per uur naar de andere kant, dus ze zijn veel beter ontsloten. Maar net voor een kleine groep die met die fiets zit en die daar bijvoorbeeld woont en die aan de andere kant verder wil naar school, die heeft daar last van. En die hebben ook bij ons aan de bel getrokken. Ook het CDA heeft dat gedaan en de ChristenUnie-SGP heeft dat gedaan, met vragen. Onder andere ook vragen naar het onderzoek. Dus waar de heer Van Drunen vraagt: is er nu onderzoek gedaan, ja, er is onderzoek gedaan. Er zijn tellingen geweest aan de voorkant, er is marktconsultatie geweest van tevoren en bewoners hebben zelf ook een enquête gedaan over de behoefte om fietsen mee te nemen. Wat je dan ziet is dat daar een discrepantie zit tussen de meetgegevens, want je kunt natuurlijk ook gewoon feitelijk meten hoeveel fietsers er nu daadwerkelijk naar de overkant worden gezet. En die verschillen. Wat wij gedaan hebben als gemeente, we hebben niet zozeer aan de gegevens van de waterbus getwijfeld, toen wij de uitvraag deden over vervoer. Maar wij dachten wel: we vinden het gewoon niet fijn als er met de enquête een discrepantie tussen zit, dus dat laten wij verder onderzoeken en we hebben OBI gevraagd om dat nog eens te bekijken. En op ons verzoek, niet omdat wij twijfelden aan de cijfers, maar omdat we daar gewoon wel nadere duiding van wilden hebben, hebben wij opnieuw een enquête opgesteld, of heeft OBI een enquête opgesteld in samenspraak met de bewonersorganisaties. Die gaat dan over het reisgedrag, om zo te kunnen vergelijken met die werkelijke reisgegevens die de waterbus geteld heeft. Dat ging dan vooral over het reisgedrag over de dag en het aantal fietsers, dus bijvoorbeeld per uur. De conclusie van dat onderzoek van OBI, onafhankelijk, was dat de daadwerkelijke reisgegevens de meest realistische voorspelling voor het toekomstige reisgedrag waren. Want bij een enquêtevraag: wilt u reizen met de fiets, vullen heel veel mensen ja in. Maar op de vraag: reist u ook daadwerkelijk met de fiets en je telt, dan komt er een andere uitslag. En we hebben OBI dus laten checken: waar moeten we nu die toekomstige aanbesteding het best op baseren? Dat was dus op die tellingen die de waterbus ons had aangeleverd. De daadwerkelijke reisgegevens zijn dus de meest realistische voorspelling. Daar zat niets onbetrouwbaars bij, maar we hebben gewoon echt netjes naar de bewoners toe een soort second opinion, een factcheck daarop willen doen. Ik denk dat dat gewoon ook heel belangrijk is. Dat is gedaan voor die aanbesteding, dus voor de uitkomsten ook. Weliswaar is er ook nieuwbouw op Heijplaat waar bewoners aan refereren. Maar verhoudingsgewijs is dat op beperkte schaal. Dit hebben we overigens ook uitgelegd in de schriftelijke vragen van de ChristenUnie-SGP, dus u kunt dat ook nog even rustig nalezen vanuit een eerdere fase. Dat neemt niet weg dat ik oog en oor heb voor die bewoners die zeggen: het maakt het voor ons hartstikke lastig. We konden vroeger naar het centrum en we komen nu uit op Marconiplein. Dat is voor een heleboel mensen prima, want daar stopt ook de metro en het deelvervoer waarmee je dan dat afstandje kunt overbruggen is gratis, dat wordt daar dan gewoon beschikbaar gesteld. Maar dat neemt niet weg dat een aantal mensen echt zeggen: joh, dit

maakt het voor mij ingewikkeld. Daarover ben ik in gesprek gegaan met de bewoners en ook ambtelijk was daar al verder gekeken en was er ook een pilotoplossing verzonnen om bijvoorbeeld naar de Wilhelminakade en de Wilhelminapier te varen, zodat mensen dichterbij het centrum zouden zijn en ook vandaar hun reis zouden kunnen voortzetten. Daarna heb ik nog een keer gesprekken gehad, want het leek mij namelijk een heel mooie oplossing en die kon ook juridisch en binnen die aanbestedingsregels en we hebben ook gekeken of er eventueel bijvoorbeeld compensatiemogelijkheden zijn, bijvoorbeeld een deelabonnement, of bijvoorbeeld misschien mensen tegemoetkomen met openbaar vervoer. Toch zeggen de mensen: wij vinden die fiets heel belangrijk. Ik heb in november zoals u weet een gesprek nog met de bewoners gehad. U heeft zelf gevraagd of ik daar een luisterend oor had. De bewoners zeiden: ja, we hadden de indruk dat de wethouder echt luisterde. Ja, want ik zag daar toch nog weer een lichtpuntje. Er zijn ook een heleboel lichtpuntjes afgevallen, bijvoorbeeld een sleepje meenemen voor de fietsers. Dat is allemaal niet haalbaar, dat is gevaarlijk. Maar we zijn aan het kijken of er eventueel daar nog lichtpuntjes in zijn. Als het makkelijk was, was er al ja als antwoord geweest. Het is ingewikkeld, juist om binnen juridische oplossingen te blijven en ook budgettair een beetje een normale oplossing te organiseren. Maar volgende week wil ik graag met de bewoners verder in gesprek. Ik heb volgens mij dinsdag de 21^e een afspraak met bewoners staan, om verder te kijken of de mogelijkheden, het laatste lichtpuntje dat ik zie daarin, of wij daar uit kunnen komen. Of dat ook voldoende tegemoetkomt aan de wensen van de bewoners. Dus ik zou graag dat gesprek met hen verder aangaan. Het is inderdaad wat de heer Segers zegt, participatie, aanvankelijk misschien met een kleinere p omdat er zo'n marktanalyse is gemaakt, maar zeker omdat bewoners aan de bel hebben getrokken met hun zorgen, is het echt wel participatie met een grote P geworden. We hebben zeer betrokken en zeer goed gemotiveerde bewoners aan tafel getroffen die echt goed willen meedenken. Ze hebben ook luisterende ambtenaren gevonden die echt werkelijk alle oplossingen aan het langslopen zijn. Daar willen wij ook graag ons gesprek over vervolgen met die bewoners. Dus ja, spant deze wethouder zich in? Zeker. Het moet wel binnen de aanbesteding, het moet binnen het budget. Waarom gekozen is voor een overzetten richting Marconiplein? Dat is niet zozeer omdat we mensen graag op een industrieterrein neerzetten. We verwachten daar overigens een flinke gebiedsontwikkeling hè, in de toekomst, maar het is een snellere oversteek. Nu zaten mensen, en zeker op elektrisch vervoer, daar doe je er iets langer mee, dus we willen ook zorgen dat er met een hoge frequentie een kortere oversteek is en dat heeft ook zo zijn voordelen. Ik heb aangegeven dat er dus aanzienlijk minder mensen op die lijn hebben gezeten qua fietsen en zeker omdat ze de fiets ook niet voor hun vervolgvervoer nodig hadden, dat dat een afweging is geweest. Ik ben echt overtuigd dat de aanbesteding zoals die gewonnen is door de watertaxi voor heel veel Rotterdammers, want we bedienen niet alleen het stukje Heijplaat, maar voor heel veel Rotterdammers een goede verbetering is. We zijn echt aan het zoeken naar ook die optimalisatie voor die laatste bewoners die daar nog niet voldoende voordeel van hebben. Dan denk ik dat we ons ontzettend inspannen als we niet alleen voor de grote groep kunnen optimaliseren, maar als we dat ook voor die kleinere groep kunnen doen. Op de OV-kaart, ik kijk eventjes of die waterbus nu wel of niet, even kijken hoor... Het abonnement op de deelfiets, dat moet ik even aangeven, dat is € 5,00 per maand op de deelfiets en alles wordt via de app gepland, geboekt en betaald. Daarom gaat dat niet via de OV-chipkaart. Dat deelfietselement, ik dacht dat u eigenlijk meer vroeg of het opstappen op de watertaxi met de OV-kaart kon. En volgens mij, ik ga even kijken of daar misschien nog even tussendoor... Volgens mij is daar een kleine spraakverwarring geweest. Ik kom daar nog eventjes bij u op terug om te kijken of dat mogelijk is of niet. Ik moet dat even controleren. Ik denk dat er voldoende over gezegd is. Ik kom graag naar u terug op het moment dat ik volgende week het gesprek met de bewoners heb gehad over de uitkomsten. Dan hoop ik u snel meer hierover te kunnen vertellen.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank voorzitter. Ik heb denk ik een onbeantwoorde vraag of ik heb hem net gemist. Dat was de vraag waarom het op andere plekken wel kan. En ik heb nog één kleine vervolgvraag, dat wil ik even checken bij de wethouder. Ik begrijp van bewoners dat zij de volgende keer dat u komt een petitie aan u willen aanbieden die door meer dan 1300 mensen getekend is. Die gaat specifiek over dat fietsen. Die hoeveelheid mensen zou ik geen kleine groep noemen, maar u zou dan op voorhand vermoeden, die willen dat misschien wel, maar die maken er eigenlijk geen gebruik van, want we hebben geteld. Dat zou dan nu uw stelling zijn. Dank.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Volgens mij hebben we al een keer eerder een petitie gekregen over Heijplaat en de hoeveelheid fietsers is – het klinkt misschien een beetje oneerbiedig, maar als ik in december met oud en nieuw vraag: hoe vaak gaat u volgend jaar naar de sportschool? Dan schat u dat hoger in dan dat u uiteindelijk daadwerkelijk naar de sportschool gaat. En er zijn heel veel mensen die positief zijn over het gebruik van de fiets en dat ook wel markeren. Maar daarom hebben we OBI dat ook nog een keertje laten checken: wat past nu in de prognose het meest feitelijk, en dat zijn de ervaringscijfers van het werkelijke gebruik, wat niet wegneemt dat er dadelijk een aantal mensen, bijvoorbeeld de studenten die net zo goed hun fiets aan de andere kant kunnen parkeren, dat we die in de toekomst niet meer kunnen faciliteren om die mee te nemen, maar wel bijvoorbeeld bewoners die voor hun reis met de fiets moeten vervolgen. Dus daar zoeken we naar een oplossing of dat mogelijk is. Op de vraag van de heer Segers, ik had aangegeven dat Heijplaat dus eigenlijk een eindbestemming is voor het gros. Maar bijvoorbeeld zo'n veerpontje zoals bij Katendrecht, dat is een doorgaande lijn, dus die moet je juist faciliteren, want dan moeten mensen hun reis sowieso met de fiets kunnen vervolgen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja, dank u voorzitter. Ik hoor wat de wethouder zegt over het aantal fietsers en wat dan uit onderzoek blijkt het daadwerkelijk aantal fietsers dat gebruikmaakt van die waterbusverbinding. Waar ik me alleen zo heel erg over verbaas, in deze collegeperiode staat alles in het teken van fietsen. Fietsen is goed, fietsen moet bevorderd worden. En dan juist afgaan op alleen maar het feit: ja, op dit moment maken er naar onze mening te weinig mensen gebruik van. Dan zou ik zeggen: hou dan juist die verbinding in stand om juist die drempel omlaag te brengen voor de mensen die van en naar Heijplaat reizen. Want dat kan net dat ene druppeltje zijn waarvan iemand zegt: weet je wat, deze week ben ik niet op de fiets gegaan, ik heb het afgelopen jaar nog totaal niet op de fiets gezeten, maar weet je wat, zodra het zonnetje schijnt stap ik weer op de fiets. En ja, vervoer over water is duur, dat klopt. Maar ja, we zijn nu eenmaal een stad die door tweeën gekleefd wordt door water. Dat is hetzelfde als wanneer je een bergdorp bent en je zegt: ja, die kabelbaan is duur, laat hem maar achterwege. Zo werkt het nu simpelweg niet.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Voorzitter, het is altijd mooi als er heel veel wijsheid achteraf wordt gesproken. Deze uitvraag en deze analyse is volgens mij in 2019 al aan u voorgelegd. Als u het echt belangrijk had gevonden, ook toen, of als u de mening niet had gedeeld dat Heijplaat een eindstation was en dat dat te weinig gebruikt zou worden, had u toen ook best daarover aan de bel kunnen trekken. Wat we nu doen is proberen een optimale, of een betere oplossing voor de bewoners te bewerkstelligen. Daarover gaan we in gesprek. Ik weet dat u ook graag fietst, ook andere vervoersmiddelen gebruikt. Laat ons

vooral eventjes volgende week nog met die bewoners spreken om te kijken of we tot een bevredigender oplossing komen dan tot nu toe is gelukt.

De **VOORZITTER**. Helder? Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af. Mijnheer Van Drunen?

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja, dank u voorzitter, want ik wilde in de tweede termijn een motie indienen, want ik ben blij dat de deur nog niet helemaal dicht is geslagen, maar ik zie toch te weinig lichtpuntjes. Omwille van de tijd zal ik even één punt uit de overwegingen en één punt van het dictum oplezen. De motie heet 'Heijplaat naar de haaïen?' Overwegende dat de waterbus niet onwelwillend schijnt te staan tegenover de mogelijkheid een alternatief te bieden voor de watertaxi, verzoekt het college met gezwinde spoed in overleg te treden met de waterbus en de bewoners van de Heijplaat om de mogelijkheid tot een alternatieve oplossing te onderzoeken en gaat over tot de orde van de dag.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Heijplaat naar de haaïen?

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december ter bespreking van Heijplaat met de handen in het haar;

constaterende dat:

- per 1 januari 2022 de waterbusverbinding wordt vervangen door een Watertaxi;
- deze watertaxi ver buiten het stadscentrum aanlegt, dit in tegenstelling tot de waterbus;
- de waterbus de mogelijkheid biedt om (bak)fietsen en scooters mee te nemen en de Watertaxi niet;
- een van de gebruikte argumenten betrekking heeft op duurzaamheid; de verbrandingsmotor van de waterbus zou ongewenst zijn;

overwegende dat:

- vele Rotterdammers, waaronder de bewoners van Heijplaat en de studenten van het Techniek College de huidige waterbusverbinding van levensbelang ervaren;
- het meenemen van de eigen (bak)fiets en scooter op de waterbus enorm gewaardeerd wordt;
- het autoverkeer tussen het stadscentrum en Heijplaat toe zal nemen als de waterbusverbinding wegvalt en het duurzaamheidsargument dus een averechts effect heeft;
- de waterbus niet onwelwillend schijnt te staan tegenover de mogelijkheid een alternatief te bieden voor de Watertaxi;

verzoekt het college:

- met gezwinde spoed in overleg te treden met de waterbus en de bewoners van de Heijplaat om de mogelijkheid tot een alternatieve oplossing te onderzoeken;
- hierbij ook de financiële consequenties in kaart te brengen;
- over het resultaat van het overleg te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. van Drunen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, ik had een ordepunt, maar dat kan denk ik zo nadat de wethouder gereageerd heeft.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we eerst naar de wethouder luisteren.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Voorzitter, ik zou best wel willen reageren en ik hoor alleen het dictum. Misschien mag ik de motie even zien, want de heer Van Drunen heeft deze motie niet van tevoren met mij gedeeld. Dat geeft niet, maar het helpt soms om te kijken of een motie überhaupt uitvoerbaar is, als je het dictum hebt kunnen lezen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ik wil er wel even op reageren als u mij toestaat. Ik wist nog helemaal niet of het nodig was om deze in te dienen, maar uw beantwoording valt mij tegen, dus vandaar dat ik deze nu indien.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ik vind het heel jammer, juist omdat ik in gesprek ben met de bewoners en eigenlijk al een hele tijd, ook op advies van het CDA en de ChristenUnie-SGP ook een oplossing probeer te werken, vind ik het jammer dat het antwoord u niet bevalt. U wilt hier vragen, en dan ga ik nog even het dictum langs, met gezwinde spoed in overleg te treden met de waterbus. De waterbus heeft deze aanbesteding niet gewonnen. De watertaxi is degene die levert en dat betekent dat je, of een nieuwe marktconsultatie moet doen, dat kan natuurlijk niet, dat heeft allemaal juridische gevolgen. Dus binnen de oplossingsmogelijkheden moet ik op het eerste onderdeel, het in gesprek gaan met de waterbus, deze motie ontraden. Want daarmee kan geen alternatieve oplossing worden onderzocht. Financiële consequenties in kaart brengen, dat hebben we recent ook gedaan op de beantwoording van de vragen van de ChristenUnie-SGP. Een extra dienst laten varen, dat kost tussen de € 300.000,00 en € 500.000,00. Dat heb ik in kaart gebracht, dus vandaar dat ik binnen de financiële juridische mogelijkheden naar andere oplossingen op zoek ben. Nou, over het resultaat van het overleg te rapporteren. Ik ga niet uw overleg doen. Ik ben in overleg met de watertaxi en met de bewoners. Daarover wil ik u rapporteren. Deze motie moet ik dus ontraden en ik kom graag zo snel mogelijk bij u terug na het gesprek met de bewoners, dat ik op 21 december heb. Nu moet hij weer naar...

De **VOORZITTER**. Hij kan nu worden gekopieerd. Dan gaan we naar de heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Dank u. Nu we toch de mobiliteitswoordvoerders in de zaal hebben, heb ik een ordevoorstel. Dat gaat over het samenvoegen van agendapunt 22, parkeernormen en het verkeerscirculatieplan. Dat is namelijk met deze woordvoerders en ook met deze wethouder. Met het oog op deze toch al volle agenda dacht ik, laat ik een klein efficiencyvoorstel doen door deze punten samen te voegen. En mochten mensen in tijdnood komen door het indienen van moties, daar enigszins coulant mee om te gaan, want ik begreep dat één partij vier moties had. Maar als we het op die manier doen, bespaart het in ieder geval weer een circus met een extra agendapunt.

De **VOORZITTER**. U bedoelt motie 20A?

De heer **TAK** (pvda). Nee, 22 en 25.1 zijn dat.

De **VOORZITTER**. Dit was een ordevoorstel.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, ik las net in de app dat een van de aanvragers van dit debat, mevrouw Van Groningen, dat niet wil, dus ik zou zeggen: laten we dat niet doen.

De **VOORZITTER**. Niet wil, niet kan. Oké, normaal gesproken volgen we gewoon de volgorde van de agenda. Eigenlijk kan uw verzoek alleen gehonoreerd worden als het schikt mijnheer Tak. Maar het schikt niet iedereen, dus ik zou zeggen: laten we het maar niet doen. Mevrouw Bokhove, dank u zeer. Dan bent u nog in het stadhuis vandaag. Dan gaan we naar een paar onderwerpen uit de hoek van de ruimtelijke ordening. We hadden agendapunt 15 uitgesteld op verzoek van mevrouw Verkoelen. Dan gaan we klein changement uitvoeren.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering.

15. Het voorstel tot wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021

De **VOORZITTER**. We gaan naar agendapunt 15, het voorstel tot wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021. Mevrouw Verkoelen. Ja, als u om uitstel vraagt krijgt u als eerste het woord.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Oké. Voorzitter, 50PLUS Rotterdam ziet deze opkoopbescherming al jarenlang aankomen. Het is het resultaat van een volledig falend woningbouwbeleid. Want al bij de start van deze woonvisie was te voorzien dat de wal het schip zou gaan keren. Het is onvoorstelbaar voorzitter, dat juist deze coalitie de woningmarkt deze marktkant heeft opgeduwd. En nu huilie huilie doen. Waar deze coalitie zelf de beleggers, de investeerders, de projectontwikkelaars volledig de vrije hand heeft gegeven. Zelfs onze wethouder moest knarsetandend erkennen dat het de spuigaten uitloopt. Maar zover gaan dat hij het ook een halt toeroept, nee zover gaat onze wethouder ook weer niet. Want tenslotte, die beleggers, die projectontwikkelaars en die opkopers zijn de beste maatjes van deze wethouder in zijn drang om van Rotterdam een yuppenstad te maken. Dus als het rijk signaleert dat er iets grandioos misgaat in ons land, en er een witteboordenmaffiabende bezig is de primaire levensbehoeften van mensen te kapen, waardoor de hele woningmarkt in het slot is komen te zitten, de jongeren en starters geen schijn van kans meer maken om voor een redelijke prijs hun wooncarrière te starten, senioren tegen onacceptabele prijzen kleiner moeten gaan wonen, woonwijken verziekt worden door enorme overlast omdat gewoon doodordinaire woonhuizen omgeturnd worden in slaaphokken, als het rijk dan komt met het idee dat er een opkoopbescherming moet komen en daarbij de gemeenten de vrijheid geeft om dat zelf handen en voeten te geven, dan staat onze wethouder heel trots te beweren voor elke camera die het maar wil opvangen, dat Rotterdam de eerste stad is die zich daarvoor inzet. Maar als je dan goed kijkt wat die Rotterdamse wethouder nu eigenlijk gaat doen, dan blijkt het slechts een schaamlapje te zijn. Een slap aftreksel van wat eigenlijk kan en moet gebeuren in onze stad. De criteria mogen de gemeenten zelf bepalen. En waar komt onze Rotterdamse wethouder mee? Onze wethouder beschermt pas de Rotterdammers tegen deze malafide praktijken als het om meer dan 1000 woningen gaat, als het meer dan 20% particuliere woningen betreft en als er een verschuiving over de laatste vijf jaar is geconstateerd. Resultaat: een verordening die slechts in veertien wijken van de 93 wijken gaat tellen. Kijkt u maar, veertien. En slechts een grens voor woningen met een WOZ-waarde van € 355.000,00. Een

verordening waar de beleggers, de projectontwikkelaars, de investeerders, vast en zeker een stevige toast op gaan uitbrengen tijdens de komende feestdagen. Voorzitter, als je ziet dat het zo fout loopt op de woningmarkt omdat alles onder de vingers van de gewone Rotterdammer opgekocht wordt, als je ziet dat de gewone Rotterdammer geen schijn van kans meer maakt om nog ergens tegen fatsoenlijke prijzen te kunnen gaan wonen, dan geldt er toch maar één randvoorwaarde voorzitter. Daar waar beleggers, investeerders en projectontwikkelaars onze woningen opkopen, daar moet opkoopbescherming gelden. Slechts één uitzondering kan 50PLUS daarop bedenken, en dat is als het huis dat te koop komt te staan zo duur is dat er geen normale Rotterdammer meer op gaat bieden. Wat de wethouder nu doet voorzitter, is volkomen willekeurig. Hij plukt wat wijken eruit, stelt een grens aan de WOZ-waarde van de woningen die een volkomen farce is, heeft daar wat idiote criteria bij bedacht en zegt tegen alle Rotterdammers in al die andere tachtig wijken: gaat u maar gerust weer slapen. Helaas niet in uw eigen huis, want die zijn opgekocht door de witteboordenmaffiabende die onze stad heeft overgenomen. Jammer wethouder, jammer. Kijkt u eens naar uw collega in Amsterdam. Die toont lef en gaat staan voor zijn stad. 50PLUS Rotterdam heeft negen amendementen om de verordening aan te scherpen. Eén amendement voor opkoopbescherming in alle wijken in Rotterdam, zeven amendementen in plaats van 93 die ik u had willen voorschotelen. Die zijn net zo willekeurig als de wethouder heeft gedaan. En één amendement dat net als Amsterdam de prijsgrens stelt op € 512.000,00.

De **VOORZITTER**. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Dank u wel voorzitter. Ik kwam even wat later binnen, maar ik ben wel gelijk warm door het betoog van mevrouw Verkoelen. Ik had wel even een vraag aan mevrouw Verkoelen. Ik heb de amendementen nog niet allemaal goed kunnen bekijken. Maar volgens mij gaat die wet per 1 januari in. Het is een nieuwe wet. Die is vrij revolutionair en er zitten heel veel juridische haken en ogen aan. Hij zou zelfs in strijd kunnen zijn met een inbreuk op het eigendomsrecht, dus daar moet je heel zorgvuldig mee omgaan. Mijn vraag aan mevrouw Verkoelen is, volgens mij heeft deze gemeente, de afgelopen jaren als je kijkt naar alle instrumenten die we hadden om in te grijpen ben ik ervan overtuigd dat we die met zijn allen met beide handen hebben aangegrepen. Nu doet u net alsof wij het allemaal maar hebben laten waaien als Rotterdam. We zijn nu de eerste stad die dit gaat invoeren. Je moet een goede juridische onderbouwing hebben. We weten helemaal niet of dat in 020 het geval is. Ik ben dus benieuwd waar uw onderbouwing op berust, op het moment dat je nu een opkoopbescherming in de hele stad zou invoeren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Voorzitter, het is alsof ik de wethouder hoor. Ik ga er niet op reageren, dit heb ik al vijf keer gehoord. Ik was klaar.

De **VOORZITTER**. Helder. Mevrouw Verkoelen heeft de volgende amendementen ingediend.

Amendement A. Eerste wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021(1)

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van 'Het voorstel tot wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021';

besluit:

het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

Paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming

Artikel 3.6.1 Toepassingsgebied

Het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:

a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot-IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud-Charlois (CBS buurt 1574);

te vervangen door:

Paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming

Artikel 3.6.1 Toepassingsgebied

Het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:

a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot-IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud-Charlois (CBS buurt 1574), Ru broek (CBS buurt 0814), Tarwewijk (CBS buurt 1571), Oude Westen (CBS buurt 0111), Cool (CBS buurt 0112), CS-kwartier (CBS buurt 0113), Nieuwe Werk (CBS buurt 0118), Dijkzigt (CBS buurt 0119), Delfshaven (CBS buurt 0320), Bospolder (CBS buurt 0321), Tussendijken (CBS buurt 0322), Spangen (CBS buurt 0323), Witte Dorp (CBS buurt 0328), Schiemond (CBS buurt 0329), Overschie (CBS buurt 0456), Agniese buurt (CBS buurt 0515), Liskwartier (CBS buurt 0534), Oude Noorden (CBS buurt 0534), Schiebroek (CBS buurt 0660), Hillegersberg-Noord (CBS buurt 0662), Molenlaankwartier (CBS buurt 0665), Nieuw-Crooswijk (CBS buurt 0836), Oud-Crooswijk (CBS buurt 0837), Struisenburg (CBS buurt 0847), Vreewijk (CBS buurt 1080), Katendrecht (CBS buurt 1085), Afrikaanderwijk (CBS buurt 1086), Feijenoord (CBS buurt 1087), Noordereiland (CBS buurt 1088), Beverwaard (CBS buurt 1290), Pernis (CBS buurt 1391), Kralingseveer (CBS buurt 1446), Ommoord (CBS buurt 1463), Zevenkamp (CBS buurt 1466), Zuidwijk (CBS buurt 1573), Wielewaal (CBS buurt 1575), Zuidplein (CBS buurt 1576), Pendrecht (CBS buurt 1577), Zuiderpark (CBS buurt 1578), Heijplaat (CBS buurt 1593), Hoogvliet Noord (CBS buurt 1692), Hoogvliet Zuid (CBS buurt 1699), Nieuw Mathenesse (CBS buurt 1926), Rozenburg (CBS buurt 2704); Stadsdriehoek (CBS buurt 01 10), Klein polder (CBS buurt 0451), Noord-Kethel (CBS buurt 0452), Schieveen (CBS buurt 0454), Zestienhaven (CBS buurt 0455), Landzicht (CBS buurt 0457), Provenierswijk (CBS buurt 0516), Blijdorpse Polder (CBS buurt 0558), Terbregge (CBS buurt 0664), Kralingse Bos (CBS buurt 0843), De Esch (CBS buurt 0845), Kop van Zuid-Entrepot (CBS buurt 1079), Oud-IJsselmonde (CBS buurt 1283), Lombardijen (CBS buurt 1284), 's Gravenland (CBS buurt 1444), Prinsenland (CBS buurt 1448), Oosterflank (CBS buurt 1467), Nesselande (CBS buurt 1468), Oud-Charlois (CBS buurt 1574), Strand en Duin (CBS buurt 1701), Dorp (CBS buurt 1702), Rijn poort (CBS buurt 1703), Spaanse Polder (CBS buurt 1853), Waal haven (CBS buurt 2194), Eemhaven (CBS buurt 2196), Waal haven-Zuid (CBS buurt 2198), Vondelingenplaat (CBS buurt 2295), Botlek (CBS buurt 2306), Europoort (CBS buurt 2307), Maasvlakte (CBS buurt 2308), Bedrijventerrein Rotterdam Noord-West (CBS buurt 2459),

Rivium (CBS buurt 2540), Bedrijventerrein Schieveen (CBS buurt 2650), Rozenburg (CBS buurt 2704), Noordzeeweg (CBS buurt 2705)."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Amendement B. Eerste wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021 (2)

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van 'Het voorstel tot wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021';

besluit:

het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

Paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming

Artikel 3.6.1 Toepassingsgebied Het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:

a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot-IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud-Charlois (CBS buurt 1574);

te vervangen door:

Paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming

Artikel 3.6.1 Toepassingsgebied

Het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:

a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot-IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud-Charlois (CBS buurt 1574), Ru broek (CBS buurt 0814), Tarwewijk (CBS buurt 1571), Tussendijken (CBS buurt 0322), Spangen (CBS buurt 0323), Agniesebuurt (CBS buurt 0515), Liskwartier (CBS buurt 0534), Oude Noorden (CBS buurt 0534), Schiebroek (CBS buurt 0660), Hillegersberg-Noord (CBS buurt 0662), Molenlaankwartier (CBS buurt 0665), Nieuw-Crooswijk (CBS buurt 0836), Oud-Crooswijk (CBS buurt 0837), Struisen burg (CBS buurt 0847), Vreewijk (CBS buurt 1080), Katendrecht (CBS buurt 1085), Afrikaanderwijk (CBS buurt 1086), Feijenoord (CBS buurt 1087), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Ommoord (CBS buurt 1463), Zuidwijk (CBS buurt 1573), Zuidplein (CBS buurt 1576), Pendrecht (CBS buurt 1577), Heijplaat (CBS buurt 1593), Hoogvliet Noord (CBS buurt 1692), Hoogvliet Zuid (CBS buurt 1699), Nieuw Mathenesse (CBS buurt 1926), Rozenburg (CBS buurt 2704)."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Amendement C. Eerste wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021 (3)

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van 'Het voorstel tot wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021';

besluit:

het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

Paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming

Artikel 3.6.1 Toepassingsgebied

Het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:

a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot-IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud-Charlois (CBS buurt 1574);

te vervangen door:

Paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming

Artikel 3.6.1 Toepassingsgebied

Het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:

a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot-IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud-Charlois (CBS buurt 1574), Tarwewijk (CBS buurt 1571), Tussendijken (CBS buurt 0322), Spangen (CBS buurt 0323), Agniesebuurt (CBS buurt 0515), Liskwartier (CBS buurt 0534), Oude Noorden (CBS buurt 0534), Schiebroek (CBS buurt 0660), Hillegersberg-Noord (CBS buurt 0662), Molenlaankwartier (CBS buurt 0665), Oud-Crooswijk (CBS buurt 0837), Struisenburg (CBS buurt 0847), Afrikaanderwijk (CBS buurt 1086), Feijenoord (CBS buurt 1087), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Ommoord (CBS buurt 1463), Zuidwijk (CBS buurt 1573), Zuidplein (CBS buurt 1576), Pendrecht (CBS buurt 1577) en Nieuw Mathenesse (CBS buurt 1926)."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Amendement D. Eerste wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021 (4)

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van 'Het voorstel tot wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021';

besluit:

het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

Paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming

Artikel 3.6.1 Toepassingsgebied

Het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:

a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot-IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud-Charlois (CBS buurt 1574);

te vervangen door:

Paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming

Artikel 3.6.1 Toepassingsgebied

Het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:

a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot-IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud-Charlois (CBS buurt 1574), Tarwewijk (CBS buurt 1571), Tussendijken (CBS buurt 0322), Spangen (CBS buurt 0323), Agniesebuurt (CBS buurt 0515), Liskwartier (CBS buurt 0534), Oude Noorden (CBS buurt 0534), Schiebroek (CBS buurt 0660), Hillegersberg-Noord (CBS buurt 0662), Molenlaankwartier (CBS buurt 0665), Oud-Crooswijk (CBS buurt 0837), Struisenburg (CBS buurt 0847), Afrikaanderwijk (CBS buurt 1086), Feijenoord (CBS buurt 1087), Zuidwijk (CBS buurt 1573), Zuidplein (CBS buurt 1576) en Pendrecht (CBS buurt 1577)."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Amendement E. Eerste wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021 (5)

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van 'Het voorstel tot wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021';

besluit:

het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

Paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming

Artikel 3.6.1 Toepassingsgebied

Het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:

a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot-IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt

0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud-Charlois (CBS buurt 1574);

te vervangen door:

Paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming

Artikel 3.6.1 Toepassingsgebied

Het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:

a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot-IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud-Charlois (CBS buurt 1574), Oude Noorden (CBS buurt 0534), Schiebroek (CBS buurt 0660), Hillegersberg-Noord (CBS buurt 0662), Molenlaankwartier (CBS buurt 0665), Struisenburg (CBS buurt 0847), Afrikaanderwijk (CBS buurt 1086), Feijenoord (CBS buurt 1087), Zuidwijk (CBS buurt 1573), Zuid plein (CBS buurt 1576) en Pendrecht (CBS buurt 1577)."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Amendement F. Eerste wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021 (6)

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van 'Het voorstel tot wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021';

besluit:

het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

Paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming

Artikel 3.6.1 Toepassingsgebied

Het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:

a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot-IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud-Charlois (CBS buurt 1574);

te vervangen door:

Paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming

Artikel 3.6.1 Toepassingsgebied

Het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:

a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot-IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661),

Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud-Charlois (CBS buurt 1574), Oude Noorden (CBS buurt 0534), Schiebroek (CBS buurt 0660), Molenlaankwartier (CBS buurt 0665), Struisenburg (CBS buurt 0847), Afrikaanderwijk (CBS buurt 1086)."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Amendement G. Eerste wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021 (7)

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van 'Het voorstel tot wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021';

besluit:

het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

Paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming

Artikel 3.6.1 Toepassingsgebied

Het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:

a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloem hof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot-IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud-Charlois (CBS buurt 1574);

te vervangen door:

Paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming

Artikel 3.6.1 Toepassingsgebied

Het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:

a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloem hof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot-IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud-Charlois (CBS buurt 1574), Oude Noorden (CBS buurt 0534), Schiebroek (CBS buurt 0660), Molenlaankwartier (CBS buurt 0665), Struisenburg (CBS buurt 0847)."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Amendement H. Eerste wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021 (8)

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van 'Het voorstel tot wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021';

besluit:

het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

Paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming

Artikel 3.6.1 Toepassingsgebied

Het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:

a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot-IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud-Charlois (CBS buurt 1574);

te vervangen door:

Paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming Artikel

3.6.1 Toepassingsgebied

Het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:

a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot-IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud-Charlois (CBS buurt 1574), Oude Noorden (CBS buurt 0534) en Struisenburg (CBS buurt 0847)."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Amendement I. Eerste wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021 (9)

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van 'Het voorstel tot wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021';

besluit:

het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

Paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming

Artikel 3.6.1 Toepassingsgebied

Het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:

b. de woonruimte heeft op het moment van inschrijving in de openbare registers van de akte van levering aan de nieuwe eigenaar een WOZ-waarde lager dan € 355.000,00;

te vervangen door:

Paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming

Artikel 3.6.1 Toepassingsgebied

Het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:

b. de woonruimte heeft op het moment van inschrijving in de openbare registers van de akte van levering aan de nieuwe eigenaar een WOZ-waarde lager dan € 512.000,00."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De amendementen zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja, dank u voorzitter. Het is positief dat de opkoopbescherming in een aantal wijken nu is vastgesteld op zestien wijken in plaats van zes wijken. We hebben ook een staatje gekregen dat in deze zestien wijken 88.000 woningen hiermee beschermd zullen zijn en dat is ongeveer 90% van wat er in die wijken aanwezig is aan woningvoorraad. Maar aan de andere kant is het staatje dat we hebben gekregen niet volledig en is het ook laat binnengekomen, dus ik wil daar even een motie voor indienen. De gemeenteraad hoort het college te controleren. In het geval van opkoopbescherming is het in dit geval heel moeilijk om dit goed te doen. We hebben niet de cijfers gekregen waarop het college zijn keuze voor de zestien wijken baseert. We hebben daarom in een commissievergadering één week geleden aan de wethouder gevraagd om een actueel overzicht te sturen van iedere Rotterdamse wijk met informatie over hoeveel procent van de woningen onder die nationale hypotheekgrens van € 355.000,00 valt en een overzicht per wijk waar de beleggers het meest actief zijn. De wethouder had beloofd deze informatie toe te sturen. Er kwam vanochtend een bericht binnen met alleen die zestien wijken daarop. Als je uitgaat van 39 wijken van heel Rotterdam, dan missen we er gewoon nog 23 en daar hadden we dus wel om gevraagd. Dus ja, ik verzoek het college beterschap te beloven en in de toekomst de gemeenteraad op tijd van goede informatie te voorzien, zodat inzichtelijk wordt hoe het college tot bepaalde besluiten is gekomen. Dan naar de inhoud. Als ik dus kijk naar wat we hebben gekregen, dan zijn dat zestien wijken. Maar aan de andere kant heeft Leefbaar Rotterdam ook veel berichten gekregen, ook vorige week in de commissievergadering, dat mensen uit andere gebieden ook vinden dat hun wijk onder die opkoopbescherming moet gaan vallen. We hebben mensen gehad uit Struisenburg, Kralingen, Zuiderterras, bij het Zuidplein, Agniesebuurt. Je kan bijna alle wijken in Rotterdam wel opnoemen, waar de mensen ook om opkoopbescherming vragen. Dus ik heb hiervoor ook een motie gemaakt, en die verzoekt het college een gedegen onderbouwing voor te bereiden om vanaf 1 juli 2022 opkoopbescherming in te voeren in Struisenburg, Zuidplein, Provenierswijk, Agniesebuurt, Bospolder-Tussendijken, Spangen, Zuidwijk, Noordereiland, Ommoord, Zevenkamp, Het Oude Noorden en alle wijken en buurten waar veel bewoners vragen om opkoopbescherming, en daarbij ook de woninggrens te verhogen naar bij voorkeur € 450.000,00 in plaats van de NHG-grens van € 355.000,00, omdat daarmee de grens van het waterbedeffect waarschijnlijk omhoog zal schuiven naar eengezinswoningen. En om die niet ten prooi te laten vallen aan beleggers, deze ook mee te nemen. Dat is mijn tweede motie. Daarnaast heb ik nog een aantal concrete vragen aan de wethouder. Op het staatje staat dat dus de wethouder zegt dat hiermee 33% van de woningvoorraad onder de € 350.000,00 is beschermd in de stad. Wat gebeurt er met de andere 67% oftewel 181.000 woningen die wel opgekocht kunnen gaan worden door beleggers? Vraag 2 is: waarom is het criterium gekozen om alleen wijken aan te wijzen waar meer dan 1000 woningen staan die onder die € 350.000,00 vallen. Waar komt dat criterium van 1000 woningen vandaan? En mijn derde vraag is: wat vindt de wethouder van de uitspraak van minister Ollongren van deze week of al iets eerder, dat in Amsterdam in principe de hele stad onder de opkoopbescherming mag vallen, mits goed onderbouwd. Dat zijn mijn vragen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. De gemeenteraad kan het college in geval van opkoopbescherming niet goed controleren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december ter bespreking van 'de start van opkoopbescherming';

constaterende dat:

- voor toepassing van de opkoopbescherming zestien wijken zijn aangewezen waar de opkoopbescherming geldt: Bergpolder, Blijdorp, Bloemhof, Carnisse, Groot-IJsselmonde, Het Lage Land, Hillegersberg-Zuid, Hillesluis, Kralingen-Oost, Kralingen-West, Middelland, Nieuwe Westen, Oud Mathenesse, Oud-Charlois, Rubroek en Tarwewijk;
- op basis van twee criteria de gemeente zestien wijken heeft aangewezen. De toegepaste woningmarktcriteria, zoals het aandeel woningvoorraad dat particulier verhuurd wordt (absolute aantallen), het procentuele aandeel van de woningvoorraad dat particulier verhuurd wordt en de procentuele groei particuliere verhuur sinds 2015. De toegepaste leefbaarheidscriteria zijn, zoals verhuisgeneigdheid en de fysieke- / veiligheids- / sociale index (minimaal 2 van de 3 < 100%);

overwegende dat:

- de gemeenteraad het college hoort te controleren. In het geval van opkoopbescherming is het voor een raadslid zeer moeilijk om dit goed te kunnen doen. Raadsleden hebben namelijk niet de cijfers gekregen waarop het college zijn keuze voor de zestien wijken baseert. Leefbaar Rotterdam vroeg daarom, in de BWB van 8 december 2021, aan de wethouder om een actueel overzicht te sturen van iedere Rotterdamse wijk met informatie over hoeveel procent van de woningen onder de NHG-grens van € 355.000,00 vallen en een overzicht per wijk waar beleggers het meest actief zijn. Deze cruciale cijfers ontbraken namelijk. De wethouder deed de toezegging informatie te sturen;
- het heel jammer is dat deze toezegging veel te laat en maar half is nagekomen. Vlak voor de bespreking van opkoopbescherming tijdens de raadsvergadering van 16 december werd er wat informatie gestuurd naar de raad. Dit was te laat en bij lange na niet volledig. Er kwam een overzicht van de zestien wijken en niet van alle wijken in Rotterdam. Zo is het zeer moeilijk om te controleren hoe het college tot deze zestien wijken is gekomen. De gemeenteraad kan zo zijn taak niet uitvoeren;

verzoekt het college:

- beterschap te beloven en in de toekomst de gemeenteraad op tijd van goede informatie te voorzien, zodat inzichtelijk wordt hoe het college tot bepaalde besluiten is gekomen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.W. van Putten

Motie 2. Veel Rotterdammers willen ook opkoopbescherming in hun wijk

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december ter bespreking van 'de start van opkoopbescherming';

constaterende dat:

- voor de toepassing van opkoopbescherming zestien wijken zijn aangewezen waar de opkoopbescherming geldt: Bergpolder, Blijdorp, Bloemhof, Carnisse, Groot-IJsselmonde, Het Lage Land, Hillegersberg-Zuid, Hillesluis, Kralingen-Oost, Kralingen-West, Middelland, Nieuwe Westen, Oud Mathenesse, Oud-Charlois, Rubroek en Tarwewijk;

- de wet aangeeft dat Rotterdam in heel de stad opkoopbescherming kan invoeren, mits de gemeente dit goed onderbouwt. Dit betekent dat de gemeente moet aantonen dat er in de gehele stad sprake is van schaarste en/of leefbaarheidsproblematiek door de opkoop van de woningen. Zo mag ze ook zelf onderbouwen tot welke WOZ-waarde koopwoningen in het goedkope en middeldure segment vallen. Zo wil Amsterdam overal opkoopbescherming invoeren en een grens van € 512.000,00 hanteren;

overwegende dat:

- de afgelopen weken veel Rotterdammers hebben aangegeven dat zij ook opkoopbescherming in de wijk willen. Zo heeft de gebiedscommissie Kralingen laten weten dat ook Struisenburg toegevoegd moet worden, omdat er in de buurt veel verkamerd is. Ook de VvE van het Zuidterras op Zuidplein wil opkoopbescherming, omdat daar namelijk in de afgelopen tijd veel appartementen verbouwd en vervolgens verhuurd zijn. Ook de wijkraad van de Agniesebuurt heeft een brief gestuurd met het advies om daar opkoopbescherming in te voeren. Daarnaast ontving Leefbaar Rotterdam uit Bospolder-Tussendijken, Provenierswijk, Spangen, Zuidwijk, Noordereiland, Ommoord, Zevenkamp en het Oude Noorden een luide roep om opkoopbescherming;
- nu geldt opkoopbescherming vanaf 1 januari volgend jaar in zestien wijken bij huizen tot een WOZ-waarde van € 355.000,00. De grens moet volgens Leefbaar Rotterdam omhoog, zodat de huizen boven deze grens, zoals eengezinswoningen, niet ten prooi vallen aan beleggers die deze opknippen en onderverhuren;

verzoekt het college:

- een gedegen onderbouwing voor te bereiden om vanaf 1 juli 2022 opkoopbescherming in te voeren in Struisenburg, Zuidplein, Provenierswijk, Agniesebuurt, Bospolder-Tussendijken, Spangen, Zuidwijk, Noordereiland, Ommoord, Zevenkamp, het Oude Noorden en andere wijken/buurtten waar veel bewoners vragen om opkoopbescherming;
- de woningwaardegrens daarbij te verhogen, bij voorkeur naar € 450.000,00 in plaats van de NHG-grens van € 355.000,00;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.W. van Putten

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, woningen zijn geen handelswaar. Een woning is om in te wonen, een dak boven je hoofd is een eerste levensbehoefte. Met de opkoopbescherming wordt gezorgd dat mensen die op zoek zijn naar een koopwoning om er zelf in te wonen daarop meer kans maken. In dit voorstel worden zestien wijken aangewezen waar de opkoop van woningen voor verhuur geen kans meer krijgt. Van Blijdorp tot Bloemhof, van Middelland tot Kralingen-Oost gaat deze bescherming gelden voor woningen met een waarde lager dan € 355.000,00, zodat de woningen alleen mogen worden verkocht aan Rotterdammers die er zelf gaan wonen en een verbod op opkoop voor verhuur van kracht wordt. In een tijd dat in onze stad 38% van de woningen werd gekocht door investeerders die niet zelf in de woningen wonen, is dat wat GroenLinks betreft broodnodig. Goed dus dat dit college in Rotterdam met zestien wijken die stap naar voren zet. Maar daarmee zijn we er nog niet. Dat ben ik eens met mijn collega's. De urgentie blijft groot, ook voor wijken waarvoor de opkoopbescherming nu nog niet wordt ingesteld. Daarom vragen we ook aan het college hoe het die druk op de ketel blijft houden en ons als raad daar ook in

meeneemt om over een halfjaar meer wijken aan te wijzen, zoals de bewoners die daarvoor hebben ingesproken al hebben bepleit. Daarvoor dienen we dan ook graag mede de motie van D66 in, 'Wel effect maar geen waterbed', om de werking te monitoren en de urgentie te blijven voelen om de opkoopbescherming uit te breiden. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Dank u wel voorzitter. Vandaag bespreken we het raadsvoorstel om in zestien wijken in Rotterdam de zogenaamde opkoopbescherming in te voeren, als eerste stad van Nederland. Het voorstel betekent concreet dat in zestien wijken woningen tot de NHG-grens vanaf 1 januari niet meer kunnen worden gekocht om te verhuren, in goed Nederlands het zogenaamde 'buy to let'. D66 is hier een groot voorstander van. Want de afgelopen jaren werden er te veel woningen opgekocht als verdienmodel, maar niet om in te wonen voor starters en mensen met een middeninkomen, die nu moeilijk aan een woning kunnen komen. De markt is verstoord, de gemeente als marktmeester moet haar rol pakken. De noodzakelijke onderbouwing om zestien wijken te selecteren is gebaseerd op de woningmarktcriteria, schaarste- en leefbaarheidscriteria. Dat is duidelijk, want het voorstel staat op gespannen voet met het eigendomsrecht. Maar het is eigenlijk al gevraagd door de heer Van Putten en ik sluit me daarbij aan. Kan de wethouder toch nog een keer toelichten hoe de criteria gewogen zijn en wat de overwegingen zijn geweest? We hebben nu wat meer informatie dan in de commissie en wat dat ook betekent als juridische onderbouwing. Zoals velen hebben wij ook de zorg dat er een waterbedeffect kan plaatsvinden naar andere wijken of zelfs de hele stad, vanaf het moment dat de opkoopbescherming is ingegaan in zestien wijken. Je voelt het nu al aan eigenlijk. Als dat zo is, zien wij graag dat de opkoopbescherming in meer Rotterdamse wijken gaat gelden, of zelfs in de gehele stad als dat noodzakelijk blijkt. Daarom dien ik een motie in, mevrouw Kockelkoren zei het al, samen met de ChristenUnie-SGP, CDA, VVD en GroenLinks, waarin verzocht wordt een mogelijk waterbedeffect strak te monitoren en indien er op basis van die monitoring ongewenste effecten optreden meerdere wijken of zelfs de gehele stad onder de opkoopbescherming te laten vallen en daarover een voorstel te sturen naar de raad. Dit moet dan inderdaad goed juridisch onderbouwd zijn, enzovoort, enzovoort. Het doel is uiteindelijk om starters en mensen met een middeninkomen een eerlijke kans op de Rotterdamse woningmarkt te geven. Goed, en dan sluit ik me toch nog even aan, maar dat gaat mevrouw Faber zo nog even vertellen, dat wij ook de motie steunen van de VVD om tot een goede voorlichtingscampagne te komen.

De **VOORZITTER**. De heer De Roon heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Wel effect, maar geen waterbed

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking het voorstel tot wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021;

constaterende dat:

- landelijke regelgeving het per 1 januari 2022 mogelijk maakt om een opkoopbescherming in te voeren;
- het college plannen heeft om deze opkoopbescherming van toepassing te laten zijn op zestien Rotterdamse stadswijken, maar niet op de gehele stad;
- de juridische mogelijkheid van een stadsbrede invoering pas rond de zomer van 2022 bekend is;

overwegende dat:

- het van belang is om een zo groot mogelijk bestand van onze woningvoorraad bereikbaar te houden voor starters en middeninkomens;
- opkoopbescherming in delen van de stad kan leiden tot een waterbedeffect in andere delen van de stad waar de opkoopbescherming nog niet van kracht is;

verzoekt het college:

- vanaf 1 januari strak te monitoren op het waterbedeffect van de opkoopbescherming in wijken die niet onder de verordening vallen;
- indien er op basis van gedegen monitoring en analyse ongewenste effecten zichtbaar zijn, een stevig juridisch onderbouwd voorstel (op basis van schaarste en leefbaarheid) naar de raad te sturen, waarbij, indien noodzakelijk, meerdere wijken of de hele stad onder de opkoopbescherming kom(en)(t) te vallen;
- hierover terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.C.J. de Roon, T.J. Vonk, B.C. Zandberg, J.A. Faber en A. Kockelkoren

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Voorzitter, we zijn blij dat wij als eerste stad van Nederland de opkoopbescherming gaan invoeren. Zorgvuldig en snel, complimenten aan het college. Andere steden praten erover, ze twitteren erover, soms heb je het idee dat de communicatieafdeling van sommige andere steden de enige afdeling is die echt levert. Maar wij doen het gewoon en daar gaat het om. Wij zijn er blij mee. Maar het zal u niet vreemd voorkomen als ik zeg dat we toch graag hadden gezien dat we de hele stad hadden kunnen beschermen. Maar zestien is al meer dan de vijf of zes waar wij eerst dachten dat we op uit zouden komen. Maar we willen de effecten heel nauwkeurig in de gaten gaan houden, wat dit betekent voor de wijken die nu niet beschermd worden. Daarom staat onze handtekening ook onder de motie die zojuist door D66 is ingediend. Ten slotte voorzitter, sta ik nog even stil bij de Mathenesserweg. Dat was namelijk de weg die ons triggerde om in actie te komen tegen verkamering en voor opkoopbescherming. Het is een weg die nu niet beschermd wordt. Het is ook lastig, want deze weg ligt in twee wijken. Dat maakt het extra gecompliceerd en dat bracht ons op het idee: is het ook mogelijk om bijvoorbeeld ook straten aan te wijzen? We hebben eerder in deze raad het woord stadsacupunctuur verzonnen en we dachten: kan het ook toegepast worden bij deze opkoopbescherming? Het tweede, daaraan gekoppeld, is: zou je ook een soort van 50m-criterium kunnen invoeren, wat we bij verkamering doen? Zijn dat ook instrumenten die we kunnen inzetten om nog preciezer deze stad te kunnen beschermen tegen beleggers? Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Faber.

Mevrouw **FABER** (vvd). Dank u wel voorzitter. Vanaf 1 januari mag het, de opkoopbescherming. Een prachtig middel en hulde aan de wethouder en de betrokken ambtenaren die alles op alles hebben gezet om die opkoopbescherming meteen in zestien Rotterdamse wijken te kunnen invoeren. Is de opkoopbescherming een wondermiddel? Nee, dat is het zeker niet. Het is een van de maatregelen die we hebben om de problemen op de woningmarkt aan te pakken. De problemen verschillen en dat betekent ook verschillende maatregelen die je moet kunnen inzetten, waaronder dus de opkoopbescherming. Wat mij de

afgelopen weken opviel, is dat er naast heel veel positieve reacties ook onjuistheden over de opkoopbescherming worden verkondigd en ik hoor dat ook vandaag weer in deze raad voorzitter. Daarnaast is er bij bewoners onbegrip. Waarom niet in mijn wijk? De opkoopbescherming zou toch voor huizen tot misschien wel € 500.000,00 moeten kunnen worden opgelegd? Ja, dat laatste kan niet, omdat de wet dat nu eenmaal niet toelaat. Er geldt een maximaal bedrag, gekoppeld aan de NHG-grens en de WOZ-waarde. Dat ze in 020 proberen in strijd met de wet te handelen, dat betekent niet dat we dat in Rotterdam ook gaan doen. Wij willen een opkoopbescherming die standhoudt, ook als de rechter onze verordening gaat toetsen. En met de amendementen van 50PLUS gaat dat sowieso niet lukken. Om iedere onduidelijkheid...

De **VOORZITTER**. De heer Engberts wil u een vraag stellen.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, die uitspraak vond ik opmerkelijk, want volgens mij heeft de minister zelf gezegd dat dit feitelijk binnen de grenzen van de wet kan, wat Amsterdam doet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Faber.

Mevrouw **FABER** (vvd). Of de rechter erin meegaat, dat is natuurlijk de vraag, maar dat is aan de rechter en niet aan ons.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik hoorde u duidelijk zeggen dat ze in Amsterdam tegen de wet in willen gaan en dat moeten ze daar maar weten, maar dat kunt u niet onderbouwen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Faber.

Mevrouw **FABER** (vvd). U weet ook dat de woningmarkt in Amsterdam een heel andere is dan in Rotterdam, dus ja, die nuancering breng ik dan nu hierin aan. In ieder geval om iedere onduidelijkheid, en u ziet het, ook hier is volop onduidelijkheid, om in ieder geval het onbegrip van bewoners weg te nemen, vinden wij het als Rotterdamse VVD van belang dat er een duidelijke informatiecampaignede komt over de opkoopbescherming in Rotterdam.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts persisteert nog.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik was nog niet helemaal, want ik hoorde een nuancering, maar ik begreep niet zo goed welke nuancering. Wat Amsterdam doet, mag feitelijk binnen de wet. De enige manier waarop dat zou kunnen blijken, dat ze te ver gaan is als de rechter daar, wanneer er een zaak aanhangig wordt gemaakt, dat vindt. Maar op dit moment kan het gewoon binnen de grenzen van de wet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Faber.

Mevrouw **FABER** (vvd). Om terug te komen op die informatiecampaignede, daarvoor dient de VVD dan ook een motie in, die mede ondertekend is door D66. Verder moeten we uiteraard goed blijven monitoren op veranderende omstandigheden, onder meer om een waterbed te voorkomen. Dat is de reden waarom wij medeondertekenaar zijn van de motie van D66.

De **VOORZITTER**. U krijgt een vraag van mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nou, meer een opmerking. Ik wil wel even de heer Engberts ondersteunen. De VVD kletst nu gewoon hè. De wet wordt bepaald door de

minister, geen rechter zal erop in gaan zetten. En ik vind wel dat dat even duidelijk gesteld moet worden, want anders gaan we hier dus de onwaarheden waar mevrouw Faber het over heeft, juist uitstrooien door de VVD.

De **VOORZITTER**. Wenst u hierop te reageren mevrouw Faber? Nee? Mevrouw Faber laat het lopen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Faber heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Opkoopbescherming duidelijk voor alle Rotterdammers

“De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op donderdag 16 december ter bespreking van agendapunt 15 het voorstel tot wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad;

constaterende dat:

- het college voornemens is om vanaf 1 januari 2022 de opkoopbescherming in te voeren in delen van Rotterdam;

overwegende dat:

- het invoeren van de opkoopbescherming gebonden is aan verschillende wettelijke criteria;
- het voor Rotterdammers nu nog onduidelijk is waarom hun wijk niet is geselecteerd;
- de opkoopbescherming geldt voor huizen met een WOZ-waarde van maximaal € 355.000,00, het voor Rotterdammers onduidelijk is hoe deze grens is bepaald;
- deze onwetendheid leidt tot frustratie en onbegrip bij de Rotterdammers;

verzoekt het college:

- een informatiecampagne te starten, waarin onder meer een technische uitleg wordt gegeven over de opkoopbescherming zoals hoe de opkoopbescherming werkt, wat de criteria zijn en waarom deze criteria van toepassing zijn. En om hierbij tevens te communiceren over mogelijke evaluatiemomenten;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.A. Faber, R.C.J. de Roon en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, dank u wel. 1 januari starten we met de opkoopbescherming in zestien wijken. Dit zijn wat ons betreft mooie eerste stappen om woningzoekenden in Rotterdam te beschermen tegen beleggers die op de loer liggen om de woningen weg te kapen voor de neus van een ieder die probeert te starten op de Rotterdamse woningmarkt. Mijn complimenten dan ook aan de wethouder dat hij dit slagvaardig heeft opgepakt. En ik benoem expliciet ook de wethouder, die hiermee aan de slag is gegaan. Maar we zijn er nog niet voorzitter. Want hoe blij wij ook zijn met deze ontwikkeling, wij maken ons nog steeds enorme zorgen over het waterbedeffect dat kan optreden omdat beleggers hun slaatje wellicht in andere wijken van Rotterdam gaan proberen te slaan. Die discussie hebben we de vorige keer al gevoerd. Het lijkt me onnodig om die nu opnieuw te voeren voorzitter. Maar ik wil toch wel even aandacht vragen voor een

ander probleem dat wellicht zou kunnen ontstaan en ik kom ook meteen met een motie om dat eventueel te kunnen oplossen. Op dit moment zijn er particuliere woningen die aangeboden worden voor een hoge huurprijs en als wij oprecht de nieuwe huizenzoekers die markt op willen laten gaan, dan is het ook goed om aan de voorkant een toetsing te laten plaatsvinden voor die huurprijzen. Wat wij nu zien is dat particuliere verhuurders hun huis aanbieden voor heel hoge huren, waardoor heel veel woningzoekenden daarvoor niet in aanmerking kunnen komen of heel veel moeten betalen voor een simpele woning, en ook vaak er een angst ontstaat om bijvoorbeeld de Huurcommissie in te schakelen om een huurprijs te bepalen aan de hand van de huurpunten, om het zo te noemen. Het zou fijn zijn om dat, met name bij de particuliere woningen, aan de voorkant te doen en er daarmee aan de voorkant ook een prijsbepaling ontstaat alvorens een woning op die markt wordt aangeboden tegen een hoge huurprijs. Dus wij dienen dan ook graag een motie in om te onderzoeken wat de mogelijkheden daarin zijn voorzitter. Dank u.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Bescherm huurders tegen te hoge huurprijzen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van agendapunt 15, het voorstel tot wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021;

constaterende dat:

- particuliere verhuurders ook een rol spelen in de aankoop van woningen;
- een deel van deze woningen in het middensegment particulier verhuurd wordt;
- er vele excessen en ontwikkelingen plaatsvinden op de particuliere verhuurmarkt waarbij particulieren tegen veel te hoge huurprijzen woningen in het middensegment aanbieden;

van mening dat:

- de betaalbaarheid van woningen in het middensegment in Rotterdam onder druk staat;
- het waarborgen van langdurige toegankelijkheid en beschikbaarheid van woningen in het middensegment in Rotterdam van groot belang is;
- woningen in het middensegment betaalbaar moeten blijven voor het huisvesten van middengroepen in Rotterdam;
- voorkomen moet worden dat nieuwe verhuurders komen die te hoge huurprijzen gaan vragen voor woningen in het middensegment waardoor de excessen op de verhuurmarkt verder zullen toenemen;

verzoekt het college:

- de mogelijkheden te onderzoeken om eigenaren die een particuliere woning willen aanbieden op de Rotterdamse woningmarkt, eerst te laten toetsen door bijvoorbeeld de Huurcommissie om tot een redelijke huurprijs te komen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. In de aanloop naar dit debat zijn er eigenlijk twee lijnen. Aan de ene kant: wat goed dat we dit meteen doen. Enorm veel steun voor de opkoopbescherming. En tegelijkertijd: waarom nu niet overal in de stad? Zoals ze bijvoorbeeld in Amsterdam dat dan doen, we hebben het net al genoemd. Ja, Rotterdam is Amsterdam niet. Normaal kletsen ze vooral in Amsterdam, en nu lijken ze zoveel verder dan wij, hoe kan dat nou? Volgens mij komt dat omdat die woningmarkt daar natuurlijk nog veel hysterischer uit de bocht is gevlogen dan hier. Wij zouden natuurlijk ook wel het liefst de hele stad willen, maar wij snappen de beperkingen die de wetgever heeft neergelegd in termen van schaarste en leefbaarheid en de onderbouwing daarvan. Belangrijk is wel om het waterbed te voorkomen, het is al door een aantal anderen genoemd. En wie weet komen we uiteindelijk op een landelijk dekkende opkoopbescherming omdat het waterbed steeds verdergaat, maar we steunen dus vooral ook de motie van D66 om het waterbedeffect te voorkomen en te kijken hoe dat gaat en zodra we dat merken om dan ook in te kunnen grijpen. We zijn het overigens ook eens met de vraag vanuit Leefbaar Rotterdam naar de keuze vooral voor de onderbouwing van de criteria. 1000 woningen, waarom dan niet 500? Tot slot nog een vraag aan de wethouder die nog niet genoemd is. De wet heeft een addertje onder het gras. Buy to let is verboden, maar keep to let mag wel. Huidige eigenaren in de gebieden waar de opkoopbescherming geldt mogen ook zeggen: ik koop een andere woning, daar ga ik wonen en ik ga mijn eigen woning verhuren. Dat mag en er is door sommige experts ook al op gewezen dat het risico bestaat dat huisjesmelkers hun kans zien om een dealtje te sluiten. Ik geef jou bedrag X per jaar en dan ga ik jouw huis verhuren en dat mag dan volgens de wet. Maar hoe gaan we daar zicht op krijgen en hoe zorgen we ervoor dat het niet gebeurt? Want dan schieten we per saldo niet zoveel op met die opkoopbescherming en vooral mensen die dat misschien helemaal niet willen, worden verleid om verhuurder te worden en komen dan in een onhandige situatie terecht, om het maar zo te zeggen.

De **VOORZITTER**. De heer Büyükcifci.

De heer **BÜYÜKCİFCİ** (nida). Ja voorzitter, ik denk dat ik aansluit bij heel veel van wat er gezegd is. In ieder geval goed dat dit gebeurt, dat we opkoopbescherming invoeren. Ook NIDA had natuurlijk gezien dat het veel breder wordt ingevoerd. Ik kan ook niet zo goed volgen waarom deze criteria zijn gekozen, dus een terechte vraag vanuit Leefbaar Rotterdam. Wat ons betreft zou de schaarste in de stad al voldoende aanleiding moeten geven om het stadsbreed door te voeren. Volgens mij biedt de wet daartoe ook mogelijkheden. Waarom dan ineens nog andersoortige criteria worden aangehaald om te zeggen: alleen deze zestien wijken lijken daarvoor in aanmerking te komen. Dat kunnen wij niet heel erg goed volgen, dus ik ben benieuwd naar de reactie van de wethouder daaromtrent. Ook de keuze voor die WOZ-waarde, dat dat gemaximeerd is op die NHG-grens. Waarom dan daarvoor gekozen is en waarom niet dus daar ben ik ook heel erg benieuwd naar. Een vraag aan de wethouder is ook hoe er wordt gehandhaafd hierop. Ik lees in ieder geval dat er beboet kan worden. Bij de eerste overtreding een bedrag van € 8.000,00. Ik kan me ook heel goed voorstellen dat heel veel beleggers gezien de huizenprijzenontwikkeling in ieder geval dat ze soms misschien daar ook businesscaseachtige scenario's in bedenken en dat maar gewoon voor lief nemen, dat soort boetes. Dat hoop ik niet hoor, dat daar zo'n soort werking van uit zal gaan, maar ergens zijn ook in deze gekke markt natuurlijk dit soort kosten-batenanalyses. Een ander punt, het sluit een beetje aan op de vraag van de heer Engberts, maar het is een andersoortige. Zijn we inderdaad ook alert op mogelijke nadelige gevolgen van deze wet, want we omarmen hem heel erg en bejubelen hem, we zijn er blij mee et cetera, et cetera. Maar zou het ook niet, hopelijk niet in ieder geval, een soort leegstand in de hand kunnen werken? Bijvoorbeeld iemand koopt een huis op, maar verhuurt het niet, want er geldt verhuurverbod. Er geldt niet

een opkoopverbod, maar er geldt een verhuurverbod. Je mag het niet verhuren voor drie of vier jaar lang uit m'n hoofd gezegd, in ieder geval enkele jaren lang. Zou het niet zomaar kunnen zijn dat dan maar voor gekozen wordt en niet wordt verhuurd en dat een pand ineens leeg komt te staan? Dat is gewoon even iets wat mij topt, ik hoop dat de wethouder deze angst in ieder geval bij mij weet weg te nemen. Want dan zouden we alleen maar nog meer leegstand in de hand kunnen werken en dat hoop ik in ieder geval niet te bereiken. Beleggers zijn dan misschien wel in staat om dan de verhuurinkomsten die ze mislopen dan maar voor lief te nemen, want de prijzen stijgen toch, en dan halen ze zo toch wel hun buit binnen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Wenst iemand nog het woord? De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja voorzitter, dank u. Wij zijn blij met de opkoopbescherming en wij zullen ook voor het voorstel stemmen. Wij komen nog wel met een amendement. Dat dienen wij nu in. Om de wijken tegen de opkoop van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid te beschermen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement J. Bescherm de wijken tegen het NPRZ

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van het Raadsvoorstel over eerste wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021;

besluit:

het Ontwerpbesluit eenentwintigste wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Rotterdam 2012 als volgt te wijzigen:

I

1. Artikel 3.6.3 onderdeel f te schrappen.
2. Navolgende bepalingen in dit artikel te vereenvoudigen.

II

1. Artikel 3.6.5 onderdeel 5 te schrappen.
2. Navolgende bepaling in dit artikel te verduidelijken.

III

1. Artikel 3.6.6 als volgt te herschrijven:
"De vergunning, bedoeld in artikel 3.6.2, kan worden ingetrokken indien niet langer wordt voldaan aan de criteria, genoemd in artikel 3.6.3, onderdelen a tot en met g."

IV

1. De toelichting over Artikel 3.6.3 onderdeel f te schrappen."

w.g. R.T.J. van der Velden

Toelichting:

De voorgestelde wijziging van de verordening betekent dat hele woonblokken nog steeds kunnen worden opgekocht door het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ). Wij willen dat niet, omdat het een voorbode is van ingrijpende herhuisvestingsproblemen, inzet

van instrumenten als de Wet voorkeursrecht gemeenten en, als slot op de deur, onteigening. Het is maakbaarheidspolitiek van de verkeerde soort.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u voorzitter. Ik heb eerder in deze zaal gezegd: ik ben er helemaal klaar mee. Dat was tijdens het actualiteitendebat dat was aangevraagd over de effecten van buy to let in de stad. En dat ben ik ook. Toen was ons beeld: we brengen zes wijken onder die opkoopbescherming. En nu is het beeld zestien. Dus we hebben knoepert hard gewerkt om te doen wat nodig is en dat gaan we ook doen en vandaag schrijven we in dat opzicht geschiedenis. Dat deel ik wel met de heer De Roon. We gaan een instrument inzetten dat zeer zwaar is, zeer zwaar. Ik ben gebeld door Duitse media om te vragen hoe dat nu kan, ingrijpen op het eigendomsrecht. En toch maakt de wetgever het mogelijk en we gaan het ook doen, want het is nodig. Maar, zegt de wet ook, wel onderbouwd. Maar vandaag, en daar ben ik wel heel blij mee, gaan we als raad aan de kant staan van de starters die een plekje zoeken in hun stad en die er niet tussen komen. Dat is wat we vandaag doen en daarmee schrijven we geschiedenis als eerste stad van Nederland. Ik wil stilstaan bij een aantal vragen die gesteld zijn. Toch ook nog even stilstaan bij hoe we nu kijken naar die woningmarkt als totaal, om toe te lichten hoe we tot die criteria komen en hoe we tot deze wijken komen. Ik denk dat daar een aantal van uw vragen zitten. Als wij nu kijken naar die totale Rotterdamse woningvoorraad, dan is 45% corporatievoorraad, 24% is particuliere huur en 31% is eigenaar-bewoners. Dat is hoe die Rotterdamse woningvoorraad op dit moment in elkaar zit en dat wijkt af van het landelijk gemiddeld, namelijk minder eigenaar-bewoners dan landelijk, meer corporatievoorraad dan landelijk. Maar die particuliere huur is niet per definitie verkeerd. Dat heb ik in de commissie ook toegelicht. Je hebt als stad Rotterdam ook particuliere verhuur nodig. Dat is de plek waar mensen uitstromen na een sociale woning. Dat is de plek waar mensen terechtkomen na een scheiding. Het is de plek waar studenten hun eerste plekje in de stad vinden. Dat is de plek waar dat middensegment huur, waar zo'n tekort aan is, uiteindelijk een beetje aan het groeien is. Daar moet je dus ook zorgvuldig mee omgaan. Tegelijkertijd zien we nu de excessen. En deze wet biedt ons de kans om gebiedsgericht, wijkgericht, die excessen, waar dat aantoonbaar te herleiden is tot buy to let, om dat fenomeen te bestrijden. Dat is wat we doen. In die zestien wijken, brengen we een derde van die Rotterdamse woningvoorraad onder. Ik wil het toch nog maar een keer zeggen. Een derde van de Rotterdamse woningvoorraad. Dat is echt gigantisch veel. En iets over die WOZ-waarde. Het is een WOZ-waarde van € 355.000,00. Dat is dus niet de verkoopwaarde, die kan hoger zijn. Dat is het eerste. Ten tweede, als we nu kijken naar alle huizen in Rotterdam, dan valt 88% nog steeds onder die WOZ-waarde. Dat zegt wat over onze woningvoorraad in Rotterdam, hoe gek dat ook is in deze tijd, dat we toch nog steeds de goedkoopste grote stad van Nederland zijn ten opzichte van andere steden.

De **VOORZITTER**. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Dat laatste wil ik... U zei 88% van de Rotterdamse woningen valt onder die grens. Is dat ook de reden waarom voor die NHG-grens gekozen is? Die WOZ in Rotterdam en in Amsterdam bijvoorbeeld voor veel meer. Kunt u daar nog een toelichting op geven?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ja, op dat punt wilde ik nu aankomen, want daar hebben we dus heel goed naar gekeken. De wet zegt ook dat je dit moet doen om betaalbare woningen in het middensegment te beschermen. Dat woord wordt ook gebruikt. Hoe je dat definieert qua prijs, laat de wet vrij. Dan ga je vervolgens kijken naar je eigen lokale situatie. Ik heb bijvoorbeeld ook gekeken naar de systematiek die Amsterdam toepast. Zij hebben gekeken naar hoeveel huizen er eigenlijk verkocht worden. Ze delen dat in in vijf vlakken en de onderste 60%, daarvan zeggen ze: dat is onze definitie van middensegment en dan komen ze boven de € 500.000,00 uit. Doe ik die exercitie in Rotterdam, dan kom ik rond de € 300.000,00 uit, dus lager dan onze eigen definitie die we in alle beleidsstukken hebben, ook over middenhuur en middenkoop en de woonvisie, van wat middensegment is. Dus als je deze prijs toepast op Rotterdam, dan zet je hem eigenlijk heel hoog en stevig in, is mijn beleving. Dan iets over die criteria. Er wordt gezegd gebiedsgericht en goed onderbouwd. In de schriftelijke vragen zegt de minister, inderdaad, in theorie kun je inderdaad feitelijk uitkomen op de hele stad, mits je dat gebiedsgericht goed opbouwt, maar dan moet je een heel stevige onderbouwing hebben. En heb je die niet op de wijken, dan loop je het risico dat je verordening geheel of gedeeltelijk onderuitgaat. Dat hebben we eerder meegemaakt, dus je moet echt van goeden huize komen. Ik sta hier vandaag all-in met wat ik kon onderbouwen. All-in. Van zes naar zestien in korte tijd. Dus dat wil ik toch ook nog wel benadrukt hebben. Die criteria verder, we hebben gekeken naar aantallen in absolute aantallen. Hoeveel particuliere verhuur is er in de wijk. We hebben dat ook relatief gemaakt. Dat zijn beide gemiddelden. Om aan te sluiten bij de gemiddelde Rotterdamse woningvoorraad. En we hebben gekeken naar: is er een groei die significant herleidbaar is, waarbij je ziet dat de eigenaar-bewoner steeds het onderspit delft en er steeds meer particuliere verhuur, buy to let, in een wijk komt. En die drie criteria bepalen het poortje waar je door moet.

De **VOORZITTER**. De heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja, ik wil nog één keer de wethouder op de urgentie wijzen. In 2020 ging 38% van alle verkochte woningen in Rotterdam naar beleggers.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ik neem aan dat u refereert ook aan de cijfers die destijds op Rijnmond zijn gepubliceerd naar aanleiding van onderzoek. Die ken ik ook en ik heb in de commissie ook toegelicht dat als je daarin duikt, en je kijkt naar wat er feitelijk gebeurt in de praktijk, dan zie je dat beleggers aankopen, maar dat dat vaak ook huizen zijn die al in de beleggershuur zaten. Verhuur naar verhuur. Je ziet ook dat kleine beleggers soms huizen verkopen en dat het weer teruggaat naar eigenaar-bewoner. Dat gebeurt ook. In de wijken waar we de ergste toename zien van buy to let, want dan moet je eigenlijk gaan salderen, zien we jaarlijks een afname van 1,5-2%. Dat zijn de ergste wijken. Een afname van eigenaar-bewoners ten opzichte van particuliere verhuur van 1 à 2%. Dus je moet ook door die cijfers heen kijken en die moet je salderen met elkaar. In deze wet zit trouwens ook de wettelijke uitzonderingsgrond dat als een huis al verhuurd is of in de verhuurportefeuille zit nog steeds verkocht mag worden aan een belegger om in een verhuurportefeuille te houden. Dus dat gaan we in dat opzicht ook niet voorkomen. Wat we wel kunnen gaan doen is ervoor zorgen dat onze starters een eerlijkere kans krijgen in het geweld aan geld dat er nu op die markt is.

De **VOORZITTER**. De heer Büyükcifci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Voorzitter, eigenlijk een heel simpele vraag. Erkent de wethouder dat er sprake is van schaarste aan betaalbare woningen in onze stad?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Nee, dat ontken ik niet.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Dan is de vervolgvraag: is dat al niet voldoende aanleiding om te zeggen: we gaan die opkoopbescherming stadsbreed doorvoeren?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Nee, zo zit het niet en daar hebben we juridisch ook goed naar laten kijken. We hebben destijds voor heel de stad moeten beargumenteren ook met een RIGO-onderzoek dat er sprake is van schaarste om de verordening overeind te houden. Maar omdat deze wet ook specifiek spreekt over wijken, gebiedsgericht, goed onderbouwd en causaal verband, of in ieder geval oorzaak buy to let, moeten we daar meer specifiek naar kijken. Dit is de onderbouwing die ik kan leveren. We zijn de eerste stad van Nederland die dit gaat doen, niemand heeft dit ooit gedaan, maar we gaan het wel gewoon doen, vanaf 1 januari. En we gaan de komende tijd ook gewoon heel goed in de gaten houden hoe dit uitpakt in de stad, wat het doet qua waterbedeffect. Meerderen van u hebben daarop gewezen. Dat zit niet alleen in prijs, maar dat zit ook in de wijken en de buurten. We gaan kijken wat andere steden doen, we gaan daarvan leren, maar we gaan ook kijken en monitoren wat de effecten zijn op de particuliere verhuur, want die verhuur is niet per definitie fout. Goede verhuurders die gewoon een redelijke prijs vragen, zich houden aan het woningwaarderingssysteem, dat heeft soms ook voordelen. Die huurmarkt heb je nodig in Rotterdam. We hebben het in de commissie ook gehad over de Vitaliteitskaart waaruit blijkt dat er stadswijken zijn waar de opgave qua renovatie, herstel, isolatie, funderingen heel groot is. Dat kun je niet altijd afwentelen op eigenaar-bewoners en dan is het soms ook fijn dat er particuliere verhuurders zijn die wel het investerend vermogen hebben, zodat het niet allemaal op de stad aangewend wordt en wij hier weer met Wvg's en onteigeningsbesluiten aan de slag moeten. Dus we moeten daar ook de verstandige dingen blijven doen.

De **VOORZITTER**. De heer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Voorzitter, ik probeer goed te volgen wat de wethouder aangeeft. Mijn vraag was inderdaad of de wethouder erkent dat er schaarste is. Ja. En vervolgens zegt hij: we moeten dat gebiedsgericht kunnen onderbouwen. Ja, volgens mij heb je voldoende aanwijzingen, voldoende bewijzen om per gebied te kunnen zeggen dat er gewoon sprake is van schaarste, ook op gebiedsniveau. Is dat dan niet voldoende reden om te zeggen: we gaan hem gewoon stadsbreed invoeren? Die roep is er vanuit de gemeente. Volgens mij wordt die heel breed gedragen. Ik zie ook collega-raadsleden die heel erg zoekende zijn, van: oké, volgens mij moeten we hier genoeg mee nemen want het zal juridisch allemaal wel goed onderbouwd zijn et cetera, et cetera. Terwijl er echt wel een brede oproep is vanuit de raad om hem gewoon stadsbreed in te voeren. Ik denk dat de wet wel die mogelijkheid biedt. Er is sprake van schaarste. Voer hem gewoon breed in en laten we op die manier onze stad ook gewoon duurzaam open houden en betaalbaar houden voor starters. Want daar gaat het uiteindelijk om.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u voorzitter. Ik deel die redenering van de heer Büyükcıfci om twee redenen niet. Laat ik een analogie maken. Is er sprake van leefbaarheidsproblemen in Rotterdam? Ja. Voeren wij overal in Rotterdam de Rotterdamwet in? Nee, dat doen we niet. Dat doen we gebiedsgericht en dan kijken we waar dat moet. Dat is één. En twee, mijn betoog is er juist op gericht dat het goed moet, die verordening moet overeind blijven staan, het moet gebiedsgericht. We moeten het goed onderbouwen, die prijs moet goed onderbouwd zijn, dat moet stand houden bij de rechter. Dus als je nu zegt: doe maar heel de stad, of doe maar een paar extra wijken, dan loop je het risico dat je geen verordening meer hebt, dus dat gaat gewoon niet.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Voorzitter, heeft de wethouder een poging gedaan om het juridisch te toetsen, als we hem stadsbreder zouden invoeren? Graag een ja of een nee daarop.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ik heb mijn stinkende best gedaan om te doen wat mogelijk is. Ik zat een aantal weken geleden nog op zes wijken, ik zit nu op zestien wijken. Ik ben ervan overtuigd, ook met de wetsteksten in de hand, er staat gebiedsgericht, wijkgericht onderbouwen. Dat is wat we hebben gedaan met deze criteria. Meer dan dat heb ik nu niet. Ja, ik sta hier all-in. We brengen een derde van de woningvoorraad onder deze regeling.

De **VOORZITTER**. De heer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Voorzitter, mijn vraag was of de wethouder het vooraf al juridisch heeft laten toetsen door een jurist, gewoon ernaar laten kijken. Is dit een mogelijkheid, kunnen we dit doen, ja of nee, dat was mijn vraag. Ik heb daar geen antwoord op gekregen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). We hebben onze eigen juristen en beleidsmedewerkers hiernaar laten kijken. Dit is een unieke wet, hij is nieuw, hij is ook niet langs de Raad van State gegaan. Hij is er gewoon in geamendeerd door de Kamer, dus we hebben ook geen guidelines aan die kant. We hebben het te doen met de teksten die er liggen. Dit is gewoon onze overtuiging. We hebben afstemmingsoverleg met Binnenlandse Zaken. Zij hebben ook steeds aangegeven dat dat buurtgerichte, wijkgerichte, ontzettend belangrijk is in de onderbouwing. En dat er ook een risico is dat, en dat schrijft de minister ook, dat als je dat niet goed onderbouwt, je gehele verordening onderuitgaat. Daar heb ik het op dit moment mee te doen. Misschien is het goed om straks bij de monitoring en het vervolg daar wat langer bij stil te staan hoe we daar in de toekomst mee omgaan.

De **VOORZITTER**. De heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja, ik heb nog een ander onderwerp. De wethouder zei net: de beleggers die die panden kopen, dat is op zich ook goed, want er is ook behoefte aan particuliere huur. Maar welk instrument heeft de wethouder eigenlijk om ervoor te zorgen dat er gewoon boven de € 760,00 huurprijs een eerlijke huur wordt betaald?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Op dit moment eigenlijk te weinig naar mijn smaak, zeg ik erbij. Maar dat is nu de hele reden dat wij zijn begonnen als stad met een aanpak als goed huren, verhuren. Dat is de reden dat wij in Carnisse begonnen zijn met het inventariseren van wat daar in die wijk gebeurt. Dat is de reden dat ik samen met onze burgemeester naar Den Haag ben geweest om een pleidooi te houden voor deze wetgeving. En dat is een van de redenen waarom deze wetgeving er vandaag is. Er komt ook een regeling goed verhuurderschap aan in de Kamer. Die gaat in consultatie. Die gaat op dit moment wat mij betreft nog niet ver genoeg. Daar zou best een haakje qua prijs in mogen zitten. De gang naar de Huurcommissie wordt na een halfjaar gesloten. Die zou wat mij betreft verder opengesteld mogen worden. Daar lobbyen we hard voor, daar werken we hard voor. En ik heb gisteren met veel interesse pagina 14 en 15 van het nieuwe regeerakkoord gelezen, de paragraaf over wonen. Daarin lees ik ook dat er stappen gezet gaan worden om ook in de middenhuur meer regulering toe te passen. Hoe dat er precies uit komt te zien en op welke manier, dat laat het nog even open, maar daar kijk ik wel naar uit. Daar kijk ik wel naar uit.

De **VOORZITTER**. De heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Maar goed, zolang we dat instrument niet hebben, moeten we zoveel mogelijk wijken proberen te beschermen tegen het opkopen door beleggers en daarnaast ook het instrument van die huurprijsbescherming invoeren. Dat is mijn conclusie.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan wethouder, dit was geen vraag.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel. Mijnheer De Roon, ik heb uw vragen volgens mij beantwoord over die criteria. Ik wil er ook bij zeggen dat dit niet het enige instrument is dat wij hebben om te sturen op de woningmarkt in Rotterdam. Gelukkig niet. We hebben met elkaar de afgelopen tijd keer op keer gedaan wat nodig is. We hebben de afgelopen vier jaar elke keer aangescherpt, maatregelen genomen en gedaan wat nodig is. Om er een paar te noemen, we hadden een Actieplan Middenhuur, we hebben nieuwbouwhuurprijzen voor vijftien jaar vastgezet. Dat leggen we gewoon vast. Verkamering zijn we tegengegaan en daar zit ook dat afstandscriterium, mijnheer Vonk. Bij verkamering geldt dat in de toekomst wel, dat is ook een manier om excessen en overlast tegen te gaan. We hebben een Rotterdamwet om leefbaarheidsproblemen tegen te gaan. En soms is het niet in een verordening over de woningmarkt te vangen, soms is er gewoon overlast en moet er een wijkagent heen, of iemand van handhaving. Je moet er dus ook genuanceerd naar blijven kijken. Ik zie u uw wenkbrauwen fronsen, maar bijvoorbeeld in Kralingen hebben we echt de kraan dicht gedraaid, daar mag er niets meer bij, en toch zijn er van die botsende leefstijlen. Daar is gewoon bestuurlijke aandacht nodig. Daar is gewoon een andere aanpak nodig. Dat is niet in een verordening te vangen. Dat is wat ik daarmee bedoel.

De **VOORZITTER**. Doordat de heer Vonk vaak zijn wenkbrauwen fronst en weinig zegt, is hij politicus van het jaar geworden.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). En andere kwaliteiten zoals rust en inhoud, gefeliciteerd mijnheer Vonk. Een aantal vragen die nog openstaan. De criteria heb ik volgens mij uitgebreid behandeld. De vragen naar handhaving. Het heet een opkoopbescherming, maar een aantal van u legt de vinger op de zere plek. Want feitelijk mag je nog steeds een huis kopen. Je kunt het in theorie ook leeg laten staan, je mag het alleen niet verhuren. Het is eigenlijk een verhuurverbod, waarbij wettelijk ook weer uitzonderingen zijn. Familie mag wel, als het onderdeel is van een winkelportefeuille mag het wel, als het al verhuur was mag het wel. Dus er zitten uitzonderingen in. Wij voegen er als Rotterdam ook uitzonderingen aan

toe. Bijvoorbeeld een corporatie die een woning in gebonden eigendom had en terugkoopt, moet dat wel weer kunnen verhuren, om maar iets te noemen. Partijen die aansluiten bij onze stedelijke doelstellingen voor NPRZ, om maar iets te noemen. En dit is iets in de wet waar wij ook gewoon heel goed de komende tijd gaan kijken wat de effecten zijn. Schrikt dit voldoende af of blijft er toch een hiaat? We hebben al gekeken naar een leegstandsverordening. Daar ga ik later in mijn staf nog een keer nauwkeuriger naar kijken, maar die biedt waarschijnlijk geen mogelijkheden, omdat je dan een verhuurder erin gaat zetten en dat wilde je nu net voorkomen. Dus dat is een beetje een rare eend in de bijt. Maar dit is iets wat we de komende tijd ook heel goed in de gaten moeten gaan houden, of dit leidt tot leegstand. En als dat zo is zullen we daar ook meer middelen voor moeten hebben. Tegelijkertijd denk ik ook, iets vier jaar lang leeg laten staan, we gaan het zien. Ik denk dat dat een belangrijke is.

De **VOORZITTER**. De heer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja, ik zou het toch fijn vinden als de wethouder een soort toezegging kan doen, want ik maak me hier oprecht zorgen om, gezien de stijging van de woningprijzen zeg maar. Dan zou het soms ineens toch aantrekkelijk kunnen zijn voor een belegger om dan maar een pand op te kopen en leeg te laten staan. Ik zeg het maar. Maar het is iets waar ik me in ieder geval zorgen om maak. Ik hoop niet dat het gebeurt.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Er ligt een motie, die moet ik nog appreciëren, maar daarin wordt ook ingegaan op de ongewenste effecten die we moeten gaan monitoren, en dit lijkt mij er een. Dit lijkt mij er een, dus laten we hem daar dan aan koppelen. U had het ook over handhaving. Wij leggen niet één keer een boete op, we gaan straks de systemen koppelen. We gaan kijken wie er ingeschreven staat, we gaan kijken wie de eigenaar is, we gaan kijken of dat op elkaar past. Past het niet op elkaar, dan gaan we controleren. Dat is de manier hoe we gaan werken. Die boetes lopen op van € 8.000,00 tot meer dan € 21.000,00 in vier staffels, dus dat zijn best prijzen, zou ik zeggen. We hebben al een start omdat we in het kader van goed huren, verhuren, ook hebben geïnvesteerd in meer handhaving, dus we kunnen ook echt aan de slag. En ook hier geldt, zo hebben we dat bij de Rotterdamwet ook ooit gedaan, we gaan het gewoon doen en we gaan ervaringen opdoen, en wat we tegenkomen gaan we rapporteren aan uw raad. En als ik genoeg middelen heb om dit goed te kunnen doen, dan is het oké. Heb ik meer nodig, dan kom ik een keer bij u terug, want volgens mij is het onderwerp manifest en groot genoeg. Dan kom ik bij de amendementen. Die eerst.

De **VOORZITTER**. Eerst de heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja, de wethouder zei net dat hij criteria heeft toegelicht, maar ik had een specifieke vraag gesteld over die duizend woningen per gebied. Dat heb ik hem nog niet horen toelichten.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). De eerste criteria zijn de Rotterdamse gemiddelden. Duizend woningen in absolute aantallen. Het tweede is 24% particuliere verhuur. Dat is relatief gedaan omdat je grote wijken hebt en kleine wijken. Dat is eigenlijk een dubbele toets op hetzelfde. En die derde is de groei, zodat je ook kunt aanwijzen dat het wegens buy to let is gedaan. Zo zijn de criteria opgebouwd.

De **VOORZITTER**. De heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja, maar het gaat erom hoe je die criteria weegt, dus waarom is ervoor gekozen om duizend woningen als ondergrens te hanteren voor een wijk? Je zou zeggen, de ene wijk zit net boven de grens van duizend, de andere wijk niet. Dat is toch een rare vorm, terwijl het probleem in beide wijken even groot is?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). We zeggen dat je aan twee van de drie criteria moet voldoen en dan kun je toegevoegd worden. En het is niet het enige instrument dat we hebben in de stad. Ik wil dat toch nog een keer zeggen. Ik heb met mevrouw Faber die discussie ook gehad. Mensen lopen niet de CBS-wijk uit. Die hebben niet het idee dat ze een CBS-grens overgaan, en toch zegt die wet ook: wijkgericht, goed onderbouwd en gerelateerd aan buy to let. En dan komen wij op deze criteria, want die zeggen iets over onze woningmarkt en het goed functioneren daarvan en de toename van buy to let. Maar nogmaals, dit is niet het enige instrument, we zetten ook allerlei andere instrumenten in om te sturen op die woningmarkt.

De **VOORZITTER**. De heer Van Putten, tot slot.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Maar hoe hoort u dan al die insprekers, die bewoners die zeggen: ja, bij ons in de buurt gebeurt het ook, is het ook een groot probleem. Je kan toch niet zeggen: ja, u woont in de verkeerde wijk dus u krijgt die opkoopbescherming niet?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dat is omdat wij heel feitelijk kijken naar wat er aan de hand is in een wijk. Sommige wijken hebben gewoon een aanpak nodig om studentenoverlast tegen te gaan en dat is niet per definitie een 'buy to let'-probleem. Ik weet dat het college wel eens verteld wordt dat overal waar de burgemeester komt, er vraag is naar meer politie en meer veiligheid en meer handhaving. Maar toch moet je dat verdelen over de stad in je aandacht. Dat geldt hier ook. We hebben hier heel precies gekeken hoe we dat op een heel goede manier goed onderbouwd kunnen doen. Dan begin ik eerst met de amendementen. Van 50PLUS als eerste. U heeft eigenlijk verschillende amendementen om meer wijken toe te voegen. Ik heb net al betoogd dat dat niet gaat. Meer wijken betekent risico voor je verordening en misschien geen wijken. Ik zit hier en sta hier all-in en we brengen vandaag een derde van die Rotterdamse woningvoorraad onder. We gaan de komende tijd monitoren en we gaan doen wat nodig is de komende tijd. Ik zie een interruptie voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). 88.000 woningen, een kwart wethouder. Houd de cijfers nu eens even eerlijk. Niet een derde, een kwart.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ja, hartstikke goed. Een ander amendement gaat over de prijs. Daar hebben we net ook uitgebreid bij stilgestaan hoe we die onderbouwd hebben, dat we die goed onderbouwd hebben. Zelfs al zouden we die rekensom van Amsterdam volgen, dan komen we lager uit. Dus dan komen we er bekaaid af. Dat gaan we dus niet doen, we houden hem gewoon op die € 355.000,00, dus ook deze zou ik willen ontraden, omdat daarmee ook een groot gedeelte van die Rotterdamse woningvoorraad daaronder valt. Ook daar geldt, niet goed onderbouwd is een groot risico voor je verordening, dus echt ontraden. Datzelfde geldt eigenlijk ook voor Bescherm de wijken tegen het NPRZ.

Ik heb het hier voor me en ik probeer te begrijpen wat u hiermee beoogt. Wilt u de NPRZ-wijken toevoegen, moet ik het zo lezen?

De **VOORZITTER**. Misschien wilt u een toelichting geven mijnheer Van der Velden, in technische tijd.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). In technische tijd graag. Gewoon wat er staat, het lijkt me nogal vrij duidelijk, dat we de wijken tegen de opkoop van het NPRZ willen beschermen.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Aha, u wilt die uitzonderingsregel eruit?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dat gaan we niet doen, want we hebben voorbeelden waar bijvoorbeeld in NPRZ Steenvlinder, een partij in opdracht van de gemeente, met behulp van rijksgeld woningen voor ons opkoopt, de VVE actief maakt, zorgt dat het geïsoleerd gaat worden, verduurzaamd wordt en er uiteindelijk een sterker complex staat dan er nu staat, omdat het er wat armoedig bij staat. In de tussentijd ook woningen samenvoegt, daar een deel van het risico pakt. Over dat soort voorbeelden hebben we het, en dat is echt niet verkeerd. Ik denk dat het hartstikke goed is. Sterker nog, heb je deze uitzonderingsgrond niet, nu weet ik wat 3.6.3 betekent, dan loop je dus het risico dat je al die kosten naar jezelf toe haalt als gemeente. Want wat rest je dan? Je publiekrechtelijk instrumentarium, een Wvg, eventueel een verwervingskosten daarbij en dan alles naar je toetrekken. Dat zou ik niet willen. Dus je uitzonderingsgrond is er echt om dat soort goede ondernemingen, bedrijven ook als stad aan je te binden en soms te zeggen: we geven de opdracht, al dan niet samen met het rijk, als een buurt dat nodig heeft, om de goede dingen te doen. Dus deze zou ik ook echt willen ontraden. Dan kom ik bij de moties. De eerste motie van Leefbaar Rotterdam over de cijfers. U heeft mij in de commissie ook zien worstelen over wat er mogelijk was om cijfers nog zien aan te leveren en wij hebben de toezegging, ik heb hem net nog gelezen, echt zo geïnterpreteerd als op de zestien wijken. Deze motie zou ik willen ontraden, maar wij kunnen wel degelijk inzicht geven in de ontbrekende wijken zoals u heeft gevraagd, net zoals nu in de brief staat die we vanochtend hebben gezonden.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja graag, dat noteer ik als een toezegging.

De **VOORZITTER**. Prima.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u. Dan zou ik deze motie ontraden. Dan de motie 'Opkoopbescherming in meer wijken en bij huizen tot € 450.000,00'. Eigenlijk geldt hier dezelfde redenatie als bij de amendementen. Ik zie het gewoon niet voor me dat wij nu meer wijken kunnen toevoegen, dat wordt echt arbitrair. Ook niet die hogere prijs. Deze motie zou ik dan ook echt willen ontraden. We hebben net uitgebreid stilgestaan bij die € 355.000,00, dat dat echt substantieel is en dat we dat heel goed hebben onderbouwd. Ik wil nogmaals benadrukken: dit is echt een heel, heel zwaar middel dat de wetgever ons biedt. Motie 3, 'Wel effect, maar geen waterbed'. Hier komt de monitoring ook aan de orde om te kijken naar wat het waterbedeffect is op die andere wijken en daar ook gewoon een goede analyse te maken van de ongewenste effecten. Daarbij nemen we wat mij betreft ook leegstand mee, zoals net gevraagd werd. Dit spoorboekje ervan vervolgens goed onderbouwen hoe je het doet, leren van andere gemeenten, dat lijkt me hartstikke goed. Ik heb hier altijd gestaan en gezegd: we gaan doen wat nodig is. Als er meer nodig is, gaan we meer doen. Zo simpel is het. Als meer kan en nodig is, gaan we meer doen. Ik kan het niet genoeg benadrukken. Maar we moeten het wel goed kunnen onderbouwen en dat is waar we de komende tijd goed

aan gaan werken en andersom geldt het ook. Ik wil het toch nog maar een keer herhalen. We kunnen het ons bijna niet voorstellen, maar stel nu dat die huizenmarkt inklappt en mensen krijgen geen bezichtigingen meer en er komt niemand kijken. Misschien moeten we hem er dan heel snel afhalen, omdat we eigenaar-bewoners in staat willen stellen om wel te verhuizen en wooncarrière te maken. Het is iets wat we ons nu bijna niet meer voor kunnen stellen, maar het is iets wat nog geen tien jaar geleden wel ook gebeurde in onze stad. Dus we gaan doen wat nodig is, ook heel goed kijken wat de effecten zijn op die particuliere woningmarkt, die particuliere verhuurmarkt, die een heel belangrijke functie vervult in de stad. Een soort vluchtheuvelfunctie, een springplankfunctie die mensen ook echt nodig hebben. Als het nodig is dan gaan we meer doen. Deze motie kan ik van harte omarmen.

De **VOORZITTER**. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Ja voorzitter, even heel kort, ik heb eerder een motie ingediend, ook in het kader van dit onderwerp, ook om te kijken wat het voor de huurmarkt doet. Hoe verhouden die moties zich tot elkaar? Ik heb de motie volgens mij zelf nog niet gezien.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Die ken ik en we gaan allebei doen. Dus we gaan heel goed kijken wat er in die huurmarkt precies gebeurt. Rotterdam heeft gewoon particuliere verhuur nodig. Nogmaals, een goede verhuurder hoeft niet verkeerd te zijn. Het kan ook een heel fijne huisbaas zijn. Sterker nog, ik ben bezig om te kijken of we in Rotterdam met een platform van particuliere verhuurders kunnen gaan werken. Ik heb een eerste bijeenkomst met ze gehad. Daar zaten ongeveer tien partijen en die waren samen goed voor 3% van de Rotterdamse woningvoorraad, woningen in beheer. Die zeiden dat ze soms ook iets doen aan het plaatsen van statushouders. Ik heb laatst een portefeuille van een van hen verkocht via NPRZ. Iedereen voldeed aan het woningwaarderingssysteem. Hoe mooi zou het zijn als we ergens een platform hebben dat we kunnen bellen als we een vraag hebben en er afspraken mee kunnen maken. Dus ook die kant wil ik wel voor het voetlicht houden en daar ga ik ook mee aan de slag. Motie 4, 'Opkoopbescherming duidelijk voor alle Rotterdammers'. U vraagt om een goede informatiecampagne. Dat lijkt me hartstikke goed. Misschien nog één keer een flyer in de bus in al die wijken, wie weet. We hebben ook borden klaar staan om in de wijken aan te geven: hier beschermen wij u met de opkoopbescherming.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Waartegen dat laatste?

De **VOORZITTER**. Ik ga ervan uit dat dat een knipoogopmerking is geweest. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ik ga ervan uit dat het als knipoogopmerking bedoeld is, gepaard met een zekere cynische lach.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ook richting makelaars willen wij iets gaan doen aan die communicatiecampagne, dat ze ook weten waar die opkoopbescherming geldt, dat ze er rekening mee kunnen houden, misschien laagdrempelig in gewonemensentaal, dat iedereen begrijpt, met een QR-code, zodat je doorkomt bij meer gedetailleerde informatie voor wie dat wil. Deze motie zou ik van harte willen omarmen, het lijkt me een hartstikke goed idee. Tot slot motie 5, 'Bescherm huurders tegen te hoge huurprijzen'. U wilt eigenlijk dat wij een soort toets doen voordat iemand een vergunning krijgt. Ik zie er juridisch eerlijk gezegd de mogelijkheden niet toe, omdat je daar met dat gekke botsen van privaatrecht en publiekrecht zit. Dat is nu de hele reden dat wij hebben gezegd: we zitten niet neer, we gaan met Goed Huren en Verhuren aan de slag. We hebben criteria genoemd waaraan een goed verhuurder

moet voldoen in Rotterdam. We willen met dat platform dat ik net noemde, op een positieve manier aan de slag. Lobbyen om die toegang naar die Huurcommissie langer open te hebben. We hebben die huurteams die aan de slag zijn om achteraf toch tot een correctie te komen. Deze motie zou ik dus willen ontraden, maar u vooral ook willen wijzen op alles wat we wel doen.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, het lijkt me dat de strekking van de motie wel helder is. Want waar wij juist voor pleiten is om dat aan de voorkant te doen. Kijk, mensen moeten kunnen toetreden tot die woningmarkt, maar het moet natuurlijk wel betaalbaar zijn, en wat wij nu zien, vandaar dat u nu al die interventies pleegt aan de achterkant, ik kan u ook verhalen vertellen over huurders die niet durven een Huurcommissie in te schakelen omdat ze dan bang zijn om wellicht eruit gegooid te worden. Dat willen wij natuurlijk voorkomen. Vandaar dat wij ook deze motie indienen en ik denk dat dit juist een mooi gebaar is om die toegang tot de woningmarkt mogelijk te maken.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Helder, en ik denk dat we echt ontzettend dicht bij elkaar liggen. De signalen die u krijgt van de huurteams krijg ik ook. Volgende week bespreken wij in de commissie BWB nog de voortgang op Goed Huren en Verhuren. Dan gaan we het ook over dit soort situaties hebben. Alleen zie ik nu niet juridische mogelijkheden voor wat u zoekt. En ik hoop van harte dat in de Tweede Kamer bij het wetsvoorstel Goed huren, verhuren, dit haakje gaat komen, zodat er wel iets aan de prijs gedaan kan worden.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Dan tot slot voorzitter. De wethouder zegt: ik zie nu niet die juridische mogelijkheden. In het dictum staat: de mogelijkheden te onderzoeken. Dat is eigenlijk de strekking van de motie, dus als u op basis van dit de motie zou kunnen omarmen en zou zeggen: wij gaan onderzoeken wat de mogelijkheden zijn en dan terugkomen, in plaats van bij voorbaat zeggen dat er geen juridische mogelijkheden zijn. Zeker omdat u zelf aangeeft dat we dicht bij elkaar zitten.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Jazeker, maar misschien kunnen we elkaar dan ergens halverwege ontmoeten. Ik weet gewoon dat er nu geen juridische mogelijkheden zijn en we moeten van dat wetsvoorstel Goed huren, verhuren afwachten hoe dat landt. Daarin zit nu nog geen haakje rondom de huurprijs, in ieder geval niet in het voorstel dat in consultatie is gegaan. Daar moeten wij gewoon hard aan werken. Ik kan u wel toezeggen dat wij, als het wetsvoorstel er is, ook gewoon terugkomen op het aspect van die huurprijs en wat wij daar als Rotterdam gewoon aan kunnen doen. Dat kan ik u toezeggen. Maar ik weet gewoon dat we nu de juridische mogelijkheden niet hebben.

De **VOORZITTER**. Wilt u afronden? U was klaar. Heel goed. Is er nog behoefte aan een tweede termijn? Ja? Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Nee, geen tweede termijn, een punt van orde.

De **VOORZITTER**. Ik luister graag.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ik wil toch even bij u melden voorzitter, dat ik zeer verbolgen was. Ik denk, ik laat het debat lopen, maar ik wens niet op de manier beantwoord te worden zoals de wethouder net deed, van: het is wel goed mevrouw Verkoellen, als ik cijfers weerleg. Ik vind dat erg onprettig en het is niet de eerste keer dat me dat gebeurt. Onze wethouder goochelt met cijfers alsof hij Houdini is, daar heb ik helemaal geen zin in en ik vind het niet netjes dat dat gebeurt. Dus ik wens daar toch wel even een punt van te maken. En ik dacht: ik laat het lopen want het is niet goed voor het debat, maar ik vind het ook niet netjes dat daar niets over gezegd wordt.

De **VOORZITTER**. Waarvan akte. Ik neem aan dat de wethouder goed heeft geluisterd. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik had ook een ordepunt. Ik heb volgens mij een niet-beantwoorde vraag. Ik heb gevraagd wat we doen met de risico's rondom keep to let. Maar ik kan me voorstellen dat de wethouder die meeneemt in dat hele verhaal rondom de negatieve effecten ervan.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ik had uw vraag zo begrepen dat er ook gewoon wel aangekocht wordt, maar mensen de woning leeg laten staan. Heeft u een andere vraag erover?

De heer **ENGBERTS** (pvda). Mijn vraag was, mensen die nu een woning bezitten, die kunnen worden verleid om te gaan verhuren terwijl ze eigenlijk niet daarvoor als verhuurder zouden willen opereren. Maar via huisjesmelkers: ik geef jou zoveel duizend per jaar en dan verhuur ik het voor jou. Dat risico.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Deze had ik nog niet gehoord, maar laten we deze meenemen als een onbedoeld effect waar we dan oog voor moeten hebben.

De **VOORZITTER**. De wethouder verzamelt alle mogelijke onbedoelde effecten. Er is ook nog een debat buiten het officiële debat. Ik zei net dat de wethouder alle mogelijke onbedoelde effecten, dus kom daarmee, dan kan de wethouder die meenemen. Ik sluit de beraadslagingen op dit punt af.

ONDERWERPEN MET EEN KORTE VERKLARING

9.2 *Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Urkersingel'*

De **VOORZITTER**. We gaan naar agendapunt 9.2, het punt dat Leefbaar Rotterdam vanochtend niet wilde hameren omdat er nog mogelijk een motie aan de orde zou kunnen komen. Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Urkersingel'. Mijnheer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja, in de commissie hadden wij een spreker die zei dat er dus regelmatig een overstort is van rioolwater in die Urkersingel en hij vroeg om een verbeterplan daarvoor. Daar hebben wij een motie van gemaakt en die wil ik bij dezen indienen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Putten heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Een schone Urkersingel

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van 'bestemmingsplan Urkersingel';

constaterende dat:

- door de riooloverstort bij het gemaal van het Amelandseplein is de Urkersingel (en daaropvolgend de Carnissesingel) van slechte biologische kwaliteit;
- een reclamant, die zijn zienswijze heeft toegelicht in de hoorzitting over het bestemmingsplan in de BWB van 8 december 2021, vertelde dat het vieze water van de overstort bij het Amelandseplein een-op-een naar de Urkersingel stroomt. Dit zorgt voor donkergrijze wolken in het water, die via de Urkersingel en de Carnissesingel, naar het zuiden trekken. Het duurt volgens hem maanden voordat de kleur herstelt. Dertig jaar geleden groeiden er planten in de singel, nu is het vooral eendenkroos;

overwegende dat:

- een schone singel bijdraagt aan een aantrekkelijke leefomgeving voor mens en dier;

verzoekt het college:

- de bovengenoemde problematiek van de Urkersingel, Carnissesingel en het gemaal op het Amelandseplein te onderzoeken en te proberen om de problemen op te lossen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.W. van Putten

De motie is voldoende ondersteund en maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De motie wordt aangereikt, maar het is wethouder Karremans die hierbij in de lead is. Ik weet niet of hij in de buurt is.

De **VOORZITTER**. Mag ik u om stilte vragen. Aan de orde is wethouder Karremans met advies over de motie van de heer Van Putten over overstort in Carnisse.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Deze motie kunnen wij omarmen. Bij dezen en tot ziens.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. We gaan de beraadslaging op dit punt afsluiten.

17. Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het Actieplan Middenkoop

De **VOORZITTER**. We gaan naar agendapunt 17, het herziene voorstel tot vaststelling van het Actieplan Middenkoop. Ik zou dit onderwerp graag nog voor de dinerpauze willen doen. Wellicht dat u eraan mee kunt werken. De heer Van Putten, het Actieplan Middenkoop, agendapunt 17.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja, ik heb zelf lang gestreden om meer middenkoop te stimuleren in Rotterdam, dus dat is op zich heel positief en ik ben ook zeer blij met het hele Actieplan Middenkoop. Daarnaast wil ik een aantal moties indienen. De eerste verzoekt het college een campagne op te zetten waarbij huizenverkopers worden gestimuleerd om hun huis niet aan een belegger te verkopen maar aan een particulier, zoals bijvoorbeeld een jong gezin met kinderen. De tweede motie namens Leefbaar Rotterdam verzoekt het college bij nieuwbouwprojecten bij voorkeur geen middeldure koopwoningen te bouwen van onder de 50 m². En de derde motie is, omdat in het raadsvoorstel Middenkoop uitgegaan wordt van

10% middenkoop in de bouwproductie tot en met 2030, er sprake is geweest in de afgelopen periode waarbij het target van 10% dus niet gehaald is en er uiteindelijk maar 3% is gerealiseerd, om toch sprake te laten zijn van een inhaaleffect om toch gemiddeld op die 10% uit te komen en daardoor in het actieplan het als volgt te wijzigen. Er moet meer middenkoop gebouwd worden, in totaal 15% van de stedelijke bouwproductie tot en met 2030 en middeninkomens moeten makkelijker in deze woningen terecht kunnen komen. Dat zijn ze.

De **VOORZITTER**. De heer Van Putten heeft de volgende moties en het volgende amendement ingediend.

Motie 1. Campagne: Huis verkopen? Gun het een gezin, niet een belegger

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van 'Actieplan Middenkoop';

constaterende dat:

- in 2020 ging 38% van de verkochte woningen naar beleggers;
- vooral starters en doorstromers amper een koopwoning in Rotterdam kunnen vinden, waardoor ze genoodzaakt zijn voor een hoge prijs een huis te huren;
- de meeste huishouders die willen verhuizen naar een koopwoning op zoek zijn naar een woning in het middensegment. Er zijn bijna drie keer zoveel vragers als potentieel aanbod;

overwegende dat:

- tegenwoordig de gunfactor een belangrijke rol speelt op de woningmarkt. Sommige woningverkopers kiezen er bijvoorbeeld voor om hun woning niet aan een belegger te verkopen, maar aan een jong gezin. Dit is een enorm sympathiek gebaar, omdat deze mensen vaak duizenden euro's mislopen. De buurtbewoners zijn meestal spekkoper, zij krijgen een jong gezin in de buurt dat er nog vele jaren wil wonen;
- de gemeente Rotterdam meerdere instrumenten optuigt om (koop)huizen te bouwen en te behouden, zoals opkoopbescherming, Actieplan Middenkoop, startersleningen et cetera. Het lijkt Leefbaar Rotterdam daarnaast goed om de gunfactor te stimuleren, zodat mensen die hun koophuis verkopen vaker overwegen om het huis niet aan een belegger, maar aan een particulier te verkopen;

verzoekt het college:

- een campagne op te zetten waarbij huizenverkopers worden gestimuleerd om hun huis niet aan een belegger te verkopen, maar aan een particulier, zoals een jong gezin met kinderen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.W. van Putten

Motie 2. Hokjesdenken op de woningmarkt is niet verstandig

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december ter bespreking van 'Actieplan Middenkoop';

constaterende dat:

- het Actieplan Middenkoop stelt: 'Het is mogelijk om volgens de eisen uit het Nieuw Rotterdams Kwaliteitsbeleid Wonen (2020) marktconform middenkoop te bouwen (minimumoppervlakte 40-60 m² gebruiksoppervlak (GBO) waarbij de gemiddelde oppervlakte van alle middenkoop samen 50-70 m² GBO is)';
- de prijsgrenzen voor een nieuwbouw middeldure koopwoningen in 2021 van € 181.000,00 tot € 325.000,00 zijn;
- prijs en oppervlakte elkaar beïnvloeden en het door de stijgende bouwkosten steeds moeilijker wordt om (grotere) middeldure koopwoningen te bouwen;

overwegende dat:

- het onwenselijk is dat bijvoorbeeld starters en senioren in Rotterdam in zeer kleine woningen gaan wonen tegen een veel te hoge prijs;

verzoekt het college:

- bij nieuwbouwprojecten bij voorkeur geen middeldure koopwoningen te bouwen van onder de 50 m²;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.W. van Putten

Amendement A. Geen 10% middenkoop, maar 15%!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van 'Actieplan Middenkoop';

besluit:

het Actieplan Middenkoop als volgt te wijzigen:

Er moet meer middenkoop gebouwd worden - in totaal 10% van de stedelijke bouwproductie tot en met 2030 - en middeninkomens moeten makkelijker in deze woningen terechtkomen;

te vervangen door:

Er moet meer middenkoop gebouwd worden - in totaal 15% van de stedelijke bouwproductie tot en met 2030 - en middeninkomens moeten makkelijker in deze woningen terechtkomen."

w.g. J.W. van Putten

Toelichting:

De gemeente heeft zichzelf aan het begin van deze periode het doel gesteld om 18.000 nieuwbouwwoningen te bouwen. 30% van deze woningen horen volgens het college in het middensegment te komen, waarvan 20% in het huursegment en 10% in het koopsegment. Het college lijkt te blijven steken op 3% middenkoop. Onlangs is daarom het Actieplan Middenkoop opgetuigd om meer huizen in dit segment te bewerkstelligen. Toch kiest het college om wederom dezelfde ambitie te hanteren en dus 10% middenkoop woningen te bouwen. Deze ambitie is te laag gezien de opgelopen achterstand en de hoge vraag naar middeldure koopwoningen die de afgelopen jaren flink is toegenomen. Leefbaar Rotterdam wil daarom graag dat het college de ambitie legt bij 15% middenkoop.

De moties en het amendement zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, ook GroenLinks is voorstander van het bouwen van betaalbare woningen in het middensegment. Woningen voor leraren, politieagenten en zorgverleners. Betaalbaar wonen kost nu eenmaal geld. En betaalbaar wonen mag wat GroenLinks betreft ook geld kosten. Maar dat geld moet wel voor zoveel mogelijk Rotterdammers een betaalbare woning opleveren. En of dat lukt, is bij het financieren van koopwoningen in het middensegment maar zeer de vraag. Aangezien in de huidige markt een koopwoning van € 181.000,00 tot € 325.000,00 de dag na oplevering al een halve ton duurder zal zijn en dus al snel niet meer bereikbaar voor Rotterdammers die zijn aangewezen op het middensegment. GroenLinks steekt liever publiek geld in betaalbare huurwoningen die ook langjarig betaalbaar blijven. Op tafel ligt het voorstel om in elk komend bouwproject 10% middeldure koopwoningen te realiseren. Wij maken ons er zorgen over dat deze inzet ten koste zal gaan van betaalbaar wonen in brede zin. Om meer inzicht te krijgen in hoeveel betaalbaar wonen eigenlijk kost, dienen wij samen met ChristenUnie-SGP en PvdA een motie in, om ook de langetermijneffecten op de Rotterdamse planvoorraad in beeld te brengen. Tot zover voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Betaalbaar wonen kost nu eenmaal geld. Maar hoeveel eigenlijk?

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van het Actieplan Middenkoop;

constaterende dat:

- betaalbaar wonen nu eenmaal geld kost;
- in het Actieplan Middenhuur financiële middelen beschikbaar zijn om middenhuur te kunnen realiseren;
- het Actieplan Middenkoop deze middelen niet kent, maar dat er wel gesproken wordt over mogelijke dekking uit een nog op te richten landelijk fonds;

overwegende dat:

- zonder financiële middelen het lastig zal zijn om in elk project 30% middensegment te kunnen realiseren zonder dat dit ten koste gaat van andere belangrijke doelstellingen;

verzoekt het college:

- in beeld te brengen wat de extra kosten zijn van maatregel '30% middensegment in elk project';
- de langetermijneffecten van deze maatregel op de Rotterdamse planvoorraad te verkennen;
- de resultaten te betrekken bij de lobby voor een landelijk fonds;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, T.J. Vonk en G.J. Engberts

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer De Roon. Gaat over. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u voorzitter. Mooi, zo'n Actieplan Middenkoop. Maar dan denk ik: waarom hebben we niet ook een actieplan sociale koop? Want daar is helemaal

niets meer in te krijgen. Daar had ik een motie voor gemaakt, maar toen dacht ik: ik geef eerst de wethouder de gelegenheid om even toe te lichten hoe de corporaties daar tegenover staan, want die hebben we dan wel nodig als het gaat om het verhuren van maatschappelijk gebonden eigendom. Ik heb wel een motie die ik nu wel meteen indien over voorrang voor sleutelberoepen. Er is een wetsvoorstel in consultatie om toe te kunnen wijzen aan middeninkomens en we willen graag kijken of we daar de sleutelberoepen zorg, onderwijs, politie voorrang kunnen geven.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Voorrang voor sleutelberoepen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van Actieplan Middenkoop;

constaterende dat:

- het in de Huisvestingswet (2014) vooralsnog niet is toegestaan voor gemeenten om koopwoningen specifiek toe te wijzen aan middeninkomens;
- de wijziging van de Huisvestingswet, die momenteel ter consultatie voorligt, gemeenten 30% van hun nieuwbouwwoningen tot € 355.000,00 kunnen toewijzen aan eigen inwoners met een 'economische of maatschappelijke binding' met de gemeente;
- beroepsgroepen met een 'vitaal belang voor de lokale en regionale samenleving' in het wetsvoorstel voorrang krijgen;

overwegende dat:

- in het Actieplan Middenkoop is opgenomen dat gemeente Rotterdam 'in gesprek met marktpartijen (gaat) om woningen specifiek aan middeninkomens aan te bieden (...) Met de vrijheid die marktpartijen hebben kunnen ze ervoor kiezen om bijvoorbeeld de inschrijving van een project met voorrang open te stellen voor middeninkomens of mensen die werkzaam zijn in sleutelberoepen zoals de zorg, het onderwijs of bij de politie';

verzoekt het college:

- om bij inwerkingtreding van de gewijzigde Huisvestingswet bij toewijzing van woningen aan eigen inwoners voorrang te geven aan sleutelberoepen zoals zorg, onderwijs en politie;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts en A. Kockelkoren

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja voorzitter, betaalbaar wonen, dat mag wat kosten. Daarom is het goed dat we zorgen voor voldoende woningen in het sociale en het middensegment. Het voordeel van de middenkoop is er vooral voor de eerste koper. Daarna gaat de woning meebewegen met de markt. Voor ons is dan wel de vraag in hoeverre het verstandig is om overheidsmiddelen in te zetten alleen ten gunste voor die eerste koper. Nu hebben we in het kersverse regeerakkoord gelezen dat de premie A-koopwoningen terugkomen. We zijn benieuwd welke mogelijkheden de wethouder ziet om hiermee meer middenkoop ook voor

langere tijd betaalbaar te houden. Daarom willen we daar graag een pilot voor indienen. Daar dienen we dan ook een motie voor in, samen met PvdA en GroenLinks met de logische titel 'Middenkoop met premie A, ook voor volgende kopers betaalbaar'. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Motie met premie A ook voor volgende kopers betaalbaar

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van het Actieplan Middenkoop;

constaterende dat:

- in het Actieplan Middenkoop onder andere wordt voorgesteld om in elk nieuwbouwproject tenminste 30% middensegment te realiseren;
- het Actieplan Middenkoop spreekt over een vervreemdingsverbod (ook wel: zelfbewoningsplicht) met een geldigheidsduur van 5 jaar;

overwegende dat:

- middenkoop na de eerste eigenaar-bewoner vaak geen middenkoop meer is, terwijl middenhuur conform afspraken tenminste 15 jaar middenhuur blijft, ook na wisseling van huurder;
- het ook van belang is om middenkoopwoningen langdurig beschikbaar te houden in het middensegment;
- in het regeerakkoord staat dat de regering wil starten met een nieuwe vorm van premie A-woningen, zonder dat hiermee huizenprijzen stijgen;

verzoekt het college:

- te onderzoeken of Rotterdam als eerste stad van Nederland een premie A-pilot kan starten om middenkoop beschikbaar te houden voor middensegment;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, A. Kockelkoren en G.J. Engberts

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Faber.

Mevrouw **FABER** (vvd). Dank u wel voorzitter. Wonen in een goed, duurzaam en betaalbaar huis in een leefbare wijk is een eerste levensbehoefte. Veel Nederlanders kunnen op dit moment echter geen passende woning vinden. Het is onze prioriteit te zorgen voor een woning voor iedereen, of je nu huurt of koopt. Zo staat het in het landelijk coalitieakkoord dat gisteren is gepresenteerd en daar kunnen wij ons als Rotterdamse VVD goed in vinden. Niet voor niets was het de Rotterdamse VVD die de motie Koopwoningen indiende voor substantieel meer middensegment koopwoningen in nieuwbouwplannen met als resultaat dit Actieplan Middenkoop. Is dit actieplan optimaal? Nee, dat is het niet. Het had best wel wat uitdagender en creatiever gekund. Natuurlijk zijn er uitdagingen in deze tijd, maar wij vinden het actieplan te veel gericht op nu en niet op de toekomst of de iets langere termijn. Want woningen van 40 tot 60 m², daar zouden we niet voor de lange termijn een programma op moeten maken. Bovendien missen we nog wel wat oplossingen. Een grote inzet van prefab-woningen, waardoor je goedkoper en sneller kunt bouwen, is er zo een. En ik noem als

voorbeeld de Poort van Zestienhoven, waarin dat heel goed is toegepast, 28 energieneutrale woningen van 119 m² per stuk met vier slaapkamers. Want voorzitter, dat is waar het in dit plan echt aan schort. Middenkoop voor gezinnen. Een fatsoenlijke gezinswoning is een woning waar een kind in alle rust en in een eigen ruimte huiswerk kan maken. Woningen van 40 tot 60 m² zijn daar niet geschikt voor. Daar maken wij ons zorgen om en dat moet anders. We willen natuurlijk niet dat deze gezinnen vertrekken naar Barendrecht, Lansingerland of Hendrik-Ido-Ambacht. Ook zij moeten hun leven lang in een koophuis in Rotterdam kunnen wonen. Met het geld dat de nieuwe regering vrijmaakt voor de woningmarkt liggen hier kansen en ik dien hier dan ook een motie voor in.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Faber heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Een leven lang in Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op donderdag 16 december ter bespreking van agendapunt 17 het (herziene) voorstel tot vaststelling van het Actieplan Middenkoop;

constaterende dat:

- het college naar aanleiding van een eerdere motie van de Rotterdamse VVD een Actieplan Middenkoop heeft opgesteld;

overwegende dat:

- 17% van de Rotterdamse woningen betaalbaar is (sociale en middenkoop) en het middensegment hiermee sterk achterblijft;
- gezinswoningen minimaal 85 m² zouden moeten beslaan en het Actieplan Middenkoop daar nu niet in voorziet;
- het gebrek aan middenkoop voor gezinnen leidt tot ongelijkheid omdat zij dan alleen kunnen huren;
- veel gezinnen met middeninkomens daarom Rotterdam verlaten;

verzoekt het college:

- te zoeken naar alternatieve mogelijkheden om wel te voorzien in middenkoop voor gezinnen;
- indien de nieuwe regering geld vrijmaakt voor het realiseren van woningen, daar waar mogelijk (een deel van) deze gelden in te zetten voor de realisatie van middenkoop voor gezinnen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.A. Faber en B.C. Zandberg

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Een vraag van de heer De Roon. Of een eigen bijdrage? Dan moet u nog even geduld hebben. Mijnheer Achbar gaat u voor namelijk.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, de betaalbaarheid op de woningmarkt staat steeds meer onder druk. Hoe kan het ook anders op de oververhitte Rotterdamse woningmarkt? Tot voor kort had Rotterdam een relatief grote betaalbare koopvoorraad met voldoende aanbod in het middenkoopsegment. De wethouder stelt in zijn brief dat sturing op vaste koopprijs en voldoende aanbod vanuit de gemeente niet nodig was. Maar de Rotterdamse koopmarkt is

sterk veranderd en juist door deze problematiek lopen wij tegen grote problemen aan met betrekking tot middenkoop. Voorzitter, het doel van dit actieplan is het verbeteren en langdurig borgen van de beschikbaarheid en toegankelijkheid van middenkoop, verspreid over de stad in verschillende woonvormen. De wethouder zegt dat dit actieplan staat voor Rotterdammers met een middeninkomen. Maar dit klopt nog niet voorzitter. Nog niet voor politieagenten die zich dag in, dag uit inzetten om onze veiligheid te borgen. Onderwijzers die ondanks het enorme lerarentekort er alles aan doen om onze kinderen kennis bij te brengen en klaar te stomen voor een mooie toekomst. Verpleegkundigen die ondanks het enorme personeelstekort in de zorg ons door de vierde coronagolf heen proberen te helpen. Voorzitter, zij kunnen met hun salaris geen woning uit het middensegment kopen in Rotterdam. Voorzitter, daarom deze duidelijke vragen. Hoe gaan wij dit veranderen? Hoe zorgen wij ervoor dat middenkoop geen duurkoop meer is? Hoe zorgt dit college voor woningen voor politieagenten, onderwijzers, verpleegkundigen en taxichauffeurs? En voorzitter, dit verdient een duidelijk antwoord van de wethouder.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Voorzitter, voor een inhoudelijke bijdrage verwijs ik de kijkers naar de commissie, want ik heb er niet zoveel tijd voor. Ik heb nog wel één vraag. Heel mooie woorden over dit actieplan al, die ga ik allemaal niet herhalen, maar wel één vraag. Want de sturing zit nu echt op die 30% middenkoop op projectbasis, dus of de wethouder daar nog een toelichting op wil geven waarom hij denkt dat dat nu wel gaat lukken. Ja, op projectbasis 30%; 10% inderdaad koop stadsbreed. Kan de wethouder daar een toelichting op geven waarom dat nu gaat lukken?

De **VOORZITTER**. Dank u. Andere sprekers? Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Voorzitter, er is een boek, 'De stad van twee snelheden', geschreven door een zeer gerenommeerd journalist, Mark Hoogstad, die helaas veel te vroeg deze wereld heeft moeten verlaten. Dit college, deze coalitie heeft dit boek duidelijk verkeerd begrepen en heeft er een stad van twee maten van gemaakt. Een stad voor de yuppen en een stad voor het plebs. En het product daarvan behandelen we vandaag aan het eind van de collegeperiode die vol op deze twee maten heeft ingezet, het Actieplan Middenkoop. Een plan, niet geschreven vanuit het gedachtegoed om alle Rotterdammers te dienen. De heer Achbar noemde ze al, de politiemans, de verpleegkundige, maar ook de buschauffeur, ook de taxichauffeur, niet daarvoor. Een plan dat vooropgezet een scheiding in het welzijn van verschillende groepen bewoners van deze stad aanbrengt. Al een hele beleidsperiode wordt door dit college elke discussie rond sociale woningbouw, rond seniorenhuisvesting, rond jongerenhuisvesting monddood gemaakt. Monddood gemaakt onder de noemer dat alles in een breder perspectief gezien moet worden. 20% sociaal of op ouderenhuisvesting of starterswoningen moet altijd breder dan alleen op projectniveau bekeken worden. Want tenslotte, als we naar een ruimer gebied kijken, middelt het zich vanzelf wel uit. Als het om laag sociaal gaat, kijken we zelfs tot over de grenzen van onze gemeente en deze coalitie schreeuwt dan om het hardst dat ze ook in Barendrecht er ronduit asociaal zijn omdat ze het niet willen opvangen van dit soort mensen. Maar als we een Actieplan Middenkoop voorgeschoteld krijgen, durft dit college zelfs te stellen dat op projectniveau de 30% gehaald moet worden. Terwijl we maar 10% doen. Onbegrijpelijk. Dan geldt ineens het verbreden van de horizon niet meer. Nee voorzitter, 50PLUS heeft geen goed woord over voor deze coalitie op dit vlak. Een college dat al vier jaar lang de rijke Amsterdammer en Rotterdammer voortrekt ten koste van de gewone hardwerkende Rotterdammer. Deze coalitie startte met de sloop van de doodgewone wijk, de Tweebosbuurt genaamd, en eindigt met een Actieplan Middenkoop. Een plan dat dit college

legitimeert om doelbewust de zeer welgestelde Rotterdammer en Amsterdammer een voorkeursbehandeling te geven. Dit college, deze coalitie creëert een stad van twee maten. Een in- en intrieste conclusie die het vertrouwen in de politiek geen goed doet. U begrijpt voorzitter, dat 50PLUS Rotterdam tegen dit Actieplan Middenkoop is. En ik heb er geen motie voor, want daar had ik gewoon ronduit geen tijd voor en ik dacht: het heeft ook weinig zin, want het zal zeker geen toestemming krijgen van deze wethouder. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Nog andere sprekers? Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Het is best wel bijzonder om in de laatste raadsvergadering van het jaar, en misschien nog twee of drie raadsvergaderingen te gaan, een actieplan vast te stellen. En toch doen we het. Dat is ook wel weer een teken, en dat hebben wij ook echt oprecht gedaan de afgelopen drie jaar, we hebben steeds gedaan wat nodig is, steeds bijstellen. En dat geldt hier ook. Dat actieplan is inderdaad nodig omdat we zien dat het middensegment koop, waar de heer Van Putten zich ontzettend hard voor heeft gemaakt, achterblijft. We zien nu dat het dat middensegment huur, waarvoor we aan het begin van deze periode een Actieplan Middenhuur hebben vastgesteld, eindelijk een beetje op stoom begint te komen. Want je moet ook programmeren en bijstellen en van idee tot realisatie ben je zomaar vijf jaar verder, dus dat is ook een kwestie van een lange adem. Toch zien we dat de middenkoop in de knel zit en we zien dan meer specifiek als we daarnaar kijken dat er gewoon een aantal dilemma's in zit. De ontzettend gestegen bouwkosten maken gewoon dat je inderdaad zoals mevrouw Faber zegt niet meer voor gezinnen kunt bouwen, wel kunt bouwen in appartementen, redelijk klein, een- en tweepersoonshuishoudens, waar ook ontzettend veel behoefte aan is, waar de heer Van Putten ons ook weleens op heeft gewezen. Maar niet meer groot en ruim voor gezinnen. Het heeft ook te maken met locaties. In het centrum is het veel moeilijker dan in pak 'm beet Hoogvliet, waar ik deze week de start bouw van een aantal middensegmentwoningen ga doen die wel eengezinswoningen zijn, die wel een aantal jaar geleden al vastgeklit zijn qua bouwkosten. Die dilemma's zitten hierin schuil. Als we dan meer specifiek kijken, is er een aantal doelgroepen die wij zien als kansrijk. Die tweepersoonshuishoudens, jongeren die na hun studie een groei gaan maken en meer gaan verdienen en gaan werken en doorgroeien. Maar juist niet kansrijk zijn ook die mensen met gezinnen, of mensen die groter willen wonen in hun buurt, maar hun buurt ligt in een gebied dat ontzettend in prijs gestegen is. Dat zit in alleenstaanden et cetera. En daarom dit actieplan omdat we daaraan wat willen doen en we die 10% ook echt willen halen. De heer De Roon vroeg naar die sturing. Wij sturen op stadsniveau via de gebiedsatlas en kijken wat het gebied nodig heeft. En eigenlijk heeft ieder gebied in Rotterdam middensegment nodig. Dat is een belangrijk uitgangspunt. Soms omdat het een heel goedkope voorraad is en je juist wil zorgen dat mensen kunnen doorgroeien. En soms omdat het heel dure voorraad is en het ook fijn is als je ergens terechtkan in een lager segment. Maar overall is dat middensegment nodig. Dus stedelijk sturen we daarop via die gebiedsatlas. Via gebiedsontwikkelingen programmeren we vervolgens. Dat blijven we ook doen, dus daar spreken we segmenteringsafspraken af. Dan kan het zomaar zijn dat in een grote gebiedsontwikkeling ergens een middensegmentcomplex komt. Dan hoeft niet overall in andere gebieden een projectje te komen. Toch nemen wij nu ook de stap om per projectniveau in de stad te gaan sturen omdat we zien dat het anders gewoon achterblijft. Het is gewoon nodig. En dat is wat we gaan doen en dat is een van de grootste accenten. Wat we verder ook doen, is een bloemlezing van maatregelen die we al hebben ingevoerd. Die zelfbewoningsplicht bij nieuwbouw, het antispeculatiebeding, nieuwe concepten, dan kun je casco opleveren en dat mensen dan zelf gaan klussen om de meerwaarde uit hun huis te halen. CPO-kansen onderzoeken, onderzoek doen naar koopvarianten. En we hebben een aantal maatregelen reeds genomen zoals een starterslening. Maar het is een bloemlezing. Ik kom bij de vraag bij de heer Engberts naar de rol van corporaties om ook in het lagere

segment nog te bouwen. Wij hebben in aanloop naar dit actieplan ook met de corporaties overleg gehad. We hebben hen ook gevraagd naar hun ervaringen uit het verleden om maatschappelijk gebonden eigendom of andere instrumenten in te zetten. En eigenlijk zijn zij daar helemaal niet zo enthousiast over en dat komt ook door ervaringen uit het verleden. Ze hebben dat MGE-construct wel toegepast, maar ze hebben daar negatieve ervaringen mee, omdat ze destijds ook in de crisis ontzettend hebben moeten afboeken. Ze zien ook dat het hun investeringsruimte op de balans gewoon beperkt, want je moet te allen tijde kunnen inspringen en huizen kunnen opkopen. Het leidt ook tot versnipperd eigendom en bezit en juist zien we nu met de verduurzamingsopgave die eraan komt, dat versnipperd eigendom in een VVE helemaal niet handig is en dat ze juist ook willen kunnen doorpakken op complexniveau. En het brengt een heel grote administratieve last met zich mee. Daar komt ook bij dat de Autoriteit woningcorporaties juist om al deze bovengenoemde redenen er eigenlijk ook heel kritisch op is, omdat die ook ziet dat het die balans en die investeringskracht van corporaties en de wendbaarheid eigenlijk in de weg zit en dat daarom ook ontmoedigt. Om al deze redenen hebben de corporaties ook wel aangegeven hier eigenlijk niet zo enthousiast over te zijn en er niet zo happig om te zijn om daar een rol in te vervullen. Er ligt een amendement van Leefbaar Rotterdam. Amendement 1: 'Geen 10% maar 15%'. Misschien even, los van dit plan zouden wij onze targets op middenkoop gewoon niet halen, dus dit plan is gewoon echt nodig om bij te gaan sturen en dat gaan we dus ook echt gewoon doen en hopelijk zien we dan de komende jaren dat dat bijgesteld wordt. Maar u vraagt de ambitie nog hoger te zetten. We hebben in deze coalitie echt duidelijke afspraken gemaakt over de segmentering. We hebben ook het Actieplan Middenhuur ingediend, mede op verzoek van het CDA, waar 20% middenhuur in zit. Daar zit ook het dilemma in, middenhuur kan ik vijftien jaar vastzetten, middenkoop vijf jaar. Dus als het gaat over betaalbaarheid in Rotterdam en mensen een plekje bieden, dan biedt het ene vijftien jaar soelaas, het andere vijf jaar. Dat is een wereldgroot dilemma, en daarom hebben we gezegd: 20% middenhuur, 10% middenkoop. Op die manier kom je aan die 30% middensegment. Als ik deze motie zou omarmen, ga ik afwijken van die afspraak en dat zou ik echt niet willen doen. Het is mij ook onduidelijk van welk segment u dit zou willen afsnoepen. Om die reden zou ik deze ook echt willen ontraden. Maar ik sluit niet uit dat er na de verkiezingen in maart opnieuw afspraken gemaakt worden over segmentering in de stad en ik denk dat dat het moment is om uw wens mee te nemen. Dus deze ontraden. Motie 2, 'Hokjesdenken op de woningmarkt is niet verstandig'. Dat is het zeker niet, maar u dient een motie in waarin u aangeeft: bij voorkeur willen we geen woningen onder de 50 m². Dat willen wij bij voorkeur ook niet. Dat is nu net de reden waarom we dat kwaliteitskader kleine woningen hebben vastgesteld, waarin we zeggen: gemiddeld moet een woning altijd een bepaalde oppervlakte hebben. Dat is echt een minimum, waarbij je soms mag afwijken, maar dat moet beargumenteerd zijn. Bijvoorbeeld omdat je in een appartementencomplex gaat bouwen. Je zit in een moeilijk stuk en je komt met de plattegronden niet uit. Maar we houden echt vast aan het kwaliteitscriterium en dat schetst echt de harde ondergrens die we doen. Die loopt trouwens op hè, die 50 m² is dan in het centrum. In de stadswijk is het 60 en in een groenstedelijk woonmilieu is dat 70 m². Dus er loopt al een staffel. Op dure locaties speelt juist mee, in het centrum, waarom hebben we die staffel? Omdat we zien dat daar heel veel voorzieningen in de buurt zijn en mensen dan vaak een kleiner huis accepteren als ze maar weten dat ze in hartje centrum Rotterdam kunnen wonen. Ik zou deze motie willen ontraden, ook omdat het onduidelijk is hoe je kunt sturen op zoiets als 'bij voorkeur' en omdat we dat in de praktijk eigenlijk al doen via dat kwaliteitskader. Deze motie zou ik dus willen ontraden. Uw motie 'Campagne: Huis verkopen' daarentegen spreekt mij zeer aan. Wij spreken in het actieplan ook over iets van een voorlichtingscampagne. We dachten daarbij zelf ook aan 'Weet wat je verkoopt', iets van dien aard. Maar we hadden het nog niet echt concreet ingevuld en ook niet in een actieprogramma. En dit is wel een goed idee, om mensen er ook eigenlijk op te wijzen wat de negatieve effecten van buy to let kunnen zijn, verkopen aan een

belegger, wat doe je je wijkje of je buren aan. Eigenlijk is dat een beetje de morele boodschap. Ik heb dat in de media wel eens geroepen en gezegd. Ik wil hier wel bij zeggen, ik wil dit wel klein en gericht houden, omdat ik bij dit actieplan geen grote communicatiepot heb, dus ik moet dit ook gaan combineren met de middelen die we hebben in het kader van Goed Huren en Verhuren. Met de opkoopbescherming waarbij we ook met makelaars aan de slag gaan, misschien zijn daar slimme combinaties te maken, dus als u met deze interpretatie kan leven om daar slimme koppelingen te maken en dat ook hanteerbaar te maken, u zult dus niet de abri's vol zien hangen, daar heb ik gewoon het geld niet voor. Maar we willen wel gewoon slimme links maken met die QR-codes naar onze websites, iets van dien aard. Dan maak ik daar graag werk van en kan ik deze motie omarmen. Motie 4, Betaalbaar wonen kost nu eenmaal geld, maar ja, hoeveel dan eigenlijk? Dat is een goede vraag. U vraagt eigenlijk om in beeld te brengen wat de extra kosten zijn van 30% middensegment in elk project. Dat zou ik eigenlijk ook wel doen, ook om die langetermijneffecten in beeld te krijgen en dan ook nog eens een keer de resultaten te gebruiken bij de lobby. Ik denk dat dat heel goed is. We zien in het regeerakkoord dat er echt werk gemaakt gaat worden van betaalbaar wonen in de huur, meer regulering, maar ook in de koop. Het woord premie A is gevallen. Daar kom ik zo nog op terug. En het werkt nu eenmaal zo dat wij onze grondprijzen nu residueel berekenen. Dat kan ik niet veranderen. Alleen voor de corporaties geven we korting, voor middensegment niet. Voor Actieplan Middenhuur hebben we om die reden destijds ook een potje met middelen gereserveerd. Dat was bij de start van deze periode. Zodat we ook, waar we dat gerechtvaardigd vonden, eventueel in grondexploitaties iets erbij konden doen om wel betaalbaar te bouwen in de stad. Deze motie zou ik in dat opzicht ook kunnen omarmen, om dit inzichtelijk te gaan maken voor uw raad. Motie 5, 'Voorrang voor sleutelberoepen'. U sluit daarbij aan bij de sleutelberoepen die wij kennen, zorg, onderwijs en politie. Wij hebben ook al een aantal projecten waar we in het kader van Actieplan Middenhuur met voorrang bouwen voor deze doelgroepen. De Leeuwenkuil wordt nu gebouwd, maar daar kunnen straks echt politieagenten, zorgverleners met voorrang aan de slag, ..ook voor een deel gedaan, dus daar experimenteren we mee. Via de Rotterdamwet kunnen zij in Lombardijen met voorrang een huisje krijgen en dat is hartstikke goed, want we willen gewoon niet de stad zijn van die twee snelheden, waar een onderwijzer straks twee uur moet reizen voordat hij op zijn school is en van buiten de stad naar Rotterdam moet komen. Dat soort praktijken willen wij niet. Wij willen gewoon die stad zijn waar een onderwijzer in zijn wijk woont en ook onderwijs kan geven. Deze kan ik dus ook van harte omarmen, omdat ik ook wel de kansen zie die deze wet gaat bieden. Hij spreekt ook over mensen die ook maatschappelijk gebonden zijn. Daar zit ook de kans en de opening en daar maak ik graag werk van om dit onderzoek en deze motie op mij te nemen. Motie 6, daar komt hij. De premie A voor middenkoop. En hij staat inderdaad in het coalitieakkoord. Ik heb het zelf niet meer meegemaakt, dus ik heb even moeten graven bij de mensen om me heen die al wat langer meegaan. En het klopt, premie A. Er werd destijds gekeken, je hebt een bepaald inkomen, dan mag je tot een bepaald bedrag een huis kopen en dan wordt dat voor een deel gesubsidieerd. Zo simpel was dat. Er staat in het akkoord ook iets soortgelijks. Hoe het er precies uit gaat zien, weet ik niet. Maar het lijkt mij fantastisch als er kansen zijn die het regeerakkoord biedt om meer te doen voor betaalbare bouw in dat middensegment, om die gewoon met open armen te ontvangen. Het roept mij op om de eerste te zijn van Nederland. We zijn net de eerste met de opkoopbescherming. Er zullen vele kapers op de kust liggen in Nederland, maar ik ga mijn stinkende best doen om er als de kippen bij te zijn en uitvoering te gaan geven aan deze motie. Ik kan hem dan ook van harte omarmen. Tot slot de motie 'Een leven lang in Rotterdam'. Eigenlijk legt u hier de vinger op de zere plek als het gaat om de gezinnen en de grootte van de huizen. U geeft aan dat als er kansen komen om ook alternatieve mogelijkheden en budgetten ook bij het rijk te vinden, om die dan aan te grijpen om ook iets te doen voor gezinnen. Dat doe ik graag. We zien nu dat de nieuwbouw vaak voor een- of

tweepersoonshuishoudens is, met de huidige bouwkosten. We zien dat het rijk er stappen in wil gaan maken. Ik moet wel de kanttekening maken dat ik het niet hard kan beloven, omdat ik ook niet weet wat de criteria zullen zijn die straks opgelegd worden. Daar zal ik wel altijd aan moeten voldoen. Maar binnen de mogelijkheden die geboden gaan worden, ga ik hier heel graag werk van maken en dat neem ik graag op me. Ik kan deze motie dus omarmen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Zijn alle vragen beantwoord of is er behoefte aan een korte tweede termijn? Eenmaal, andermaal. Dat is niet het geval.

14. Het voorstel met betrekking tot de renovatie van het Museum Boijmans Van Beuningen - vervolg

De **VOORZITTER**. Dan zou ik heel graag kort het debat over Boijmans willen heropenen. De heer Koster wil een gewijzigde motie indienen. Mijnheer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja dank u voorzitter. De motie 'De directie gaat over kunst, niet over de renovatie' hebben we aangepast. Eén onderdeel van het dictum hebben we verwijderd.

De **VOORZITTER**. Betekent dat dat de eerste motie die u vanochtend had ingediend, ingetrokken kan worden? Oké, dan wordt dit motie 7A. Voor het gevoel van het debat lees ik u het dictum nog even voor: 'verzoekt het college om te onderzoeken of de uitgangspunten en wensen die het college en de gemeenteraad destijds voor ogen hadden, zijn gerealiseerd of herziening nodig en mogelijk is, en daarin te betrekken de verantwoordelijkheden en sturingsmogelijkheden bij de renovatie en (2): de uitkomsten hiervan terug te koppelen naar de raad (Q3 2022).

De heer Koster heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7A. De directie gaat over kunst, niet over de renovatie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van het voorstel met betrekking tot renovatie van het Museum Boijmans Van Beuningen,

constaterende dat:

- de verzelfstandiging van de musea, podia en het CBK vijftien jaar geleden tot stand is gekomen en dat het nu een logisch moment is om te bekijken of de intenties van destijds nog aansluiten bij de huidige praktijk;
- de gemeente Rotterdam eigenaar is van het gebouw en de collectie van Museum Boijmans Van Beuningen;

overwegende dat:

- het wenselijk is dat de verantwoordelijkheid en sturingsmogelijkheid van de gemeente op de verzelfstandigde instellingen goed in balans zijn;
- dit in de praktijk bij Boijmans momenteel niet meer in balans is, gezien de complexe renovatie waar de directie niet competent voor is, maar van de gemeente wel verwacht wordt de rekening te betalen en de verantwoordelijkheid te dragen;
- de governance van een museum eerst op orde dient te zien, alvorens de gemeente moet overgaan tot investeren;
- de governance de afgelopen jaren de belangrijkste reden was voor het niet slagen van de onderhandelingen met externe financiers;

- cultuurbudgetten nu onverhoopt worden gebruikt om de gaten in de Boijmans renovatiebegroting te dichten;
- de directie zich bezig moet houden met de collectie en zich niet moet bemoeien met de renovatie omdat ze daar simpelweg de kennis niet over heeft;
- het hierdoor wenselijk is om de verantwoordelijkheid voor de renovatie bij de gemeente neer te leggen, in plaats van bij de directie van Boijmans;
- hier met de nieuw aan te stellen bouwdirecteur een eerste stap in wordt gezet;

verzoekt het college:

- om te onderzoeken of de uitgangspunten en wensen die het college en de gemeenteraad destijds voor ogen hadden, zijn gerealiseerd; of herziening nodig en mogelijk is, en daarin te betrekken de verantwoordelijkheden en sturingsmogelijkheden van de gemeente bij de renovatie;
- de uitkomsten hiervan terug te koppelen aan de raad (Q3 2022);

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.F.E. Koster

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen en de eerdere motie wordt hiermee vervangen.

De **VOORZITTER**. Dat kunt u op zich laten inwerken tijdens de dinerpauze. Het is nu een mooie tijd om te schorsen voor een dinerpauze. Ik doe u in de aanbieding schorsen tot 19.45 uur. Een uur, is dat genoeg? Ik kijk even rond. Een uur, 20.00 uur? Ik dacht, ik schors tot 19.45 uur omdat ik u ken. Maar dan schorsen wij tot 20.00 uur. Tot zo.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 16 december 2021

Notulen van de raadsvergadering van 16 december 2021 (avondzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 18

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb met dien verstande dat het voorzitterschap is waargenomen door de heer Simons en door mevrouw C.M. Zeegers

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A. Bonte, de heer A.H.P. van Gils, de heer V.P.G. Karremans, de heer S. Kasmi en mevrouw R.A. Vermeij

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering.

- 23. *Benoeming van de gemeentelijk ombudsman.*
- 24. *Benoeming van een voorzitter en vier leden van de commissie verkiezingsaangelegenheden*

De **VOORZITTER**. Aan de orde zijn agendapunt 23 en 24, de benoeming van de gemeentelijke ombudsman en een benoeming van een voorzitter en vier leden van de commissie Verkiezingsaangelegenheden. Ik benoem in het stembureau in ieder geval degenen die in de zaal zitten. Als stembureauvoorzitter benoem ik mevrouw Zeegers, u bent in de prijzen gevallen. Als leden benoem ik mevrouw Faber, mevrouw Verkoelen en mevrouw Duijm-Wickerhoff. Voor wij de stemmen gaan tellen, vraag ik mevrouw Kockelkoren als voorzitter van de Werkgeverscommissie om de voordracht uit te spreken.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Dank u wel voorzitter. Als voorzitter van de Werkgeverscommissie mag ik hier het woord voeren. Wij hebben namens de raad de procedure gevolgd voor de werving van een nieuwe gemeentelijke ombudsman. Voorafgaand aan de procedure is er een profielschets opgesteld. Die is vastgesteld door het presidium. Belangrijke elementen in het profiel voor een nieuwe gemeentelijke ombudsman waren onder andere dat de kandidaat een Rotterdammer is, dan wel een belangrijke binding heeft met Rotterdam, een boegbeeld kan zijn, politieke sensitiviteit heeft, gezag uitstraalt en leiding kan geven aan een organisatie. De werving heeft een heel aantal reacties opgeleverd. Daar mogen we blij mee zijn als Rotterdam. De Werkgeverscommissie heeft twee gespreksrondes gevoerd. In de eerste gespreksronde hebben we met vijf kandidaten gesproken en de tweede gespreksronde met drie kandidaten. Mevrouw Van den Anker wordt voorgedragen. Zij voldoet ruimschoots aan het profiel. Zij is iemand met een groot netwerk in Rotterdam, kent de stad goed, heeft analytische ervaring en ook ruime ervaring met werken in een politieke omgeving. Dit heeft ertoe geleid dat de Werkgeverscommissie mevrouw

Marianne van den Anker heeft voorgedragen als kandidaat voor het ambt van gemeentelijk ombudsman.

De **VOORZITTER**. Dank voor het werk dat u als Werkgeverscommissie gedaan heeft. Mag ik de commissie vragen om de stemmen te tellen? Er zijn twee stembiljetten, A en B. Misschien dat de griffier kan helpen. Wilt u meeluisteren naar de uitslag van de stemmingen? Mevrouw de voorzitter.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. We hebben de stemmen geteld. Er zijn 42 stemmen uitgebracht.

De **VOORZITTER**. Wilt u beginnen met de benoeming van de ombudsman.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). De benoeming van de gemeentelijke ombudsman.

De **VOORZITTER**. Correct ja.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Inderdaad. Die stemmen zijn geteld. Er zijn 42 stemmen uitgebracht, 33 voor en 9 tegen. Dus mevrouw Van den Anker is benoemd als onze gemeentelijke ombudsman.

De **VOORZITTER**. Deelt u ons de volgende uitslag mee?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dan gaan we naar de volgende uitslag. Die gaat over de benoeming van een voorzitter en vier leden van de commissie Verkiezingsaangelegenheden. Ook daarvoor zijn 42 stemmen uitgebracht, 1 blanco. En dan ga ik nu de aparte leden langs. De heer Verheij heeft 40 voor en 1 tegen. De heer Van Zevenbergen heeft ook 40 voor en 1 tegen. De heer De Roon heeft 41 voor. De heer Postma 40 voor en 1 tegen. De heer Van Putten heeft ook 41 voor. Daarmee zijn ook deze leden benoemd in de commissie.

De **VOORZITTER**. Van harte gefeliciteerd. Ik schors voor een enkel ogenblik voor het overhandigen van een bloemetje, zie ik.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Ik ga snel verder. Mevrouw Van den Anker, hartelijk welkom. Er komt nog wel een moment dat ik u ga beëdigen, maar nu heeft u alvast een kwart feest. De rest van het feest komt nog wel. Ik ga verder met de agenda. Ik heropen straks aan het begin van agendapunt 19, evaluatie van het cultuurplanproces, nog kort het debat over Boijmans Van Beuningen. Dan hebben we iedereen hier en kunnen we dat nog even doen, want er was een motie door Leefbaar Rotterdam ingediend en die moest nog voorzien worden van een reactie van de zijde van de wethouder. Maar ik begreep dat de heer Smet ook nog wel iets in de aanbieding had, dus dan doen we dat gelijk aan het begin van agendapunt 19. Akkoord?

18. Het voorstel tot het beschikbaar stellen van een krediet ten behoeve van de realisering van een dierenasiel in Rotterdam

De **VOORZITTER**. Dan gaan we nu verder met agendapunt 18, het voorstel tot het beschikbaar stellen van een krediet ten behoeve van de realisering van een dierenasiel in Rotterdam. Mevrouw Duijm-Wickerhoff.

Mevrouw **DUIJM-WICKERHOFF** (lr). Dank u voorzitter. Ik heb het al eerder verteld, namelijk in de commissie van 8 december. Ik herhaal het hier heel graag nog een keer in de raadzaal. Leefbaar Rotterdam is ontzettend blij dat er nu eindelijk in onze wereldstad ook echt weer een dierenasiel terugkomt. Het blijft ook werkelijk onbegrijpelijk dat we het zo lang zonder hebben moeten doen. Het is vervelend dat de kosten ook zijn opgelopen en dat het pand rond 2030 weer wordt gesloopt voor het realiseren van de Van Nelleknoop. Maar Leefbaar Rotterdam hoopt ook dat er tijdig gekeken gaat worden naar een nieuwe en blijvende locatie en dat het belang hiervan nu ook werkelijk door de verantwoordelijke wethouder gaat worden ingezien. Om deze reden steunen we dan ook van harte de beide moties van de Partij voor de Dieren die hierover gaan en we kijken uit naar de officiële opening, zodat in ieder geval onze Rotterdamse dieren, dan wel niet onze Rotterdammers zelf maar wel de dieren, wel een huisje kunnen vinden binnen onze stad. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, ik kan kort zijn. Ook wij zijn ontzettend blij dat we eindelijk weer een dierenasiel gaan hebben in Rotterdam. Wij zijn ook blij met de motie van de Partij voor de Dieren, om ervoor te zorgen dat als we de Van Nelleknoop gaan ontwikkelen, we niet nog een keer in deze situatie komen zonder een dierenasiel. Dus steun daarvoor en we kunnen niet wachten tot de opening. Ik ben het eigenlijk ontzettend eens met mevrouw Duijm-Wickerhoff.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Ook voor D66 geldt dat het heel goed is dat het dierenasiel weer zijn plek hier in Rotterdam krijgt, dus wij steunen dit voorstel van harte. Het is belangrijk dat het er komt, of eigenlijk dat het er weer komt. We begrijpen ook de tijdelijkheid van de situatie en dat er dus ook een bepaalde financieringsopgave voor ons ligt en die steunen wij ook. Wel hebben wij ook gezien dat het natuurlijk ten laste wordt gelegd van natuur- en milieueducatie. Het is weliswaar niet een verschrikkelijk hoog bedrag, maar tegelijkertijd is er toch zorg geuit door de directeur van natuur- en milieueducatie, Natuurstad, over hoe ze dat precies moeten gaan verwerken in hun begroting. Ik zou dus eigenlijk aan de wethouder willen vragen of hij daar nog vinger aan de pols wil houden over hoe dat gaat en welke keuzes zij daar dan in moeten maken, en daarover ook een terugkoppeling te geven aan onze raad. Wij konden ook niet echt een andere dekkinggrond vinden, dus we snappen dat het gelopen zoals het is gelopen. Tegelijkertijd is voor D66 natuur- en milieueducatie ook ontzettend belangrijk, dus we willen wel dat dat goed kan doorgaan in Rotterdam. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Wenst iemand anders het woord? De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter. Wij zijn natuurlijk blij dat het dierenasiel terugkeert in Rotterdam, want het werd wel tijd. We vinden het wel heel beschamend dat de tweede stad van het land, Rotterdam, het vier jaar zonder asiel heeft moeten doen. In dat licht komen wij met twee verzoeken: waarborgen dat er altijd een dierenasiel is in Rotterdam en tijdig op zoek te gaan naar een nieuwe locatie voor het asiel indien de huidige locatie komt te vervallen. Een derde verzoek is gericht op dekking. Bij dit college mag dierenwelzijn niets kosten. De kapitaallasten van het nieuwe asiel worden ten laste gebracht van het budget voor natuur- en milieueducatie. Dat betekent saldo nul voor de Rotterdamse dieren dus. Want NME gaat ook over kinderboerderijen en hertenkampen. Wij verzoeken het college met een nieuw dekkingvoorstel te komen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Altijd een eigen asiel voor de Rotterdamse dieren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van het debat over vaststelling van het Investeringsbesluit project dierenasiel Rotterdam;

constaterende dat:

- een volwaardig dierenasiel in Rotterdam aan de Abraham van Stolkweg in 2018 de deuren sloot en waarschijnlijk pas in 2022 weer de deuren opent;
- de Rotterdammers al die jaren naar Spijkenisse moeten voor het dichtstbijzijnde dierenasiel;

voorts constaterende dat:

- de gemeente tot dusverre genoeg neemt met een opvanglocatie voor gevonden huisdieren binnen een straal van 30 kilometer van de gemeentegrenzen van Rotterdam;

overwegende dat:

- voor veel Rotterdammers de reis naar het dierenasiel in Spijkenisse te veel moeite of geld kost, waardoor gevonden huisdieren niet worden gebracht en de dieren nodeloos lang in het asiel blijven wachten op een nieuw liefdevol thuis;
- het nieuwe asiel slechts tijdelijk is, omdat er projectontwikkeling is voorzien op de locatie aan de Abraham van Stolkweg;

van mening dat:

- het moreel onaanvaardbaar is dat de tweede stad van Nederland met 650.000 inwoners geen dierenasiel kan hebben;

verzoekt het college:

- te waarborgen dat er altijd een volwaardig dierenasiel in Rotterdam is waar gevonden huisdieren naartoe kunnen worden gebracht en opgehaald;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, E. Büyükcıfci, E.H. Duijm-Wickerhoff en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 2. Dierenwelzijn mag best wat kosten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van het debat over vaststelling van het Investeringsbesluit project dierenasiel Rotterdam;

constaterende dat:

- het college de jaarlijkse kosten voor exploitatie van het nieuwe dierenasiel ten laste wil brengen in het taakveld 'Openbaar groen en (openlucht) recreatie - NME';

overwegende dat:

- de jaarlijkse exploitatielast van € 225.000,00 voor het nieuwe dierenasiel voor het overgrote deel op de begroting drukt van Stichting Natuurstad Rotterdam, die de kinderboerderijen, natuurtuinen en hertenkampen namens de gemeente Rotterdam exploiteert;

- het huidige dekkingsvoorstel bestaand dierenwelzijnsgeld inzet voor dierenwelzijn, waardoor de Rotterdamse dieren er op saldo niks op vooruitgaan;
- de opvang van gevonden dieren op Rotterdamse grondgebied volgens het Burgerlijk Wetboek een kerntaak van de gemeente is en dat het eigen beleid is om dit onder te brengen in het taakveld 'Openbaar groen en (openlucht) recreatie - NME';

verzoekt het college:

- dekking voor de jaarlijkse exploitatielasten voor het nieuwe dierenasiel onder te brengen in een ander taakveld dan 'Openbaar groen en (openlucht) recreatie - NME';
- hiertoe een voorstel te doen in de Voorjaarsnota 2022;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, E. Büyükçifci en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 3. Tijdig op zoek naar een nieuwe locatie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van het debat over vaststelling van het Investeringsbesluit project dierenasiel Rotterdam;

constaterende dat:

- de locatie van het nieuwe dierenasiel aan de Abraham van Stolkweg voorziet in tijdelijke huisvesting, in verband met ontwikkeling van de zogenoemde Van Nelleknoop;

overwegende dat:

- een situatie van tijdelijke huisvesting betekent dat er moet worden gezocht naar een nieuwe locatie om bij ontwikkeling van de Van Nelleknoop het dierenasiel aldaar te herhuisvesten;
- het risico bestaat dat er niet op tijd een nieuwe locatie wordt gevonden en we het ons niet kunnen permitteren het dierenasiel weer (tijdelijk) te missen;

verzoekt het college:

- tijdig op zoek te gaan naar een alternatieve locatie als er zicht is op een concrete ontwikkeling voor de Van Nelleknoop als het nieuwe dierenasiel plaats moet maken;
- de raad te informeren zodra deze opdracht zich voordoet;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, E. Büyükçifci, E.H. Duijm-Wickerhoff en P.J.H.D. Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Wie van u mag ik het woord geven? Wethouder Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Het is al gezegd door heel raadsleden. Het is denk ik een heel belangrijk besluit waar heel veel Rotterdammers achter staan, een dierenasiel in Rotterdam. Op dit moment hebben we een oud gebouw, dat van een voormalig dierenasiel was, naast Neptunus. Op diezelfde plek willen we dus een gloednieuw driersterren-, vijfsterren zou ik bijna willen zeggen, dierenasiel bouwen. Ik vind het zelf ook heel belangrijk. Mevrouw Duijm-Wickerhoff zegt, ik hoop dat de wethouder het belang gaat inzien. Nou, ik heb het belang vanaf 2 september jl. direct ingezien, want ik vind

het inderdaad heel belangrijk dat het er komt en ik heb het ook versneld op de agenda gezet om het dit jaar nog te kunnen behandelen. Los van het feit dat ik vind dat het inderdaad zoals de heer Van der Velden zegt, voor de tweede stad van het land belangrijk is dat wij een dierenasiel hebben, helemaal mee eens, vind ik het persoonlijk ook nog eens een keer heel belangrijk. Ik ben namelijk eigenaar, met katten weet ik niet of je dat kan zeggen, want katten zien mensen geloof ik als personeel, de heer Van der Velden weet dat ook, van twee asieltkatten. Die kwamen nu van Stichting Zwerfkatten Rijnmond, en die willen ook juist heel graag zorgen voor de zwerfkatten zelf, zodat de hobbykatten kunnen worden opgevangen door dat dierenasiel, omdat zij nu met heel veel druk te maken krijgen. Dan krijg je bij een nieuw dierenasiel dat dat ook daar opgevangen kan worden, waar zij ook heel blij mee zijn. Dus ik denk dat we er alleen maar mensen blij mee maken door dat dierenasiel te gaan realiseren, en de dieren natuurlijk ook. Ik ben dus erg dankbaar voor de bijdragen uit de raad. Ik zal eerst even de vraag van mevrouw Zeegers behandelen over de dekking. Ja, het geld moest ergens vandaan komen en zo eerlijk bent u zelf natuurlijk ook, zeg ik tegen mevrouw Zeegers via de voorzitter. Overigens ben ik van mening dat dat op een heel verantwoorde, nette manier opgevangen kan worden. Natuurstad is een supercreatieve en innovatie organisatie. Ik heb gisteren nog overleg met ze gehad, dus ik ben er ook zeker van overtuigd dat dat goed opgevangen gaat worden. Er hoeft bijvoorbeeld geen kinderboerderij voor gesloten te worden, dus dat is allemaal niet aan de orde. Het gaat ook om een relatief klein bedrag. Het accres dat zij volgend jaar krijgen toegekend is al hoger dan de korting die wij van plan zijn door te voeren dus wat dat betreft moeten zij – hoe zeg je dat in politieke termen – met iets minder meer doen. Dat is dan wat je zegt. Of ik vinger aan de pols wil houden, uiteraard. Ik heb sowieso elk halfjaar een overleg met ze. Dat was toevallig ook gisteren, dus dat doe ik sowieso. We zijn nu ook samen aan het kijken hoe we de verdien capaciteit kunnen uitbreiden, dus daar praten we in januari ook weer samen over door, dus dat kan ik inderdaad toezeggen. Dan de moties van de Partij voor de Dieren. Het zijn er drie. Allereerst begin ik even met de laatste motie die de heer Van der Velden indiende. Dat ging over het zoeken van een ander dekkingsvoorstel. Die moet ik ontraden; er ontbreekt ook een alternatief dekkingsvoorstel. Als deze motie het zou halen, zou het betekenen dat we zouden moeten opschuiven en ik wil geen vertraging meer, heel simpel. Ik wil dit nu gewoon op deze manier uitvoeren en inderdaad met dit dekkingsvoorstel, waarvan ik denk dat het op een heel verantwoorde en goede manier kan. Dus die motie ga ik ontraden. Dan de motie 'Altijd een eigen dierenasiel voor de Rotterdamse dieren'. Laat ik het zo zeggen: ik ben het van a tot z met de heer Van der Velden eens, met de tekst van de motie. Alleen verzoekt de motie het college iets te waarborgen. Alleen, en dat klinkt misschien gek voor een politicus, ik ga geen belofte doen die ik niet kan waarmaken. Als er in zou staan, het college een inspanning te laten doen om te zorgen dat er altijd een dierenasiel is, dan kan ik zeggen dat ik dat in ieder geval wil toezeggen. Alleen kan ik natuurlijk niets garanderen; dat is een beetje het punt. Enkel om die technische reden moet ik hem ontraden, hoewel ik het er natuurlijk 100% mee eens ben. Dat is ook de reden waarom ik er nu ook juist zoveel vaart achter gezet heb om dit te realiseren, of om in ieder geval dit voorstel naar de raad te sturen over het dierenasiel, dat we een dierenasiel in onze stad zouden moeten hebben. Maar dat is even de uitleg bij die motie. Dan de laatste motie, 'Nu al op zoek naar een nieuwe locatie'. Daar ben ik het helemaal mee eens en die ga ik ook omarmen. Het is goed om te weten, de Van Nelleknoop staat inderdaad op de rol voor 2035, dus niet 2030 zoals mevrouw Duim-Wickerhoff zei, maar 2035. We hebben straks dus ongeveer twaalf jaar, voor als daar gebouwd gaat worden. Dat is ook nog niet zeker, daar zijn ook nu nog geen plannen voor, en dan moeten we ook nog maar zien of dat op de plek van het dierenasiel gebeurt. Er wordt ook modulair gebouwd, dus er is ook nog een mogelijkheid dat we de boel kunnen verplaatsen als dat nodig is, dus we houden daar gewoon rekening mee, ook juist met de inzet dat het langdurig in de stad kan blijven staan.

Dat is hoe we het ingestoken hebben. Tot slot voorzitter, het is denk ik een mooie dag voor heel veel dieren, van de reiger tot en met de hobbykat in Rotterdam. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Is er behoefte aan een tweede termijn? Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Ik had aan de wethouder ook gevraagd of hij vinger aan de pols wilde houden. Daarvan zei hij dat dat hij dat zou doen. Ik zou het heel fijn vinden als wij daar dan ook een terugkoppeling van zouden krijgen hoe ze die bezuiniging kunnen invullen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dat kan ik doen. De bezuiniging gaat alleen pas per 2023 in, dus het is echt pas over dertien maanden. Dan kunnen wij ergens medio 2023 een briefje naar de raad sturen. Dat kunnen we toezeggen, en dat per flessenpost aan onze opvolgers meegeven.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dank u wel. We zien natuurlijk wel vaker dat er wat tijd zit tussen toezegging en afdoening van de motie, dus dat geduld kan ik opbrengen.

De **VOORZITTER**. Heel goed, hartelijk dank. Dan sluit ik de beraadslaging op dit punt af. Dan gaan we naar de evaluatie van het cultuurplanproces. Ik geef u de gelegenheid om even van plek te ruilen.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

14. Het voorstel met betrekking tot de renovatie van het Museum Boijmans Van Beuningen - vervolg

De **VOORZITTER**. Aan de orde is de evaluatie van het cultuurplanproces, maar we hebben afgesproken dat we beginnen met een korte reminder naar aanleiding de door Leefbaar Rotterdam ingediende motie over de renovatie van Boijmans Van Beuningen. Als de heer Koster er is, kan hij ook luisteren naar de reactie van de wethouder, maar de heer Smet had ook nog een korte bijdrage.

De heer **SMET** (gl). Ja dank u wel voorzitter, heel kort inderdaad. Het paviljoen houdt de gemoederen flink bezig en heeft mij genoodzaakt, nou ja niet echt, maar in ieder geval de wens uitgesproken van de fractie om een gewijzigd voorstel in te dienen op motie 1, dus dan zal het 1A worden.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Mag ik bij de collega's even...

De **VOORZITTER**. Een ogenblikje graag mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Maar het gaat over deze motie.

De **VOORZITTER**. Een ogenblikje. Ja, dat snap ik.

De heer Smet heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1A. Boijmans zuinig op paviljoen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van het voorstel met betrekking tot de renovatie van het Museum Boijmans Van Beuningen;

constaterende dat:

- het raadsvoorstel vraagt akkoord te gaan met de renovatie van Museum Boijmans Van Beuningen met ambitie om daarmee de weg open te houden naar het realiseren van verdere ambitie voor een toekomstbestendig museum;
- in de toelichting het voorstel staat om het bouwdeel van de architect Henket te amoveren;

overwegende dat:

- uitgangspunt van de renovatie is om de van der Steur- en Bodonvleugel met zorg te restaureren;
- het Van Beuningen-de Vriesepaviljoen van Prof. HJ Henket een recenter toevoeging is, speciaal gebouwd voor het tonen van een belangrijk deel van de collectie van het museum zelf, gerealiseerd in de jaren 1989-1991 aan de tuinzijde van het museum, in de as van de museumtuin;
- dit paviljoen (internationaal) architectonisch hoog staat aangeschreven en sinds oplevering zijn diensten heeft bewezen als tentoonstellingsruimte en restaurant;
- de verkenning aangeeft dat er geen directe noodzaak is voor sloop: het paviljoen kan op een doelmatige manier gerenoveerd worden, waarna het gebruikt kan worden als tentoonstellingsruimte of voor andere (ook niet-museale) functies;
- ook de Stichting Cuypersgenootschap, de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, de Welstandscommissie en de familie Van Beuningen verzoeken om het paviljoen van Henket als belangrijk voorbeeld van moderne museumarchitectuur voor Rotterdam te behouden;
- sloop van dit goede gebouw een onnodige aantasting van het gebouwde erfgoed van de stad vormt, kapitaalvernietiging is en indruist tegen de doelen van duurzaamheid van de gemeente;
- de nu voorgenomen verbouwing de kans biedt om het museumcomplex te moderniseren en tegelijkertijd de oorspronkelijke architectuur te herstellen;
- de mogelijkheid tot verplaatsen van het paviljoen in de verkenning is meegenomen;

verzoekt het college:

- in te zetten op behoud van het Henketpaviljoen door te onderzoeken op welke wijze het paviljoen kan worden verplaatst dan wel opnieuw opgebouwd met behoud van architectonische eenheid van het paviljoen;
- hierover een terugkoppeling te geven aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J. Smet, A. Kockelkoren en A. van Zevenbergen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik zag als eerste de heer Van der Velden staan over deze motie.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nou, van de orde dan, in ordetijd. Ik begrijp dat we een reactie krijgen van de wethouder op een motie van Leefbaar Rotterdam, maar de motie van Leefbaar Rotterdam heb ik nog niet gezien. Hij is ook nog niet ontsloten op het RIS. Ik zou hem eerst graag willen zien voordat de wethouder een reactie geeft.

De **VOORZITTER**. Is de motie niet ontsloten op het RIS? Dat is wel het geval mijnheer Van der Velden, goed kijken. Ja, die was kort voor de dinerpauze aan mij aangeboden. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja, ik zie de heer Smet al staan, ik denk dat hij het wilde aanvullen, maar ik wilde namelijk even aanvullen op deze motie, daar ging het om. In de vorige motie heeft 50PLUS Rotterdam mee getekend en bij deze motie heeft 50PLUS Rotterdam zich vanwege het veranderde dictum teruggetrokken van de motie. Dat moet er wel even bij gemeld worden vind ik.

De **VOORZITTER**. Dat is helder. Mijnheer Van der Velden, wilt u meer tijd om de motie te lezen?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nee, ik neem dat het dan gaat om motie 7A? Dan lees ik hem even snel.

De **VOORZITTER**. Dan wacht ik heel even tot u hem gelezen heeft. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) We kunnen zo verder, oké. Dan geef ik graag de wethouder de ruimte om te reageren op beide moties. Ik neem aan dat u ze kent.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Sorry voorzitter, ik moet in de microfoon praten. Deze heb ik voor me, die van GroenLinks krijg ik nog, maar ik ben bekend met de inhoud dus ik kan wel reageren voorzitter. Dank u zeer. Voorzitter, de motie van Leefbaar Rotterdam is inderdaad wat aangepast. Ik wil er een paar dingen over zeggen. Allereerst snap ik heel goed de zorgen die Leefbaar Rotterdam heeft ten aanzien van het bedrag van € 20 miljoen en hoe realistisch dat is. Diezelfde zorgen hebben een aantal partijen in deze zelfde raad en overigens ook in de commissie uitgesproken. Dus ik snap de motie in die zin heel goed. Wat ik daar in ieder geval over kan zeggen, tot aan 2029 heeft Museum Boijmans Van Beuningen acht jaar de tijd om dat bedrag op te halen. Dat bedrag kun je opdelen in per jaar ongeveer € 2,5 miljoen, of eigenlijk precies € 2,5 miljoen moet ik zeggen, en daarmee is het echt een te overzien bedrag. Daarnaast ben ik er wel van overtuigd dat ze het geld gaan ophalen omdat het trackrecord van Boijmans met name op het depot, hebben we gezien, dat nu open is, dat ze in staat zijn om veel geld binnen te halen. Maar ik snap uw zorg heel goed. Ik zal hem ook om die reden overnemen, ook al omdat ik eerder in het debat aan u heb aangegeven dat het een tijd geleden is dat wij die verzelfstandiging hebben ingezet en dat het past om na zoveel jaar, volgens mij is dat alweer vijftien jaar geleden, daar nog eens goed naar te kijken en te kijken of het nog past bij deze tijd. Dus voorzitter, ik kan motie 7A van Leefbaar Rotterdam om die reden omarmen. Dan voorzitter, de motie van GroenLinks. Die kan ik daarentegen om een aantal redenen echt niet omarmen. De motie vraagt om in te zetten op behoud van het Henketpaviljoen door te onderzoeken op welke wijze het paviljoen kan worden verplaatst dan wel opnieuw opgebouwd met behoud van architectonische eenheid van het paviljoen. Dat kan om een aantal redenen echt niet. Ten eerste, de belangrijkste reden, of tenminste belangrijkste, de architect zelf heeft in de verkenning, in de fase dat we bezig waren, toen we ook gekeken hebben of het paviljoen is te demonteren en te verplaatsen, aangegeven niet mee te willen werken aan verplaatsing van het paviljoen. Voor hem is het echt gebonden aan die ene locatie. Dus de architect zelf wil niet. Het tweede is, dat het paviljoen eigenlijk niet is te demonteren zonder enorm veel schade aan het

paviljoen. Dat komt vanwege de manier waarop het gebouwd is. Het souterrain en de begane grondvloer zijn gebouwd als één element. Ook de kolommenstructuur is met elkaar verbonden, de begane grond en het souterrain. Daarnaast komt erbij, wat ik ook al in mijn eerdere bijdrage heb aangegeven, stel, maar nogmaals, om heel veel redenen ontraad ik hem, maar stel dat de motie zou worden aangenomen door uw raad, dan komen er kosten bij kijken. Want het demonteren en weer opnieuw verplaatsen en ergens anders neerzetten, kost gewoon enorm veel geld. Dat geld hebben we nu niet, dus ik geef maar mee dat als de raad in meerderheid besluit om deze motie over te nemen, dan hebben we ook een gat in de dekking en dat gat kan aanzienlijk zijn. Dat geef ik u dus mee ter overweging. Desalniettemin heb ik wel heel veel waardering, dat spreek ik ook maar uit, voor de vastberadenheid van de heer Smet en het feit dat hij zich zo inzet voor het paviljoen. Maar deze motie moet ik op deze manier echt ontraden. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Voorzitter, mag ik een toelichtende vraag aan de heer Koster van Leefbaar Rotterdam stellen? Ik verwonder mij wat over uw aanpassing van uw motie. Kunt u mij duidelijk maken waarom u afziet van de onomkeerbare beslissing te nemen inzake de investeringen en financiële commitment vanuit de gemeente voor de renovatie van het Museum Boijmans Van Beuningen. Waarom doet u dat? Waarom vindt u niet dat dat gekoppeld is aan uw hele inzet die u tot nog toe gehad heeft, dat u zegt: het is toch wel even handiger als we dat doen? Ik begrijp niet heel goed waarom u dit nu aangepast heeft. Want daar is in mijn beleving niet echt een reden voor. Dat heeft u wel gedaan en ik zou dat als toelichting daarop wel graag willen horen, want dat is nieuw.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, u bent daarmee door uw spreektijd heen. Als u dan in de coulancetijd mag spreken, mag ik u dan verzoeken om dat kort te doen. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (Iv). Wethouder Kasmi is hiermee voor een deel aan onze wensen tegemoetgekomen dat we iets aan die governance gaan doen. Dat was mijn antwoord. Dank u.

De **VOORZITTER**. Helder. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u. Ik heb dan toch nog een aanvullende vraag aan Leefbaar Rotterdam. Vanochtend hield de heer Koster een vurig pleidooi dat Leefbaar Rotterdam tegen het raadsvoorstel van Boijmans zou stemmen. Mijn vraag is: stemt u nog steeds tegen het raadsvoorstel of stemt u nu voor het raadsvoorstel?

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (Iv). Wij moeten dit intern in de fractie bespreken en ik heb net goed naar wethouder Kasmi geluisterd.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank, ik mag dus concluderen dat uw fractievoorzitter het raadslid Koster gewoon voor de bus gooit, want u gaat gewoon instemmen met het raadsvoorstel. Ik vind het heel erg spijtig voor u als raadslid, ik vind het nog spijtiger dat uw fractievoorzitter dat doet. U wordt voor de bus gegooid. U gaat gewoon voor stemmen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden, ook voor u geldt dat u door uw spreektijd heen bent. Als u dan toch nog een opmerking wilt plaatsen gedurende de rest van de avond, zal ik daar zeker ruimte voor proberen te bieden, maar houd het kort alstublieft. Helder.

19. De evaluatie van het cultuurplanproces 2021-2024

De **VOORZITTER**. Dan heropen ik nu het debat op punt 19, de evaluatie van het cultuurplanproces 2021-2024. Ik had mijnheer Koster als eerste op mijn lijst staan. Nee, het gaat over. De heer Smet. Het cultuurplanproces. We gaan een beetje tempo maken.

De heer **SMET** (gl). Voorzitter, wij kunnen het heel kort houden, want dit is uitgebreid in de commissie besproken. Ik heb daar ook besproken dat ik de wens heb dat de gemeenteraad ook gebruik zou moeten kunnen maken van de adviesfunctie van de RRKC en dien hiertoe een motie in, samen met mevrouw Walgenbach van D66.

De **VOORZITTER**. Helder. Het zilveren schaalpje komt eraan. De heer Smet heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Een advies voor Rotterdammers

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van het agendapunt 'Evaluatie cultuurplanproces 2021-2024';

constaterende dat:

- de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur (RRKC) een adviesorgaan is voor het college van burgemeester en wethouders;
- de RRKC het college zowel gevraagd als ongevraagd adviseert;
- de RRKC de afgelopen raadsperiode een aantal adviezen heeft gegeven;
- de RRKC een belangrijke rol speelt in het cultuurplanproces;

overwegende dat:

- de adviezen van de RRKC ook voor de gemeenteraad zeer relevant zijn;
- in de huidige situatie de gemeenteraad pas adviezen kan inzien of bespreken nadat het college daar een reactie op heeft gegeven;
- dit soms tot onnodige omwegen en zelfs krampachtigheid kan leiden;
- de taken en rollen van zowel gemeenteraad, college als RRKC glashelder zijn;
- de gemeenteraad zichzelf als opdracht heeft gegeven een kwaliteitsslag te maken met betrekking tot een goede besluitvorming;
- het wenselijk is dat de RRKC ook als adviesorgaan voor de gemeenteraad geldt;

van mening dat:

- de gemeenteraad voor de kwaliteitsslag die hij wil maken in een goede besluitvorming over kunst en cultuur gebruik zou moeten kunnen maken van de kennis en ervaring van de RRKC;

besluit:

- het college opdracht te geven op korte termijn te onderzoeken op welke wijze de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur vanaf de nieuwe raadsperiode ook voor de gemeenteraad als adviesorgaan kan functioneren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J. Smet en E.S. Walgenbach

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Walgenbach gaat ook over. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u voorzitter. Er staat een enorme druk op de cultuurbudgetten. Ook bij deze cultuurnota hebben we gezien dat incidenteel projectengeld overgeboekt moest worden naar het cultuurnotabudget. Tegelijkertijd groeit de stad en wij vragen ons af of het cultuurbudget niet mee moet bewegen met de groei van de stad. Daar zouden we graag wat advies op willen hebben en daartoe de volgende motie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Walgenbach.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Ja voorzitter, ik heb een vraag aan de heer Engberts. Zoals u weet zijn wij eigenlijk ook altijd voor ophoging van het cultuurbudget, maar ik vind de timing nogal, laat ik zeggen, enigszins verband houden met de aankomende verkiezingen. Want het is eigenlijk niet gebruikelijk om nu een voorstel te doen voor verhoging van het cultuurbudget. Dat doen wij na coalitieonderhandelingen of dat doen wij bij de aanvang van het cultuurplan. Ik vroeg mij dus eigenlijk af waarom u daar nu mee komt.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik denk dat het goed als wij de motie, er is een eerdere versie rondgegaan, maar u heeft gelijk, we doen dat bij de coalitieonderhandelingen. En met deze motie proberen we goed beslagen ten ijs te komen met elkaar.

De **VOORZITTER**. Helder. De heer Engerts heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Rotterdamse groei = culturele groei?

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van De Cultuurnota;

constaterende dat:

- in de rapportage betreffende het proces van de Cultuurnota een belangrijk vertrekpunt mist, namelijk het krappe budget dat beschikbaar is voor de cultuursector;
- om de ambities van de cultuurnota waar te maken, budget uit incidentele- en projectmiddelen moest worden overgeheveld naar het cultuurplanbudget;
- dit aantoonde dat de druk op het budget voor de cultuur sector erg hoog is;

overwegende dat:

- Rotterdam de afgelopen tien jaar met ruim 40 000 inwoners is gegroeid¹ en naar verwachting zal blijven groeien de komende jaren;
- deze inwonersgroei ook een grotere vraag naar cultuuraanbod met zich mee zal brengen;
- deze inwonersgroei tevens leidt tot meer inkomsten voor de gemeente vanuit onder meer het Gemeentefonds en toename ozb door groei aantal woningen;

van mening dat:

- het cultuuraanbod en daarmee het -budget mee moet groeien met de groei van de stad;

verzoekt het college om:

- aan het RRKC advies te vragen wat de consequenties zijn van de groei van de stad voor vraag naar cultuuraanbod, de druk op het budget en hoe de groei zich tot het cultuurbudget van Rotterdam kan verhouden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts

¹ <https://onderzoek010.nl/dashboard/onderzoek010/Bevolking/>

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Wenst iemand anders het woord? Niet? Wethouder Cultuur, de heer Kasmi.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja voorzitter, we gaan vrij snel, want de moties heb ik ook niet allemaal gezien. Ik heb ze niet gelezen, dus ik moet daar even op wachten. Ik heb wel concepten voorbij zien komen, maar ik wacht even tot ik de echte moties heb.

De **VOORZITTER**. We gaan ze snel kopiëren. Dan wachten we even een minuutje.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Het enige wat ik daar nu nog aan kan toevoegen voorzitter, een paar kleine dingen dan om de tijd toch op te vullen, we hebben het inderdaad in de commissie uitgebreid met elkaar besproken. Ik vond het heel belangrijk om daar echt goed met elkaar bij stil te staan, omdat we natuurlijk best wel een ingewikkeld traject met elkaar hebben doorlopen om tot vaststelling te komen van het cultuurplanproces. We weten inmiddels ook dat dat niet helemaal vlekkeloos is gegaan. Uw raad heeft naar aanleiding daarvan daartoe een aantal opdrachten meegegeven in de vorm van moties aan het college en aan mij in het bijzonder en ik heb daar uitvoering aan gegeven. Ik ben blij dat het rapport van het extern bureau heel duidelijk is in wat er beter kan en in de aanbevelingen die ze hebben gemaakt en daar gaan we ook mee aan de slag. De volgende stap zal zijn om de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur zelf te gaan evalueren. Want dat kan ook niet ontbreken als je zegt: we willen echt een heel goede evaluatie. Dan kijk je eerst naar het proces en vervolgens naar het instituut zelf. Daar gaan we dus ook mee aan de slag. Voorzitter, inmiddels heb ik één motie al onder mijn ogen. Even kijken. Ja voorzitter, ik zou deze op deze manier op dit moment willen ontraden om een aantal redenen. Ten eerste zijn wij nu net bezig met de evaluatie van de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur. Ik zou willen zeggen: wacht die evaluatie af, omdat daar natuurlijk heel belangrijke uitkomsten uit gaan komen die heel erg veel duidelijkheid kunnen bieden ten aanzien van het functioneren van de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur. Ik denk dat het op basis daarvan, nadat we een grondig en inhoudelijk gesprek met elkaar hebben gevoerd om te kijken wat we dan anders willen. Maar ik zou daar niet nu al op de voorkant op willen vooruitlopen. Wat ik wel kan meegeven in de evaluatie aan het bureau dat zich gaat bezighouden met de evaluatie, is om hiermee rekening te houden en dat ze eventueel daarop ook een advies gaan geven, dus dat kan ik u wel toezeggen, maar ik wil niet vooruitlopen op een proces dat we zorgvuldig met elkaar willen doorlopen.

De **VOORZITTER**. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Ik kan u meedelen, via u voorzitter, dat we dat als raadsleden inmiddels al aan het consultancybureau hebben meegegeven, dus dat is al niet meer nodig. En mijn wens en ik denk ook die van mevrouw Walgenbach, is om door middel van deze motie ook

de raad te vragen of hij het daarmee eens is. Dus als deze motie in stemming wordt gebracht en een meerderheid vindt dat een goed idee, dan is dat ook bevestigd. Dat was namelijk niet duidelijk in ons gesprek met... En ook niet vorige week. Vandaar dat ik deze motie heb ingediend.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Goed dat u die toelichting geeft, maar dan zit het eigenlijk al in de opdracht en wordt er aan gewerkt. Dan is hij eigenlijk weer overbodig, zou ik bijna willen zeggen. Maar goed, u heeft in ieder geval van mijn zijde de bijdrage dat wij in ieder geval een evaluatie doen. Laten we dat met z'n allen even geduldig afwachten mensen, zeker als de opdracht al meegegeven is. Even kijken, dan de motie van de PvdA. De RRKC advies te vragen wat de consequenties zijn van de groei van de stad voor vraag en aanbod – mevrouw Walgenbach heeft daar eigenlijk al iets over gezegd. Bij de strekking van de motie kan ik me heel goed iets voorstellen. Ik vind dat dat eigenlijk ook weer iets is van het volgende bestuur, en met bestuur bedoel ik de volgende raad en het college. Ik zou sowieso willen adviseren ons niet te beperken tot alleen het advies van de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur, maar überhaupt te kijken naar wie dat het best zou kunnen doen, waarbij de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur één partij is die je zou kunnen vragen, maar niet de enige partij. Ik weet ook dat zij vaak ook weer heel veel opdrachten uitbesteden aan bijvoorbeeld de EUR, die dit ook heel goed zou kunnen doen. Maar voor nu kan ik hem om die reden, hoe sympathiek ik hem ook vind, vanuit hygiëne en de afspraken die we met elkaar hebben gemaakt, niet omarmen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik begrijp het niet zo goed voorzitter. Wat wij vragen is eigenlijk gewoon om in beeld te brengen wat de consequenties zouden kunnen zijn, zodat we bij een volgende periode ook informatie hebben die we nodig kunnen hebben. U mag hem best ruimer interpreteren, via de voorzitter, dan alleen aan de RRKC. Ik had begrepen dat dat juist het geëigende podium daarvoor zou zijn. Het mag ook bij een ander worden belegd. Maar het gaat er juist om om in beeld te brengen en te onderzoeken, zodat we bij een volgende periode juist het goede besluit zouden kunnen nemen met elkaar.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, misschien ben ik dan te snel geweest in mijn oordeel. Ik heb hem net misschien iets anders geïnterpreteerd, maar dat komt ook omdat ik hem nu onder mijn neus krijg en moet lezen. Als ik hem inderdaad zo mag opvatten, en ik lees hem nog een keer, dus met het nadrukkelijke verzoek om de RRKC weg te laten en te vragen gewoon om het onderzoek, kan ik hem op die manier omarmen. Dank u zeer voorzitter.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, excuus van mijn kant ook. Ik had het heel snel geïntroduceerd. Ik moest van mijn fractie wat tijd besparen, maar die ben ik nu dus mooi kwijt.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank.

20. Het vervolgproces inzake de stadsmuseale functie

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar het volgende agendapunt. Het vervolgproces inzake de stadsmuseale functie. De heer Koster. We gaan nog een kort changement uitvoeren begrijp ik? Mijnheer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ik heb één motie en dat is een onderzoeksmotie; om te onderzoeken of de collectie van Museum Rotterdam in de nabijheid van het Museumpark gehuisvest kan worden voor de nieuwe stadsmuseale functie. De bedoeling erachter is te onderzoeken of het gecentreerd kan worden zodat het museum ook kan profiteren van de bezoekersstroom van andere musea.

De **VOORZITTER**. De heer Koster heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Locatieonderzoek stadsmuseum bij Museumpark

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van het vervolgproces inzake de stadsmuseale functie;

constaterende dat:

- Stichting Museum Rotterdam de collectie van de stad beheert;
- momenteel de stadsmuseale functie wordt ontwikkeld door de kwartiermaker en betrokken (culturele) instanties;
- er nog geen vaste locatie is aangewezen voor de collectie van het stadsmuseum;

overwegende dat:

- goede, vaste huisvesting noodzakelijk is voor een succesvol stadsmuseum;
- de kwartiermaker stelt dat de locatie van het stadsmuseum ertoe doet;
- er tijdens de onderzoeksfase een locatiestudie is uitgevoerd waar al vijf kansrijke locaties uit voort zijn gekomen;
- er echter nog meer locaties onderzocht kunnen worden tijdens de volgende concretiseringsfase;
- de omgeving van het Museumpark als een zeer kansrijke locatie kan worden beschouwd, gezien alle musea die daar nu al aanwezig zijn;
- de komende jaren het Museumpark, mede door de renovatie van Museum Boijmans Van Beuningen, verder wordt ontwikkeld;
- het stadsmuseum een waardevolle toevoeging kan zijn voor de ontwikkeling van het Museumpark, de nabije omgeving én de stad;

verzoekt het college:

- te onderzoeken of de collectie van Museum Rotterdam in (de nabijheid van) het Museumpark gehuisvest kan worden voor de nieuwe stadsmuseale functie;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.F.E. Koster

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Walgenbach.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Ja voorzitter, een nieuw iconisch stadsmuseum voor en door Rotterdammers, dat is onze stip aan de horizon. We hebben een uitgebreid en goed debat gehad in de commissie en wij als D66 kunnen ons grotendeels vinden in het rapport opgesteld, genaamd 'Ook van jou!', en in de reactie van de wethouder daarop. Ik heb een aantal zorgpunten met ook moties die ik met u wil langslopen. Een van de grootste zorgpunten die wij hebben zit toch wel in de huisvesting, omschreven zoals ook in het rapport. Wanneer wij het in deze raad over cultuur hebben, hebben we het helaas vaak heel

snel over huisvesting. Alsof iconische huisvesting en heel veel geld naar stenen de enige route is die we hebben. Wij willen graag dat het museum gaat experimenteren, gaat vallen en opstaan, niet per se met die vaste huisvesting, en we willen eigenlijk graag dat het iconische concept de leiding heeft en dat dat bepaalt hoe de stadsmuseale functie eruit gaat zien en niet per se al van tevoren de huisvesting. We hebben hiervoor een motie achter de hand. Die staat op het RIS, want ik heb begrepen dat de wethouder deze overbodig acht en dat de wethouder en het college eigenlijk zeggen: wij gaan er ook voor zorgen dat dat concept echt leidend wordt en niet de huisvesting, maar dat zie ik niet terug in het rapport. Dus ik wil eigenlijk straks de reactie van de wethouder horen, en afhankelijk daarvan dien ik in de tweede termijn die motie in. Ons andere zorgpunt is eigenlijk de ontwikkeling van de stadsmuseale functie op het gebied...

De **VOORZITTER**. U heeft geen tweede termijn, we hebben een kort bespreekpunt. De techniek kan zijn dat u hem indient en intrekt als het antwoord van de wethouder u bevalt. Dat is misschien wel zorgvuldig.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Ik moet snel door. De tweede motie is dat we graag willen dat er een kopgroep komt met samenwerkingspartners, die in lijn de rol krijgen ook in het museum. Dat is de motie 'Een brede basis'. Tot slot, onze samenleving digitaliseert in zeer rap tempo en een nieuwe stadsmuseale functie moet daar ook in mee. Die online functie moet echt een prominente rol krijgen in de verdere ontwikkeling en daarvoor dienen wij samen met GroenLinks de motie in 'Digitaal Rotterdam'.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Walgenbach heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Digitaal Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van de nieuwe stadsmuseale functie;

constaterende dat:

- het rapport "Ook van jou!" heldere uitgangspunten bevat voor de nieuwe stadsmuseale functie;
- een breed onlinebereik middels een sterke online identiteit waarbij bezoekers toegang krijgen tot o.a. de collectie, thematische platforms en online interactie met het publiek een van die uitgangspunten is;

overwegende dat:

- het rapport "Ook van jou!" een beperkte omschrijving geeft van hoe het digitale onderdeel van de stadsmuseale functie eruit komt te zien, maar dit te summier en beperkt is;
- een digitaal stadsmuseum de bereikbaarheid van de collectie vergroot en er zo meer mensen op een laagdrempelige wijze in aanraking kunnen komen met kunst en cultuur;
- het daarom van belang is dat het digitale onderdeel van de nieuwe stadsmuseale ambitieus wordt doorontwikkeld;

verzoekt het college:

- het NSF-kernteam de opdracht te geven om digitaal een prominentere rol te geven in de verder ontwikkeling van de nieuwe stadsmuseale functie en het digitale onderdeel op een creatieve, vernieuwende manier verder uit te (laten) werken;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E.S. Walgenbach en J. Smet

Motie 3. Een brede basis

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van stadsmuseale functie;

constaterende dat:

- in het rapport 'Ook van jou!' voorgesteld wordt een kernteam te vormen van een stadscurator, projectmedewerker en een communicatiemedewerker;
- de RRKC het voorgestelde kernteam als trekker te klein noemt;
- het RRKC adviseert te werken met een kopgroep van vijf samenwerkingspartners;

overwegende dat:

- bereidheid en enthousiasme vanuit samenwerkingspartners essentieel is voor een goede uitkomst van het proces;
- om te experimenteren ook expertise en verschillende collecties aangesloten moeten zijn;
- het van belang is dat er in de concretiseringsfase voldoende draagvlak wordt gevonden voor de nieuwe stadsmuseale functie;

verzoekt het college:

- in het komende halfjaar te onderzoeken of een coalition of the willing gesloten kan worden met partijen uit de sector die kunnen bijdragen aan de ontwikkeling en programmering van de nieuwe stadsmuseale functie;
- indien het onderzoek positief is deze coalitie/kopgroep een kernrol te geven in de verdere uitwerking van de nieuwe stadsmuseale functie, en eventueel in een later op te richten nieuwe stichting;
- over de inrichting en tijdpad van het onderzoek voor de zomer 2022 terug te koppelen aan de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E.S. Walgenbach

Motie 4. Eerst een iconisch concept

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking stadsmuseale functie;

constaterende dat:

- het rapport "Ook van jou!" heldere uitgangspunten bevat voor de nieuwe stadsmuseale functie;
- het college zelf schrijft dat er nog geen gedeeld beeld is over de te nemen stappen om te komen tot deze stadsmuseale functie;
- de RRKC adviseert om pas later in het proces keuzes te maken met betrekking tot de huisvesting van het nieuwe stadsmuseum;
- het college heeft besloten toch al verder te gaan met de zoektocht naar geschikte huisvesting;

overwegende dat:

- iconische huisvesting geen doel op zich is, maar een middel om te voorzien in de stadsmuseale functie;

- het daarom logisch is om eerste de stadsmuseale functie te concretiseren en vervolgens pas te zoeken naar bijpassende huisvesting;

verzoekt het college:

- het creëren van een iconisch concept leidend te laten zijn in de ontwikkeling van de nieuwe stadsmuseale functie;
- om bovenstaande reden niet in deze experimenteerfase definitieve keuzes te maken voor tijdelijke huisvesting en de uiteindelijke definitieve huisvesting;
- eerst nader onderzoek te doen in samenwerking met de sector;
- hierover terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E.S. Walgenbach en J. Smet

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, het verhaal van Rotterdam moet verteld worden, met of zonder gebouw, en dat kunnen we erg goed in Rotterdam. Deze verhalen verdienen ook een podium, met of zonder gebouw. Het is ook belangrijk dat in de scenario's die worden voorgesteld in 'Ook van jou!' dat goed zijn plek vindt. In de film- en televisiewereld is het heel bekend dat er een dramaturg wordt ingeschakeld om die verhalen goed voor het voetlicht te brengen, van zowel de regisseur als van het publiek als ook vanuit de theorie en de wetenschap wordt benaderd. In de commissie hebben we inderdaad besproken dat wij het van belang vinden dat er een stadsdramaturg wordt toegevoegd aan het team. Dat kan iemand zijn die er al is, dat kan iemand zijn die misschien wordt aangetrokken, dat laat ik het even in het midden. Maar mijn verzoek is met deze motie om de term stadsdramaturg mee te nemen in de verdere ontwikkeling van de stadsmuseale functie.

De **VOORZITTER**. De heer Smet heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Stadsdramaturg

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van het agendapunt 'Vervolgproces stadsmuseale functie';

constaterende dat:

- Rotterdam en Rotterdammers erg goed verhalen kennen lopen te vertellen;
- deze verhalen op welke wijze dan ook een podium verdienen;
- er ook in het proces met betrekking tot een stadsmuseale functie inmiddels vele verhaallijnen te onderscheiden zijn;
- er tegelijkertijd voor de toekomst een aantal scenario's wordt voorgesteld;
- het belangrijk is dat de stadsmuseale functie een door de Rotterdammers gedragen voorstelling wordt;
- dramaturgie in theater, film en televisie zeer gebruikelijk is;
- de rol en betekenis van een dramaturg drieledig is:
 - toneelschrijver (of verhalenverteller)
 - eerste toeschouwer (of artistiek leider)
 - toneelkenner, iemand die de kunst vanuit de theorie en wetenschap benadert;

van mening dat:

- de zoektocht naar de manier waarop de verhalen van Rotterdam en de Rotterdammers verteld worden en waar men hun verleden, heden en toekomst gerepresenteerd kunnen zien worden onderdeel is van het vervolgproces;
- het verhaal van Rotterdam en de Rotterdammers sowieso verteld moet worden, met of zonder gebouw;
- een stadsdramaturg bij uitstek de verschillende verhalen, visies en ideeën van en voor Rotterdammers kan verbinden, verklaren en uitdragen;
- een stadsdramaturg de grote lijnen de gaten houdt, met oog voor zowel de regisseur (de gemeente), de spelers (betrokken organisaties) als de toeschouwers (de Rotterdammer);

besluit:

- het college als opdracht mee te geven om in het vervolgproces stadsmuseale functie, in de verdere ontwikkelingen en uitwerkingen hiervan en in de gesprekken hierover met betrokken partijen de rol die een stadsdramaturg kan spelen in te brengen en te bespreken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J. Smet

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Wenst iemand anders het woord? Mevrouw Zandberg.

Mevrouw **ZANDBERG** (cda). Ja voorzitter, dank u wel. Het stadsmuseum heeft zijn deuren moeten sluiten, maar Rotterdam verdient een sterke en nieuwe stadsmuseale functie. Maar daarvoor is wel een majeure verandering noodzakelijk. Ik vind eigenlijk dat D66 dit keer best wel drie prima moties indient, dus die ondersteun ik van harte, maar zelf heb ik ook nog wel een aanvullende motie. Want in de stukken die voorliggen, lijkt er nog geen aandacht te zijn voor de marketing en communicatie van die nieuwe stadsmuseale functie. Dat lijkt me redelijk essentieel, zeker omdat de deuren nu gesloten zijn. Dus daar is een motie voor.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mevrouw Zandberg heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Een goede PR voor de stadsmuseale functie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 16 december 2021 ter bespreking van 'Het vervolgproces inzake de stadsmuseale functie';

constaterende dat:

- in de stukken die voorliggen over het vervolgproces van Museum Rotterdam lijkt er nog geen aandacht te zijn voor de marketing en communicatie van de nieuwe stadsmuseale functie;

overwegende dat:

- het succes van de stadsmuseale functie voor een deel wordt bepaald door een goede marketing en communicatie;
- het nieuwe stadsmuseum de functie heeft aansprekend te moeten zijn voor minder makkelijk te bereiken doelgroepen;
- het essentieel is om vanaf het begin goed na te denken over hoe men de marketing en communicatie van het nieuwe museum vorm gaat geven;

verzoekt het college:

- te onderzoeken of het mogelijk is in het plan een onderdeel op te nemen waarin met deskundigheid gekeken wordt naar de 'branding' van het stadsmuseum en ontwikkeling van de naam van het stadsmuseum;
- het proces van marketing van het merk 'stadsmuseum en de communicatie naar de doelgroepen zo snel als mogelijk te starten;
- deze handelingen in het proces vast te leggen;
- hierover terug te rapporteren naar de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B.C. Zandberg

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Dank voorzitter. Ik kan mij korthedshalve bijna volledig aansluiten bij het betoog van mevrouw Walgenbach, inclusief haar moties. Ik wil daarbij nog wel één opmerking maken. Wij vinden ook die digitalisering belangrijk in het bredere concept. Tegelijkertijd vinden we niet dat dat de nadruk moet hebben, want die nieuwe stadsmuseale functie moet er voor honderd jaar zijn of misschien wel langer en vijftien jaar geleden hadden we nog niet eens een smartphone en moet je eens kijken wat dat aan de manier van digitale interactie heeft veranderd. Gezien dus hoe vluchtig en hoe veranderlijk dat is, uiteindelijk meer de indruk voor de fysieke verschijningsvorm.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Andere sprekers? Wethouder Kasmi.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja voorzitter, het gaat razendsnel. Moties worden op het laatste moment ingediend, dus ik ga alvast aan de gang met wat ik nu binnen heb gekregen, beginnend met de moties van mevrouw Walgenbach. Naar aanleiding van uw vraag over huisvesting deel ik met u dat het rapport daar niet heel erg – hoe zeg je dat – een bepaalde verkeerde indruk geeft als zijnde dat de huisvesting heel bepalend zou moeten zijn. Dat is niet zo. Ik ben het met u eens dat vooral het concept leidend zou moeten zijn. Wat mij betreft wordt het concept iconisch en niet per se de huisvesting. Als de huisvesting dan ook iconisch wordt, prima, maar uiteraard gaat het om de inhoud. Dat vind ik heel belangrijk en ik hoop dat ik u daarmee gerust heb gesteld, dus bij dezen deel ik uw opvatting dat het concept wat mij betreft leidend is. Vandaar ook het experimenteren dat we op dit moment heel nadrukkelijk een plek geven in het proces.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Ja voorzitter, zoals verwacht, trek ik dan de motie 'Een iconisch concept' weer in.

De **VOORZITTER**. Prima. Wethouder, u kunt verdergaan.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Dank u voorzitter. Dan de andere moties van mevrouw Walgenbach. Die kan ik met alle liefde omarmen. Digitaal Rotterdam, ik vind dat heel goed bij deze tijd passen van steeds verder gaande digitalisering. Dus dat neem ik over, met de opmerking die de heer Versnel uiteraard heeft gemaakt, dat het gaat om en, en. Het gaat om het breed toegankelijk maken van de prachtige collectie die er is. Dat doe je enerzijds digitaal en daar kan echt wel een aantal ontwikkelslagen in worden gemaakt, maar de fysieke tentoonstelling is net zo belangrijk of misschien nog wel belangrijker wat mij betreft.

Dus die kan ik omarmen. Dan had u nog een andere motie, uw laatste motie, 'Een brede basis', over de coalition of the willing. Die past helemaal in onze ambitie, dus ook die kan ik wat mij betreft omarmen. Dan voorzitter, de moties komen nog steeds binnen, de motie van Leefbaar Rotterdam om te onderzoeken of de collectie van Museum Rotterdam in de nabijheid van het Museumpark gehuisvest kan worden voor de nieuwe stadsmuseale functie. Deze moet ik helaas ontraden voor nu. Dat is om de volgende reden. Even los van dat ik zelf nu niet heel veel ruimte zie in het Museumpark voor nog een ander museum, maar goed, dat zal niet leidend zijn. Wat wat mij betreft leidend is, is dat wij nu gaan experimenteren met de inhoud, met het concept, om te kijken wat daaruit komt en vervolgens daarna daar passende huisvesting bij zoeken. Als dat toevalligerwijs in het Museumpark zou zijn, stel dat dat eruit komt, dan zou ik daar zeker niet tegen zijn. Maar ik zou er niet op vooruit willen lopen. Dus wat mij betreft laten we de programmamakers, de onderzoekers, de kwartiermaker, hun werk gewoon afmaken en daar komt vervolgens een mooi advies uit. Dat advies zal ik aan u voorleggen en daar wil ik nu alle openheid in houden. Dus om die reden moet ik hem ontraden.

De **VOORZITTER**. U kunt geen vraag stellen. De aard van het debat is dat u geen vragen kunt stellen. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Nogmaals, ik wil hem niet uitsluiten, maar ik zou hem ook niet nu al zo op die manier doen. Vandaar dat ik hem ontraad, omdat hij hier echt heel erg specifiek gaat over een bepaalde locatie aan het Museumpark. Ik wil echt niet op die manier nu al het proces dwarsbomen. Dan hebben we nog motie 2 van GroenLinks. Even kijken, dat is volgens mij een beetje hetzelfde als die van mevrouw Walgenbach. Die heb ik net al gehad. O, dat is Digitaal Rotterdam, excuus. Dat komt omdat ik het concept voor me heb en nu de echte motie. 'Een brede basis' heb ik ook gehad. Ik heb dan volgens mij nog één motie over. Die heb ik hier in concept. Dat gaat over de dramaturg. Ook die ontraad ik omdat deze overbodig is. We hebben het er in de commissie met elkaar over gehad. De programmamaker neemt nu al zo'n rol in. Ik ben het helemaal eens met de geest van uw motie, dat u zegt: er zijn heel veel mooie verhalen in de stad. Die moeten opgehaald worden, die moeten verteld worden, maar dat hebben we ingebed in het proces zoals we dat nu met elkaar hebben ingericht. De programmamaker heeft die heel duidelijke rol om dat ook te ontsluiten en een plek te geven. Ik zou niet zeggen, laten we er nog iemand aan toevoegen, maar de programmamaker zou bijvoorbeeld die taak op zich kunnen nemen. Maar om die reden moet ik hem helaas ontraden. Even kijken, heb ik ze nu allemaal gehad? O ja, dan hebben we nog de motie van het CDA, van mevrouw Zandberg inderdaad. Deze motie kan ik van harte omarmen. Ik denk dat als we dadelijk iets verder zijn in het proces en er heel duidelijk is wat het concept gaat worden, dan ben ik het met u eens, dan moet er ook een heel goede branding en reclame komen voor de nieuwe stadsmuseale functie, dus dat gaan we ook doen. Wel iets verder in de tijd, zodra we iets meer weten over welke kant het opgaat, maar ik kan deze motie op deze manier omarmen voorzitter. Volgens mij heb ik ze nu wel gehad. Het was een beetje zoeken naar wat er nu allemaal is binnengekomen en wat concept is, maar ik heb ze denk ik allemaal gehad.

De **VOORZITTER**. Ik denk dat als u er eentje had overgeslagen, dan had een raadslid gepiept. Ik neem aan dat u ze allemaal wel heeft behandeld.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 20A, de quickscan van het Verwey-Jonker Instituut, naar de opvolging van de aanbevelingen uit het onderzoek naar de ketenaanpak huiselijk geweld.

16.1 Debat over 'Oliewinning door de NAM onder Charlois', aangevraagd door de leden Leewis en Van Groningen - vervolg

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Voorzitter, even van de orde, ik wil in proceduretijd graag een aangepaste motie indienen.

De **VOORZITTER**. Dat is naar aanleiding van olieboringen?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dat klopt ja. Dus dat is inderdaad agendapunt 16.1, motie 3. Hij is aangepast en er is ook een nieuwe ondertekenaar, DENK. De wethouder heeft gezegd dat hij hem op deze manier kan omarmen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3A. Veeg oliewinning van de kaart

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2022, ter bespreking van het debat over oliewinning van de NAM onder Charlois, aangevraagd door het lid Leewis;

constaterende dat:

- het bestemmingsplan Wielewaal oliewinning vanaf de locatie Rotterdam Meetstation-1 aan de Korperweg mogelijk maakt, middels de bestemming 'Voorzieningen voor energiewinning en -verwerking' zoals vervat in artikel 16 van de bestemmingsregels;
- het bestemmingsplan Waalhaven en Eemhaven oliewinning vanaf de locatie Rotterdam-5/6 aan de Nijmegenstraat mogelijk maakt, middels de bestemmingsregel over 'gas- en aardolie exploratie en - exploitatie met de bijbehorende be- en verwerking', onderdeel van artikel 9;

overwegende dat:

- oliewinning haaks staat op de uitdagingen waar we in deze klimaatcrisis voor staan;
- Rotterdam haar verantwoordelijkheid moet nemen om deze crisis te lijf te gaan, inclusief het stoppen met faciliteren van de fossiele industrie;

verzoekt het college:

- te onderzoeken hoe planologische kaders als bestemmingsplannen kunnen helpen in het voorkomen van initiatieven zoals olie- en aardgasexploratie;
- tevens te inventariseren welke planologische kaders mogelijkheden scheppen voor dergelijke initiatieven, zodat de raad beter in staat is te kunnen sturen op fossiele activiteiten op Rotterdams grondgebied, indien hij dit wenselijk acht;
- daarbij een juridische uitleg te verzorgen over de reikwijdte van gemeentelijk publiekrechtelijk ingrijpen als dit mogelijk op gespannen voet staat met rijksbeleid;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden en N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

20A. De quickscan van het Verwey-Jonker Instituut naar de opvolging van de aanbevelingen uit het onderzoek naar de ketenaanpak huiselijk geweld

De **VOORZITTER**. Dan gaan wij alsnog naar agendapunt 20A, de quickscan van het Verwey-Jonker Instituut. Ik geef mevrouw Hoogwerf als eerste het woord.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, dank u wel. Nog kort de aanleiding voor het onderzoek naar de ketenaanpak huiselijk geweld. Het was onder meer de moord op drie mooie jonge vrouwen in onze stad, allemaal eigenlijk door intiem geweld. Het is gebeurd, we willen het niet meer laten gebeuren, vandaar dat het ketenonderzoek nodig was en vandaar dat we daar ook als raad opdracht voor hebben gegeven. Uniek en fijn dat we dat op deze manier hebben kunnen doen. De quickscan laat zien dat we met z'n allen goede wil hebben en op de goede weg zijn, maar dat we nog niet ver genoeg, of helemaal nog niet soms, in de organisaties en bij de slachtoffers zijn doorgedrongen. Daarom heeft Verwey-Jonker Instituut ook een aantal aanbevelingen gedaan en ik zou het echt fijn vinden als we aan het einde van deze periode naar de nieuwe periode toe die aanbevelingen omarmen, vasthouden en niet loslaten en daarom dienen we daartoe ook een motie in. Ik zal ze zo meteen allemaal indienen. Een ander punt dat we in de commissie ook besproken hebben, is de driedagenregeling die de politie op Zuid hanteert. Ik zou het fijn vinden als we dat stadsbreed kunnen gaan doen. Ik begreep uit de wandelgangen dat het ook zo zou moeten zijn. Hetzelfde hebben we gezien met Hümeyra en de SASH-formulieren stalking. Dat was ook niet zo. Jongens, als het er zou moeten zijn en het is er nog niet, laten we ons daar dan hard voor maken. Daartoe roept deze motie ook op. De derde motie, slachtoffer- of kindadvocaat bij Veilig Thuis. In ieder geval bij Veilig Thuis. Waarom vragen we daarom? Op het moment dat je in zo'n crisis voor keuzes komt te staan, huisverbod, moet ik weg, moet m'n vent weg, uithuisplaatsing van een kind, wat is het recht van het kind op zo'n moment? Het zou goed zijn als daar direct ook een juridisch hulpverlener bij zit, die zo'n gezin op dat moment ook van een goed juridisch advies kan dienen, zodat iemand niet nog verder in de ellende komt. Dat zijn de moties die we graag indienen. Ik zie uit naar de reactie van de wethouder en natuurlijk ook mijn collega-raadsleden, dank jullie wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mevrouw Hoogwerf heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Slachtoffer(kind)advocaat bij Veilig Thuis

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van de quickscan van het Verwey-Jonker Instituut naar de opvolging van de aanbevelingen uit het onderzoek naar de ketenaanpak huiselijk geweld;

constaterende dat:

- uit het Verwey-Jonker rapport duidelijk wordt dat er voorzichtige stappen zijn gezet, maar dat er nog geen merkbare veranderingen zijn binnen het systeem;
- iedereen recht heeft op juridische hulp en (gratis) rechtsbijstand;

overwegende dat:

- het belangrijk is dat zowel ouders als kinderen op de hoogte zijn van wat hun rechten zijn na het melden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling;
- de belangen, rechten en veiligheid van (voornamelijk) moeders en kinderen geborgd moeten worden;
- een advocaat in dit gehele proces slachtoffers kan bijstaan, kan kijken of dit goed blijft gaan en tevens kan proberen te voorkomen dat er rechten geschonden worden;
- bij het inloopsprekuren van Filomena, het Centrum Huiselijk Geweld en Kindermishandeling, een multidisciplinair team met deskundigen klaarstaat, waaronder een slachtoffer(kind)advocaat die juridische hulp kan verlenen;

- dit ook zou moeten gebeuren bij Veilig Thuis, door direct bij de start van een melding een jeugdrecht- of slachtoffer(kind)advocaat beschikbaar te stellen die gelijk juridische hulp kan bieden aan slachtoffers van huiselijk geweld, bijvoorbeeld over een huisverbod of uithuisplaatsing;
- op deze manier slachtoffers van huiselijk geweld alle mogelijke middelen die beschikbaar zijn, ook op juridisch vlak, kunnen inzetten als dat nodig is;

verzoekt het college:

- in gesprek te gaan met het veld en betrokken instanties over een jeugdrecht- of slachtoffer(kind)advocaat die bij Veilig Thuis wordt opgenomen om juridisch advies en rechtsbijstand te kunnen geven aan slachtoffers van huiselijk geweld;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf en N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 2. 3-dagen-regeling huiselijk geweld

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van de quickscan van het Verwey-Jonker Instituut naar de opvolging van de aanbevelingen uit het onderzoek naar de ketenaanpak huiselijk geweld;

constaterende dat:

- uit het Verwey-Jonker rapport duidelijk wordt dat er voorzichtige stappen zijn gezet, maar dat er nog geen merkbare veranderingen zijn binnen het systeem;
- de politie op Rotterdam-Zuid de driedagenregeling gebruikt om daders van huiselijk geweld op de hielen te zitten en binnen die dagen op te pakken;

overwegende dat:

- de gehoopte verandering binnen de aanpak huiselijk geweld nog uitblijft en er meer nodig is om de aanpak te verbeteren, het systeem te doorbreken en het stelsel te wijzigen;
- de driedagenregeling een goed voorbeeld is van zo'n systeemdoorbraak/stelselwijziging;
- met de driedagenregeling, daders van huiselijk geweld die het huis ontvluchten, dagen worden opgejaagd om zo vervolgens snel opgepakt te kunnen worden;
- dit lik-op-stukbeleid heel goed werkt, mede omdat dit vanuit de praktijk is geïnitieerd;
- er zo ook een duidelijke boodschap wordt afgegeven dat mishandeling onacceptabel is, het slachtoffer serieus wordt genomen en de kans op herhaling minder groot wordt door de dader op te pakken;
- deze regeling daarom niet alleen op Rotterdam-Zuid, maar stadsbreed ingezet zou moeten worden bij de politie, om daders van huiselijk geweld snel op te sporen;
- het onduidelijk is in hoeverre deze driedagenregeling staande praktijk is bij de politie in het gehele korps;
- er eerder is gebleken dat de aanname was dat iets in de praktijk gebruikt werd en werkte, maar dat dit in de praktijk niet zo was, zoals de SASH-formulieren;

verzoekt het college:

- om de burgemeester aan te sporen om samen met de driehoek serieus te onderzoeken of de driedagenregeling 'huiselijk geweld' stadsbreed in Rotterdam ingezet kan worden;
- als blijkt dat de werkwijze van de driedagenregeling onvoldoende is ingevoerd in de praktijk in de stad, hier alsnog werk van wordt gemaakt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf

Motie 3. Niet loslaten, maar vasthouden

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van de quickscan van het Verwey-Jonker Instituut naar de opvolging van de aanbevelingen uit het onderzoek naar de ketenaanpak huiselijk geweld;

constaterende dat:

- uit het Verwey-Jonker rapport duidelijk wordt dat er voorzichtige stappen zijn gezet, maar dat er nog geen merkbare veranderingen zijn binnen het systeem;
- de inzet van alle betrokken uit de praktijk van belang is geweest voor de veranderingen die tot nu toe zijn gerealiseerd;
- het de wens is geweest van de gehele gemeenteraad om na de schokkende moord op drie jonge vrouwen, de aanpak huiselijk geweld in onze stad te verstevigen;

overwegende dat:

- de gehoopte verandering binnen de aanpak huiselijk geweld nog uitblijft en er meer tijd nodig is om de aanpak te verbeteren, het systeem te doorbreken en het stelsel te wijzigen;
- er nog te veel wordt gedacht vanuit de systeemwereld, ook al is er wel een verandering binnen de mindset gaande;
- er blijvende inzet nodig is om voelbare veranderingen teweeg te brengen bij degenen waar het over gaat, de slachtoffers van huiselijk geweld zelf;
- hierbij de partners uit het veld de ruimte moeten krijgen en integraal moeten blijven samenwerken om het systeem te kunnen doorbreken;
- het hiervoor belangrijk is dat er door wordt gegaan met alle aanbevelingen en inspanningen die tot nu toe zijn gedaan, ook in een volgende gemeenteraads- en collegeperiode;
- hiervoor gemonitord moet worden wat er is afgesproken, zodat de stappen die gezet zijn die de raad belangrijk vindt, niet verloren gaan, en de uitgangspunten blijven gelden;
- het gevoel van urgentie en noodzaak om huiselijk geweld aan te pakken, in stand moet worden gehouden;
- de inzet vanuit de quickscan van het Verwey-Jonker Instituut daarom geborgd zou moeten worden in de volgende periode van de gemeenteraad, zodat die daar verder nader invulling aan kan geven, bijvoorbeeld door een vervolg te geven aan de begeleidingsgroep 'huiselijk geweld';

spreekt uit:

- de raad in de nieuwe samenstelling op te roepen om de conclusies en aanbevelingen uit de quickscan van het Verwey-Jonker Instituut naar de opvolging van de aanbevelingen uit het onderzoek naar de ketenaanpak huiselijk geweld, te borgen en inhoud te geven bij de vorming van een nieuw college;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf

Alle drie de moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, we hebben uit de quickscan gezien dat er voortvarend werk wordt gemaakt, dat er ook veel gebeurt; plegers die uit huis kunnen worden geplaatst, meer toegang, meer expertise bij de vraagwijzer, allemaal goede zaken. Maar de uitvoering, daar moet het nog echt landen en dat gaan we ook in de gaten houden. Dat hebben we ook gehoord van organisaties uit de stad, dat dat echt nog moet gebeuren. Wel de complimenten voor wat er tot nu toe is gedaan, maar we blijven scherp opletten dat het de mensen die het nodig hebben ook echt gaat helpen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, de samenwerking tussen de gemeente en de netwerkpartners krijgt met dit rapport een nieuwe impuls. Het waren dramatische gebeurtenissen die de raad ertoe dreven om uitgebreid en nauwkeurig onderzoek te laten verrichten. We willen partners de ruimte bieden om dit te laten landen en we houden de voortgang van de dagelijkse praktijk kritisch in de gaten. We zien veel potentie in de verdere ontwikkeling van het traject nadat iemand te maken heeft gekregen met huiselijk geweld. Maar voorzitter, die iemand zou wel beter gespecificeerd moeten worden. Hulp stem je namelijk af op de behoefte van degene die om hulp vraagt. En de behoefte kan anders zijn voor mannen die huiselijk geweld meemaken. Ja, mannen. De algemene schatting op dit moment is dat 40% van alle slachtoffers mannen zijn. Een zo hoog percentage betekent dat je specifiek beleid moet ontwikkelen, specifieke informatie moet verstrekken. Maar het probleem is nu juist dat dit getal een schatting is en je ontwikkelt geen beleid op basis van schattingen, maar op basis van metingen, concrete cijfers. Beleid om meer bewustwording te creëren over de ernst van mannenmishandeling. Mannen laten inzien dat ze er niet alleen voor staan, dat ze lotgenoten hebben. Maatschappelijke denkbeelden wegnemen en mannen de moed geven om naar voren te stappen. Voorzitter, ik dien daarom de motie in om het geslacht van slachtoffers van huiselijk geweld te registreren en te rapporteren in aanloop naar eventueel nader te ontwikkelen beleid.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Mevrouw Mohamed-Hoesein heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Ook mannen worden nog te vaak slachtoffer van huiselijk geweld!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van agendapunt 20A. De quickscan van het Verwey-Jonker Instituut naar de opvolging van de aanbevelingen uit het onderzoek naar de ketenaanpak huiselijk geweld;

constaterende dat:

- op basis van een prevalentieonderzoek uit 2010 algemeen wordt geschat, dat zo'n 40% van het totaal aantal slachtoffers van huiselijk geweld, mannelijk is;
- Veilig Thuis Rotterdam niet specifiek het geslacht van slachtoffers van huiselijk geweld registreert;
- Veilig Thuis Rotterdam ook niet specifiek het geslacht van slachtoffers van huiselijk geweld rapporteert;

van mening dat:

- het onwenselijk is om op basis van slechts een schatting een aanduiding te maken van hoeveel mannen slachtoffers zijn van huiselijk geweld;
- het belangrijk is om goed inzicht te hebben in de aard en omvang van huiselijk geweld tegen mannen;

- om huiselijk geweld tegen mannen adequater en slagvaardiger te bestrijden exact geweten moet worden hoeveel mannen slachtoffers zijn van huiselijk geweld in Rotterdam;

verzoekt het college:

- in gesprek te treden met Veilig Thuis Rotterdam en te vragen om het geslacht van slachtoffers van huiselijk geweld specifiek te registreren en te rapporteren;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Dank u wel voorzitter. De quickscan laat zien dat er veel is gedaan en dat er ook een aantal heel belangrijke stappen zijn gezet, maar tegelijkertijd dat dat zich nog te veel afspeelt op het niveau van de besturen en op het niveau van de projectorganisatie. We willen juist natuurlijk dat het op de werkvloer verschil gaat maken, want dat is waar die systeemwereld en leefwereld elkaar gaan raken. We hebben een goede discussie gehad. Die gaf denk ik iedereen heel veel vertrouwen. Ons ook wel, dat we echt nog stappen gaan zetten, maar ik ben het volledig hartstochtelijk eens met mevrouw Hoogwerf dat we wel moeten uitkijken dat er niet een heleboel vaart en ook kennis verloren gaat in de overgang naar een nieuwe raad, dus we zullen de motie die dat wil voorkomen van harte steunen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Andere sprekers? De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Dank u voorzitter. Ook vanuit de GroenLinksfractie dank naar alle beschermpartners en daar zijn wij zelf een onderdeel van. En inderdaad, dat betekent dat we na 16 maart ook moeten zorgen dat de nieuwe raad dezelfde beschermpartner gaat zijn als ik vind en mijn fractie vindt dat wij als huidige raad hebben gedaan, dus zeker steun voor het voorstel. Persoonlijk ben ik er erg bij betrokken geraakt en ik heb gezien wat voor impact het heeft in deze raad, in de stad, maar zelfs buiten de stadsgrenzen. Dat maakt me best trots en dat is ook de invloed die je als beschermpartner hebt in het leven van mensen. Daar wil ik ook iedereen voor erkennen. Een persoonlijke noot. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja voorzitter, nog een korte opmerking. Ik ben het enorm eens met de drive die er vanuit de raad inderdaad is ontstaan over dit onderwerp, de betrokkenheid die er gebleken is door de inzet van velen, die ook extra dingen hebben gedaan. We hebben inderdaad ook goede dingen gezien vanuit het rapport. Ik ben het ook erg eens met wat de heer Versnel erover zegt. We zien dat er echt wel stappen gemaakt worden, maar nog niet op het niveau dat wij willen. Dus de druk moet erop. Ik voeg daar wel aan toe dat dit een tussenstand was, een thermometer die er halverwege de wedstrijd in werd gestoken en we hebben straks een evaluatie al toegezegd gekregen, als ik het goed heb begrepen maar het kan misschien nog even bevestigd worden, maar die gaat dus ook sowieso komen heb ik begrepen. Dus die druk blijft er ook op. Dus ik ben er eerlijk gezegd nog niet helemaal van overtuigd dat die motie die is ingediend nodig is, maar we hebben straks wellicht nog

wandelganggesprekken om tot andere inzichten te komen, want ik vind het wel superbelangrijk. Als ik denk dat het ook maar iets nodig is, zal ik hem ook van harte steunen.

De **VOORZITTER**. De heer Balwantsingh.

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Ja voorzitter, dank u wel. Het is een heel belangrijk onderwerp en het is goed om te zien dat binnen deze raad, binnen de commissie, de neuzen echt wel de goede kant op staan, dezelfde kant op staan wat mij betreft. We hebben een goede commissievergadering gehad waarin wij in elk geval vanuit onze partij de punten hebben meegegeven en daar heeft de wethouder wat ons betreft ook goed op gereageerd, dus wat mij betreft ga zo voort wethouder, via de voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Wie van u begint, wethouder Bokhove?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ja dank u wel. Ik zal beginnen. Eigenlijk zijn we in dezen vandaag een trio. Vorige week hebben we gezamenlijk de behandeling gedaan in de commissie ZOCS, allebei vanuit onze rol, in combinatie met de wijkteams en de aanpak van huiselijk geweld. Ik was ook erg blij met de bespreking. We waren ook erg blij met de aanbevelingen. Dit is inderdaad het moment van de thermometer geweest, een eerste moment, de quickscan. We hebben altijd gezegd: dit is een traject van bijna twee jaar waar we stap voor stap steeds moeten verbeteren, maar we mogen zeker niet verslappen of versagen halverwege. Dit was dus eigenlijk een mooi moment van meten en ik was ook echt wel blij dat er ook gezien werd welke verbeteringen er in herkend en erkend werden, maar ook wetende dat we er daarmee ook nog niet zijn. We staan nog steeds redelijk aan het begin van het traject en wij zullen niet versagen. Dat sluit eigenlijk meteen aan bij de motie, eigenlijk van de raad aan de raad, dus wij hoeven daar niets over te zeggen, maar volgens mij hebben we juist enorme steun gevoeld. De beschermpartners voelen uw steun, zo'n onderwerp zo breed op de agenda, zo eensgezind, ik zou inderdaad zeggen: probeer dat inderdaad voort te zetten, ook naar een nieuwe raad. Wij hebben er in ieder geval heel erg veel aan gehad als wethouders met die gezamenlijke kijk en het gezamenlijk bundelen van de krachten. Dus ook het platform Stop geweld tegen vrouwen, de beschermpartners daaromheen, ik denk dat het echt ontzettend belangrijk is voor slachtoffers om dat te voelen, maar ook om slachtoffers te voorkomen. Dus ik zit niet in de raad, maar ik zou hem in ieder geval adviseren, mijnheer Vonk. Dat is de motie 'Niet loslaten, maar vasthouden'. Dan de motie over de slachtoffer(kind)advocaat. We hebben het er de vorige keer ook kort even over gehad dat bij het Centrum voor Huiselijk Geweld en Kindermishandeling, er inderdaad de mogelijkheid is om direct een slachtofferadvocaat te raadplegen. Mevrouw Hoogwerf vroeg hoe dat eigenlijk zit bij Veilig Thuis. Dat is daar niet helemaal standaard. In sommige gevallen wel. Deze motie vraagt om te kijken wat er mogelijk is om dat uit te breiden en in welke mate dat uitgebreid moet worden, dus deze motie 'Slachtoffer(kind)advocaat bij Veilig Thuis' wil ik omarmen. Er is ook een motie van DENK. Er wordt heel vaak gedacht aan geweld tegen vrouwen, maar mannen kunnen net zo goed het slachtoffer zijn. Sterker nog, die scheidslijn tussen dader en slachtoffer is soms heel dun. Soms is de dader het slachtoffer en het slachtoffer ook de dader in een andere situatie. Die rollen lopen echt soms door elkaar. Waar het ons om gaat, in al die programma's en in al die intakes en al die hulpverleningstrajecten, is om te zorgen dat de juiste hulpverlening wordt ingezet en gericht op het hele gezinssysteem. Ik mag niet zeggen systeem, maar het hele gezinssysteem. Dat is de inzet. Onafhankelijk of de dader of het slachtoffer een man of een vrouw is. Dus wat dat betreft is die registratie niet noodzakelijk, want het is altijd eigenlijk die kwalitatieve analyse die daar achter zit en het doorvragen bij de intake en dan zorgen dat er passende hulp is. In die zin zou ik dus niet zozeer de registratie het belangrijkste vinden. Dat aanpassen en ook die werkwijze daarin aanpassen, dat zorgt eigenlijk nog weer voor extra administratie en

extra regeldruk, terwijl we juist proberen met alle actieprogramma's de regeldruk te verminderen. Dus wat dat betreft snap ik de gedachte. Er wordt gehandeld in die geest, maar deze motie wil ik daarmee ontraden omdat het niet bepalend is of er nu man of vrouw achter staat, maar dat uiteindelijk de hulp de juiste hulp is, dus de motie van DENK ontraad ik. De laatste motie, en de burgemeester is in ons midden, de driedagenregeling huiselijk geweld gaat over de politie en ik had de indruk, burgemeester, dat u die voor uw rekening zou nemen.

De **VOORZITTER**. Dat is het geval. Ik kijk de wethouder aan. Heeft u nog vragen? Nee? Vindt u het goed dat ik het antwoord vanuit mijn positie zal doen? Dan ga ik er even bij staan.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). De driedagenregeling, dat hebben we op mijn verzoek nog gecheckt bij de politie, die is gewoon praktijk. De politie heeft aangegeven dat deze regeling al geldt, niet alleen in Rotterdam, maar voor de gehele eenheid. Daarmee is de motie ook overbodig.

De **VOORZITTER**. De debatvorm laat niet toe dat u verder opmerkingen maakt, maar ja.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Sorry dan, even een kort punt dan. Ik had het inderdaad begrepen, ook voor de vergadering, maar ik heb het die dag ook nog gecheckt bij de politievakbond. Die zeggen: we kennen de regeling niet, dus mijn vraag is eigenlijk om het dictum nog even wat losser te beschouwen en te kijken. Van de SASH-formulieren dachten we ook dat het gedaan werd en het was niet zo. Dus als we gewoon kunnen checken of het inderdaad een onderdeel is van de dagelijkse praktijk van de politiemensen zelf, die niet alleen ergens op papier is gezet, dan zou ik wel eeuwig dankbaar zijn.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Juist precies om reden van dat debat, heb ik expliciet persoonlijk nog laten nagaan of dit echt het geval is. Ik vind het fijn als u contact hebt met politiebonden, maar politiebonden hebben een andere functie in onze samenleving, namelijk vooral de belangen te behartigen van politiefunctionarissen, en hebben niet altijd de exacte informatie over hoe de inhoud van het politiewerk in de praktijk over dit soort vraagstukken aan de orde is. Maar ik wil met alle plezier, als u dat op prijs stelt, dit persoonlijk nog één keer checken in de driehoek, want dat is de plek waar ik de meeste toezegging kan krijgen. Dit is gewoon namens mij gevraagd aan de politieorganisatie en dit is het antwoord. Dus wat mij betreft kunt u de motie gewoon intrekken en dan vertel ik u zelf wel als ik met de driehoek gesproken heb wat daarvan de uitkomst is. Ik moet ervan uitgaan dat als de politie mij dat meldt, dat dat waar is.

De **VOORZITTER**. Dat was het? Ik moet weer even omschakelen want nu zit ik weer in een andere rol. Dank.

21. *De voortgang van het actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam', de nieuwe Wet inburgering en de Rotterdamse Aanpak inburgering en huisvesting statushouders*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 21, de voortgang van het actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam', de nieuwe Wet inburgering en de Rotterdamse Aanpak inburgering en huisvesting statushouders. We hebben een vicevoorzitter nodig. Ja, hartelijk welkom.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). We gaan naar het volgende agendapunt, 21, de voortgang van het actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam', de nieuwe Wet inburgering en

de Rotterdamse Aanpak inburgering en huisvesting statushouders. Ik wil graag het woord geven aan mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (Ir). Ja voorzitter, dank. Ik start gelijk met de disclaimer, Ja, Leefbaar Rotterdam is ook tegen discriminatie, maar dus ook tegen positieve discriminatie. Als een organisatie die is ingehuurd van de gemeente om diversiteit te bevorderen eigenlijk aangeeft dat je een voorkeur krijgt op het moment dat je afwijkt van de norm van zo'n functie, dus stel een functie, daar zouden eigenlijk boze blanke mannen op afkomen, maar die ene donkere vrouw die solliciteert krijgt voorrang om uitgenodigd te worden, dan vinden wij dat niet eerlijk. De wethouder heeft in de commissie gezegd dat hij dat met ons eens is, dus ik ga ervan uit dat hij de motie die wij daarover indienen, 'Geen positieve discriminatie', ook omarmt. Dan gaan we door naar hotel Karremans. Onze stad kent al tal van problemen. Een wooncrisis, veel mensen in de bijstand, hoge druk op sociale voorzieningen, problemen met integratie enzovoort. Maar telkens als het kabinet vraagt om meer statushouders op te vangen, zegt het college: wir schaffen das. Het kabinet is echter rupsje-nooit-genoege. Het vroeg een kootje, kreeg een vinger en eist – eist – nu vervolgens een hand. Dit jaar mogen vier gemeenten waaronder Rotterdam nog eens even 2000 asielzoekers opvangen. Het is belachelijk. Onze focus moet liggen op het oplossen van bestaande problemen zoals huisvesting regelen voor vrouwen in geweldsituaties. Die worden nu in een hotel geplaatst, mogen hun eigen ontbijtje betalen, mogen hun eigen natje en droogje regelen. Daar zorgt de overheid lang niet zo goed voor. Wat Leefbaar Rotterdam betreft kan de wethouder met twee boodschappen naar Den Haag. Dit jaar, liefst ook volgend jaar, vangen we geen extra asielzoekers meer op. Pas de taakstelling aan naar draagkracht van de gemeente. Ook dienen we een motie in die verzoekt om Rotterdammers en statushouders gelijk te behandelen op de woningmarkt. Het is namelijk oneerlijk dat Rotterdammers veel langer moeten wachten dan statushouders op bijvoorbeeld een sociale huurwoning. Ook hier eisen wij: geen discriminatie. We dienen vier moties in.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Mevrouw Hoogwerf heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Geen voorrang voor statushouders op de woningmarkt

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van 'Voortgang Relax en Inburgering';

constaterende dat:

- Rotterdam dit jaar een taakstelling heeft voor het huisvesten van 959 statushouders, hiervoor worden onder andere zo'n 720 sociale huurwoningen geregeld;
- een gemeente tien weken de tijd heeft om een woonruimte te vinden voor een statushouder;
- wethouder Karremans proactief de huisvesting van statushouders heeft versneld: 'Ik heb toen aangegeven dat Rotterdam een steentje wil bijdragen aan het vrijmaken van plekken in de azc's door extra vaart te maken met de huisvesting van statushouders binnen de taakstelling. Om een versnelling in huisvesting te bewerkstelligen, zijn de woningcorporaties gevraagd om meer woningen te leveren en grote particuliere verhuurders gevraagd woningen voor verhuur aan statushouders beschikbaar te stellen.'
- Rotterdammers gemiddeld veel langer moeten wachten op een sociale huurwoning, de gemiddelde inschrijfduur is namelijk 32 maanden;

overwegende dat:

- het niet eerlijk is dat Rotterdammers langer moeten wachten op een sociale huurwoning, terwijl statushouders door de gemeente flink de wind in rug krijgen op de woningmarkt;

verzoekt het college:

- Rotterdammers en statushouders gelijk te behandelen en statushouders niet meer voor te trekken op de woningmarkt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf en M.G.J. van Elck

Motie 2. Verplicht dit jaar nog meer asielzoekers opvangen? Nee!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van 'Rotterdamse Aanpak Inburgering',

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam wordt samen met vier andere gemeenten verplicht om voor het einde van het jaar noodopvanglocaties voor in totaal 2000 asielzoekers in te richten. Staatssecretaris Ankie Broekers-Knol (Asiel, VVD) geeft aan over het democratische proces heen te stappen, waardoor gemeenteraden geen inspraak hebben;

overwegende dat:

- Rotterdammers geen noodopvanglocatie voor asielzoekers in hun buurt of wijk willen;
- het een keer afgelopen moet zijn met de toestroom van asielzoekers. Onze stad heeft al genoeg problemen. De negentig asielzoekers die op het schip in Feijenoord worden opgevangen zijn gekoppeld aan Rotterdam, waardoor de gemeente voor permanente huisvesting moet zorgen. Dit kan bij de nieuwe verplichting ook gebeuren, terwijl Rotterdam al genoeg problemen kent:
 - onze stad zucht onder een sterk oververhitte woningmarkt, terwijl de gemeente dit jaar onder andere 720 sociale huurwoningen regelt voor statushouders;
 - daarnaast drukken statushouders op de voorzieningen. Tweeënhalf jaar na het verkrijgen van de verblijfsvergunning heeft maar een klein deel een baan in Nederland. Bij het vergunningscohort van 2014 was dit 11%, van 2015 14%, van 2016 19% en van 2017 16%. Bovendien hebben de meeste statushouders (73%) een deeltijdbaan;
 - grote achterstanden bij inburgeraars op negatieve wijze doorwerken in de samenleving. Zo hebben circa 850 Rotterdammers uit het oude inburgeringsbestel (2007-2012) nog niet voldaan aan de inburgeringsplicht, waardoor zij extra ondersteund worden door de gemeente om het taalniveau te bevorderen;

verzoekt het college:

- bij het kabinet aan te geven dat Rotterdam dit jaar geen extra opvangplekken meer gaat regelen voor asielzoekers;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf en M.G.J. van Elck

Motie 3. Stop het dweilen met de kraan open

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van 'Rotterdamse Aanpak Inburgering',

constaterende dat:

- Rotterdam dit jaar een taakstelling heeft voor het huisvesten van 959 statushouders;
- het demissionaire kabinet nu eist dat Rotterdam en vier andere gemeenten voor het einde van het jaar met spoed nog eens 2000 extra opvangplekken moeten regelen;

overwegende dat;

- het een keer afgelopen moet zijn. Onze stad kent al genoeg problemen. Rotterdam zucht onder een sterk oververhitte woningmarkt, terwijl de gemeente dit jaar 720 sociale huurwoningen regelt voor statushouders;
- daarnaast drukken statushouders op de voorzieningen. Tweeënhalf jaar na het verkrijgen van de verblijfvergunning heeft maar een klein deel een baan in Nederland. Bij het vergunningscohort van 2014 was dit 11%, van 2015 14%, van 2016 19% en van 2017 16%. Bovendien hebben de meeste statushouders (73%) een deeltijdbaai;
- grote achterstanden bij inburgeraars op negatieve wijze doorwerken in de samenleving. Zo hebben ongeveer 850 Rotterdammers uit het oude inburgeringsbestel (2007-2012) nog niet voldaan aan de inburgeringsplicht, waardoor zij extra ondersteund moeten worden door de gemeente om het taalniveau te bevorderen;

verzoekt het college:

- met het kabinet om de tafel te gaan om de jaarlijkse taakstelling voor gemeenten aan te passen naar draagkracht. Hierbij kan worden gekeken naar de mate van sociale achterstanden (werk, schulden et cetera), het aantal mensen in de bijstand en de woningnood per gemeente;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf en M.G.J. van Elck

Motie 4. 010 Inclusief discrimineert

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van Actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam';

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam in 2015 samen met dertien organisaties '010 Inclusief' is gestart. Dit platform probeert een cultuuromslag in bedrijven en organisaties te stimuleren en te faciliteren naar een divers en inclusief bedrijfsklimaat;
- dit platform bedrijven tips meegeeft om een divers personeelsbestand op te bouwen¹. Waaronder: 'Pas de Rooney Rule toe: nodig voor elke functie minstens één sollicitant uit een diversiteitsgroep uit.';

overwegende dat:

- iedereen hoort gelijk behandeld en langs dezelfde lat gelegd te worden. Niemand verdient een voorkeursbehandeling;
- door de bovenstaande tip (zie tweede constatering) mee te geven aan bedrijven hebben sollicitanten uit een kleinere diversiteitsgroep een grotere kans om uitgenodigd te worden. Dit komt dan puur door het feit dat ze een andere etnische achtergrond, seksuele geaardheid en/of andere cultuur hebben et cetera. Dit is onwenselijk. Bij Leefbaar Rotterdam is iedereen gelijk. Kleur, gender of afkomst spelen geen rol. Wij, en vele Nederlanders met ons, beoordelen mensen louter op hun gedrag;
- positieve discriminatie ook als discriminatie ervaren kan worden;

verzoekt het college:

- dit platform aan te sporen om deze vorm van discriminatie niet meer toe te passen en de tip 'nodig voor elke functie minstens één sollicitant uit een diversiteitsgroep uit' te schrappen;
- niet aan bedrijven mee te geven om mensen te beoordelen op kleur, gender, seksuele geaardheid, afkomst et cetera, maar mensen te beoordelen op hun gedrag en capaciteiten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf

¹ <https://010inclusief.nl/kennisplatform/hoe-vind-je-divers-personeel/>

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Ik geef graag het woord aan mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Dank u wel voorzitter. We behandelen vandaag heel veel onderwerpen in korte tijd, dus ik ga even clusteren. Als eerste de voortgang van Relax. Wij zijn enthousiast over de inclusiviteitsindex. Wel hebben we behoefte aan concrete toepasbaarheid, zoals we de wethouder al hadden meegegeven in de commissiebehandeling. We vinden het ook fijn dat er een extra impuls komt op de aanpak van arbeidsdiscriminatie en de wethouder gaat daar de komende maanden echt mee aan de slag. We hebben tegelijkertijd behoefte aan meer instrumenten voor de aanpak van woningdiscriminatie en we vinden de motie van het CDA die daarover wordt ingediend een heel goede eerste stap op dat vlak, maar we denken dat er nog meer nodig is. Dan de inburgering. Voorzitter, ik heb het regeerakkoord en de financiële bijlage daarvan gescand. Ik kon er eigenlijk niets in vinden over de financiële bijdrage voor de nieuwe Wet inburgering. We weten dat we daarvoor geld tekortkomen. De wethouder heeft gezegd: ik ben al heel hard bezig geweest richting Den Haag om te zorgen dat er meer geld bij komt. Ik kon het niet in het regeerakkoord vinden. Is er nog perspectief buiten dat regeerakkoord om, vraag ik aan de wethouder, om te zorgen dat er toch linksom of rechtsom extra geld komt voor die taak die wij als gemeente binnenkort moeten gaan uitvoeren? Dan tot slot de huisvesting van statushouders. Voorzitter, allereerst een heel groot compliment voor het feit dat we de taakstelling dit jaar gaan halen. Dat is een heel mooie prestatie. Die aanwijzing van het kabinet is heftig, maar tegelijkertijd: wij als Rotterdam kunnen dat. Mouwen opstropen en we gaan het gewoon regelen. Ik vraag wel aan de wethouder wanneer er meer duidelijkheid is over hoe dat precies vormgegeven gaat worden en over de verdeelsleutel, want het is een aanwijzing van de regio. En gaan wij ook luid en duidelijk bij het kabinet terugleggen dat het deze situatie zelf heeft gecreëerd en ook uiteindelijk zelf moeten oplossen?

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel mevrouw Roest. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja, dank voorzitter. Voorzitter, laat ik beginnen met de actualiteit. Rotterdam is door het rijk gevraagd om bij te springen in de opvang van asielzoekers. De nood is hoog en mijn fractie vindt het een kwestie van fatsoen dat gekeken wordt naar humane opvang. Wij wensen dus het college dat hier ook al welwillend in staat, dat hebben wij ook vernomen, heel veel succes. Over het programma zelf, het is goed dat de laatste intensiveringen van het college op het aanpakken van racisme en discriminatie hebben plaatsgevonden, maar wat mij betreft voorzitter, mag er ook best wel geïntensiveerd worden op de inzet van emancipatie. Daaronder versta ik eigenlijk het versterken van de algemene

zelfstandigheid van mensen in de stad. € 1,1 miljoen wordt beschikbaar gesteld, heel veel, maar dat mag wat mij betreft best wel wat meer worden. Laat mensen maar samen koken in de wijk, waarmee eigenlijk op een laagdrempelige manier taalvaardigheden geoefend kunnen worden. In het contact kan ook de zelfstandigheid van mensen eigenlijk versterkt worden, of andere activiteiten in de stad. Daartoe dien ik een motie in. Dan heb ik het nadrukkelijk niet over mensen die de weg eigenlijk al heel goed vinden naar de gemeente, maar echt over bewoners in de stad die dat niet doen. De stille krachten in de stad. Wat mij betreft ondersteunt die motie ook de lijn van het college. Ik zou graag de wethouder willen vragen om dat ook op die manier te zien. Aansluitend hierop dien ik een motie 'Onderzoek cyberbank Rotterdam' in, naar voorbeeld van de onlangs in het leven geroepen cyberbank Amsterdam, om ook juist mensen met een laag inkomen de toegang te bieden tot laptops en andere digitale middelen. Onder andere ook omdat de gemeente in een rap tempo digitaliseert. Tot slot, het onderdeel vrouwenemancipatie. Ook van dit onderdeel kwam niets terug in het programma. Ik heb een eerdere motie ingediend om daar iets van in terug te zien. Daar is wel wat gebeurd, maar vandaag vraag ik de gemeente om een principe-uitspraak, namelijk om uit te spreken: er mag meer gebeuren op vrouwenonderwerpen in Rotterdam.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Mevrouw Yildirim heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Intensiveer zelforganiserend vermogen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van de voortgang van het actieprogramma Relax. Dit is Rotterdam;

constaterende dat:

- de voortgangsrapportage 'Relax. Dit is Rotterdam' de pijlers gelijkwaardigheid, verbinding en veiligheid en handhaving heeft;
- voor verbinding in de Rotterdamse samenleving contact tussen Rotterdammers essentieel is;
- er verschillende subsidiemogelijkheden bestaan voor het aanmoedigen van het zelforganiserend vermogen van inwoners;
- vanuit het actieprogramma 'Relax, dit is Rotterdam' het slechts € 1,1 miljoen bedraagt;
- recentelijk ook geëxperimenteerd is met het snelle loket kleine initiatieven;
- nu al geconstateerd wordt in de voortgang dat er veel belangstelling is voor dit initiatief;

overwegende dat:

- juist de gemeente Rotterdam meer ruimte zou moeten geven aan *de stille krachten* van onze stad en hun zelforganiserend vermogen;
- mondige en vaardige Rotterdammers als eerste worden bereikt en het derhalve wenselijk is dat er ook meer outreachend wordt gewerkt;

verzoekt het college:

- extra en op een passende manier te communiceren over bestaande subsidiemogelijkheden richting de soms 'vergeten' bewoners en bewonersorganisaties;
- hierover ook (nog meer) in gesprek te treden met verenigingen, stichtingen en andere organisaties;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D. Yildirim

Motie 6. Vrouwenemancipatie nu!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van de voortgang van het actieprogramma Relax. Dit is Rotterdam;

constaterende dat:

- de voortgangsrapportage 'Relax. Dit is Rotterdam' de pijlers gelijkwaardigheid, verbinding en veiligheid en handhaving heeft;
- vrouwenemancipatie in paragraaf 2.2.3 slechts summier aan bod komt;
- eerder voor de toevoeging van deze paragraaf aan het programma de motie Vrouwenemancipatiebeleid: next level noodzakelijk¹ is aangenomen door de gemeenteraad;

overwegende dat:

- vrouwenemancipatie een breed gedragen onderwerp is;
- het veel thema's betreft zoals het stoppen van geweld tegen vrouwen, de economische onafhankelijkheid van vrouwen, verborgen vrouwen en meer vrouwen in topposities;

de gemeenteraad spreekt uit:

- om in de volgende raadsperiode vrouwenemancipatie in brede zin zichzelf als opdracht mee te geven;
- vrouwenemancipatie in brede zin nog meer duurzaam te borgen in beleid;
- te beginnen met het volgende beleidsprogramma samenleven en andere relevante beleidsonderdelen zoals welzijn;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D. Yildirim

¹<https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/7443070/2#search=%22Vrouwenemancipatie%20Next%20Level%20%22>

Motie 7. Onderzoek Cyberbank Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van de voortgang van het actieprogramma Relax. Dit is Rotterdam;

constaterende dat:

- de voortgangsrapportage van het actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam' als doel heeft een positieve impact te maken op de Rotterdamse samenleving;
- digitale vaardigheden steeds belangrijker worden;
- veel Rotterdammers niet mee kunnen in de 'digitale' stad;
- de coronacrisis deze kloof alleen maar groter heeft gemaakt;

overwegende dat:

- Amsterdam met een zogeheten Cyberbank¹ Amsterdammers met een laag inkomen gaat ondersteunen in hun zelfredzaamheid;
- zij tegen een betaling van € 20,00 een laptop kunnen halen bij de Cyberbank;
- de Cyberbank een soort voedselbank voor laptops en digitale ondersteuning is;
- digitale vaardigheden enorm belangrijk zijn, bijvoorbeeld om gebruik te maken van gemeentelijke dienstverlening;

- de samenleving veel relaxter wordt als de kloof tussen mensen als gaat om digitale vaardigheden wordt gedicht;
- de gemeente Rotterdam een dergelijke Cyberbank ook kan ondersteunen en opzetten met (gebruikte) laptops en vrijwilligers;

verzoek het college:

- te onderzoeken of een Cyberbank Rotterdam ook levensvatbaar is;
- hierover te berichten aan de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D. Yildirim en L.L.P.R. Roest

¹ De Cyberbank: een soort voedselbank, maar dan voor laptops - Gemeente Amsterdam

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Dank u wel voorzitter. Toen wij vorige week de prima voortgang van Relax en de huisvesting van statushouders bespraken in de commissie, heb ik namens de Rotterdamse VVD nog letterlijk gezegd: Rotterdam neemt voluit haar verantwoordelijkheid en het is goed dat provincie en rijk vooral naar gemeenten kijken die dat nog niet doen als het gaat om bijdragen aan opvangplekkentekort voor komend jaar. Ik heb eraan toegevoegd: het is in toenemende mate frustrerend dat het rijk gemeenten het resultaat van eigen falen laat oplossen. Want dat is hier in feite aan de hand. Het tekort aan opvangplekken is er immers slechts grotendeels omdat het rijk er niet in slaagt om met derde landen afspraken voor terugkeer af te dwingen. Daardoor knelt het in gemeenten die best willen bijdragen aan de opvang van mensen die het echt nodig hebben. U mag weten dat wij onthutst, verbijsterd en ook echt diep gefrustreerd zijn geweest toen in de afgelopen week het nieuws kwam over de aanwijzing. Wij zijn er vanuit onze fractie ook via alle beschikbare kanalen richting Den Haag duidelijk over geweest dat dit wat ons betreft niet zo zou moeten kunnen. Wij zijn helemaal niet onwillig, zoals de burgemeester ook mooi heeft verwoord in diverse mediaoptredens, en dat hebben we ook laten zien. Maar het is hier wat ons betreft ook wel eventjes op, na alles wat we al hebben gedaan. We hebben in Rotterdam ook wel eens even naar elkaar om te zien en de kans te krijgen ervoor te zorgen dat iedereen die in de afgelopen jaren in Rotterdam is neergestreken, hier ook echt kan landen. Want we zien ook in de stukken die we nu bespreken hoe ingewikkeld dat vaak nog steeds is. En anderen mogen ook weleens hun nek uitsteken. Mijn vragen aan de burgemeester zijn daarom: hoe is hij van plan de aanwijzing in te vullen? Wat kan hij daarover al vertellen? Hoe is zijn contact nu met het ministerie en heeft hij, net als ikzelf, daarin enige schuldbewustheid geproefd die zich zou kunnen vertalen in een substantieel gebaar van enige vorm en hoe gaat hij daarmee om? Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u mijnheer Versnel. De heer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Dank u wel voorzitter. Discriminatie is het gif in onze samenleving. Helaas zien we discriminatie ook terug op de woningmarkt. In de afgelopen jaren kreeg ik vele signalen van Rotterdammers die een woning zochten. Ze zeiden: als ik met mijn naam een woning wil bezichtigen, krijg ik de mededeling dat het vol is. Maar als ik dat doe met mijn vrouw, die een oer-Hollandse achternaam heeft, dan gaan de deuren open. Dan krijgen we wel een afspraak. Als we dan die makelaars daarop aanspreken, krijg je altijd van die

welbekende smoesjes: ja, het was een foutje van de stagiaire, miscommunicatie, noem het maar op. Voorzitter, zoals u weet heb ik in de afgelopen twee jaar zelf onderzoek gedaan naar woningmarktdiscriminatie. Ik belde random tien makelaars op in Rotterdam, deed me voor als Bert van Putten, een fictieve naam, ik had een fictieve woning zei ik, ik zei: die mag je van mij verhuren, ik heb alleen één eis, je mag het niet verhuren aan Turkse, Marokkaanse, Surinaamse, Antilliaanse Rotterdammers. De reacties waren echt pijnlijk. Alle gingen akkoord, op één makelaar na. Voorzitter, ook bij de toewijzing van koopwoningen zien we dat er nog steeds veel misgaat. Een tijdje geleden was ik zelf op zoek naar een woning. Ik had toen gereageerd, ik zei dat ik graag die woning wilde bezichtigen, en ik kreeg het gewoon doodleuk zwart-op-wit, via de mail te horen: nee, op basis van uw naam hebben wij voor een ander gekozen. U valt buiten de boot, daar kwam het op neer. En voorzitter, dus geen loting, geen objectieve criteria, alleen op basis van mijn naam werd ik eruit gehaald. En niet alleen ik maakte dit mee, maar vele Rotterdammers maken dit nog steeds mee. Daarom dien ik vandaag de motie in 'Geen slachtoffers meer van woningmarktdiscriminatie'. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). De heer Yigit heeft de volgende moties ingediend.

Motie 8. Geen slachtoffers meer van woningmarktdiscriminatie!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van agendapunt 21. De voortgang van het actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam', de nieuwe Wet inburgering en de Rotterdamse Aanpak inburgering en huisvesting statushouders;

constaterende dat:

- uit de voortgangsrapportage 'samenleven' blijkt dat mechanismen als discriminatie zorgen voor uitsluiting en ondermijnen daarmee de positie van woningzoekenden en kwetsbare huurders;
- uit diverse landelijke en gemeentelijke onderzoeken steeds meer naar voren komt dat makelaars bereid zijn mee te werken aan discriminerende verzoeken;
- particuliere huurders vaak weinig inzicht hebben in het selectieproces omdat de criteria vaak wisselend en onbekend zijn waardoor ruimte ontstaat voor subjectieve oordeelsvorming wat discriminatie in de hand werkt;

van mening dat:

- goede en betaalbare woningen voor iedereen gelijkwaardig en eerlijk toegankelijk moet zijn;
- een eerlijke woningmarkt, met gelijke kansen, in de huidige tijden van schaarste en woningnood nog belangrijker zijn;
- (on)bewuste vooroordelen in de praktijk geen rol meer mogen spelen bij de keuzes van verhuurders en/of makelaars;

verzoekt het college:

- bij het toewijzen van een huurwoning of een koopwoning erop te wijzen dat woningaanbieders objectieve selectiecriteria gebruiken zoals anonimiseren van gegevens van de kandidaat-huurder, woningen toe te wijzen op first come, first serve-basis of loting om discriminatie te voorkomen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 9. Meer respect en waardering voor schoonmakers!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van agendapunt 21. De voortgang van het actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam', de nieuwe Wet inburgering en de Rotterdamse Aanpak inburgering en huisvesting statushouders;

constaterende dat:

- uit onderzoek van de werkgeversorganisatie Schoonmakend Nederland en vakbond FNV blijkt dat een op de drie schoonmakers te maken heeft met ongewenst gedrag op de werkvloer zoals discriminatie, negeren en buitensluiten;
- schoonmakers naast discriminatie ook te maken krijgen met andere vormen van ongewenst gedrag zoals pesten en intimideren;
- de FNV in zijn onderzoek naar 'Discriminatie in de schoonmaak' een aantal instrumenten heeft ontwikkeld om dit probleem aan te pakken;

van mening dat:

- schoonmakers een essentieel onderdeel zijn van onze samenleving en respect en waardering verdienen;
- het onaanvaardbaar is dat schoonmakers in Rotterdam denigrerend worden behandeld;
- aan al deze vreselijke incidenten heel snel een einde moet worden gemaakt;
- de afstand tussen de schoonmakers en de werkgevers verkleind moet worden om discriminatie en ongewenst gedrag op de werkvloer structureel en gericht tegen te gaan;

verzoekt het college:

- de instrumenten van de FNV, die zijn ontwikkeld naar aanleiding van hun onderzoek naar discriminatie in de schoonmaak, onder de aandacht te brengen van werkgevers in Rotterdam om meer bewustwording te creëren en vooroordelen beter te controleren om discriminatie van schoonmakers op de werkvloer tegen te gaan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Mijnheer Yigit, nog even te uwer informatie. U heeft het woord gedaan namens de heer Achbar, want u had het kaartje van hem er nog in zitten. Maar ja goed, daar kunnen we niets meer aan doen.

De heer **YIGIT** (denk). Volgens mij staat mijn naam er gewoon op.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). O, hier op het scherm staat de heer Achbar.

De heer **YIGIT** (denk). Maar goed, het is een collega, dus ik wil best met hem vergeleken worden. Maar voor de orde, heb ik het wel namens mezelf gedaan.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dan weet ik het niet, dan zal het een technisch probleem zijn. Andere leden van de raad? Mevrouw Zandberg.

Mevrouw **ZANDBERG** (cda). Ja voorzitter, dank u wel. Allereerst wil ik zeggen dat de heer Versnel net goede vragen heeft gesteld, dus ik zie ook uit naar die beantwoording. Vervolgens dien ik twee moties in. Motie 1, er is in heel veel Rotterdamse wijken een enorme hoeveelheid aan diversiteit en in het kader van Wijk aan Zet komen er ook overal wijkhubs. Met motie 1 vragen we om de mogelijkheden te verkennen om vanuit die wijkhubs verschillende groepen uit de wijk bij elkaar te brengen om elkaar te ontmoeten en te leren kennen, om zo ook de integrale verbinding te leggen met 'Relax! Dit is Rotterdam'. En motie 2, het werd net al gezegd, er worden heel veel praktijktesten uitgevoerd om onderzoek te doen naar discriminatie door aanbieders op de woningmarkt, maar juridische vervolgstappen zijn niet mogelijk als er geen daadwerkelijk gedupeerde bestaat, en daarom een motie om te onderzoeken of het starten van een pilot waarin bestaande woningzoekenden ingezet worden voor praktijktesten mogelijk is, te onderzoeken of woningzoekenden die zichzelf als gedupeerden van discriminatie zien bereid zijn om deel te nemen en wanneer het mogelijk blijkt te zijn, een pilot te starten en te evalueren of het mogelijk maken van strafrechtelijke vervolging in praktijktesten bijdraagt.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel. Mevrouw Zandberg heeft de volgende moties ingediend.

Motie 10. De praktijktest op z'n best

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van agendapunt 21: 'De voortgang van het actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam';

constaterende dat:

- er praktijktesten worden uitgevoerd om onderzoek te doen naar discriminatie door aanbieders op de woningmarkt;
- in deze praktijktesten fictieve profielen gebruikt worden;
- juridische vervolgstappen niet mogelijk zijn als er geen daadwerkelijke gedupeerde bestaat;

overwegende dat:

- het niet altijd duidelijk is in welke gevallen de aanbieder de wet overtreedt;
- er meer dan genoeg woningzoekenden zijn die aangeven dat ze het gevoel hebben discriminatie op de woningmarkt te ervaren;
- aanbieders ook vaak onbewust kunnen discrimineren;
- het gesprek aangaan met aanbieders die negatief scoren in praktijktesten, vaak al helpt;

verzoekt het college:

- te onderzoeken of het starten van een pilot, waarin bestaande woningzoekenden in gezet worden voor praktijktesten, mogelijk is;
- te onderzoeken of woningzoekenden die zichzelf als gedupeerde van discriminatie zien bereid zijn om vrijwillig deel te nemen aan praktijktesten;
- wanneer het mogelijk blijkt te zijn een pilot te starten en te evalueren of het mogelijk maken van strafrechtelijke vervolging in praktijktesten bijdraagt aan een vermindering van discriminatie op de woningmarkt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn, L.L.P.R. Roest, T.J. Vonk, E. Yigit en A. van Zevenbergen

Motie 11. Een verbonden wijk zet zoden aan de dijk

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van agendapunt 21: 'De voortgang van het actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam';

constaterende dat:

- er in veel Rotterdamse wijken een enorme hoeveelheid aan diversiteit is;
- er in het kader van 'Wijk Aan Zet' wijkhubs komen in elke wijk;
- er diverse stichtingen, organisaties, kerken en religieuze instellingen bezig zijn met het organiseren van dialoog tussen verschillende groepen;
- 'verbinding' in het programma 'Relax. Dit is Rotterdam' een van de pijlers is;

overwegende dat:

- er in de wijken sociale bubbels kunnen ontstaan;
- het doorbreken van sociale bubbels begint bij elkaar leren kennen;
- de wijkhubs een centrale plek in de wijk in zullen nemen;
- het actief verbinden van inwoners uit verschillende achtergronden bijdraagt aan sociale cohesie van de wijk;
- er verschillende manieren zijn van elkaar ontmoeten, van (positief) elkaars cultuur leren kennen tot aan het bespreken van zwaardere onderwerpen als discriminatie, uitsluiting en acceptatie;

verzoekt het college:

- de mogelijkheid te verkennen om vanuit de wijkhubs verschillende groepen uit de wijk bij elkaar te brengen om elkaar te ontmoeten en te leren kennen;
- deze kans te benutten om sociale bubbels in de wijk te doorbreken;
- en zo de integrale verbinding te leggen met de wijkhubs en 'Relax. Dit is Rotterdam';

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn, L.L.P.R. Roest, T.J. Vonk, E. Yigit en A. van Zevenbergen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Andere leden van de raad? Zo niet, dan geef ik het woord aan de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, een vriendelijk verzoek om als eerste te gaan, omdat ik nog een telefoontje moet doen. Mijn bijdrage zal zich beperken tot de aanwijzing van het kabinet voor het realiseren van 500 opvangplaatsen voor asielzoekers. Wat ik daarvan vond, heb ik in de media ook laten weten, dus dat is geen verrassing voor u. Kijk, het instrument aanwijzing kennen we in de wetgeving, maar het is eigenlijk vooral bedoeld om er nooit gebruik van te maken. Want in het normale verkeer tussen kabinet en andere overheden zijn er andere instrumenten om met elkaar tot beleid te komen. Dat is ook wel gebleken, want de afgelopen tijd was de nood hoog en er is een regietafel onder leiding van de rijksheer in de persoon van de commissaris van de Koning, waar gesproken werd over de verzoeken van het kabinet om verspreid over twaalf provincies in Nederland extra capaciteit aan te bieden. In dat overleg is onze wethouder opvang, Karremans, aan tafel geschoven en in dat overleg is ook naar buiten gekomen, dat Rotterdam en de regio er goed aan zouden kunnen doen behulpzaam te zijn. Dat is ook gebeurd. Die handschoen is

opgepakt. Wij leverden afgelopen maanden – ik kijk de wethouder aan – zo'n 500, bijna 600 opvangplekken. Vandaar ook mijn scherpe reactie. Wij zijn geen onwillige stad, of een onwillige regio die je moet aanwijzen. Een aanwijzing verdient een stad of een gemeente die in het normale verkeer met de rijksoverheid toch zegt: ik doe het niet. Ik vertik het. Ik zag de afgelopen week een wethouder van een niet nader te noemen gemeente in het noorden van Nederland, die gewoon zei: ik doe het niet. Dan denk ik: als je staatssecretaris bent, pak je de telefoon op en zeg je: gij zult. Daar is een aanwijzing voor. Maar niet een stad Rotterdam en een regio Rotterdam die op deze manier de afgelopen periode wel hebben laten zien de verantwoordelijkheid op te pakken en mee te werken. Dus ik vond dat instrument, aanwijzing, wat neerkomt op een rijksbevel, want dat is het, dat je niet naast je kunt neerleggen, dat vond ik voor een stad en een regio die wel meewerkt, eigenlijk gewoon ongepast. Dat heb ik de staatssecretaris ook laten weten. Ze belde mij. Het was een lang gesprek, maar mijn argumenten kwamen niet over, als antwoord op de vraag van de heer Versnel naar de aard van dat gesprek, mijn argumenten kwamen niet over. Ja, wij hebben 2000 plekken nodig voor het einde van het jaar en ik wijs u aan. Meer dan dat was ook niet uit het gesprek te halen. Toen heb ik op een gegeven moment maar gezegd: ja, als dat dan zo is, dan is het zo. Dus het is spijtig. De bedoeling is dat we dat gaan invullen. Ik heb met mijn collega-burgemeesters vanuit mijn hoedanigheid als voorzitter van de Veiligheidsregio... De brief is ook in die hoedanigheid binnengekomen, u heeft er een afschrift van gekregen, dat we die taakstelling van 500 zo goed mogelijk gaan proberen in te vullen de komende dagen. De collega's zijn op hun eigen manier bezig met de ondersteuning van de Veiligheidsregio, om plekken te vinden die geschikt zijn voor opvang. Voor de stad Rotterdam ben ik zelf als burgemeester van Rotterdam met op de achtergrond de wethouder, bezig te kijken hoe wij die plekken kunnen realiseren. Mijn verwachting is dat ik u zo ergens begin volgende week nader zal kunnen informeren over de concrete wijze van invulling van een deel van die 500. Hoe die 500 precies te knippen is tussen de regio en Rotterdam, is nog niet helemaal helder. Dat is een punt van gesprek. Daar hebben we wel een beetje ideeën over, maar het is nog niet helemaal geconcretiseerd. Ik hoop dat we begin volgende week zowel u als de andere gemeenten die vallen binnen onze regio zouden kunnen informeren, tegelijkertijd, over hoe we dat getalsmatig oplossen, maar ook eventueel waar, welke locaties we daarvoor op het oog hebben. U weet na de Beverwaard, het asielzoekerscentrum daar, hebben we evaluatief een gesprek gehad in de gemeenteraad. Ik heb u toen laten weten dat als het gaat om dit soort vraagstukken, wij niet uitgaan van grootschalige vormen van opvang, omdat we in deze regio, in deze stad, eigenlijk alleen maar graag zouden werken met kleinschalige vormen van opvang. Dat is richtinggevend voor wat we nu aan het doen zijn, dus we gaan niet één plek aanwijzen voor 400 of 500 mensen, maar we gaan het zo goed mogelijk proberen te ondervangen in kleinschalige vormen van opvang, zowel hier als in de regio. Begin volgende week hoop ik u daarover nader te zullen informeren. Voorzitter, dat is alles wat ik u daarover kan zeggen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel burgemeester. Ik kijk nog even naar de wethouder of hij nog iets aanvullends te zeggen heeft, of dat de burgemeester alles al heeft verteld? Oké, gaat uw gang.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Nou, ik heb nog een aantal moties die ik moet behandelen en één vraag van mevrouw Roest die ik moet beantwoorden, die ik natuurlijk niet onbeantwoord wil laten, want dat is scherp opgemerkt door mevrouw Roest. Het stond niet in het regeerakkoord, het coalitieakkoord, maar het kabinet zegt wel tegen ons dat het het tekort in de voorjaarsnota van volgend jaar wil oplossen. We hebben er heel intensief contact over, we zitten er bovenop, dus dat gaan we zien. Want dat is natuurlijk wel een duidelijke wens van het college. Dat was de vraag van mevrouw Roest. Dan ga ik nu over tot het beantwoorden van een heleboel moties. Het is maar net wat er

boven aan mijn stapeltje ligt, het is op willekeurige volgorde. De eerste motie is van het CDA, ChristenUnie-SGP en GroenLinks, 'Praktijktest op z'n best'. Dat gaat erover om echte mensen te gebruiken in plaats van mystery guests voor het opsporen van woningmarktdiscriminatie. Dat vind ik een heel interessant idee. Dat heb ik ook al in de commissie gezegd. We gaan dat ook verkennen, dus die kan ik omarmen. Wat we ook gaan verkennen is de strekking van de motie van het CDA, ChristenUnie-SGP en GroenLinks, die elkaar wel weten te vinden op dit onderwerp, 'Een verbonden wijk zet zoden aan dijk', om die wijkhubs in te zetten. Daarvan gaan we ook kijken of dat kan. Dat wil ik er wel bij zeggen, ik wil kijken of het allemaal lukt en kan binnen de mogelijkheden die we hebben, maar met die voorwaarden en kanttekeningen die ik daarop meegeef, wil ik die ook omarmen. Dan de motie van de PvdA 'Intensieveer zelforganiserend vermogen'. Dat gaat er eigenlijk van uit dat we niet genoeg doen, want dat is de assumptie die er ook in staat, om bepaalde mensen te bereiken. De motie is ook weinig concreet, moet ik zeggen. Er staat geen concreet voorstel in. Dus of hij is overbodig of ik kan er niet zo heel veel mee, dus om die reden moet ik hem ook ontraden. Daarbij zeg ik ook dat wij denken dat wij juist heel veel uit de kast trekken om die mensen te bereiken. Dus die ga ik ontraden. Dan de motie van de PvdA over onderzoek cyberbank Rotterdam. Die kan ik beantwoorden en omarmen namens wethouder Vermeij, dus bij dezen. Dan 'Vrouwenemancipatie nu'. Dat is een motie gericht aan de gemeenteraad, dus die is aan de gemeenteraad. Ik durf natuurlijk niet tussen de gemeenteraad te komen, dus dat ga ik ook niet doen. Die is aan de gemeenteraad. Dan 'Meer respect en waardering voor de schoonmakers' hier in de gemeente Rotterdam. Die kan ik namens wethouder Van Gils ontraden, want CSU, de partij met wie wij hier werken, voert zelf namelijk periodiek een medewerkerstevredenheidsonderzoek uit. Dat is ook laatst weer gebeurd en daaruit is niet gebleken dat er sprake is van ongewenst gedrag richting schoonmakers. Dus dat doen wij sowieso geregeld, dus die noodzaak om dat nu weer apart te doen is er ook niet. Sterker nog, ze zijn allemaal vrij tevreden en we hebben ze ook net weer een eindejaarsgeschenk gegeven als blijk van waardering, ook namens de gemeenteraad, het college en iedereen die hier werkt. Die ga ik om die reden dus ontraden. Dan de motie 'Geen slachtoffers meer van woningmarktdiscriminatie'. Dat veronderstelt dat wij nu op dit moment samenwerken met makelaars die discrimineren. Sowieso werkt de gemeente niet heel veel samen met makelaars, maar voor zover wij dat doen, werken wij niet samen met makelaars dus dat doen wij al niet, dus om die reden is hij overbodig en kan ik hem dus ontraden. Dan kom ik bij een viertal moties van Leefbaar Rotterdam, waarvan er twee nieuw voor mij waren, maar die ga ik wel proberen te beantwoorden. Allereerst, daarvan heeft de burgemeester er overigens net één beantwoord, 'Geen voorrang voor statushouders op de woningmarkt'. Die kan ik ontraden, want we hebben nu eenmaal gewoon een taakstelling. Die motie is ook al eerder ingediend, dus we kunnen ook eigenlijk wel uittekenen hoe er dan vervolgens gestemd gaat worden, denk ik. Maar ik moet hem ontraden, want die taakstelling moeten we gewoon vervullen. Het is wat het is. Elke gemeente krijgt een taakstelling en die vervullen wij en daarom kan ik hem ontraden.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Wethouder, voordat u naar de volgende motie gaat, de heer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Een punt van orde voorzitter. Ik hoor de wethouder en dat zijn oude moties, dus het dictum en ook het verzoek is inmiddels aangepast. U heeft net twee adviezen gegeven die eigenlijk van gisteren zijn inderdaad. Dus ik herkende het ook niet, vandaar dat ik het even wilde meegeven.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Die versie over de slachtoffers van woningmarktdiscriminatie is zo te zien exact hetzelfde. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Maar dat doen we al. We wijzen mensen met wie we werken al op de regels

rond verhuren en huren. Ook als je discriminatie ervaart op de woningmarkt, kun je daar ook melding van doen. Dat doen we ook en daarin werken we ook met partners samen. Dus ofwel hij is overbodig, of we doen het al, dus u kunt de reden kiezen waarom ik hem ontraad. Dat is aan u, maar ik ontraad hem nog steeds. Dan de motie 'Meer respect en waardering voor schoonmakers'. Die is dan ook niet naar mij gestuurd van tevoren. Dat had ik dan wel graag gezien, maar het is wat het is. Even kijken, die moet ik even aan de heer Van Gils voorleggen want dat ziet op de organisatie. Hij heeft straks nog een onderwerp, dus dan kan hij dat nog behandelen. Dan passen we die door. Dan was ik bij Leefbaar Rotterdam, even zien. Verplicht dit jaar nog meer asielzoekers op te vangen, ja dat was van de burgemeester. Dan 'Stop dweilen met de kraan open'. Dat verzoekt met het kabinet om tafel te gaan om over de jaarlijkse taakstelling te praten. Nou, mijn voorganger, de heer Wijbenga, heeft het ooit gehad over een quotum. Nou, daar ga ik mijn fikken niet meer aan branden. Dat heb ik wel geleerd, dus die laat ik aan de raad. Dat is een heel politiek onderwerp. Als de raad wil dat wij dat doen, dan doen we het. Als de raad het niet wil, dan doen we het niet. Goed, dan '010 Inclusief discrimineert'. Dat is de laatste. Het is goed om te zeggen dat 010 Inclusief zelf niet discrimineert. Want het is een netwerkplatform voor bedrijven, dus die gebruiken zelf geen werving-en-selectiemethoden, maar ook daarover gezegd, het beleid van de overheid is er altijd op gericht om te kijken naar geschiktheid, altijd naar geschiktheid, en bij gelijke geschiktheid kunnen ook werkgevers die aangesloten zijn bij 010 Inclusief positief discrimineren. Dat staat de wet ook toe. Dat is namelijk de Algemene wet gelijke behandeling en die ziet daarop toe, maar het gaat altijd primair om geschiktheid en kwalificaties en niet om hoe je eruitziet, wat je seksuele geaardheid is, je afkomst et cetera, zoals ook in de motie staat. We houden ons dus gewoon netjes aan de wet, ook met betrekking tot dit verhaal. Dus wat dat betreft kan ik die ontraden. Volgens mij heb ik dan geen moties onbeantwoord gelaten, maar misschien heb ik het mis voorzitter, maar volgens mij heb ik ze allemaal gehad.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Volgens mij heeft u zelfs de moties van gisteren gedaan, dus ik zou zeggen prima. Volgens mij zijn we dan ook klaar met dit onderwerp, dus dan gaan we even changer doen, en dan gaan we naar het volgende onderwerp.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

22. Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de Beleidsregeling Parkeernormen auto en fiets Rotterdam 2022

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, we gaan nu echt beginnen met agendapunt 22, het voorstel tot vaststelling van de Beleidsregeling Parkeernormen auto en fiets Rotterdam 2022 en ik verzoek wat rust in de zaal. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank voorzitter. Zo ziet u maar weer, aan het eind van de avond is het hier hartstikke gezellig. Hé voorzitter, parkeren zal altijd een uitdaging blijven.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). U heeft een interruptie. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ik heb eigenlijk een punt van orde. Ik ga het gewoon nog een keer proberen. Aangezien deze vergadering echt al zo onnoemelijk lang duurt wil ik nog een keer proberen die twee verkeersagendapunten gewoon samen te voegen, kan dat? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Jawel, dan kunnen we dat nu in één keer doen. Dat scheelt

zo meteen weer een hoop gehessel met het switchen van mensen en zo. Het is een praktisch voorstel. Als het niet kan, kan het niet, maar deze vergadering duurt al heel lang.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, ik zie uw voorstel maar het is wel een agendavoorstel dat we dus in het begin niet hebben geaccordeerd, althans niet hebben besproken, dus dan is het ook wel weer een beetje lastig want nu zitten er natuurlijk andere mensen niet in de zaal. Een ogenblik. We doen het na elkaar. Dat is inderdaad een heel goed voorstel, praktisch en efficiënt. Goed, dan is nu het woord weer aan mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, parkeren zal altijd een uitdaging blijven in een stad die ambitieuze bouwambities heeft. Het is soms lastig een goede balans te vinden en maatwerk is belangrijk. Want het liefst willen we overal bouwen en overal parkeren voor de auto en de fiets. Voorzitter, laat ik eerlijk zijn. Mijn hart is er echt goed voor om ruim baan te bieden voor parkeren. Alleen is de realiteit gewoon dat het niet kan en daarom moeten we ook slimme oplossingen bedenken, zodat een gezin of de gehandicapte kan parkeren in Rotterdam. Laat ik vooropstellen dat de Rotterdamse VVD hierin absoluut geen verslechtering wil voor bestaande inwoners. Bij nieuwbouw of ontwikkelingsgebieden weten nieuwe inwoners waar ze voor kiezen, mits dat overigens goed en tijdig wordt gecommuniceerd, dus laten we daar scherp op blijven. Een goede balans moeten we duurzaam borgen in dit kader. Alexander is inmiddels ontwikkelingsgebied geworden. Goed nieuws voor dit gebied, mits we bewaken dat iedereen in het gebied voldoende alternatieven en parkeerplaats behoudt. We moeten dus slim omgaan met beperkte ruimte. En met de motie 'Parkeren bij Alexander moet kunnen', die we indienen samen met Leefbaar Rotterdam, vragen we te onderzoeken om bij gebiedsontwikkeling een slimme mobiliteitsplek te creëren en de P&R-voorziening optimaal in te zetten zodat de parkeerdruk laag blijft.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Mevrouw Van Groningen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Parkeren bij Alexander moet kunnen

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 16 december 2021, ter bespreking van het raadsvoorstel Beleidsregeling Parkeernormen;

constaterende dat:

- in de beleidsregeling Parkeernormen gebiedstype C nu minder auto parkeerplaatsen per woning krijgt toegewezen;
- rondom Alexanderknoop er veel aftrekmogelijkheden zijn vanwege het IC-station en de metro;
- in 2018 dit gebied nog op 0 werd gezet vanwege het achterwege blijven van gebiedsontwikkeling;

overwegende dat:

- het gebied rond station Alexander momenteel herontwikkeld wordt;
- het gebied van een ander karakter is als de overigens specifieke genoemde gebieden rondom stations;
- Prins Alexander en de Alexanderknoop zich niet in dichtbebouwd binnenstedelijk gebied bevindt;
- daardoor ondanks de ontwikkeling een meer auto-centrisch gebied zal blijven dan andere gebieden;
- de huidige P&R-voorziening 473 plaatsen kent en deze 's avonds vrijwel leeg staat;

- een slimme mobiliteitsplek ruimte kan bieden voor het parkeren van auto's, fietsen en deelfervoer;
- het dubbelgebruik en eventuele uitbreiding van de P&R-voorzieningen ook kan bijdragen aan het reduceren van parkeerdruk in het gebied;

verzoekt het college om:

- te onderzoeken of het mogelijk is om bij de gebiedsontwikkeling rondom de Alexanderknoop een slimme mobiliteitsplek te creëren en de P&R-voorziening optimaal in te zetten waardoor het gebied aantrekkelijk blijft en de parkeerdruk laag;
- dit onderzoek tezamen met een financieringsvoorstel terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen en B. van Drunen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Van Wifferen. Die laat het gaan. Dan kijk ik nog even rond. Ik zie de heer Van Drunen. Ja.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja voorzitter, het enige wat ik even wil zeggen is dat Leefbaar Rotterdam geen voorstander is van het verlagen van parkeernormen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Ik heb een heel technisch amendement voorzitter, om een kleine vergissing in de artikelnummering in de beleidsregeling te herstellen. Niet het spannendste amendement voor vandaag, excuses, maar het moet even.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Nou, dat wordt gewaardeerd, dat technische handwerk. De heer Postma heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Aanpassen artikelnummering in artikel 6

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van het raadsvoorstel Beleidsregeling Parkeernormen;

besluit:

in het Raadsvoorstel Beleidsregeling Parkeernormen de foutieve artikelnummering in artikel 6 te herstellen;

bestaande tekst bij artikel 6:

Artikel 6. Salderen

1. De parkeereis voor fiets- en autoparkeren kan verminderd worden met de parkeereis van het laatste legale gebruik, waarbij onderscheid gemaakt wordt in:

parkeren op eigen terrein: de nieuwe parkeereis wordt verminderd met het aantal beschikbare parkeerplaatsen op eigen terrein;

- a. *parkeren op straat*: de nieuwe parkeereis wordt verminderd met de oude parkeereis onder de volgende voorwaarden:

1^e het maatgevend moment van de oude parkeereis wordt in acht genomen;

2^e er mag gedurende vijf achtereenvolgende jaren geen sprake zijn geweest van leegstand.;

2. Het salderen wordt gemotiveerd aan de hand van tabel 4.4 van bijlage 4.;

als volgt te vervangen:

Artikel 6. Salderen

1. De parkeereis voor fiets- en autoparkeren kan verminderd worden met de parkeereis van het laatste legale gebruik, waarbij onderscheid gemaakt wordt in:
 - a. *parkeren op eigen terrein*: de nieuwe parkeereis wordt verminderd met het aantal beschikbare parkeerplaatsen op eigen terrein;
 - b. *parkeren op straat*: de nieuwe parkeereis wordt verminderd met de oude parkeereis onder de volgende voorwaarden:
 - 1^e het maatgevend moment van de oude parkeereis wordt in acht genomen;
 - 2^e er mag gedurende vijf achtereenvolgende jaren geen sprake zijn geweest van leegstand.;
2. Het salderen wordt gemotiveerd aan de hand van tabel 4.4 van bijlage 4."

w.g. J.P. Postma

Toelichting:

In de opmaak is de nummering binnen het artikel verkeerd aangegeven. Niet herstellen hiervan kan gevolgen hebben voor juridische afspraken die voortkomen uit het toepassen van de regeling en zorgt voor een onjuiste koppeling vanuit het reeds vastgestelde Uitvoeringsbesluit Parkeren Rotterdam 2022.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan kijk ik nog even verder rond of er nog andere bijdragen zijn. Nee? Dan geef ik het woord aan de wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ja, dank u wel. Dan is het niet zo moeilijk. Er is één motie ingediend. Motie 1 over het parkeren in Alexander. Dat is het amendement, dank u wel. Ik zou eigenlijk eerst nog even de heer Van Drunen gerust willen stellen. We hebben met de gebiedscommissie aldaar gesproken en er zijn ook tellingen geweest. De parkeernorm die nu wordt voorgesteld bij dit document, gaat gewoon uit van de praktijk uit zoals die nu is, dus die sluit aan op het huidige autobezit en de huidige parkeerbezetting, dus het komt gewoon overeen met de realiteit. We verhogen daar geen parkeerdruk ten opzichte van de bestaande situatie, vandaar dat de gebiedscommissie daar ook positief op adviseerde. Dan was er een alternatief om te zorgen dat parkeren bij Alexander moet kunnen om te kijken naar mobiliteitshubs, om te kijken naar de mobiliteit van de toekomst en naar de oplossingen van de toekomst. Die heeft u mee ondertekend met de fractie van de VVD. Die kunnen wij omarmen. Die past ook in de strategie zoals we die ook naar nieuwe gebieden zoals Merwe-Vierhavens doen, om te zorgen dat er wat meer op afstand en slim geparkeerd kan worden, zodat mensen eerder hun fiets tegenkomen en de benenwagen, dus dat stimuleert vooral, dus die kunnen wij omarmen. Dan ben ik heel blij dat de heer Postma dat amendement heeft ingeleverd, want als je een bullet of een lettertje vergeet, kun je zomaar ineens een artikel misschien niet meer vinden. Heel scherp gelezen, dank daarvoor, dus ik wil dat amendement ook graag omarmen. Ik zou ook willen adviseren dat iedereen daarvoor stemt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Dan ronden we dit agendapunt af

TWEEMINUTENDEBAT

25.1 Tweeminutendebat over 'Verkeerscirculatieplan', aangevraagd door de leden Van Drunen en Van Groningen

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan gaan we over naar het volgende agendapunt, het tweeminutendebat over het Verkeerscirculatieplan, aangevraagd door de leden Van Drunen en Van Groningen. Dan geef ik het woord aan de heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Dank u wel voorzitter. Omwille van de tijd ga ik het kort houden en het heeft ook niet zo heel veel zin om een commissiedebat opnieuw te gaan voeren. Het Verkeerscirculatieplan is weinig concreet en biedt geen antwoord op belangrijke vragen, zoals bijvoorbeeld de bekende vraag 'Als je van Boskoop naar Barendrecht rijdt, ga je dan door de Maastunnel of over de Brienenoord?' Wat wel concreet is, zijn de files die dagelijks bij de Maastunnel staan. Daarom dien ik samen met DENK de motie in 'Zonder doorstroming is geen circulatie mogelijk'. Die motie verzoekt het college om de situatie op het Maastunneltraject weer terug te brengen naar hoe het voorheen was. Dit keer ga ik er eigenlijk blind van uit dat ook de VVD voor stemt. Ik heb namelijk begrepen dat dit in hun verkiezingsprogramma staat en ze zullen toch niet een verkiezingsbelofte gaan breken al voor de verkiezingen überhaupt hebben plaatsgevonden? Een ander concreet punt is het parkeren door zorgpersoneel. Dit stond natuurlijk van de week heel leuk in de krantenkoppen, maar dit blijkt niet te gelden voor alle thuiszorgmedewerkers en wijkverpleegkundigen. Ik dien daarom een motie in samen met DENK en 50PLUS om dit ook voor de groep die hierbuiten valt, te regelen. Tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Van Drunen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Zonder doorstroming is geen circulatie mogelijk

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van tweeminutendebat Verkeerscirculatieplan;

constaterende dat:

- het Verkeerscirculatieplan geen concrete voorstellen bevat om de verkeersdoorstroming te verbeteren;
- als gevolg van het verkeersexperiment op een groot deel van het Maastunneltraject slechts 50% van de rijstroken beschikbaar is voor autoverkeer;
- volgens de prognose in het Verkeerscirculatieplan het autoverkeer in de binnenstad tussen 2016 en 2030 met nog geen 6% zal dalen;

overwegende dat:

- de huidige situatie op het Maastunneltraject voor veel verkeersopstoppingen zorgt;
- de huidige situatie veel ergernis bij de Rotterdammers oplevert;
- de politie heeft aangegeven niet goed in staat te zijn om te handhaven op de huidige situatie waardoor overtreders vrij spel hebben;

verzoekt het college:

- voor het einde van deze collegeperiode de afgesloten rijstroken op het Maastunneltraject weer open te stellen voor normaal gebruik;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. van Drunen en F. Achbar

Motie 2. Oók een gratis parkeervergunning voor thuiszorgpersoneel en wijkverpleegkundigen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december ter bespreking van het Verkeerscirculatieplan;

constaterende dat:

- zorgpersoneel in Rotterdam opnieuw een tijdelijke gratis parkeervergunning kan aanvragen;

overwegende dat:

- dit een mooi gebaar van de gemeente naar zorgmedewerkers is, maar wijkverpleegkundigen en thuiszorgmedewerkers die niet via hun organisatie hierin voorzien worden, buiten de boot vallen;
- dit onderscheid moeilijk uit te leggen is, zeker omdat het zorgpersoneel uit de thuiszorg dagelijks meerdere cliënten moeten bezoeken;
- we iedere mogelijkheid moeten aangrijpen om het broodnodige zorgwerk comfortabeler te laten verlopen;

verzoekt het college:

- om bovengenoemd zorgpersoneel de mogelijkheid te bieden om een tijdelijke gratis parkeervergunning aan te vragen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. van Drunen, C. Aafjes-van Aalst, F. Achbar en P.J.H.D. Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan kijk ik naar mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. Het Verkeerscirculatieplan, we hebben er lang op gewacht en het is ook gekomen. Natuurlijk zouden we wel heel graag zien dat het nog een wat actuelere weergave zou krijgen van de verkeersstromen in onze stad. Laten we vooropstellen, tijdens de commissievergadering hebben we ook gezegd dat het fijn is dat het er is, maar dat we wel vinden dat het alleen maar focust op deze binnenstad. En er zijn zoveel andere gebieden die hier ook impact ondervinden en helemaal onze buitengebieden. Want alleen daar kan het ook vastlopen, daar zijn ook problemen met verkeersveiligheid en zelfs ook met verkeersaso's en dan doel ik onder andere op Nesseland. Dus om dat nu niet te vergeten en dit gebied toch in het snotje te houden, hebben wij een motie 'Vergeet het buitengebied niet', samen met Leefbaar Rotterdam, die vraagt om in ieder geval vaart te maken met het plan om de ontsluiting te regelen, maar ook om te zorgen dat de verkeersveiligheid in dit gebied vergroot gaat worden en die vervelende verkeersaso's een keertje in de kraag gevat worden. Niet alleen maakt een buitengebied zich weleens zorgen, maar ook de binnenstad zelf, onze economische motor van de stad. Al deze hardwerkende ondernemers die hier op korte afstand van ons zitten, spannen zich dag in, dag uit in om deze stad aantrekkelijk en mooi te maken. Het zou eigenlijk mooi zijn als we ook die economische impact dan eens in kaart brengen van wat we hier aan het doen zijn op mobiliteitsgebied. Daarom de motie 'Economische impact in kaart', samen met de PvdA, Leefbaar Rotterdam en DENK. Tot slot, we hebben er uitgebreid over gedebatteerd, zouden wij het fijn vinden als het Verkeerscirculatieplan nog wat meer levend zou worden, als het realtime te zien is, maar ook dat we nieuwe prognoses gewoon mee krijgen. Daarom hebben

we een motie 'Het verkeer blijft niet stilstaan, dus het Verkeerscirculatieplan beweegt mee', samen met de PvdA, Leefbaar Rotterdam en DENK. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Van Groningen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Vergeet het buitengebied niet

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van het Verkeerscirculatieplan;

constaterende dat:

- het Verkeerscirculatieplan de toekomstige ontwikkeling van het verkeer binnen de Rotterdamse ruit weerspiegelt;
- de Rotterdamse Mobiliteitsaanpak (RMA) onderscheid maakt tussen de binnenstad, de buitengebieden en de kleine kernen;

overwegende dat:

- er in de buitengebieden veelal minder alternatieven beschikbaar zijn om snel en efficiënt van A naar B te komen;
- hierdoor in deze gebieden het autobezit vaak hoger is;
- de ontwikkeling van het Vijfde Dorp invloed heeft op de verkeersafwikkeling in Nesselande;
- er nog geen oplossing is voor de ontsluiting en bereikbaarheid van Nesselande;
- in met name Nesselande niet alleen problemen zijn met files en congestie, ook met verkeersonveilige situaties en overlast door verkeersaso's;
- afgelopen zomer vanuit het Zomeroffensief tijdelijke maatregelen zijn genomen om de overlast van verkeersaso's tegen te gaan;
- bewoners zich ook grote zorgen maken over de verkeersveiligheid op doorgaande wegen als de Laan van Avantgarde, de Sicilië Bouvelard, de Brandingsdijk en de kleinere, omliggende straten;
- bovengenoemde straten niet worden meegenomen in de 'veilige straten aanpak';

draagt het college op:

- vaart te maken met het gevraagde plan om de ontsluiting van Nesselande te optimaliseren;
- daarnaast met een plan van aanpak te komen hoe het de verkeersveiligheid in Nesselande gaat vergroten en de structurele problemen rondom verkeersaso's aan gaat pakken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen en B. van Drunen

Motie 4. Economische impact in kaart

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van het Verkeerscirculatieplan;

constaterende dat:

- het Verkeerscirculatieplan de toekomstige ontwikkeling van het verkeer binnen de Rotterdamse ruit weerspiegelt;

- in de binnenstad van Rotterdam dagelijks ruim 6.000 mensen werken in de detailhandel, retail en horeca;

overwegende dat:

- de mobiliteitskeuzes die volgen uit de Rotterdamse Mobiliteitsaanpak (RMA) en de zeven stadsprojecten effect hebben op de economie van de stad;
- economische functies moeten blijven floreren, ook in transitietijd;
- een succesvolle gedragsverandering in mobiliteit afhankelijk is van het bieden van aantrekkelijke alternatieven, zoals voldoende P&R's aan de randen van de stad;
- alternatieven voor het autoverkeer nodig zijn om een economische strop voor de bedrijven in de binnenstad, die nu al onder druk staan door corona, te voorkomen;
- er vaak gesproken wordt met stakeholders over de impact op de economische bedrijvigheid van de binnenstad;
- het economisch effect op zowel korte als lange termijn echter nergens zichtbaar is, niet in de RMA en in het Verkeerscirculatieplan
- de daaruit voortvloeiende plannen over de aanpassingen aan het Hofplein grote impact hebben op de bereikbaarheid van de binnenstad;

draagt het college op:

- inzichtelijk te maken wat de economische impact is en gaat zijn op toekomstige mobiliteitskeuzes, zoals de veranderende mobiliteit rondom het Hofplein, die voortvloeien uit de RMA;
- voor grootschalige infrastructurele aanpassingen in de binnenstad ook de inbreng vanuit economische stakeholders zoals UDS, BIZ, RCD en wijkraden mee te nemen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen, D.P.A. Tak, B. van Drunen en F. Achbar

Motie 5. Het verkeer blijft niet stilstaan, dus het Verkeerscirculatieplan beweegt mee

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 16 december 2021, ter bespreking van het Verkeerscirculatieplan;

constaterende dat:

- de coronacrisis veel invloed heeft op het mobiliteitskeuze van de Rotterdammer;
- het Verkeerscirculatieplan en de prognoses is gebaseerd op verkeersmodellen uit 2016;

overwegende dat:

- verkeersontwikkelingen en de transitie snel gaat;
- politieke keuzes van de Rotterdamse raad invloed hebben op de ontwikkelingen zoals beschreven in het Verkeerscirculatieplan en de bijlage;
- er vooruit wordt gelopen op politieke keuzes van de Rotterdamse raad die nog niet gemaakt zijn;
- het Verkeerscirculatieplan een levend document zou moeten zijn dat ook digitaal en realtime bekeken zou moeten worden;

verzoekt het college om:

- periodiek aan de raad te rapporteren op basis van recente verkeersgegevens over de in het Verkeerscirculatieplan geschetste ontwikkelingen en daarbij inzichtelijk te maken hoe het actuele beeld zich verhoudt tot het beeld in het Verkeerscirculatieplan;

- het Verkeerscirculatieplan periodiek te updaten op basis van deze recente verkeersgegevens en politieke besluiten;
- in de bijlage van het Verkeerscirculatieplan alleen aannames op te nemen waarover besloten is;
- van het Verkeerscirculatieplan ook een online levend document te maken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen, D.P.A. Tak, B. van Drunen en F. Achbar

De moties zijn voldoende ondertekend en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan kijk ik naar mevrouw Van Wifferen. Die laat overgaan. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, onze prachtige stad wordt steeds populairder en dit betekent ook dat de hoeveelheid aan mobiliteit in de binnenstad toeneemt. Het is merkbaar op onze wegen, maar ook aan de verkeersinfarcten die wij steeds vaker ervaren in onze stad en helaas nemen deze verkeersinfarcten alleen maar toe door bijvoorbeeld de experimenten, geleid door onze wethouder. Maar ook de politie liet weten dat zij vraagtekens plaatst bij het experiment rondom de Maastunnel. Het experiment kwam volgens hen de verkeersveiligheid en de bereikbaarheid niet ten goede. We zijn daarom blij dat we samen met Leefbaar Rotterdam een motie daarover indienen, om per direct de verkeersexperimenten te stoppen. Voorzitter, dit college wil Rotterdammers juist aanmoedigen om andere keuzes te maken, maar in hoeverre mogen Rotterdammers ook een eigen keuze maken? Want mobiliteit moet ter beschikking staan van alle Rotterdammers, dus ook van hen die een auto willen pakken. We maken ons dan ook hard voor de verpleegkundigen in Rotterdam, die in veel gevallen moeten betalen voor een parkeerplek op hun werk en zelfs nu zij opnieuw aan de bak moeten om de COVID-patiënten het hoofd te bieden tijdens de vierde coronagolf. Wij dienen dan ook een motie in waarin wij het college vragen om het verplegend zorgpersoneel kosteloos te laten parkeren in de parkeergarages van de ziekenhuizen in Rotterdam waar zij werkzaam zijn. Ik hoor dan graag van de wethouder wat zij van deze motie vindt. Tot zover voorzitter. Overigens voorzitter, dienen wij deze motie ook samen met Leefbaar Rotterdam in.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Achbar heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Gratis parkeren voor zorgpersoneel!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van agendapunt 25.1 Tweeminutendebat over 'Verkeerscirculatieplan';

constaterende dat:

- IC-verpleegkundigen in Rotterdam in veel gevallen moeten betalen voor een parkeerplek op hun werk, zelfs nu zij opnieuw aan de bak moeten om de zoveelste hausse aan COVID-patiënten het hoofd te bieden tijdens de vierde coronagolf;
- op de locaties van de ziekenhuizen in Rotterdam, verplegend personeel soms wel tot € 5,00 per dag moeten betalen wat maandelijks uitkomt op een bedrag van € 100,00;
- Actiegroep Nurse-Minded verbeteringen eist van de arbeidsomstandigheden voor verplegend personeel en pleit voor onder andere een tegemoetkoming in de kosten voor parkeren;

- medewerkers van de intensiverecareafdeling van het Amsterdam UMC binnenkort gratis gebruik kunnen maken van de parkeergarage op de locatie van het VU Medisch Centrum;

van mening dat:

- de emmer aan het overlopen is bij zorgpersoneel in Rotterdam omdat zij door corona structureel zijn overbelast;
- het zorgpersoneel in Rotterdam meer waardering verdient;
- de arbeidsomstandigheden van verplegend personeel verbeterd moeten worden;
- de nood aan verplegend personeel in Rotterdam hoog is en de lasten zoveel mogelijk verminderd moeten worden;
- gratis parkeren in de eigen parkeergarages een mooie tegemoetkoming is voor de zware last die verplegend personeel tijdens de coronacrisis moet dragen;

verzoekt het college:

- mogelijk te maken om het verplegend zorgpersoneel kosteloos te laten parkeren in de parkeergarages van de ziekenhuizen in Rotterdam waar zij werkzaam zijn; hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar en B. van Drunen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan heb ik verder niemand op mijn lijstje staan. Ik kijk even rond. Is daar verder ook geen behoefte aan? Dan geef ik het woord aan de wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Het Verkeerscirculatieplan, specifiek geschreven voor de binnenstad. Als mevrouw Van Groningen zegt: dit richt zich specifiek op de binnenstad, dan klopt dat, want dat was ook de opdracht, ook in samenhang met grote stadsprojecten die in de binnenstad gaan plaatsvinden, bijvoorbeeld het Hofplein, de Westblaak, de Hofbogen. U kent ze allemaal. Ook de Kop van Zuid hoort natuurlijk bij de binnenstad. Dus om dat goed in samenhang te brengen, hebben wij eerder op uw advies een mooi Verkeerscirculatieplan, de prognose ook, van hoe we dat naar de toekomst gaan doortrekken, is hier geschreven. Het is natuurlijk eigenlijk een weergave van trends en wat je mag verwachten en waarbinnen de modellen allemaal moeten plaatsvinden. Het is in die zin dus niet echt een levend document, maar het zijn eigenlijk de trends waarnaar je kunt gaan monitoren hoe de zaken zich ontwikkelen, of die ook inderdaad volgens de prognose gaan zoals we dat bedacht hebben, bijvoorbeeld de hoeveelheid verkeer die wel of niet over het Hofplein gaat, hoe zich dat ontwikkelt. U vraagt dus eigenlijk een beetje om verschillende zaken, maar als u zegt: dit richt zich op de binnenstad, dan klopt dat. U weet ook, want dat heb ik in de commissie aangegeven, dat er voor alle verschillende gebieden, voor alle buitengebieden, nog aparte plannen komen. Ik heb volgens mij ook wel een beetje in grove lijnen aangegeven waar we ons eerst op richten, bijvoorbeeld Hoogvliet, Prins Alexander, waaronder bijvoorbeeld ook Nesselande valt. Dat is natuurlijk een heel groot gebied. Later worden dat natuurlijk meer de wijken, als ik mevrouw Vermeij natuurlijk aan de gang laat, dan gaan we dat misschien wel per iets kleinere gebieden bestuderen uiteindelijk. Maar het gebied Prins Alexander is ook benoemd als een van de eerste gebieden waar we naar de verkeerscirculatie gaan kijken, of waar we de gebiedskaarten, die netwerkkarten in kaart gaan brengen. Dan krijgt ook ieder gebied zijn eigen plan en plan van aanpak. Dat is ook onder andere gericht op verkeersveiligheid en ook om die doorstroming en ontsluiting goed

in kaart te brengen. U heeft een motie ingediend, motie 3, die juist aandacht vraagt voor de buitengebieden. Dat heeft u eerder ook gedaan, met de motie 'Doorrijden in de buitengebieden'. Daarna is zoals u weet ook de hele hoofdweg aangepakt, heringericht, waarmee de ontsluiting van het gebied Nesselande zeker verbeterd is. U weet dat ons verkeersveiligheidsbeleid risicogestuurd is en dat er ook al in deze tussentijd maatregelen zijn genomen. De grote boulevard Nesselande is bijvoorbeeld 30 gemaakt, vanuit de verkeersveiligheid. Er zijn oversteken extra aangepakt, onder andere ook op verzoek van Leefbaar Rotterdam, om dat gebied veilig te houden. U weet dat we dat risicogestuurd doen, maar dat zeker ook die verkeersveiligheid, specifiek waar u noemt Nesselande, ook goed bij ons in kaart is en dat die ook bij de verdere ontwikkelingen van al die plangebieden goed in kaart wordt gebracht. Dus de motie waar u nu om vraagt, daarvan zeg ik: die vind ik overbodig. We vergeten de buitengebieden niet. Die plankaarten worden gemaakt, die verkeersveiligheid hebben we, zoals u zo mooi zei, goed in het snotje. Dus dat is motie 3, die wil ik ontraden want overbodig. Dan uw motie 'Het verkeer blijft niet stilstaan, dus het Verkeerscirculatieplan beweegt mee'. Ik zei net eigenlijk al dat het in Verkeerscirculatieplan de trends in kaart zijn gebracht. Als we niets doen, hoe ziet het er dan over tien jaar uit? Als we wel ingrepen doen, hoe ziet het er dan over tien jaar uit? Als we proberen te versnellen met die Rotterdamse MobiliteitsAanpak, hoe ziet het er dan uit? Het zijn eigenlijk soort scenario's. Wat nu dadelijk belangrijk is in de uitvoering, is om te kijken of we ook op de scenariolijnen zitten en of de gewenste ontwikkelingen worden bereikt. Dat doe je niet met het maken van een nieuw toekomstscenario, dat doe je met een goede monitor. Ik ben heel erg bereid om een goede monitor over ieder jaar weer te doen. Dat staat er niet in, want u vraagt om een levend document, maar dat is een toekomstvoorspelling. Wat ik zo graag zou willen, en ik heb het u gewoon denk ik al wel een keertje meegegeven, als u niet zegt, het Verkeerscirculatieplan moet een realtime te downloaden actueel instrument zijn, maar als u zegt: ik wil gewoon een stevige monitor hoe die trends zich nu ontwikkelen die vastgelegd zijn in dat Verkeerscirculatieplan, dan zijn we volgens mij een hele stap verder. Dus de motie zoals die nu is, we kunnen de toekomst niet realtime steeds aanpassen. Ik kan u wel een goede monitor toezeggen op de ontwikkelingen in de binnenstad. Die toezegging kan ik dus doen. De motie op deze manier moet ik ontraden, omdat deze simpelweg onuitvoerbaar is. De volgende motie, 'De economische impact in kaart', sluit eigenlijk wel aan. Die kan ik dus daarmee ook wel omarmen rondom de ontwikkelingen bij het Hofplein zoals we ze al in kaart hebben gebracht. Daar hebben we gesprekken mee gehad met het Rotterdam Central District, met UDS, die het best spannend vonden wat de ontwikkelingen van het Hofplein zouden meebrengen aan economische impact. We hebben daar ook in samenspraak met UDS opdracht gegeven tot een economisch onderzoek. U vraagt iets meer, maar we zouden die opdracht nog wel wat kunnen verbreden, dus in die zin is deze motie wel uitvoerbaar. In het tweede punt, ja in principe, bij grote infrastructurele aanpassingen betrekken we altijd de stakeholders en ook de wijkraden, dus dat is op zich een belangrijke bullet. Volgens mij handelen we daar goed naar, maar daarmee kan ik motie 4 prima omarmen. Dat waren de moties van de VVD. Dan was er een motie, 'Ook een gratis parkeervergunning voor thuiszorgpersoneel en wijkverpleegkundigen'. Motie 2 noem ik deze eventjes. Op zich sympathiek, want dat verzoek bereikt ons ook vaker. Maar medewerkers in de wijkverpleging en de thuiszorg, waren eigenlijk altijd al de mensen die aan huis behandelingen verrichten, dat is niet zozeer COVID-gerelateerd. We weten ook dat politieagenten bijvoorbeeld ook graag gebruikmaken van gratis vergunningen. We weten ook dat het onderwijspersoneel dit graag zou doen. Deze specifieke groepen, de wijkverpleging en de thuiszorg, kwamen al naar het werk, pakten daar of een fiets of de dienstauto of mochten met de dienstauto naar huis en vanuit daar die huisvisites doen, daar zijn al regelingen voor. De bedrijven die in de thuiszorg voorzien, kunnen stadsbrede vergunningen aanvragen en die leggen dat ook vaak niet eens door aan hun personeel. Dus we verstrekken voor deze regeling, die we net weer in het leven geroepen hebben, dat is echt de COVID-gerelateerde zorg in de ziekenhuizen,

bij de GGD's, al ruim 8500 vergunningen. Op dit moment is het niet nodig om extra doelgroepen daaraan toe te voegen, omdat daar eigenlijk altijd al bestaande regelingen voor waren. Wij willen ook dit beleid nu niet uitbreiden omdat daar nu toevallig in de derde golf misschien een motie over wordt ingediend. Hij heeft bovendien ook in die zin geen dekking. Datzelfde geldt voor motie 6, die ook toeziet op gratis parkeren voor zorgpersoneel. Daar worden specifiek het beleid en de tarieven rondom parkeergarages bij ziekenhuizen genoemd. Die parkeergarages zijn vaak van de ziekenhuizen zelf. Dus als de ziekenhuizen hun personeel willen ondersteunen, kunnen zij dat zelf doen. Dat is niet aan de gemeente. Op het moment dat u zegt dat wij dat zouden moeten overnemen, zou u daar ook een dekking bij moeten leveren. Het is wat dat betreft ook een ongedekte motie en ik zou dit eigenlijk wel als verantwoordelijkheid bij de ziekenhuizen zelf willen leggen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, dank u wel. Het is inderdaad een vraag. Ik heb begrepen dat een deel van een aantal parkeergarages van ziekenhuizen in eigen beheer zijn van ziekenhuizen, maar een deel ook van de gemeente. Er zit inderdaad geen dekking bij deze motie, maar inmiddels, waar ik heel blij mee ben, heeft de wethouder de mogelijkheid gecreëerd dat ze voor zorgpersoneel langer gebruik kunnen maken van een parkeervergunning. Deze specifieke groep waar ik het over heb, die kunnen daar geen gebruik van maken, omdat ze veelal moeten parkeren in de parkeergarages van die ziekenhuizen. Op dit moment zijn er ziekenhuizen die daar € 5,00 per dag voor doorberekenen. Dus als je uitgaat van een fulltime medewerker, dan is die € 100,00 per maand aan kosten kwijt op dit moment. Het zou een mooie geste zijn vanuit de gemeente, juist vanuit de gemeente. We zien bijvoorbeeld in Amsterdam dat dat gebeurt door ondernemers, die dat voor hun rekening nemen en die mogelijkheid creëren. Het zou dus fantastisch zijn als wij dat als gemeente zouden kunnen doen. Dus dat is waarom die motie ingediend wordt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik ben coulant geweest, want het is een tweeminutendebat en eigenlijk had ik dit niet moeten toestaan, maar goed ik zag het te laat en u vraagt gewoon om een verduidelijking. De wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Het is ook laat, ik trapte er ook gewoon in. Dat heb je met DENK. Die zeggen: trap er niet in en dan doen wij het weer. Maar goed, excuses. De heer Achbar brengt nog wat nieuwe argumenten, een toelichting met mogelijk wat nieuwe argumenten in het debat. Ook ziekenhuizen hebben zelf beleid over hoe zij de mobiliteit van hun personeel willen stimuleren. Erasmus MC koopt bijvoorbeeld bij de gemeente weleens extra parkeerplaatsen in op het moment dat ze echt denken dat het nodig is, maar zij proberen dat tot het minimum te beperken, want zij willen graag een gezond ziekenhuis zijn en het personeel zoveel mogelijk stimuleren om met OV en fiets naar het werk te komen. Dus zij zijn daar heel terughoudend in en brengen dus bewust kosten bij het personeel in rekening. Ze hebben onder andere de werkgeversaankpak gemeenschappelijk met de gemeente ondertekend. Ik zou dus niet tegen het ziekenhuisbeleid in willen gaan over hoe zij het Gezond Werkgeverschap willen invullen. Dit doorkruist uw voorstel in deze motie. Op het moment dat er bij de gemeente ruimte moet worden ingekocht dan is dat ook een keuze van het ziekenhuis. Dat kunnen zij voor hun personeel doen, maar zij kunnen dat ook laten op het moment dat zij denken dat dat gezonder is. Dus motie 6 moet ik ontraden. Dan blijft er één motie over, die gaat over de Maastunnel. Ik weet niet hoe vaak wij dezelfde motie of een soortgelijke motie in stemming kunnen brengen. Er loopt een belangrijk verkeersexperiment dat gaat over schone lucht voor mensen die langs dat hele tracé wonen. Een enkele minuut of soms minder reistijdverlies, u vindt dat de automobilisten moeten kunnen doorrijden over

twee banen. Het college vindt het heel belangrijk dat de mensen langs dat hele tracé schone lucht hebben. Die gezondheidswinst draagt voor ons meer bij aan dit experiment dan uw keuze om het te laten doorstromen. Ik wil deze ontraden, en zeker omdat het er nu op lijkt dat die baan ook goed vrij kan blijven naar de toekomst, dat deze ingezet kan worden voor HOV, voor hoogwaardig openbaar vervoer, waardoor nog meer mensen op een goede en gezonde manier door de Maastunnel kunnen gaan. Dus motie 1 moet ik ontraden. Ik zou bovendien iedereen anders willen adviseren nog eventjes de resultaten van de evaluatie af te wachten die eerdaags naar u toe gaat komen. Dan kunt u zelf goed lezen wat de bevindingen zijn op dat tracé en uw afweging maken. Voorzitter, dat waren alle moties.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Dan besluiten we de beraadslagingen van dit agendapunt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). We gaan over naar het volgende agendapunt, het tweeminutendebat 'Verkenning kernenergie', aangevraagd door de leden Koster, Van Groningen en Segers-Hoogendoorn.

De heer **KOSTER** (lr). Voorzitter, nog een punt van orde.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Koster, u heeft een punt van orde.

De heer **KOSTER** (lr). Ja, ik wil nog een keer een gewijzigde motie indienen. Het gaat weer om dezelfde motie, dit keer om een overweging.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). U zat er doorheen te praten, dus dat leidde wat af. De heer Koster, aan u het woord.

14. Het voorstel met betrekking tot de renovatie van het Museum Boijmans Van Beuningen - vervolg

De heer **KOSTER** (lr). Een gewijzigde motie, in plaats van het woord 'competent' staat er 'toegerust' in de tweede overweging. Verder is het dictum precies hetzelfde.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. De heer Koster heeft de volgende motie ingediend. Deze motie moet betrokken worden bij het agendapunt over Museum Boijmans Van Beuningen.

Motie 7B. De directie gaat over kunst, niet over de renovatie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van het voorstel met betrekking tot renovatie van het Museum Boijmans Van Beuningen;

constaterende dat:

- de verzelfstandiging van de musea, podia en het CBK vijftien jaar geleden tot stand is gekomen en dat het nu een logisch moment is om te bekijken of de intenties van destijds nog aansluiten bij de huidige praktijk;
- de gemeente Rotterdam eigenaar is van het gebouw en de collectie van Museum Boijmans Van Beuningen;

overwegende dat:

- het wenselijk is dat de verantwoordelijkheid en sturingsmogelijkheid van de gemeente op de verzelfstandigde instellingen goed in balans zijn;
- dit in de praktijk bij Boijmans momenteel niet meer in balans is, gezien de complexe renovatie waar de directie niet toegerust voor is, maar van de gemeente wel verwacht wordt de rekening te betalen en de verantwoordelijkheid te dragen;
- de governance van een museum eerst op orde dient te zien, alvorens de gemeente moet overgaan tot investeren;
- de governance de afgelopen jaren de belangrijkste reden was voor het niet slagen van de onderhandelingen met externe financiers;
- cultuurbudgetten nu onverhoopt worden gebruikt om de gaten in de Boijmans renovatiebegroting te dichten;
- de directie zich bezig moet houden met de collectie en zich niet moet bemoeien met de renovatie omdat ze daar simpelweg de kennis niet over hebben;
- het hierdoor wenselijk is om de verantwoordelijkheid voor de renovatie bij de gemeente neer te leggen, in plaats van bij de directie van Boijmans;
- hier met de nieuw aan te stellen bouwdirecteur een eerste stap in wordt gezet;

verzoekt het college:

- om te onderzoeken of de uitgangspunten en wensen die het college en de gemeenteraad destijds voor ogen hadden, zijn gerealiseerd; of herziening nodig en mogelijk is, en daarin te betrekken de verantwoordelijkheden en sturingsmogelijkheden van de gemeente bij de renovatie;
- de uitkomsten hiervan terug te koppelen aan de raad (Q3 2022);

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.F.E. Koster

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

25.1 Tweeminutendebat over 'Verkeerscirculatieplan', aangevraagd door de leden Van Drunen en Van Groningen - vervolg

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan is het woord aan mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, ook een punt van orde. We hebben net het debat gehad over het Verkeerscirculatieplan. De wethouder heeft aangegeven dat ze voor Nesselande vaart gaat maken, dus dat dat plan voor de ontsluiting eraan gaat komen en dat ze dus ook, zoals we het zo mooi beiden verwoordden, de verkeersveiligheid in het snotje houdt. Dat is een toezegging, zo heb ik dat ervaren, dus ik zou de motie over Alexander dan ook willen terugtrekken. Dat is de motie 'Houd het buitengebied in de gaten'.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Ik vraag even de aandacht van de griffie. Motie 3, 'Vergeet het buitengebied', wordt ingetrokken dankzij de toezegging. Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de wethouder Bonte die een reactie wil geven op een eerder ingediende motie.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Alleen is de indiener nu niet aanwezig.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Het gaat om een reactie op een motie van de Partij voor de Dieren, die nu niet aanwezig is. Mijn voorstel is dat we dan eerst het debat gaan

doen en dat we na afloop van het debat kijken of de Partij voor de Dieren er is. Dan kunt u het zeggen, maar anders denk ik dat het goed is om het sowieso te zeggen.

25.2 Tweeminutendebat over 'Verkenning kernenergie', aangevraagd door de leden Koster, Van Groningen en Segers-Hoogendoorn

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan gaan we beginnen met het tweeminutendebat 'Verkenning kernenergie', aangevraagd door de leden Koster, Van Groningen en Segers-Hoogendoorn. De heer Koster. Ik zie dat de heer Segers-Hoogendoorn er niet is. Ah, die is natuurlijk naar huis. Ik kijk even naar mevrouw Zandberg. U vervangt hem? Goed, we beginnen met de heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja voorzitter, u ziet hier iemand van Leefbaar Rotterdam met het coalitieakkoord in de handen. Dat komt omdat daar een zin in staat die ik graag wil voorlezen. 'Kernenergie kan in een energiemix een aanvulling op zon, wind en geothermie, en kan worden ingezet voor de productie van waterstof.' Precies daarom gaan wij vandaag een motie indienen, 'Het zit 'm in de mix'. Eerder dienden wij de motie in 'Geen leiders, maar volgers', waarin we het college opriepen een open grondhouding aan te nemen en samen met de rijksoverheid onderzoek te doen naar kernenergie. De afdoening van de motie trok de deur echter dicht. Dat was voor ons niet acceptabel. Alle ballen worden in de haven op waterstof gezet, dat vinden wij niet de juiste strategie. Bovendien trok de afdoening de conclusie dat er geen centrales voor 2035 mogelijk waren. Nou, wij hebben duidelijk op een rijtje gezet dat dat wel mogelijk is. Met het bericht van het coalitieakkoord, de € 5 miljard die beschikbaar wordt gesteld en de marktpartijen die geïnteresseerd zijn, vinden we dat het college toch een stap richting kernenergie moet zetten. Ik citeer uit het dictum: een faciliterende rol aan te nemen indien de rijksoverheid besluit Maasvlakte 1 aan te wijzen als locatie bij eventuele totstandkoming van kernenergie in de Rotterdamse haven die voldoet aan de volgende voorwaarden. En dan zijn er vier voorwaarden: niet of nauwelijks beroep doet op een ruimteclaim, de verdere verduurzaming van de haven niet hindert, uitgaat van kleine modulaire centrales, en als laatste, een sluitende businesscase bevat. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Koster heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Het zit 'm in de mix

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december, ter bespreking van kernenergie;

constaterende dat:

- kernenergie een CO₂-arme en constante energiebron is;

overwegende dat:

- de energietransitie in de Rotterdamse haven van groot belang is;
- daarbij gekeken moet worden naar een duurzame mix van energiebronnen;
- nieuwe generatie kerncentrales bij kunnen dragen aan deze duurzame mix;
- met name kleine modulaire centrales (SMR) flexibeler zijn en qua inpasbaarheid in het net vergelijkbaar met kleinere kolencentrales;
- kleine modulaire centrales een positieve bijdrage zouden kunnen leveren aan een duurzame Rotterdamse haven;

verzoekt het college:

- een faciliterende rol aan te nemen, indien de rijksoverheid besluit Maasvlakte I aan te wijzen als locatie, bij de eventuele totstandkoming van kernenergie in de Rotterdamse haven, die voldoet aan de volgende voorwaarden:
 - niet of nauwelijks beroep doet op een ruimteclaim;
 - de verdere verduurzaming van de haven niet hindert;
 - uitgaat van kleine modulaire centrales;
 - een sluitende businesscase bevat;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.F.E. Koster, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en D.A. van Groningen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, wat waren wij verheugd, een ja voor kernenergie vanuit de rijksoverheid. Dat is denk ik wel iets moois, want daar staan wij ongelooflijk achter. Laten we eerlijk zijn, als er dan een beroep op Rotterdam wordt gedaan, want in het coalitieakkoord staat nu eenmaal twee kerncentrales, hoe ze er precies uit gaan zien weet nog helemaal niemand, maar laten we dan in ieder geval wel klaar staan als stad. Ik moet er eerlijk bij zeggen, we dienen niet voor niets de motie in, it's all in the mix. Maar we willen wel dat we dat goed doen, dus laten we dat doen met inachtneming van de ruimte die dat ook gaat innemen. Het kan niet overal. En we willen de haven ook zeer zeker niet dwarsbomen, maar tegelijkertijd vind ik wel dat we met z'n allen reëel moeten zijn over hoe we die energietransitie willen inzetten. Wat ons betreft hoort kernenergie daar bij. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, mevrouw Zandberg.

Mevrouw **ZANDBERG** (cda). Ja, de heer Segers heeft zich even getransformeerd in dit vanavond. Voorzitter, het draagvlak voor kernenergie neemt toe. 60% van de Nederlanders ziet deze vorm van energiebron zitten en wij geloven in deze energiemix bij de energietransitie. Daar hoort kernenergie ook gewoon bij. Dat mag geen vertragend effect hebben op de energietransitie in de haven. Het is ook niet de bedoeling dat we een ruimtebeslag in de haven willen claimen, want we willen die haven niet met de rug tegen de muur zetten. Maar het is ook duidelijk dat de Maasvlakte geen logische plek is voor een grote kerncentrale. Tegelijk zijn er een heleboel kleine modulaire centrales in opkomst. Voor de grote elektrificatie, de grote industrie, kan dit een oplossing zijn en voor die ontwikkeling willen wij de deur heel graag openhouden. Tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Mohamed-Hoesein is er niet. De heer Achbar zie ik ook niet. Dan de heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja dank u wel. Een korte toevoeging. Voor mij is de deur nooit dicht geweest, dus voor mij is de motie overbodig. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik kijk rond. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja, voorzitter, volgens mij is er wat in de motie staat onmogelijk, want een kerncentrale heeft altijd veiligheidsparameters. Ook een kleine kerncentrale heeft

veiligheidsparameters. Die veiligheidsparameters zorgen er altijd voor dat er een stevig grondgebruik is, dus in mijn beleving is deze motie onmogelijk, maar ik hoor dat graag van de wethouder.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja voorzitter, wij zijn niet principieel tegen kernenergie. Dat zou natuurlijk ook raar zijn, nu we ook als landelijke fractie die ruimte hebben geboden in het regeerakkoord. Maar ik ben er zeker nog niet van overtuigd dat een kerncentrale in onze regio nu zou passen in een duurzame mix. We hebben nog steeds een afvalprobleem, we hebben nog steeds ook ruimtebeslag in de haven en ik denk nog steeds dat de ontwikkeling van een duurzame haven in de weg komt te staan als je zo'n kerncentrale gaat plaatsen. Wat ik wel een beetje vreemd vind, wat ik een beetje vervreemdend vind, we hebben vandaag in deze raad een discussie gehad over de oliewinning in Charlois. En zal het dan zo zijn dat onze boodschap straks is naar de bewoners van Charlois: we stoppen met boren onder uw huis, maar we zetten wel een kerncentrale in uw achtertuin. Een heel bijzondere boodschap denk ik, en ik ben daar in ieder geval nog niet aan toe. Daarom zal ik de motie denk ik ook niet steunen die is ingediend. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Ik kijk nog even of er andere sprekers zijn die een bijdrage willen leveren. Nee? Dan gaat het woord over naar de wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja voorzitter, dank u wel. Ik begin met de heer Koster die citeert uit het gisteren gepresenteerde landelijke coalitieakkoord. Hij citeert uit de paragraaf over kernenergie en verwijst naar de twee kerncentrales die ook beoogd worden gebouwd te worden door de nieuwe coalitie. Refererend daaraan doet hij een oproep om hier een faciliterende rol aan te nemen als het rijk ook naar Rotterdam of naar de Rotterdamse haven kijkt. U heeft daarvoor een motie ingediend en dat is een motie die ik zal ontraden en wel omdat wij, juist ook op uw verzoek, een heel degelijk onderzoek hebben laten uitvoeren door het onderzoeksbureau SmartPort, naar de ruimtelijke impact van de mogelijke komst van een kerncentrale in de Rotterdamse haven. De conclusie van dat rapport is dat die ruimte er nu niet is en als we al zouden kiezen voor het bouwen van een kerncentrale, dat dat in ieder geval alle ambities in de weg staat om van de Rotterdamse haven de waterstofhub van Europa te maken. Dat zien de bedrijven in de Rotterdamse haven, dat ziet het Havenbedrijf Rotterdam en alle partners bij ons aan tafel in het Rotterdamse Klimaatakkoord als de sleutel tot de vergroening van de Rotterdamse haven en ook de sleutel tot het realiseren van een nieuw verdienmodel voor de Rotterdamse haven in de toekomst. De komst van een kerncentrale, de ruimteclaim die dat met zich mee zou brengen, zou die ontwikkelingen in de weg staan. Mevrouw Van Groningen is verheugd over de ja voor kernenergie in het landelijk regeerakkoord. Dat snap ik vanuit uw fractie. Een ja voor een mix voor kernenergie betekent niet dat er dan per se in Rotterdam een kerncentrale zou moeten komen. Daar, in opdracht van het vorige kabinet, is een heel uitgebreid onderzoek uitgevoerd door KPMG. KPMG komt eigenlijk tot de conclusie dat de twee meest logische locaties voor het ontwikkelen van een kerncentrale zijn: de locatie naast de huidige centrale in Borssele, dus dat is de voorkeurslocatie, en de tweede die in aanmerking komt is Geertruidenberg. Dat zijn eigenlijk de twee locaties die in dat onderzoek naar voren komen. Ik ga ervan uit, als het nieuwe kabinet beoogt om twee centrales te bouwen, dat primair naar die locaties gekeken gaat worden. Rotterdam is daarbij wat ons betreft niet een logische en ook niet een passende locatie. U geeft het recht aan als uitgangspunt ook te willen hanteren om de haven en de ontwikkelingen in de haven niet te willen dwarsbomen. De conclusies van het SmartPort-onderzoek geven eigenlijk geen enkele onduidelijkheid daarover dat de komst van een kerncentrale, het ruimtebeslag van die kerncentrale, die ontwikkelingen van de Rotterdamse

haven wel in de weg zouden zitten. Dan geeft mevrouw Zandberg aan dat zij ziet dat het draagvlak voor kernenergie toeneemt en zij pleit ervoor dat als er dan een kerncentrale komt, misschien een kleine kerncentrale. Misschien zou daar dan wel ruimte voor zijn. Dan pleit u voor de modulaire kerncentrales. Daarvan is ook vanuit het SmartPort-onderzoek gekeken wat daar de mogelijkheden van zijn, maar is ook gekeken naar wanneer zulk soort types op de markt zouden zijn. Nou, de inschatting is dat dat op zijn vroegst in 2041 het geval zal zijn. Dan is de vraag of je tot die tijd een ruimteclaim hier in de Rotterdamse haven open wilt houden. De vraag is of je dat wilt. Het tweede is, wat zo'n kleine kerncentrale dan ook echt bijdraagt aan de Rotterdamse haven en onze energievoorziening hier. Dus vanuit dat perspectief wordt ook door het Havenbedrijf de conclusie gedeeld dat het niet verstandig is om daar een ruimteclaim voor in te bouwen. Nog even los van het feit dat de plannen van het kabinet, althans het regeerakkoord, aanstuurt op twee grote kerncentrales, dus er voorsnog van zo'n kleine kerncentrale geen sprake is. Tot slot de heer Vonk, die aangeeft er niet van overtuigd te zijn dat een kerncentrale in onze haven passend is. Ik deel die opvatting. Dat is ook de conclusie die door het SmartPort-onderzoek is getrokken en die zowel het Rotterdamse college als het Havenbedrijf Rotterdam ook trekken. U voegt eraan toe dat in uw ogen ook Rotterdam en de Rotterdammers niet toe zijn aan de boodschap dat er een kerncentrale in hun achtertuin zou komen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik wijs u erop dat het een tweeminutendebat is. Dan zijn er geen interrupties mogelijk. U bent klaar met uw beantwoording? Goed, dan sluiten we de beraadslagingen af. Ogenblik, ja, ik vergeet hem weer. De motie van de heer Van der Velden van de Partij voor de Dieren, daar zou nog een reactie op komen, dus daarvan open ik weer even dit agendapunt.

16.1 Debat over 'Oliewinning door de NAM onder Charlois', aangevraagd door de leden Leewis en Van Groningen - vervolg

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). De heer Van der Velden heeft een gewijzigde motie ingediend, volgens mij wel met dezelfde titel. De motie 'Veeg oliewinning van de kaart', waarin hij, eigenlijk in lijn met de toezegging die ik hem ook gedaan heb om te onderzoeken welke planologische kaders of onderdelen van bestemmingsplannen er zouden kunnen helpen in het voorkomen van toekomstige initiatieven op het gebied van fossiele activiteiten zoals olie- of aardgaswinning. Hij heeft hem nu in de onderzoekende vorm, dat is ook de toezegging die ik heb gedaan. Daar kan ik goed mee uit de voeten, dus ik zou het advies in een positief advies willen veranderen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, dank u wel.

25.3 Tweeminutendebat over 'Islamitische begraafplaats voor eeuwigdurende grafrust moslims', aangevraagd door het lid Hoogwerf

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan gaan we over naar het volgende agendapunt. Dan is ook het verzoek aan de wethouder om hier te komen. Het tweeminutendebat 'Islamitische begraafplaats voor eeuwigdurende grafrust voor moslims', aangevraagd door het lid Hoogwerf. Dan is het woord aan de heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik zal het maar even kort houden gezien de beperkte spreektijd. Politiek is keuzes maken. Het verzoek om een islamitische begraafplaats legt gewoon een groot beslag op onze schaarse ruimte. We willen ook woningen bouwen en we willen ook groen overhouden. Het is ook niet zo dat voor mensen die een eeuwigdurende grafrust willen hebben, dat nu niet mogelijk is. Dat is al bij een aantal begraafplaatsen in Rotterdam

mogelijk en het is ook op andere plekken in den lande mogelijk. Wij vinden dus vanuit dat perspectief dat wij geen ruimte willen bieden voor een extra islamitische begraafplaats in Rotterdam. Daar hebben wij een motie voor gemaakt. Die heet 'Geen plek voor een islamitische begraafplaats in Rotterdam'. Dat was het.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, de heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Dank u wel voorzitter. Zo kennen we Leefbaar Rotterdam weer. Zodra er mooie ontwikkelingen zijn voor de islamitische gemeenschap en in dit geval ook voor de hindoegemeenschap vraagt Leefbaar Rotterdam een debat aan om weer hun polariserende en uitsluitende negatieve riedeltje te verkondigen om voor tweedeling in de Rotterdamse samenleving te zorgen. Leefbaar Rotterdam laat weer eens voor de zoveelste keer zien dat er geen ruimte is voor de moslimgemeenschap in Rotterdam. Ik blijf me verbazen over de negatieve houding van Leefbaar Rotterdam terwijl zulke mooie positieve stappen worden gezet. Voorzitter, de Taskforce islamitisch begraven heeft fantastisch werk geleverd voor de islamitische gemeenschap, maar ook voor de hindoegemeenschap in Rotterdam. Zij hebben een mooi rapport opgesteld om de belangen van grote groepen Rotterdammers en de behoefte naar een islamitische begraafplaats met eeuwigdurende grafrust inzichtelijk te maken. Allereerst mijn complimenten aan wethouder Wijbenga die dit rapport destijds slagvaardig heeft opgepakt. Ook gaan mijn complimenten naar wethouder Karremans over de manier waarop hij een vervolg heeft gegeven aan de resultaten van het rapport en de uitwerking daarvan. Mede dankzij de inzet van de taskforce en de wethouders is er nu een plek aangewezen voor de komst van een islamitische begraafplaats en een plek waar de hindoegemeenschap hun assen geheel volgens rituelen kunnen uitstrooien. Voorzitter, wij zijn blij dat deze mooie dingen gebeuren in een stad als Rotterdam. Het college laat met deze mooie stappen zien dat het een stad is voor iedereen. Wij zijn blij dat er een constructieve houding wordt aangenomen door alle partijen die hebben samengewerkt om dit mogelijk te maken. Voorzitter, de komst van een islamitische begraafplaats is een initiatief van de Rotterdammers voor de Rotterdammers. Wij willen dan ook blijven inzetten op het vergroten van het draagvlak onder alle islamitische gemeenschappen door meer organisaties te betrekken bij exploitatie en realisatie van de islamitische begraafplaats. Dank voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Voordat ik mevrouw Faber het woord geef eerst nog even de motie van Leefbaar Rotterdam. De heer Simons heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Geen plek voor een islamitische begraafplaats in Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021 ter bespreking van 'Islamitische begraafplaats voor eeuwigdurende grafrust moslims';

constaterende dat:

- het college de afgelopen jaren heeft gewerkt aan het realiseren van een islamitische begraafplaats;
- het college nu voornemens is om een perceel van ruim 3 hectare groen beschikbaar te stellen aan de islamitische gemeenschap voor het organiseren van een islamitische begraafplaats met 2500 eeuwigdurende graven, nabij de Zuiderbegraafplaats;

overwegende dat:

- er al mogelijkheden bestaan om eeuwigdurende graven te huren op reguliere begraafplaatsen, ook in Rotterdam;

- het realiseren van een islamitische begraafplaats een zeer ongunstige ontwikkeling is voor de stad;
- met een islamitische begraafplaats segregatie verder in stand wordt gehouden;
- Rotterdam kampt met schaarste aan groen en grond om bijvoorbeeld te recreëren of woningen op te bouwen;
- door een bepaald stuk grond eeuwigdurend uit te geven voor islamitisch begraven, de kans wordt ontnomen om daarop te kunnen bouwen in de toekomst;
- deze grond in eigendom is van de gemeente en nu bestendig is voor 'groen';
- eeuwigdurend wel erg lang is;

verzoekt het college:

- af te zien van het verkopen/beschikbaar stellen van de grond voor een islamitische begraafplaats met eeuwigdurende graven;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Er zijn geen interrupties mogelijk. U wilt even iets ter verduidelijking zeggen?

De heer **SIMONS** (lr). Mag ik nog een aanvullende opmerking maken over de motie? Wij hebben geen enkel probleem met het hindoestaanse ritueel voor het uitstrooien van as, laat dat even duidelijk zijn. Want dat werd ons net in de schoenen geschoven. Daar hebben we niet voor gepleit. Alleen voor het ruimtebeslag voor de islamitische begraafplaats met de schaarse ruimte en omdat er ook allerlei alternatieven zijn. Dat wil ik dus toch nog even duidelijk gezegd hebben.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik heb u ook wat coulance geboden. Dat heb ik daarnet ook gedaan bij een ander agendapunt. Maar nu ga ik me weer strikt aan de regels houden. Mevrouw Faber.

Mevrouw **FABER** (vvd). Dank u wel voorzitter. We leven in een land waar je zelf kiest van wie je wilt houden of met wie je wilt trouwen, waar je kiest wat je zelf wilt geloven of een ander beloven. Als het aan de Rotterdamse VVD ligt, kies je ook zelf waar je begraven of gecremeerd wilt worden en hoe je dat wilt doen, als het maar past binnen de wet. Dat heb ik ook al aangegeven bij de behandeling van het bestemmingsplan Bonnenpolder, als het gaat om natuurbegraven. Wij zitten op dezelfde lijn als het gaat om islamitisch begraven.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Balwantsingh.

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Ja voorzitter, dank u wel. Allereerst even terug in de tijd, toen dit college gevormd werd en er een coalitieakkoord gesloten werd. Daarin werd een onderzoek opgenomen om te onderzoeken of er ruimte te vinden was voor een islamitische begraafplaats en of er ruimte gevonden kon worden waar hindoes op een waardige manier hun uitvaartrituelen konden afsluiten, in stromend water hun as konden uitstrooien. Dat coalitieakkoord werd gesloten, het onderzoek werd in gang gezet. Voormalig wethouder Wijbenga pakte het vlot op, zoals collega Achbar het ook heeft verteld. Ik ben er blij mee voorzitter, wij zijn er blij mee dat het niet bij een onderzoek gebleven is, maar dat er nu ook echt ruimte is gevonden voor een islamitische begraafplaats en ook ruimte is gevonden waar

hindoes op een waardige manier hun laatste rituelen kunnen uitvoeren. Complimenten daarvoor. Ik wil daaraan toevoegen dat wij heel erg dankbaar zijn dat ons wijlen raadslid Fatima Talbi, die zich enorm heeft ingezet, samen met andere raadsleden en andere partijen uiteraard, ook genoemd zal worden op een mooie plek op de islamitische begraafplaats. Rotterdam heeft het geflikt voorzitter, een stad waarin zoveel nationaliteiten wonen dat ze naast wonen, leren, werken, deelnemen aan de samenleving, er ook hun laatste rustplaats kunnen vinden. Dank u wel voorzitter. Dank aan allen die dit mogelijk hebben gemaakt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Ja dank u wel voorzitter. Ik heb nog een paar seconden over. We hebben dit al vaak gezegd inderdaad, ook vanuit NIDA natuurlijk bedankt aan iedereen, en ook aan de burgemeester niet te vergeten, want hij heeft al heel erg vroeg in dit traject zich er ook sterk voor gemaakt. Ik weet niet hoeveel lezingen of hoeveel bijeenkomsten ik wel niet gezien heb met onze burgervader waar hij dit ook herhaald heeft richting de gemeenschap en ook gezegd heeft: jongens, maak je daar ook zelf sterk voor. Dat is ook door mijn collega van DENK gezegd, het is van de Rotterdammers voor de Rotterdammers. Het moet echt uit die gemeenschap zelf komen en die kracht zie ik ook heel erg duidelijk naar voren komen. We hebben inderdaad een heel mooi breed draagvlak binnen de taskforce en dat zal ook zeker nog veel breder getrokken worden. Ik heb er absoluut geen twijfel over dat dat succesvol gaat zijn. Dan inderdaad nog even over ruimteclaims. Het is geen debat, maar toch even een opmerking over ruimteclaims. Ja, Rotterdammers worden hier geboren en zullen hier ook sterven, maar willen hier dus ook begraven worden. Het is niet meer dan logisch dat daar ook iets van een ruimteclaim bij hoort. Dat geldt voor woningen, die hebben ook een ruimteclaim, dat geldt dus ook voor sommige vormen van begraven. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik kijk nog even verder. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Dank u wel voorzitter, een korte opmerking. GroenLinks heeft grote waardering voor al die partijen in de stad en ook hier in de raad die zich hard hebben gemaakt om islamitisch begraven mogelijk te maken en ook voor het college dat dit nu daadwerkelijk gerealiseerd wordt. Wij zijn er ook erg blij mee.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Zijn er nog anderen die een bijdrage willen doen? Nee? Dan gaan we over naar de beantwoording door de wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja dank u wel voorzitter. Het college is van mening dat eenieder zijn laatste rustplaats moet kunnen vinden in Rotterdam. Zo hebben we en heeft de raad ook het natuurbegraven mogelijk gemaakt, ik denk dat het twee maanden geleden was. We hebben het vandaag over een islamitische begraafplaats. Ik heb het weleens eerder gezegd, inmiddels heb ik zoveel ervaring met begraven, dat ik moeiteloos aan de slag kan als chef bij Dela na deze functie. Het is wellicht een idee. Ik zal er heel snel even doorheen gaan. Dat betreft voornamelijk even de motie van Leefbaar Rotterdam, want verder zijn er geen vragen gesteld. We hebben dit overigens ook goed behandeld in de commissie. De motie verzoekt het college om af te zien van het verkopen of beschikbaar stellen van grond voor een islamitische begraafplaats met eeuwigdurende graven. Nou, wij gaan die motie ontraden, dat kunt u zich wel voorstellen, omdat dat haaks staat op het collegebeleid. Wij willen het namelijk wel mogelijk maken. Dat hebben we al veelvuldig en vaak genoeg gezegd. Ik wil er nog wel iets bij opmerken, want de heer Simons had het erover dat het nu al kan. Op Hofwijk zijn er graven voor onbepaalde tijd. Ik zit behoorlijk goed in de techniek inmiddels, maar dat zijn grafrechten die je dan afkoopt en dit gaat echt om

eigendom. Dus dat is het verschil, en dat is dus ook voor moslims heel belangrijk, juist om dat eigendom te hebben en dat eeuwigdurende op die manier ook te verankeren. Dus die moet ik helaas ontraden, ik zie dat het u teleurstelt. Helaas voor u moet ik hem ontraden. Maar dat is wat het is en we gaan er gewoon volle vaart mee vooruit. Dus tot de volgende update, zou ik zeggen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Dan sluiten we dit agendapunt af.

25.4 Tweeminutendebat over 'Beleidskader Rotterdam Internationaal 2021-2024', aangevraagd door de leden Leewis en Lammering

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). We gaan over naar het tweeminutendebat 'Beleidskader Rotterdam Internationaal 2021-2024', aangevraagd door de leden Leewis en Lammering. Dan geef ik het woord aan de heer Leewis, maar er zijn nog even wat wisselingen. Altijd even bescheiden. Ik geef toch eerst het woord aan de heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, dank. Ik heb gevraagd om dit onderwerp te agenderen, eigenlijk om een heel specifieke reden. Dat gaat om de zusterband die wij hebben met de stad Shanghai. Op 21 februari heeft onze Tweede Kamer per motie geconcludeerd dat er genocide plaatsvindt in China, volkerenmoord. Moord op duizenden mensen, alleen omdat ze een andere cultuur hebben of een andere etniciteit. Vorige week was er een rapport van het Oeigoeren-tribunaal in Londen, een gerespecteerd tribunaal onder leiding van een Britse oud-rechter. Dat heeft geconcludeerd dat de Chinese regering actief deelneemt aan die genocide. Voorzitter, het is niet aan de Rotterdamse gemeenteraad om Verenigde Naties te spelen of om Tweede Kamer te spelen. Het is wel aan ons om actie te volgen die de Tweede Kamer heeft ingezet en op een conclusie dat er genocide plaatsvindt, is in mijn beleving maar één actie mogelijk en dat is het stopzetten van onze zusterbanden met het Chinese regime. Want maakt u zich geen illusies, het stadsbestuur van Shanghai is net zo goed onderdeel van het Chinese regime als Xi Jinping zelf is. Daarom voorzitter, hebben wij een motie 'Verbreek de stedenband met Shanghai'. Voorzitter, ik heb vorige keer goed naar onze burgemeester geluisterd. Ik weet dat hij van mening is dat het gesprek aangaan goed is. Ik deel dat in principe altijd met hem, behalve in dit geval. Genocide is dermate ernstig, dat is de ergste vorm van misdaden tegen de menselijkheid. Daar is geen ruimte meer voor gesprek als een regime dat niet eens wil erkennen en daar wat aan wil doen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. De heer Leewis heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Verbreek de stedenband met Shanghai

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, bij de bespreking van het beleid Rotterdam Internationaal 2021-2024;

constaterende dat:

- Shanghai een formele zusterstad is van Rotterdam;
- het succes en de reputatie van Shanghai groot belang is de regering van de Communistische Partij van China;
- de Tweede Kamer op 25 februari 2021, middels de motie Sjoerdsma c.s., uit heeft gesproken dat in China een genocide plaatsvindt tegen haar Oeigoerse minderheid;
- het internationaal Uyghur Tribunal (hierna: UT) onder leiding van voormalig rechter Sir Geoffrey Niche heeft beoordeeld dat de regering van de Volksrepubliek China zich schuldig maakt aan genocide, de ernstige misdaad tegen de menselijkheid;

overwegende dat:

- zustersteden in het verleden onderdeel waren van de Merkstrategie Rotterdam;
- een belangrijk onderdeel van het hebben van zustersteden daarmee het verbeteren van de reputatie en het aanzien van Rotterdam is;
- het stadsbestuur van Shanghai onder aanvoering staat van de lokale Partij Secretaris van Communistische Partij van China (hierna: CPR) staat;
- hiermee is het stadsbestuur van Shanghai een intergraal onderdeel van het gehele regiem van de CPR;
- een zusterband met een stad onder direct bestuur van de CPR, een regiem dat door zowel de Tweede Kamer als door het UT is veroordeeld voor genocide, niet kan bijdragen aan de reputatie van Rotterdam als een vrije, open en democratische samenleving gebaseerd op de rechtsstaat;

verzoekt het college:

- de stedenband met Shanghai te verbreken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Leewis

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan is het woord aan de heer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Dank u wel voorzitter. De rol van steden en verstedelijking neemt overal ter wereld sterk toe. Zo staan steden steeds meer in de frontlinie van het beleid, werken internationaal samen aan de oplossing van gezamenlijke problemen, zoals bijvoorbeeld internationale drugshandel en de energietransitie. Daarom dienen wij samen met de ChristenUnie-SGP, GroenLinks, CDA en DENK de motie 'Veiligheid en duurzaamheid in internationaal perspectief' in. Daarin verzoeken wij het college om in het huidige beleidskader de onderwerpen veiligheid en duurzaamheid als prioriteit uit te werken. Een sterke stad is een verbonden stad. Door de culturele diversiteit van Rotterdammers zijn we verbonden met de gehele wereld. Dit zou wat ons betreft een tijd moeten zijn om internationaal leiderschap te tonen en te investeren in de relaties en in onze stedenbanden. Zeker die waar onze gemeenschap warme banden mee heeft, niet alleen economische drijfveren, maar ook sociaal-maatschappelijke en culturele. Daarom dienen we ook samen met ChristenUnie-SGP, GroenLinks, CDA en DENK de motie 'Internationale solidariteit' in. Daarin verzoeken we het college om in beeld te brengen op welke wijze de gemeente in het kader van internationale solidariteit kan bijdragen aan internationale samenwerking met steden, gemeenschappen en organisaties, zoals we dat bijvoorbeeld afgelopen zomer voor Kaapverdië hebben gedaan en zoals we in de commissie hebben gehoord dat wij dat vaker doen. Daarnaast voorzitter, weet mijn collega van GroenLinks de vinger op de zere plek te leggen als het gaat om onze stedenbanden. Ondanks dat wij in inwonersaantallen een relatief bescheiden stad zijn, zijn we vanwege onze grootste haven van Europa in veel opzichten toch een serieuze gesprekspartner, zo ook bevestigd door Amnesty International. Met de motie 'Mensenrechten in zusterrelatie met steden centraal' verzoeken wij samen met CDA, DENK en de Partij voor de Dieren het college bij het onderhouden van handelsrelaties met steden wereldwijd mensenrechten een belangrijke plaats te geven. Het bedrijfsleven moet zich bewust zijn van de actuele situatie met betrekking tot mensenrechten in een land en wij als gemeente moeten en kunnen daar leiderschap in tonen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Lammering heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Veiligheid en duurzaamheid in internationaal perspectief

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van Beleidskader Rotterdam Internationaal 2021-2025;

constaterende dat:

- het beleidskader Rotterdam Internationaal 2021-2025 inspeelt in op 'de mondiale economische en geopolitieke ontwikkelingen' en rol die Rotterdam hierin heeft, uiteenzet;
- het beleidskader zich hierbij specifiek richt op economie en kennis;

overwegende dat:

- de Rotterdamse haven wereldwijd toonaangevend is, en de energietransitie die zich hier afspeelt tevens op landelijk niveau bepalend is in het realiseren van duurzaamheidsdoelstellingen;
- we in de haven, maar eveneens stadsbreed, te maken hebben met hardnekkige (internationale) drugscriminaliteit en ondermijning, welke over landsgrenzen heengaat en onze lokale gemeenschappen destabiliseert;
- Rotterdam dus uitdagingen kent die in het huidige kader slechts beperkt naar voren komen;
- een stad als Rotterdam, welke steeds meer in de frontlinie van beleid staat, een beleidskader dient te hebben dat past bij de huidige tijdgeest;

verzoekt het college om:

- in het huidige beleidskader internationaal, de onderwerpen veiligheid en duurzaamheid als prioriteit uit te werken;
- hierover terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S.F. Lammering, T.J. Vonk, S. Leewis en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 3. Mensenrechten in (zuster)relatie met steden centraal

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van Beleidskader Rotterdam Internationaal 2021-2025;

constaterende dat:

- Rotterdam al lang een relatie onderhoudt met de Volksrepubliek China en al 42 jaar een zusterrelatie heeft met de stad Shanghai;
- de Volksrepubliek China zich schuldig maakt aan de schending van mensenrechten, en dit steeds vaker naar voren komt in het nieuws en via documentaties van HRW en Amnesty International;
- Amnesty International bepleit dat het belangrijk is dat in de stedenbanden met China de mensenrechten centraal gesteld worden;

overwegende dat:

- een goede (zuster)band het bewustzijn van mensenrechtenvraagstukken onder gemeentelijke partners (bedrijven, onderwijsinstellingen, studenten, culturele organisaties) in Rotterdam kan vergroten;

- het verrijken van de band met een stad als Shanghai ertoe leidt dat toezicht op de naleving van belangrijke richtlijnen, zoals OESO-richtlijnen voor bedrijven op het gebied van mensenrechten en milieu, kan plaatsvinden¹;
- het kabinet binnenkort een nationale IMVO-wetgeving voor ondernemers gaat invoeren, waarmee maatschappelijk verantwoord ondernemen niet slechts vrijblijvend, maar ook wettelijk verplicht wordt²;
- deze wetgeving tevens slaat op rijksorganisaties en van gemeenten dan ook verwacht mag worden dat zij in het onderhouden van handelsrelaties, de IMVO-regelgeving centraal stellen en uitdragen;
- binnen de bevoegdheidsverdeling tussen het rijk en de lokale overheid mensenrechten wel primair op landelijk niveau ligt;

verzoekt het college:

in het onderhouden van handelsrelaties met steden wereldwijd, mensenrechten een belangrijke plaats te geven passend binnen de bevoegdheidsverdeling tussen het rijk en lokale overheid, door:

- in de uitwisseling en ontmoetingen tussen de gezagsdragers van Rotterdam en de desbetreffende stad uit te spreken dat de gemeente Rotterdam veel waarde hecht aan de naleving van mensenrechten en zij het belangrijk vinden dat de desbetreffende stad en het land zich houden aan de door hen ondertekende internationale verdragen op dat gebied, zoals omschreven zal zijn in de nationale IMVO-wetgeving;
- Rotterdamse uitwisselingspartners van informatie te voorzien die hen op de hoogte houdt van de actuele situatie met betrekking tot de mensenrechten in de desbetreffende stad en het land, en de dilemma's die het (handels)contact met zich meebrengt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S.F. Lammering, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en R.T.J. van der Velden

¹ <https://www.oesorichtlijnen.nl/oeso-richtlijnen/due-diligence-test>

² Nieuw kabinet maakt eindelijk werk van wetgeving voor verantwoord ondernemen - MVO Platform

Motie 4. Internationale solidariteit

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van beleidskader Rotterdam Internationaal 2021-2025;

constaterende dat:

- het beleidskader Rotterdam Internationaal 2021-2025 inspeelt in op 'de mondiale economische en geopolitieke ontwikkelingen' en rol die Rotterdam hierin heeft, uiteenzet;
- het beleidskader zich hierbij specifiek richt op economie en kennis;

overwegende dat:

- Rotterdam een internationaal georiënteerde stad is welke zich kenmerkt door aanwezigheid van een hoge culturele diversiteit, waardoor we als stad verbinding hebben met steden over de hele wereld;
- wij vanuit deze positie internationaal leiderschap kunnen tonen en moeten investeren in deze relaties en stedenbanden, in het speciaal met gemeenschappen waar wij warme banden mee hebben;
- Rotterdam bijvoorbeeld afgelopen zomer haar internationale solidariteit in Kaapverdië heeft laten gelden, toen vanuit de Gemeente Rotterdam, de Veiligheidsregio Rotterdam

- en het Erasmus Medisch Centrum op de eilanden een grote coronavaccinatieactie is ondersteund;
- de sociaal-maatschappelijke en culturele drijfveren van de stad slechts beperkt in het beleidskader zijn opgenomen;
 - een stad als Rotterdam, welke steeds meer in de frontlinie van beleid staat, een beleidskader dient te hebben dat past bij de huidige tijdsgeest;

verzoekt het college om:

- in beeld te brengen op welke wijze de gemeente in het kader van internationale solidariteit kan bijdragen aan de internationale samenwerking met steden, gemeenschappen en organisaties waar de gemeente Rotterdam warme banden mee onderhoudt;
- hierover terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S.F. Lammering, T.J. Vonk, S. Leewis en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan kijk ik even verder op mijn lijstje. Daar staat niemand meer. Ik kijk even rond. Mevrouw Mohamed-Hoesein en daarna de heer Simons.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, ik neem waar voor collega Achbar. Ik ben de indieners van het agendaonderwerp erkentelijk voor agendering en ik steun van harte de motie 'Verbreek de handen met Shanghai'. Genocide kan en mag niet worden tot een onderwerp van gesprek. Het moet veroordeeld worden en er moeten gevolgen aan worden verbonden. Voorzitter, ik ben ook van mening dat de nieuwe visie in het beleidskader reden is om de internationale samenwerking nieuw elan te geven. De diplomatieke banden tussen Rotterdam en Suriname heb ik zien opleven, hebben wij als Rotterdammers zien opleven. En voorzitter, ik dien dan ook een motie in, 'Verrijking en verdieping van de band Rotterdam en Paramaribo', waarin ik oproep om te kijken naar de wijze waarop samenwerking met Suriname kan worden vormgegeven. Voorzitter, tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Mohamed-Hoesein heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Verrijking en verdieping van Rotterdam naar Paramaribo

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021, ter bespreking van agendapunt 'Beleidskader Rotterdam Internationaal 2021-2024';

constaterende dat:

- het beleidskader Rotterdam Internationaal 2021-2024 aan Rotterdam een rol geeft die inspeelt op de geopolitieke ontwikkelingen wereldwijd;
- de nieuwe visie in dit beleidskader reden geeft om de internationale samenwerkingen nieuw elan te geven;

van mening dat:

- Rotterdam een internationale stad is gekenmerkt door diverse culturen;
- Rotterdam cultureel en historisch met Suriname is verbonden;
- de diplomatieke banden tussen Rotterdam en Suriname heropleven;

- zowel steden in Suriname alsmede Rotterdam enorm veel baat kunnen hebben van een samenwerking waarbij een verdere verdieping van de betrekkingen op het gebied van economie, educatie maar ook energietransitie gunstig kunnen zijn;

verzoekt het college:

- samen met de andere grote steden kijken naar de wijze waarop de samenwerking met Suriname kan worden vormgegeven;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Dank u voorzitter. Het beleidskader richt zich op de economie en kennis en dat is natuurlijk heel belangrijk voor een handelsnatie zoals Nederland is en de grootste haven van Europa die in Rotterdam ligt. Alle moties die ingediend zijn gaan eigenlijk over iets anders. Dit gaat over de koopman en daar hoort zo'n beleidsstuk over te gaan. De andere moties zijn de dominee die met het vingertje wijzen. Wij houden het gewoon graag bij de koopman in deze discussie, dus daarom zullen wij ook tegen alle moties stemmen. Dit is ons standpunt in deze kwestie.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Wenst nog iemand anders een bijdrage te leveren? Nee? Dan geef ik het woord aan de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, hartelijk dank. Het internationaal beleid van de stad Rotterdam staat niet op zichzelf. Wij zijn gehouden helemaal geen internationaal beleid te voeren. Er is er maar één die dat mag en dat is de Nederlandse regering. En de minister van Buitenlandse Zaken is daarvoor primair verantwoordelijk. Met andere woorden, wij treden in het buitenland eigenlijk voornamelijk op om de belangen van de stad daarin goed aan het licht te laten komen en dan met name, de heer Simons zegt het ook terecht, de belangen van de haven van Rotterdam goed te kunnen dienen en waar mogelijk ook gezonde investeringen naar Rotterdam te trekken. Wij hebben geen zelfstandig buitenlands beleid. Dat is voorbehouden aan de Nederlandse regering. Ik herinner mij dat er een aantal jaren geleden ook een poging was om de relaties met Sint-Petersburg te verbreken. Dat herinner ik me ook nog. Dat had te maken met de positie in de Russische wetgeving ten aanzien van homoseksualiteit. De vraag is of in het licht van stappen die onze regering zet, wij dan afwijkend beleid zouden kunnen voeren. Kijk, nu moment dat Nederland relaties verbreekt met China, is het bijvoorbeeld ook klaar. Dan doen wij niks. Het feit dat wij nu in een gespannen situatie zijn tussen Nederland en Rusland, het neerschieten van een vliegtuig et cetera, dat wij toch nog zelfstandig relaties onderhouden met Sint-Petersburg, dat gebeurt met medeweten en goedkeuring van de Nederlandse regering. Ik heb uitdrukkelijk gevraagd: is het een bezwaar dat wij daarmee doorgaan? Of vindt u dat in het licht van die gespannen verhoudingen wij ons zouden moeten terugtrekken uit die bilaterale relatie met Sint-Petersburg? Nee, vond de Nederlandse regering, daar onderhouden wij de contacten. Dus ik herhaal nog een keer, wij hebben geen zelfstandig buitenlandbeleid. Mevrouw Mohamed-Hoesein, dat verklaart ook het stilzetten van de relaties die wij in het verleden wel hadden met Paramaribo. Al die jaren had de Nederlandse regering diplomatiek op een gegeven moment alle relaties met Suriname op een laag pitje. Wij zijn dus daarin niet

leidend, wij zijn volgend. Inhoudelijk zijn we op tal van terreinen gelukkig wel leidend in de wereld. Of het nu gaat om de manier waarop je handel organiseert, of de manier waarop je in een haven veiligheid organiseert. Singapore heeft ons concept van de gezamenlijke brandweer in de haven gewoon gekopieerd. Daar hebben wij graag aan meegewerkt. Oman heeft eigenlijk ons hele concept van havenmanagement gekopieerd, inclusief de bijbehorende veiligheidsonderwerpen. Wij zijn graag geziene gasten op het terrein van duurzaamheid in de wereld, in klimaatorganisaties zoals de C40. Een kleine stad als Rotterdam is uitgenodigd om in de schaduw van de G20-leiders, mee te doen in de U-20, de twintig steden daaronder. Dat komt omdat wij internationaal gewaardeerd worden voor wat wij met elkaar tot stand brengen aan beleid en ontwikkeling en de durf die wij soms inderdaad op tal van terreinen tonen. Maar wij hebben geen zelfstandig buitenlandbeleid. Toch is het zo dat ook die moeilijke thema's wel degelijk aan bod komen. U weet, ik ben een aantal jaren geleden in Saudi-Arabië geweest. Dat was tegen het zere been van een aantal fracties. D66 had daar grote problemen mee. Maar tijdens die reis is wel degelijk in die kringen waar ik heb mogen vertoeven, het lot van een dichter die daar gevangen zat, aan de orde geweest. Dat was een verzoek dat ik meekreeg van Amnesty International. Ik kan dat niet aan de voorkant roepen, maar het is daar wel gebeurd. Dus je krijgt de kans om die gesprekken wel met elkaar te voeren. De nieuwe ambassadeur van China die recent in Nederland is gearriveerd kwam vrij snel naar mij en we hebben een buitengewoon goed gesprek en hij begon er zelf over. Dat is interessant. Hij begon zelf over de vraagstukken die leven in Nederland in relatie tot mensenrechten in China en zeer specifiek in relatie tot de Oeigoeren. Niet zo lang geleden kwam de minister van Justitie van China naar Nederland en op zijn verzoek werd een programmaonderdeel geprogrammeerd in Rotterdam. Hij wilde per se met mij erover spreken. Hij agendeerde het ook zelf. En daar kun je een gesprek over voeren. In die zin heeft u mijnheer Simons, volstrekt gelijk. Het is niet mijn wijze van diplomatie bedrijven in de wereld om met het vingertje te wijzen. Ik gebruik daar een andere methode voor, namelijk in de gesprekken met mijn gesprekspartners vooral vertellen hoe wij dingen doen. Ik mocht recent een van de leiders van de Emiraten spreken, een avond lang, een lang gesprek van uur of drie. Als men dan begint over dat wij afglijden richting een racistisch land in Europa en hij verwijst me naar extreemrechts in hun jargon et cetera. Dat is wat ze consumeren in de media, dan is het ook goed om richting mijn gesprekspartners duidelijk te maken, ja, in dat land waar u dit allemaal signaleert, daar mag een moslim burgemeester zijn. In welke andere stad in die regio mag een christen burgemeester zijn? Dan hebben we een gesprek. Dan hebben we een mooi gesprek. En dan gaat het niet over: u doet het niet goed en u moet het de volgende keer beter doen anders komt u niet meer terug. Nee, ik kom vrienden maken. Dat is wat ik altijd zeg in die relaties, ik kom graag vrienden maken en ik vertel u hoe wij dingen doen, en dan blijft daar altijd iets van hangen. Ik denk dat dat belangrijk is dat je het gesprek op die manier zo aangaat. De relaties met Shanghai zijn ons lief. We hebben een grote historische relatie met het land, al veertig jaar. We worden daar zeer gewaardeerd. We hebben een goede positie aan die gesprekstafels, waardoor je inderdaad soms ook ingewikkelde vraagstukken met elkaar kunt bespreken. Een andere opmerking van de heer Lammering over de dingen die hij in zijn moties aanhaalt. Ik denk dat hij daar terecht van zegt, burgemeester, als ik heel scherp luister naar de commissievergadering, dan zijn dit thema's die u eigenlijk doet, en waarom beschrijft u die niet? Dat klopt, want wij hebben een bijzondere belangstelling voor de landen waar de nieuwe Rotterdammers geboren zijn. Wij vinden dat we daar relaties mee zouden moeten onderhouden. Dat deed mijn voorganger ook. Als er pijn is, ben je erbij. Als er iets te vieren is, ben je erbij. Ik herinner mij dat Rotterdam geholpen heeft met de bouw van een schooltje in Turkije naar aanleiding van een aardbeving. Toen was Ivo Opstelten burgemeester. Waarom deed hij dat? Omdat heel veel Rotterdammers wortels hadden in dat gebied. En door zo'n bescheiden bijdrage te leveren, kregen ook die Rotterdammers de link met de stad. De stad geeft om ons en waar we vandaan komen, heel belangrijk. Dezelfde signalen heb ik

afgegeven aan de Surinaamse president. Die mocht ik niet zo lang geleden ontvangen in Rotterdam. De nieuwe luiken gaan daar open. De Nederlandse regering wil graag ook weer dingen tot stand brengen met elkaar en dat brengt met zich mee dat wij heel graag ook tegen de president hebben gezegd: wij kijken graag uit naar nieuwe samenwerking. Het ligt voor de hand om ook te kijken naar wat je op havengebied kunt doen. Dat was ook zijn concrete verzoek. Ook omdat een groot bedrijf dat een grote terminal in Rotterdam heeft, plannen heeft om in Suriname ook te investeren in een haven, ook omdat daar mogelijke export van brandstoffen aan de orde zal kunnen zijn. Voilà, dus die opening was er. Maar tot mijn verrassing toen hij terugging en ik kreeg een brief met dank voor de ontvangst en een uitnodiging om te komen, moest ik hem teleurstellen met de mededeling: mijnheer de president, in de tussentijd heeft uw land een samenwerkingsovereenkomst getekend met Antwerpen. Dus ik weet eerlijk gezegd niet wie het daar voor het zeggen had. Was het nu de president of de minister van Buitenlandse Zaken? Maar daar kon ik niet zoveel mee, want wij gaan niet in een goed contract stoeien. Dat doe je niet. Maar die opening is er. De goede verhouding overigens in Nederland is dat Amsterdam in de relaties met Suriname en Paramaribo in de lead is, dus ik versta mij graag met Femke Halsema als die daar is om ook te kijken om zich heen in welke mate wij als G4, of wij heel specifiek als Rotterdam kunnen bijdragen. Ontwikkelingssamenwerking mijnheer Lammering, daar waar misschien in het verleden dingen met geld gebeurden, is de belangrijkste.. die we nu hebben, als het gaat om ontwikkelingssamenwerking niet € 10.000,00, niet € 20.000,00. Kennis uitwisselen. Wij hebben twee voorbeelden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mag ik u even vragen om iets beknopter te antwoorden.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ja, maar leg ik toch wel uit waarom ik iets met die moties wil doen en het is gewoon een belangrijk vraagstuk dat de heer Leewis op tafel legt. Het is nogal principieel, om in het licht van wat hij vindt nu ineens veertig jaar relaties even met een motie opzij te duwen. Kennisuitwisseling is heel belangrijk. Ho Chi Minh City en Jakarta zijn door kennis van Rotterdam op het terrein van water op een hoger plan gebracht. Door toedoen van Rotterdam is Jakarta erin geslaagd om te werken aan protectie tegen water. Tientallen ingenieurs van de stad Jakarta zijn opgeleid in Rotterdam in de regio. Afgelopen jaar kennisoverdracht en Ho Chi Minh City is nu in Azië de stad met de minste waterverspilling omdat aan de watersystemen van de stad zelf is gewerkt om schaars zoet water niet te verspillen. Rotterdamse medewerkers hebben daar vier jaar werk aan gehad. Dus niet geld, maar vooral kennis uitwisselen is daar van belang. Conclusie voorzitter, ik ontraad de motie van de heer Leewis met de kracht van deze argumenten. Ik omarm de moties van de heer Lammering voor een groot deel, omdat wat hij voor een groot deel zegt is, codificeer eigenlijk de praktijk van alledag. Met alle plezier wil ik een annex maken bij dat document. En tegen mevrouw Mohamed-Hoesein zeg ik: de luiken staan open naar Suriname. Zodra de mogelijkheden zich voordoen, zelfstandig dan wel in G4-verband, willen we daar graag een zekere mate van betrokkenheid bij hebben. Hoe of wat en in welke vorm kan ik nu nog niet zeggen. Die motie is dus wat dat betreft ook een ondersteuning van de richting die wij als college graag met elkaar zouden willen inzetten en ik ook als burgemeester in het bijzonder. Voorzitter, te veel tekst laat in de avond, excuses, maar het was nogal belangrijk.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Dan ronden we dit debat af.

25.5 Tweeminutendebat over 'Werving Wijkraadsleden', aangevraagd door het lid Lansink-Bastemeijer

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). We gaan door naar het volgende tweeminutendebat, 'Werving wijkraadsleden', aangevraagd door het lid Lansink-Bastemeijer. We moeten natuurlijk ook even wachten op de wethouder. Gaat u maar alvast staan. Het woord is aan de heer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Dank u wel mevrouw de voorzitter. En na zo'n betoog als de burgemeester heeft afgegeven, bijna een college, kan ik niets anders dan hetzelfde te doen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). U heeft maar twee minuten.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ik zal mijn tijd nemen om u allen te overtuigen van deze motie. Maar nee, alle gekheid op een stokje, we hebben een goed debat in de actualiteitenraad gehad over de manier waarop wij aan nieuwe wijkraadsleden komen. We hebben de behoefte samen met D66, CDA en Leefbaar Rotterdam als medeondertekenaars om wat duidelijkheid te verschaffen in hoe wij dat zien en die motie dien ik bij dezen in. De strekking dien ik voor te lezen en daar ga ik 1 minuut 13 voor nemen. Nee hoor. Nee, wij pleiten voor een generiek aanbod en vervolgens ook een aselechte benadering van potentiële kandidaten.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Lansink-Bastemeijer heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Wijkraden voor iedereen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2021;

constaterende dat:

- Rotterdam vanaf 2022 wijkraden kent;
- deze wijkraden door inwoners uit de wijk moeten worden bemenst;

overwegende dat:

- startende direct na de verkiezingen de wijkraden zich tegenover het ambtelijk apparaat moeten kunnen verhouden op een manier waarbij gezonde macht en tegenmacht mogelijk is;
- er een opgave ligt om over het bestaan van wijkraden te informeren en de ambtelijke organisatie daar een bijdrage aan kan leveren, maar de schijn van partijdigheid van ambtenaren altijd moet worden vermeden;
- het actief persoonlijk werven – waaronder maar niet beperkt tot het organiseren van ondersteuningsverklaringen – daaraan niet bijdraagt;

roept het college op:

- erop toe te zien dat elke wijkbewoner wordt geïnformeerd over het bestaan van wijkraden en een zo'n generiek mogelijk informatieaanbod krijgt;
- er voorts op toe te zien dat er geen specifiek op de persoon gerichte oproepen (aselechte benadering) tot kandidaatstelling vanuit het ambtelijk apparaat uitgaan en daarnaast ook niet te faciliteren in het organiseren van bijvoorbeeld ondersteuningsverklaringen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.P. Lansink-Bastemeijer, I. van Wifferen, B.C. Zandberg en E.H. Duijm-Wickerhoff

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan kijk ik even rond. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, we hebben hier natuurlijk al een heel debat over gehad en daar komt dit debat uit voort. Wat ik nog wil zeggen, is dat we nu een nieuwe situatie hebben met de nieuwe wijkraden. Want in het verleden, behalve dan de experimenten waren het de politieke partijen of soms ook hele lokale partijen die de kandidaten zoeken, opleiden, begeleiden. Nu is dat dus niet zo, dus is er sprake van een nieuwe situatie. Er is een campagne opgezet om zoveel mogelijk Rotterdammers actief te krijgen voor die wijkraden. D66 begrijpt dus ook dat ambtenaren daar enthousiast mee aan de slag zijn gegaan. Maar naar wat wij hebben gehoord in onze ogen soms iets te enthousiast, waardoor mensen echt persoonlijk benaderd werden. Dat vinden we niet de bedoeling. We snappen dat dit met de beste bedoelingen is gebeurd. Dat ambtenaren hart hebben voor de democratie en voor wat er in een wijk gebeurt en dat ze denken: laten we ons daar eens hard voor maken. Maar voor de duidelijkheid, omdat ik denk dat die rolopvatting heel belangrijk is om echt helder te hebben, juist omdat het nieuw is, steunen wij deze motie van harte en dienen we die ook samen in. Tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Ik kijk even rond. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, ik zal het kort houden want ik ben wel door mijn tijd heen. Ik had verwacht dat u mij daarop zou aanspreken, maar ik ben wel zo eerlijk dat ik...

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik ben supersoepel vandaag.

De heer **ACHBAR** (denk). Fantastisch. Maar ik zal het oprecht kort houden. Ik wil alleen zeggen dat zoals die motie nu voorligt je er bijna niet op tegen kunt zijn. Ik wil wel even gezegd hebben dat we hoe het debat vorige keer ging, met veel bombarie en termen als 'ronselen van' vond ik een beetje buitenproportioneel, dat had ik toen gezegd. Maar zoals hij hier voorligt, de motie die oproept om de wijkraadsleden zo te informeren dat ze daaraan gaan deelnemen, lijkt het me alleen maar goed.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Zandberg.

Mevrouw **ZANDBERG** (cda). Ja voorzitter, ik kan het eigenlijk heel kort houden, want de heer Lansink heeft het gewoon prachtig toegelicht. Volgens mij is het belangrijkste wat we hier vandaag met elkaar moeten concluderen, dat het einde zoek is als we heel specifiek in één hoek gaan zoeken. We moeten met elkaar alle schijn van partijdigheid vermijden. Daar is deze motie voor. Die steunen we, die ondertekenen we. Dat was het.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Duijm-Wickerhoff en daarna de heer Smet.

Mevrouw **DIJLM-WICKERHOFF** (lr). Eveneens natuurlijk de steun voor de motie van de VVD. Ik snap ook de angst van de mensen dat ze vijf stemverklaringen bij elkaar moeten zien te krijgen plus natuurlijk de legitimaties die daadwerkelijk meegegeven moeten worden. Ik denk dat daar wel een beetje een heikel punt in zit. Maar daarom hoop ik dat naar aanleiding van de VVD het mooi opgelost wordt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Dank u wel voorzitter. Inderdaad hebben we hier vorige week in de commissie hierover gesproken. Ik heb één vraag aan het college naar aanleiding van de motie. Is datgene waartoe wordt opgeroepen niet eigenlijk al gewoon aan de hand? Is dit niet al wat de opdracht is vanuit het college? Dat is eigenlijk mijn vraag voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Heel kort dan ook nog voorzitter. Inderdaad, we hebben het uitgebreid besproken in de commissie. Het lijkt ook op een motie waar je eigenlijk niet op tegen kan zijn. Initiatieven die de wijkraden onder de aandacht brengen moeten we ook ondersteunen en omarmen. Maar ik vind de vraag die mijn collega van GroenLinks stelt wel een heel terechte, dus ik ben wel heel erg benieuwd naar de beantwoording van de wethouder.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik kijk nog even rond. Nee? Dan geef ik het woord aan mevrouw Vermeij.

Mevrouw **VERMEIJ** (pvda) (wethouder). Hartelijk dank voorzitter, via u aan de raad. Ik begrijp overigens goed dat we naar aanleiding van het debat vorige week hier nu weer staan. Als ik de motie zo voorlees en zo bekijk, is die motie ook best ambitieus. Het college wordt immers opgeroepen erop toe te zien dat elke wijkbewoner wordt geïnformeerd over het bestaan van wijkraden en een zo generiek mogelijk informatieaanbod krijgt. Ja, dat gaan wij proberen te doen, maar als ik de motie wel zo mag interpreteren dat bij 'elk' inderdaad 'zoveel mogelijk' zou staan, dan zou dat heel mooi zijn. Zo is vandaag in ieder geval bij alle jongeren een brief in de bus gevallen van de burgemeester om hen kennis te laten maken met Wijk aan Zet. Ik kan mij goed vinden en wij kunnen ons goed vinden moet ik zeggen, bij de woorden generiek, aselekt, en om mensen te attenderen, mensen te enthousiasmeren, hen uitleg te geven over het nieuwe fenomeen van wijkraden, hen uitleg te geven over het feit dat je niet alleen gaat stemmen voor een nieuwe gemeenteraad, maar ook voor de nieuwe wijkraad, en hen te enthousiasmeren om zich eventueel kandidaat te stellen. Maar dat zo generiek mogelijk en zeker aselekt en zo breed mogelijk. Daar wordt in deze motie toe opgeroepen en deze motie kunnen wij derhalve omarmen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, dan beëindigen we de beraadslagingen van dit agendapunt.

21. *De voortgang van het actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam', de nieuwe Wet inburgering en de Rotterdamse Aanpak inburgering en huisvesting statushouders - vervolg*

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik krijg door van de griffie dat de heer Van Gils nog moet adviseren op motie 9 van agendapunt 21. Ik weet niet of u uit uw hoofd weet waarover dat gaat.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Welzeker, dat gaat over waardering voor schoonmakers en dat de FNV goede instrumenten heeft om te zeggen: breng nu eens onder de aandacht bij werkgevers dat dat zo zou moeten zijn. De vraag of ik die allemaal zou moeten doen want primair gaat dat dan over de organisatie hoe wij dat zelf doen. Dat doen wij heel goed met zowel degenen die wij gecontracteerd hebben voor schoonmaak tot en met onze eigen belangstelling en ook de toegang van mensen die in dit gebouw werken tot voorzieningen en regelingen die wij hier hebben. Het gaat wat ver om te zeggen, we gaan heel actief zeggen: weet u wel wat de FNV doet? Maar het is prima en daar hebben we het

natuurlijk veel over als we in de reguliere contracten met de VNO en NCW die dat soort dingen hebben over dit soort dingen... Maar we gaan niet een actieve oproep doen. De FNV is goed bij machte om dat zelf te doen in hun overleggen die ze ook met werkgevers hebben op stedelijk en regionaal en landelijk niveau. Dus in die zin, als je echt naar het dictum kijkt, moeten we hem ontraden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Die motie wordt ontraden, begrijp ik hieruit. Dan sluit ik de fysieke vergadering. Dit ging over motie 9 van agendapunt 21 voor degenen die dit nog even goed willen opschrijven. We sluiten deze fysieke vergadering. De digitale vergadering voor de besluitvorming begint over twintig minuten, krijg ik door. Dat is 23.35 uur. Die zal worden voorgezeten door de vicevoorzitter de heer Simons. Dan sluit ik nu deze fysieke vergadering en dan gaan we om 23.35 uur digitaal vergaderen.

Notulen raadsvergadering

Notulen van de digitale raadsvergadering van 16 december 2021

Notulen van de digitale raadsvergadering van 16 december 2021 (avondzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 18

Voorzitter: de heer R.A.C.J. Simons

Tegenwoordig zijn 41 leden, namelijk: mevrouw C. Aafjes-van Aalst, de heer F. Achbar, mevrouw N. Arsieni, de heer J.W. van Assendelft, de heer N. Balwantsingh, de heer E. Büyükcı, de heer T. Cicek, de heer B. van Drunen, mevrouw E.H. Duijm-Wickerhoff, de heer M.G.J. van Elck, de heer G.J. Engberts, mevrouw J.A. Faber, mevrouw D.A. van Groningen, mevrouw T.C. Hoogwerf, mevrouw A. Kockelkoren, de heer G.F.E. Koster, de heer S.F. Lammering, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer S. Leewis, de heer M.J.P. Meeuwissen, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer B. van Noppen, de heer J.P. Postma, de heer J.W. van Putten, mevrouw L.L.P.R. Roest, de heer R.C.J. de Roon, de heer T. Roskam, de heer B. van Schaik, de heer R.A.C.J. Simons, de heer J. Smet, de heer D.P.A. Tak, de heer R.T.J. van der Velden, de heer J.W. Verheij, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heer T.J. Vonk, mevrouw E.S. Walgenbach, mevrouw I. van Wifferen, de heer E. Yigit, mevrouw D. Yildirim, mevrouw B.C. Zandberg en mevrouw C.M. Zeegers

Afwezig zijn 4 leden, namelijk: de heer S.R.T. van Baarle, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer T.B. Versnel en de heer A. van Zevenbergen

Namens het college is tegenwoordig mevrouw J. Bokhove

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

B1. Opening en mededelingen digitale vergadering

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Beste raadsleden, we gaan beginnen. Ik heropen de vergadering van vanmiddag, omdat mevrouw Van Groningen een gewijzigde motie bij 25.1 wil indienen.

25.1 Tweeminutendebat over 'Verkeerscirculatieplan', aangevraagd door de leden Van Drunen en Van Groningen - vervolg

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Mevrouw Van Groningen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5A. Het verkeer blijft niet stilstaan, dus het verkeerscirculatieplan beweegt mee

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 16 december 2021, ter bespreking van het verkeerscirculatieplan;

constaterende dat:

- de coronacrisis veel invloed heeft op het mobiliteitskeuze van de Rotterdammer;
- het verkeerscirculatieplan en de prognoses is gebaseerd op verkeersmodellen uit 2016;

overwegende dat:

- verkeersontwikkelingen en de transitie snel gaat;
- politieke keuzes van de Rotterdamse raad invloed hebben op de ontwikkelingen zoals beschreven in het verkeerscirculatieplan en de bijlage;
- er vooruit wordt gelopen op politieke keuzes van de Rotterdamse raad die nog niet gemaakt zijn;
- het Verkeerscirculatieplan een levend document zou moeten zijn dat ook digitaal en real-time bekeken zou moeten worden;

verzoekt het college om:

- periodiek aan de raad te rapporteren op basis van recente verkeersgegevens over de in het verkeerscirculatieplan geschetste ontwikkelingen en daarbij inzichtelijk te maken hoe het actuele beeld zich verhoudt tot het beeld in het verkeerscirculatieplan;
- het verkeerscirculatieplan te updaten na majeure wijzigingen in het mobiliteitsbeleid;
- in de bijlage van het verkeerscirculatieplan alleen aannames op te nemen waarover besloten is;
- de rapportages online beschikbaar te maken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen, D.P.A. Tak, B. van Drunen en F. Achbar

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, goedenavond voorzitter. Dank u wel dat wij nog deze motie in een herziene versie van het dictum mogen indienen. Het gaat inderdaad om de motie van het verkeerscirculatieplan, 'Het verkeer blijft niet stilstaan, dus het circulatieplan beweegt mee'. We vinden het fijn om daar dus een periodieke update van te krijgen en bij heel grote aanpassingen dat ook aan te passen in het verkeerscirculatieplan en uiteraard de raad goed op de hoogte te houden.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel mevrouw Van Groningen. De griffier zal zoals gebruikelijk eerst een rondje maken om iedereen in beeld te krijgen en geluid te horen. O, we hebben ook wethouder Bokhove nog die iets over de gewijzigde motie wil zeggen. Wethouder, gaat uw gang.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Er is een gewijzigde motie ingediend, dat heeft u net gezien. We hebben net een bespreking gehad waarin het belang van het monitoren van het verkeerscirculatieplan goed naar voren is gekomen. De aanpassingen van de motie die daar meer op toezien, zijn flinke verbeteringen. Daarmee kan ik de motie omarmen, dus dat wilde ik even meegeven, omdat daarvoor een ander advies was gegeven. Hij stond op ontraden, maar met deze aanpassingen die toezien op goede monitoring van het verkeerscirculatieplan, kan ik deze motie omarmen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel.

B1. Opening en mededelingen digitale vergadering

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dan gaan we nu naar de griffier toe die iedereen even in beeld gaat brengen en de aanwezigheid gaat vaststellen zoals gebruikelijk.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Aafjes-van Aalst.

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr). Nog net een heel goede avond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. Mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Van Assendelft.

De heer **VAN ASSENDELFT** (lr). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja, goedenavond. De heer Balwantsingh.

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Aanwezig.

De **GRIFFIER**. Aanwezig. De heer Büyükçifci.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja, goedenavond. De heer Cicek.

De heer **CICEK** (sp). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ik hoorde u niet. De heer Cicek.

De heer **CICEK** (sp). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja, ik hoor u, goedenavond. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. Mevrouw Duijm-Wickerhoff.

Mevrouw **DUIJM-WICKERHOFF** (lr). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Van Elck.

De heer **VAN ELCK** (lr). Een heel goede avond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja, hij doet het. Mevrouw Faber.

Mevrouw **FABER** (vvd). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. U bent niet helemaal in beeld. Ja, goedenavond.

Mevrouw **FABER** (vvd). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, een heel goede avond vanuit een heel kerstige fractiekamer. We wensen u alvast heel fijne feestdagen.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (vvd). Aanwezig en niet zo wakker als mevrouw Van Groningen.

De **GRIFFIER**. Ik hoorde u dus u bent aanwezig. Maar ik hoorde niet wat u zei. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Present.

De **GRIFFIER**. Present. De heer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Ben ik verstaanbaar?

De **GRIFFIER**. Ja, verstaanbaar.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Kun je je eventjes op mute zetten?

De **GRIFFIER**. U bent in beeld, de heer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter en griffier, goedenacht.

De **GRIFFIER**. Goedenacht. De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Aanwezig.

De **GRIFFIER**. Aanwezig. De heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Aanwezig.

De **GRIFFIER**. Aanwezig. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Present.

De **GRIFFIER**. Present. De heer De Roon. Ik hoor mezelf in een echo. De heer De Roon proberen we zo nog maar even. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Aanwezig.

De **GRIFFIER**. De heer Segers-Hoogendoorn. O sorry, de heer Segers-Hoogendoorn is gepaard. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Aanwezig.

De **GRIFFIER**. Aanwezig. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Aanwezig.

De **GRIFFIER**. Aanwezig. De heer Verheij. Is de heer Verheij al ingelogd? Hij komt eraan. Dan doen we eerst even mevrouw Verkoelen, want die zie ik in beeld.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Aanwezig.

De **GRIFFIER**. Aanwezig. Dan wachten we nog even op de heer Verheij. De heer Versnel. O nee, sorry, die is ook gepaard. Excuus. De heer Vonk. Laten we de heer Verheij eerst doen.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. Dat is gelukt. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Goedenavond, ik ben aanwezig.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. Mevrouw Walgenbach.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (D66). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Hallo iedereen.

De **GRIFFIER**. Ja, present. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Aanwezig.

De **GRIFFIER**. Aanwezig. Mevrouw Zandberg.

Mevrouw **ZANDBERG** (cda). Aanwezig.

De **GRIFFIER**. Present. Mevrouw Zeegers. Mevrouw Zeegers doen we zo nog even. We proberen nog de heer De Roon. De heer De Roon is wel ingelogd in het stelsysteem. Ik zou verder iedereen willen vragen die nog niet is ingelogd in het stelsysteem om dat alsnog even te doen. Ik kijk even of we mevrouw Zeegers kunnen binnenhalen.

Mevrouw **ZEEGERS** (D66). Ja, gelukt.

De **GRIFFIER**. Ja, het is gelukt, mevrouw Zeegers is binnen. Is de heer De Roon al ingelogd? Nog niet, dan proberen we dat zo nog even. We hebben een quorum.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dat is mooi. Dan gaan we alvast even verder. De heer De Roon haakt zo wel aan, daar ga ik van uit. Nog even voor de volledigheid, de heer Versnel is gepaard met de heer Van Zevenbergen en de heer Van Baarle met de heer Segers-Hoogendoorn.

B2. Inventarisatie stemverklaringen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dan gaan we nu een rondje stemverklaringen maken. Wie kan ik het woord geven?

De **GRIFFIER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja goedenavond, de stemverklaring waarvan je wist dat die zou komen inzake Boijmans. Na een pittig debat en een lang intern beraad wil ik mijn fractie adviseren om voor het voorstel van de renovatie van het museum te stemmen. Iedereen is ervan overtuigd dat we het beste en mooiste museum realiseren. Daarvoor kijken we wat er nu haalbaar is. Door de omarming van de motie en het antwoord over de financiering van de wethouder zijn we voor nu voldoende gerustgesteld door de wethouder over de governance en de risico's inzake de financiering. We geven nu het voordeel van de twijfel, maar blijven uiteraard in het vervolg kritisch monitoren en toezien op de juiste uitvoering van onze motie. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u mijnheer Koster. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter, wij willen een stemverklaring doen over motie 16.5. Dat is het debat over Heijplaat met de handen in het haar. Wij hebben de

beraadslaging gevolgd en denken dat het een heel goede oplossing is. We zijn ook enorm blij dat de wethouder in gesprek gaat met de bewoners en hopen dan ook dat dat de oplossing biedt waar we allemaal op wachten. Dat wil wel zeggen dat wij nu tegen deze motie gaan stemmen en de uitkomst afwachten. Dank u vriendelijk.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Dank u voorzitter. Op motie 14.1A, de gewijzigde motie over het mogelijk behoud van het Henketpaviljoen. Zoals eerder gezegd zijn wij tegen het collegevoorstel, onder andere vanwege sloop. Dan zou je dus denken dat we misschien voor deze motie gaan stemmen, maar de argumenten die de wethouder naar voren heeft gebracht om deze te ontraden zijn dusdanig overtuigend, dat wij toch tegen deze motie gaan stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel mijnheer Vonk. Mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, ik wilde even aangeven dat er drie moties zijn waar ik me onthoud van stemming. Dat is bij agendapunt 21, motie 1, 2 en 3. Dan is dat bij dezen duidelijk.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel mevrouw Arsieni. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, wij trekken een motie in. Dat is motie 20A, 4, 'Ook mannen worden nog te vaak slachtoffer van huiselijk geweld'. Dit naar aanleiding van de toelichting van de wethouder daarop en dat dat op korte termijn ook inhoudelijk wordt behandeld, dus wij trekken 20A, 4 terug.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u. Ik zie geen mensen meer in beeld verschijnen. Daar leid ik uit af dat iedereen een stemverklaring heeft gegeven. Maar de heer Verheij steekt zijn handje nog op. Zijn er nog mensen met een stemverklaring? Kan iemand ze binnenlaten?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dank u wel voorzitter. 50PLUS zal uiteraard tegen het Actieplan Middenkoop stemmen. 50PLUS gaat uiteraard tegen Boijmans Van Beuningen stemmen, waar duidelijk met meerderheid het nu allemaal weer door zal gaan. En uiteindelijk zal de – nu ontschiet me het woord waar ik alle amendementen over ingestuurd heb – 50PLUS zal in ieder geval ondanks het feit dat ik geen enkel amendement binnen zal gaan halen, toch stemmen voor de opkoopbescherming, omdat alles beter is dan niets, maar wel met pijn in het hart dat het niet zal gaan halen om alle wijken mee te nemen en het niet zal gaan halen dat we de koopsom hoger dan € 355.000,00. Tot zover.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel mevrouw Verkoelen. We hebben wat technische problemen. Vandaar dat de heer Verheij al een paar keer heeft aangegeven dat hij naar binnen wil maar wegens technische problemen lukte dat niet. Het is nu wel gelukt.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Het kostte enige moeite voorzitter, maar het is gelukt. Voorzitter, ik wil graag een stemverklaring geven vanuit de VVD-fractie bij motie 7B bij het onderwerp Boijmans. Dat is de motie die oproept om nog eens naar de governance van Boijmans en de culturele sector te kijken. Met het dictum kunnen wij uit de voeten en dat is ook werkelijk de enige reden dat wij voor deze motie zullen stemmen, maar wij hebben grote bezwaren bij de overwegingen. Er wordt zeer aanmatigend over de directie van Boijmans gesproken. Er wordt gezegd dat er eerst zaken op orde moeten komen rondom de governance alvorens er

geïnvesteed kan worden, terwijl dat op dit moment al gebeurt want het asbest wordt al verwijderd. De redenen voor het afhaken van externe financiers liggen niet aan de directie, maar aan het ontbreken van een plan en daar moet de gemeente zichzelf in de spiegel kijken. Overweging 5 is pertinent onjuist en overweging 6 is evenmin juist, want dat probleem wordt juist opgelost met het aanstellen van een bouwdirecteur in de directie van Boijmans en niet bij de gemeente. Oftewel, de overwegingen verwijzen wij naar de prullenbak. Ten aanzien van het dictum, als de uitkomst van dit onderzoek zou zijn om Boijmans weer als gemeentelijke dienst binnen de gemeente te brengen, dan kunt u dat onderzoek laten wat ons betreft, want dat is voor ons een onacceptabele uitkomst. Desondanks zullen wij gezien het dictum en louter vanwege het dictum voor deze motie stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u mijnheer Verheij. Zijn er nog anderen met een stemverklaring? Zo niet, dan gaan wij even proberen om de heer De Roon nog binnen te halen. Griffier.

De heer **DE ROON** (d66). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond, welkom. Nu loopt hij bij mij vast.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Ik zie de heer De Roon. Ik hoor hem alleen niet. Zijn beeld staat ook stil nu. Ik hoor ook iemand op de achtergrond met een heel verhaal.

De heer **DE ROON** (d66). Ik ben aanwezig.

De **GRIFFIER**. Oké.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oké, volgens mij zijn we zover dat we met de stemming kunnen gaan beginnen. We gaan eerst stemmen over...

De **GRIFFIER**. Nog niet iedereen heeft ingelogd in het stelsysteem. U moet allemaal in de ochtend inloggen. Ik had net 36 mensen die ingelogd waren en nu weer 35, dus er is inmiddels iemand weer uitgelogd. Zou iedereen in het stelsysteem willen inloggen in de ochtendvergadering?

De **VOORZITTER** (de heer Simons). U weet het, er wordt altijd een middagvergadering bij gezet, elke keer maar weer, maar ja, dat is curieus.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, dank u wel. Ik heb nog één stemverklaring bij het Actieplan Middenkoop. GroenLinks is tegen het voorstel om op projectniveau middenkoop te gaan realiseren, maar we zijn wel voor het principe om middenkoopwoningen in brede zin te realiseren, dus daarom zullen we nu toch voor stemmen en met de motie die we daarop hebben ingediend om dit ook goed te monitoren. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel mevrouw Kockelkoren voor uw stemverklaring. Wij wachten nog even op groen licht van de griffier dat iedereen ingelogd is om te stemmen. Zodra dat groene licht er is, laat ik het u weten. We gaan zo eerst stemmen over de motie waar de stemmen de vorige vergadering staakten. Dat is de motie-Yildirim 'Lobby structurele tegemoetkomingen hoge energielasten'. Dat zal de eerste motie zijn. De tweede motie is de motie van Leefbaar Rotterdam, ingediend bij agendapunt 9, 9.1 en 9.2. Dus we wachten even af tot iedereen is ingelogd.

De **GRIFFIER**. De heer Smet, de heer Van Assendelft en de heer Meeuwissen. Daar wacht ik nog op, of eigenlijk wij allemaal. Ja, we kunnen beginnen.

B3. Besluitvorming wegens het staken van de stemmen met betrekking tot motie-Yildirim 'Lobby structurele tegemoetkoming hoge energielasten'

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Ik heb inmiddels groen licht, dus we gaan stemmen. De eerste motie wordt klaargezet.

De **GRIFFIER**. Ik heb er pas 30, dus er moeten nog wat mensen hun stem uitbrengen en ook op versturen drukken, dat helpt. Er zijn er 36. Ik wacht nog op de heer Achbar, mevrouw Mohamed-Hoesein, de heer Van Schaik, de heer Büyükçifci. De heer Van Schaik heeft technische problemen. Daar wachten we even op. Mevrouw Mohamed-Hoesein en de heer Achbar moeten ook nog hun stem uitbrengen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). De motie is met 21 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, CDA, DENK, GroenLinks, NIDA, PvdD en SP.

B4. Stemmingen naar aanleiding van de voorstellen en overige onderwerpen die op 16 december 2021 tijdens de fysieke vergadering zijn behandeld

Agendapunt 9.2 Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Urkersingel'

Motie 1, 'Een schone Urkersingel'.

De **GRIFFIER**. Ik wacht nog op de heer De Roon, mevrouw Walgenbach, mevrouw Zeegers en mevrouw Yildirim. De heer De Roon moet zijn stem nog uitbrengen. De heer De Roon.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Sorry, ik heb per ongeluk tegen deze prachtige motie gestemd.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). U vraag om herstemming begrijp ik. De stemming is nog niet gesloten. We wachten ook nog op uw collega De Roon, die nog steeds moet stemmen. Misschien wil ik ook bij dezen gelijk de oproep doen. Als iedereen gewoon gelijk het knopje indrukt en gelijk op versturen, dan gaat het wat sneller dan nu. Want als we in dit tempo doorgaan, dan zijn we morgenochtend om 06.00 uur nog niet klaar. Dit even geheel terzijde, dus we gaan even opnieuw stemmen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Sorry Hans.

De **GRIFFIER**. We zitten op 32, dus nog 9. We zitten op 36. Mevrouw Kockelkoren, de heer Leewis, de heer Van der Velden en de heer Cicek moeten hun stem nog uitbrengen. De heer Cicek en de heer Van der Velden. De heer Cicek.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van SP.

Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Urkersingel'. Het voorstel is met 35 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, NIDA, PVV, PvdD en SP.

Agendapunt 14. Het voorstel met betrekking tot de renovatie van het Museum Boijmans Van Beuningen

Motie 1A, 'Boijmans zuinig op paviljoen'. De motie is met 28 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van GroenLinks, NIDA, PvdD, SP en VVD.

Motie 2, 'Cultuurgeld naar cultuur, vastgoedgeld naar vastgoed'. De motie is met 39 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van ChristenUnie-SGP en PVV.

Motie 3, 'Extra investering Boijmans linksom of rechtsom, terug'. De motie is met 39 stemmen tegen en 2 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS en PVV.

Motie 4, 'Boijmans van gemeentelijk subsidie-infuus'. De motie is met 39 stemmen tegen en 2 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS en PVV.

Motie 5, 'Benut de renovatietijd'. De motie is met 38 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, PVV en lid Leewis van GroenLinks.

Motie 6, 'Kaartjes verkopen niet vanzelf'. De motie is met 25 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, D66, DENK, GroenLinks, PvdD en SP.

Motie 7B, 'De directie gaat over kunst, niet over de renovatie'. De motie is met 30 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van DENK, PvdD, PvdA, SP en lid Arsieni van D66.¹

Motie 8, 'Zet de Investeringsmotor aan voor Museum Boijmans Van Beuningen'.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ik wachtte keurig op de voorzitter, maar dat hoeft misschien niet. Ik had bij de vorige motie voor moeten stemmen, dus dat is dan maar even voor de notulen, want de motie is aangenomen, dus het maakt voor het stemmingsresultaat niet zoveel uit.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). We zullen het zorgvuldig noteren.
De motie is met 33 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, GroenLinks, PvdD en SP.

Het voorstel met betrekking tot de renovatie van Museum Boijmans Van Beuningen. Het voorstel is met 34 stemmen voor en 7 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, ChristenUnie-SGP, NIDA, PvdD, SP en lid Yigit van DENK.

Agendapunt 15. Het voorstel tot wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021

Motie 1, 'De gemeenteraad kan het college in geval van opkoopbescherming niet goed controleren'. De motie is met 21 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PVV, PvdD en SP.

¹ Mevrouw Arsieni (D66) heeft tijdens de raadsvergadering op 16 december 2021 aangegeven dat zij foutief heeft gestemd. Zij wordt geacht voor te hebben gestemd.

Motie 2, 'Veel Rotterdammers willen ook opkoopbescherming in hun wijk'. De motie is met 21 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PVV, PvdD en SP.

Motie 3, 'Wel effect, maar geen waterbed'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 4, 'Opkoopbescherming duidelijk voor alle Rotterdammers'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 5, 'Bescherm huurders tegen te hoge huurprijzen'. De motie is met 33 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Amendement 15A, 'Eerste wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021(1)'. Het amendement is met 22 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Amendement 15B, 'Eerste wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021(2)'. Het amendement is met 22 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Amendement 15C, 'Eerste wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021(3)'. Het amendement is met 22 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Amendement 15D, 'Eerste wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021(4)'. Het amendement is met 22 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Amendement 15E, 'Eerste wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021(5)'. Het amendement is met 22 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Amendement 15F, 'Eerste wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021(6)'. Het amendement is met 22 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Amendement 15G, 'Eerste wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021(7)'. Het amendement is met 22 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Amendement 15H, 'Eerste wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021(8)'. Het amendement is met 22 stemmen tegen en 19

stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Amendement 15I, 'Eerste wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021(9)'. Het amendement is met 33 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Amendement 15J, 'Bescherm de wijken tegen het NPRZ'. Het amendement is met 33 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Het voorstel over eerste wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021, om de start van de opkoopbescherming in Rotterdam mogelijk te maken. Het voorstel is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van SP.

Agendapunt 16.1 Debat over 'Oliewinning door de NAM onder Charlois', aangevraagd door de leden Leewis en Van Groningen

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Er zijn twee moties en een amendement.

De **GRIFFIER**. Drie moties en een amendement.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Ja, daar staat een A'tje bij.

De **GRIFFIER**. Nee, geen amendement, klopt.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Verwarring.

De **GRIFFIER**. Ja, door de A.

De **VOORZITTER** (de heer Simons).

Motie 1, 'Nee tegen nieuwe olieboringen onder Charlois en Schiemond'. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Motie 2, 'Als het je raakt heb je ook inspraak!' De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Motie 3A, 'Veeg oliewinning van de kaart')

De **GRIFFIER**. Er staat een oude titel, maar het is de juiste motie waarover we stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). De motie is met 28 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, PVV en lid Walgenbach van D66.

Agendapunt 16.2 Debat over 'Het college van burgemeester en wethouders maakt achter de rug van de Rotterdammer excuses voor het slavernijverleden', aangevraagd door het lid Hoogwerf

Motie 1, 'College maakt over de hoofden van de Rotterdammers excuses voor het slavernijverleden'. De motie is met 29 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 2, 'Excuses voor uitbuiting duizenden haven- en fabrieksarbeiders'. De motie is met 40 stemmen tegen en 1 stem voor verworpen. Voor stemde de fractie van PVV.

Motie 3, 'Excuses voor woonomstandigheden arme Rotterdammers'. De motie is met 39 stemmen tegen en 2 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van PVV en SP.

Motie 4, 'Excuses aan Afrikaanse kindslaven voor gebruik elektrisch wagenpark'. De motie is met 40 stemmen tegen en 1 stem voor verworpen. Voor stemde de fractie van PVV.

Motie 5, 'Geen deelname WK voetbal Qatar, land van hedendaagse slavernij'. De motie is met 38 stemmen tegen en 3 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, PVV en PvdD.

Agendapunt 16.3 Debat over 'Voor alle Rotterdamse creatieve makers', aangevraagd door het lid Engberts

Motie 1, 'Help de ware vaandeldragers in de cultuursector'. De motie is met 26 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en VVD.

Agendapunt 16.5 Debat over 'Heijplaat met handen in het haar', aangevraagd door het lid Van Drunen

Motie 1, 'Heijplaat naar de haaien?' De motie is met 21 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PVV, PvdD en SP.

Agendapunt 17. Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het Actieplan Middenkoop

Motie 1, 'Campagne: Huis verkopen? Gun het een gezin, niet een belegger'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2, 'Hokjesdenken op de woningmarkt is niet verstandig'. De motie is met 23 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PVV en SP.

Motie 3, 'Een leven lang in Rotterdam'. De motie is met 28 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, D66, GroenLinks, PvdD en SP.

Motie 4, 'Betaalbaar wonen kost nu eenmaal geld. Maar hoeveel eigenlijk? De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 5, 'Voorrang voor sleutelberoepen'. De motie is met 36 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, NIDA, PVV en PvdD.

Motie 6, 'Middenkoop met premie A ook voor volgende kopers betaalbaar'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Amendement A, 'Geen 10% middenkoop, maar 15%'. Het amendement is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, Leefbaar Rotterdam en PVV.

Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het Actieplan Middenkoop. Het voorstel is met 39 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS en SP.

Agendapunt 18 Het voorstel tot het beschikbaar stellen van een krediet ten behoeve van de realisering van een dierenasiel in Rotterdam

Motie 1, 'Altijd een eigen asiel voor de Rotterdamse dieren'. De motie is met 30 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van CDA, ChristenUnie-SGP, D66 en VVD.

Motie 2, 'Dierenwelzijn mag best wat kosten'. De motie is met 33 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 3, 'Tijdig op zoek naar een nieuwe locatie'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Het voorstel tot het beschikbaar stellen van een krediet ten behoeve van de realisatie van een dierenasiel in Rotterdam. Het voorstel is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van CDA.

Agendapunt 19 De evaluatie van het cultuurplanproces 2021-2024

Motie 1, 'Een advies voor Rotterdammers'. De motie is met 33 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van CDA, ChristenUnie-SGP, PVV, PvdD en VVD.

Motie 2, 'Rotterdamse groei = culturele groei'. De motie is met 23 stemmen voor en 18 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van CDA, ChristenUnie-SGP, Leefbaar Rotterdam, PVV en VVD.

Agendapunt 20 Het vervolgproces inzake de stadsmuseale functie

Motie 1, 'Locatieonderzoek stadsmuseum bij Museumpark'. De motie is met 22 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, SP en lid Leewis van GroenLinks.²

De **GRIFFIER**. De heer Leewis maakt een fout. Hij zegt: laat maar. Dan moeten we hem even in beeld halen zodat hij kan zeggen welke fout hij heeft gemaakt.

De heer **LEEWIS** (gl). Bij de laatste motie. Inderdaad, hij is verworpen, dus het maakt voor de stemming niet uit. Ik heb voor gestemd, ik had tegen moeten stemmen.

De **GRIFFIER**. Oké, dank u wel.

² De heer Leewis (GroenLinks) heeft tijdens de raadsvergadering op 16 december 2021 aangegeven dat hij foutief heeft gestemd. Hij wordt geacht tegen te hebben gestemd.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u. Het zal genoteerd worden.

Motie 2, 'Digitaal Rotterdam'. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Motie 3, 'Een brede basis'. De motie is met 29 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 4 is ingetrokken.

Motie 5, 'Stadsdramaturg'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, GroenLinks, PvdD, PvdA en SP.

Motie 6, 'Een goede pr voor de stadsmuseale functie'. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Agendapunt 20 De quickscan van het Verwey-Jonker Instituut naar de opvolging van de aanbevelingen uit het onderzoek naar de ketenaanpak huiselijk geweld

Motie 1, 'Slachtoffer(kind)advocaat bij Veilig Thuis'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2, '3-dagen-regeling huiselijk geweld'. De motie is met 27 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van CDA, ChristenUnie-SGP, DENK, GroenLinks en VVD.

Motie 3, 'Niet loslaten, maar vasthouden'. De motie is met 36 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van D66.

Agendapunt 21 De voortgang van het actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam', de nieuwe Wet inburgering en de Rotterdamse Aanpak inburgering en huisvesting statushouders.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Arsieni zal niet mee stemmen bij motie 1, 2 en 3.

Motie 1, 'Geen voorrang voor statushouders op de woningmarkt'.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). De motie is met 22 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, CDA, Leefbaar Rotterdam, PVV en VVD.

Motie 2, 'Verplicht dit jaar nog meer asielzoekers opvangen? Nee! De motie is met 27 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 3, 'Stop het dweilen met de kraan open'. De motie is met 23 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, Leefbaar Rotterdam, PVV en VVD.

Motie 4, '010 Inclusief discrimineert'. De motie is met 29 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 5, 'Intensiveer zelforganiserend vermogen'.

De **GRIFFIER**. We wachten heel even op de heer Cicek. Die halen we nu binnen.

De heer **CICEK** (sp). Voorzitter, ik heb helaas tegengestemd, maar dat had voor moeten zijn. Ik weet niet of het uitmaakt voor de uitslag, maar dat wilde ik even meedelen.

De **GRIFFIER**. Het maakt niet uit. Er zijn 41 stemmen uitgebracht, 12 voor en 29 tegen.

De **VOORZITTER**. De motie is met 29 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en PvdA.³

Motie 6, 'Vrouwenemancipatie nu!' De motie is met 29 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van CDA, ChristenUnie-SGP, D66, PVV en VVD.

Motie 7, 'Onderzoek Cyberbank Rotterdam'. De motie is met 29 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 8, 'Geen slachtoffers meer van woningmarktdiscriminatie!' De motie is met 34 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 9, 'Meer respect en waardering voor schoonmakers!' De motie is met 23 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, GroenLinks, NIDA, PvdD, PvdA en SP.

Motie 10, 'De praktijktest op z'n best'. De motie is met 29 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 11, 'Een verbonden wijk zet zoden aan de dijk'. De motie is met 22 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, CDA, ChristenUnie-SGP, DENK, GroenLinks, NIDA, PvdD, SP en VVD.

Agendapunt 22 Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de Beleidsregeling Parkeernormen auto en fiets Rotterdam 2022

Motie 1, 'Parkeren bij Alexander moet kunnen'.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PvdD.

Amendement A, 'Aanpassen artikelnummering in artikel 6'. Het amendement is met algemene stemmen aangenomen.

Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de Beleidsregeling Parkeernormen auto en fiets Rotterdam 2022. Het voorstel is 26 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van DENK, Leefbaar Rotterdam en PVV.

Agendapunt 25.1 Tweeminutendebat over 'Verkeerscirculatieplan', aangevraagd door de leden Van Drunen en Van Groningen

³ De heer Cicek (SP) heeft tijdens de raadsvergadering op 16 december 2021 aangegeven dat hij foutief heeft gestemd. Hij wordt geacht voor te hebben gestemd.

Motie 1, 'Zonder doorstroming is geen circulatie mogelijk'. De motie is met 23 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA en PVV.

Motie 2, 'Oók een gratis parkeervergunning voor thuiszorgpersoneel en wijkverpleegkundigen!' De motie is met 22 stemmen tegen en 19 voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PVV en SP.

Motie 3 is ingetrokken.

Motie 4, 'Economische impact in kaart'.

De **GRIFFIER**. De heer Balwantsingh. Hij heeft een technische storing. Wij wachten daar even op. Mevrouw Yildirim heeft verkeerd gestemd.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja, dat is wegens een verkeerde notitie. Ik zou het heel erg waarderen als er een herstemming zou komen. Is dat mogelijk?

De **GRIFFIER**. Dat kan.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). U vraagt, wij draaien.
De motie is met 35 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van GroenLinks en PvdD.

Motie 5A, 'Het verkeer blijft niet stilstaan, dus het verkeerscirculatieplan beweegt mee'. De motie is met 33 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van GroenLinks, PvdD en de leden De Roon en Walgenbach van D66.

Motie 6, 'Gratis parkeren voor zorgpersoneel!' De motie is met 23 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA en SP.

Agendapunt 25.2 Tweeminutendebat over 'Verkenning kernenergie', aangevraagd door de leden Koster, Van Groningen en Segers-Hoogendoorn

Motie 1, 'Het zit 'm in de mix'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, CDA, Leefbaar Rotterdam en VVD.

Agendapunt 25.3 Tweeminutendebat over 'Islamitische begraafplaats voor eeuwigdurende grafrust moslims', aangevraagd door het lid Hoogwerf

Motie 1, 'Geen plek voor een islamitische begraafplaats in Rotterdam'. De motie is met 29 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Agendapunt 25.4 Tweeminutendebat over 'Beleidskader Rotterdam Internationaal 2021-2024', aangevraagd door de leden Leewis en Lammering

Motie 1, 'Verbreek de stedenband met Shanghai'. De motie is met 29 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, GroenLinks, NIDA en PvdD.

Motie 2, 'Veiligheid en duurzaamheid in internationaal perspectief'. De motie is met 29 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 3, 'Mensenrechten in (zuster)relatie met steden centraal'. De motie is met 25 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, PVV en VVD.

Motie 4, 'Internationale solidariteit'. De motie is met 24 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, PVV, PvdD en VVD.

Motie 5, 'Verrijking en verdieping van Rotterdam naar Paramaribo'. De motie is met 29 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van CDA, D66, PVV, PvdD en VVD.

Agendapunt 25.5 Tweeminutendebat over 'Werving Wijkraadsleden', aangevraagd door het lid Lansink-Bastemeijer

Motie 1, 'Wijkraden voor iedereen'. De motie is met 35 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS en GroenLinks.

B5. Sluiting (digitale) vergadering.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Hiermee zijn we tevens klaar met deze lange raadsvergadering. Ik wens iedereen welterusten en tot de volgende keer.

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening en mededelingen	3159
Vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van 16 december 2021	3163
Vaststelling van de notulen van de raadsvergaderingen van: 9 en 11 november 2021 18 november 2021	3164
Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 week 48 en 49	3164
Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet:	3165
Brief van burgemeester en wethouders over een incidentmelding overeenkomstig het Incidentenprotocol	3165
Het voorstel tot het verlenen van eervol ontslag aan de gemeentelijke ombudsman	3165
Het voorstel tot wijziging van de Verordening commissie verkiezingsaangelegenheden	3165
Het voorstel tot vaststelling van de Verordening fractieondersteuning 2022	3165
Het voorstel met betrekking tot de herziening van de grondexploitatie 'Urkersingel'	3165
Het voorstel tot het wijzigen van het bestemmingsplan 'Rotterdam Central District' (herstelbesluit hangende beroep)	3166
Het voorstel over strategisch beleidsplan 'Sta Open - Koers 2022-2026', Jaarplan 2022 en Begroting 2022-2026, Tweede voortgangsrapportage 2021 van de stichting Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam (BOOR)	3166
Het voorstel tot wijziging van de Verordening bedrijveninvesteringszone eigenaren Hoogkwartier 2022	3166
Het voorstel tot vaststelling van de 10-maandsrapportage en wijziging van de begroting 2021	3166
Het voorstel met betrekking tot de renovatie van het Museum Boijmans Van Beuningen	3166
Debat over 'Oliewinning door de NAM onder Charlois', aangevraagd door de leden Leewis en Van Groningen	3207
Debat over 'Het college van burgemeester en wethouders maakt achter de rug van de Rotterdammer excuses voor het slavernijverleden', aangevraagd door het lid Hoogwerf	3225
Debat over 'Voor alle Rotterdamse creatieve makers', aangevraagd door het lid Engberts	3243
Debat over 'Tachtigjarigen staan een longontsteking op te lopen bij de GGD!', aangevraagd door het lid Verkoelen	3246
Debat over 'Heijlplaat met handen in het haar', aangevraagd door het lid Van Drunen	3250

Onderwerp	Pagina
Het voorstel tot wijziging van de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021	3258
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Urkersingel'	3287
Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het Actieplan Middenkoop	3288
Benoeming van de gemeentelijk ombudsman	3301
Benoeming van een voorzitter en vier leden van de commissie verkiezingsaangelegenheden	3301
Het voorstel tot het beschikbaar stellen van een krediet ten behoeve van de realisering van een dierenasiel in Rotterdam	3302
De evaluatie van het cultuurplanproces 2021-2024	3311
Het vervolgproces inzake de stadsmuseale functie	3314
De quickscan van het Verwey-Jonker Instituut naar de opvolging van de aanbevelingen uit het onderzoek naar de ketenaanpak huiselijk geweld	3322
De voortgang van het actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam', de nieuwe Wet inburgering en de Rotterdamse Aanpak inburgering en huisvesting statushouders	3329
Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de Beleidsregeling Parkeernormen auto en fiets Rotterdam 2022	3343
Tweeminutendebat over 'Verkeerscirculatieplan', aangevraagd door de leden Van Drunen en Van Groningen	3347
Tweeminutendebat over 'Verkenning kernenergie', aangevraagd door de leden Koster, Van Groningen en Segers-Hoogendoorn	3357
Tweeminutendebat over 'Islamitische begraafplaats voor eeuwigdurende grafrust moslims', aangevraagd door het lid Hoogwerf	3360
Tweeminutendebat over 'Beleidskader Rotterdam Internationaal 2021-2024', aangevraagd door de leden Leewis en Lammering	3364
Tweeminutendebat over 'Werving Wijkraadsleden', aangevraagd door het lid Lansink-Bastemeijer	3371
Opening en mededelingen digitale vergadering	3377
Inventarisatie stemverklaringen	3382
Besluitvorming wegens het staken van de stemmen met betrekking tot motie-Yildirim 'Lobby structurele tegemoetkoming hoge energielasten'	3385
Stemmingen	3385

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 3 februari 2022.

De griffier,

De voorzitter,

Notulen

raadsvergadering van 16 december 2021

pagina 3396